

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק יא'

הכתבת להשיג את הספר הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

* * *

בארץ ישראל
יבנאל
עיר ברסלב בגליל

* * *

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקדוש - חסידי ברסלב

1129 .42nd st

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

יוצא לאור על ידי

מוסדות 'היכל הקדוש' חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שעל-ידי עמתת 'ישמח צדיק - קהלת ברסלב בגליל'
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א - הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קוי: 04-6656666 - פקס: 04-6656655

דאר אלקטרוני: info@breslevcity.co.il

אתר אינטרנט: www.breslevcity.co.il

* * *

להזמנת ספר זה והפרכים הקודמים:
'ברסלב סנטר' - המרכז לתשמישי קדשה ויוזאיקה הגדול בצפון
04-6650050

תַּכְן הָעֵינַיִם

- הקדמה** טו .....
- א' קצח.** אָנוּ נִמְצָאִים בַּחֲרָדָה גְדוֹלָה מִהַמְלַחְמָה בְּדָרוֹם
הָאָרֶץ, וְצָמְאִים לְדַבְּרֵי חֲזוֹק מִהַצְדִּיק. יז .....
- א' קצט.** הָאֵם יֵשׁ בְּעֵינָהּ לִפְקֹד אֶת קַבְרֵי הַהוֹרִים שְׁלֵא בַיּוֹם
הַשָּׁנָה שְׁלֵהֶם? כ .....
- א' ר.** הַרוֹפְאִים הַחֲלִיטוּ שְׁבַעֲלֵי צְרִיף לְעֵבֶר נְתוּחַ. הָאֵם
הַצְדִּיק מִמְלִיץ לָנוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַנְּתוּחַ? כב .....
- א' רא.** לְאַחַר עֶשֶׂר שָׁנוֹת נִשׂוֹאֵין הַתְּגַרְשִׁיתִי, וְאֲנִי מְרַגֵּשָׁה
שֶׁהַפְּסוּדִיתִי עֶשֶׂר שָׁנִים מִחַיִּי. כג .....
- א' רב.** מֵהַ הַמְעַלָּה שֶׁל תִּפְלָה בְּקַבְרֵי צְדִיקִים? וּמָה
הַתְּדִירוֹת הַמְּמַלְצֹת לְלֶכֶת לְקַבְרֵי צְדִיקִים? כד .....
- א' רג.** קִשָּׁה לִי מְאֹד לְקַיֵּם אֶת צוּי רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁלֵא
לְשִׁתּוֹת שׁוּם דָּבָר לִפְנֵי הַתְּפִלָּה. כז .....
- א' רד.** מֵהַ הַכּוֹנֵה בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ שֶׁאָמַר: "הַתְּעַנִּית שֶׁל יוֹם
חֲמִישִׁי מְסַגֵּל לְגִדּוֹל הַיְלָדִים"? ל .....
- א' רה.** אֲנִי עוֹבֵר וְסוֹרִים קְשִׁים כָּבֵד שְׁבַע שָׁנִים מֵאֲדָם
קְרוֹב. אֵיךְ אֲזַכֶּה לִישׁוּעָה? לב .....
- א' רו.** בְּנֵי וּבַעֲלֵי אֵינָם מְסַתְּדְרִים, וְאֲנִי אוֹבְדֵת עֲצוֹת, כִּי
הַמְּצַב בְּבֵית אֵינּוּ טוֹב. לד .....
- א' רז.** מִדּוּעַ בְּסִפֵּר 'סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת' כְּלוּלִים דְּנוֹקָא
הַמַּעֲשִׂיּוֹת הַלְלוּ, הָרִי רַבֵּנוּ סִפֵּר עוֹד הַרְבֵּה
סְפוּרִים. לו .....

תִּכְן הָעֲנִינִים

- א' רח.** היכן נתן ללמד את השקפתו והדרך־תו של הצדיק בעניינים שבינו לבינה? ..... **לט**
- א' רט.** הרב של בעלי שדך בינינו, אף לא רצה לקבל שכר שדכנות. האם יתכן שבגלל זה עדין לא נפקדתי? .. **מ**
- א' רי.** הבן שלי אינו מצליח לשלט בעצמו, והוא עושה את הצרכים שלו במקנסים. .... **מב**
- א' ריא.** מה ההבדל בין 'איש פשר' לאיש פשוט? ובמה הוא יותר גדול ממנו? ..... **מה**
- א' רבי.** התנגדתי לחטא בהסתכליות אסורות, האם יש עצה לצאת מהתאווה הזו? ..... **מו**
- א' ריג.** האם יש ענין לנסע לשבת הנכה אל הציון של רבנו באומן? ..... **נ**
- א' ריד.** מה הענין בטבילת מקוה ובתפלה בקברי הצדיקים? ..... **נד**
- א' רטו.** מה דעתו של הצדיק לגבי אברכים שטסים לחוץ לארץ לצרף פרנסה? ..... **נו**
- א' רטז.** כל מה שמענין את בעלי זה רק הטלפון, המחשב והטלוויזיה, ואין בינינו תקשרת. .... **נט**
- א' ריז.** קשה לי לתקשר עם אנשים, וזה גורם לי מתח רב. מדוע זה קורה לי? ..... **סא**
- א' ריח.** התעסקתי בתפלה על דבר מסים כל החיים, אף לא נעניתי. איך זה יכול להיות? ..... **סג**
- א' ריט.** חלק מהקרובים קוראים לי 'יוסף', וחלקם קוראים לי 'יוסי'. איך עלי לקרא לעצמי? ..... **סה**

תַּכְּן הָעֲנִינִים

ה

- א' רכ.** האם יש סגולה או עצה ללדה קלה, ושהעבר יהיה בריא ושלם? ..... **סו**
- א' רכא.** דאגת הפרנסה רובצת עלי, ואני חושש שלא אצליח לפרנס את אשתי בכבוד ..... **סח**
- א' רכב.** האם הקבר המיחס לאשר בו יעקב בקדש נפתלי, הוא אכן הקבר שלו? ..... **עא**
- א' רכג.** מה הפונה בדברי רבנו ז"ל "הלמוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת היחוד"? ..... **עג**
- א' רכד.** האם צריך לעזב את אזור הדרום בגלל המלחמה, ולנסע להורי הגרים בירושלים? ..... **עה**
- א' רכה.** היות שבעלי ברח לחו"ל, חייתי עם גבר זר, ונולדו לי ממנו שני ילדים ..... **עו**
- א' רכו.** אנחנו מפתחים מאד בגלל ההפגזות, מה עלינו לעשות? ..... **עט**
- א' רכז.** ערבי שעובד אתי מאד מתענגו ביהדות, ושואל הרבה שאלות, כיצד לנהוג אתו? ..... **פ**
- א' רכח.** הציעו לי לעבר נתוח שייכול להקל על כאבי, אך יש חשש גדול, שהנתוח יפשל ואהפך לנכה ..... **פב**
- א' רכט.** לא נעים לי לקבל סיוע מתמיד מההורים שלי בעלי, אבל קשה לנו להסתדר לבד ..... **פד**
- א' רל.** בגלל שאנו מקפידים על כשרות מהדורת, נגרמים הרבה וכוחים במשפחה ..... **פו**
- א' רלא.** מוהרא"ש הבטיח שיהיו לנו ילדים, ואני צריכה חזוק עד שהישועה תגיע ..... **פט**
- א' רלב.** אנשים אומרים לי, שאסור לי לתת צדקה לקפת קרן הצדיק בגלל ש"עניי עירך קודמים" ..... **צ**

- א' רלג.** קָרָאנוּ לְבִתְנוּ 'לדור'. הָאֵם יָכוֹל לִהְיוֹת שְׁבָגֵלל
הַשֵּׁם שְׁלָה הִיא אֲנוּכִית? ..... **צב**
- א' רלד.** הָאֵם עֲדִיף לְלַמֵּד שְׁלַחַן עָרוּף עִם כָּל הָאֲחֵרוּנִים,
אוּ שְׁעֲדִיף לְלַמֵּד אֶת סִפְרֵי פּוֹסְקֵי דוֹרְנוּ? ..... **צד**
- א' רלה.** שְׂדִכְתִּי לְקָרוֹב מִשְׁפָּחָה בְּחוּרָה, אִף הִתְבָּרַר שֶׁהִיא
בְּרָמָה רִוּחֵינִית נְמוּכָה. הָאֵם לְנִסּוֹת לְבִטֵּל אֶת
הַשְּׂדִיף? ..... **צו**
- א' רלו.** יֵשׁ לָנוּ שְׁנֵי יְלָדִים, וַיִּכְבֵּר חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁתִּי לֹא
מוֹכְנָה לְחֹשֶׁב עַל הַרְיוֹן נוֹסֵף. .... **צח**
- א' רלז.** אֲשֶׁתִּי מְאֹד רְגִישָׁה, וְאִם אֲנִי אוֹמֵר מְשֶׁהוּ לֹא
בְּמָקוֹם, הִיא מִפְּסִיקָה לְדַבֵּר אֵתִי. .... **צט**
- א' רלח.** יֵשׁ לִי יַעֲסֵק אֲבָל לֹא נִכְנָסִים אֵלַי לְקוֹחוֹת. לָמָּה
אֵין לִי מְזֹל? ..... **קא**
- א' רלט.** הַמְצַב הַכִּלְכְּלִי שְׁלִי קוֹשֶׁה מְאֹד. הָאֵם יֵשׁ סִגְלָה
שְׂמוּעִילָה לְפָרְנָסָה טוֹבָה? ..... **קג**
- א' רמ.** אֲנִי אֲבָרָף כּוֹלֵל שְׂמִשְׁתַּדֵּל לְעַבֵּד אֶת ה'. מִדּוּעַ אֲנִי
סוֹבֵל צָרוֹת, וְרוֹבְצִים עָלַי הַרְבֵּה חוֹבוֹת? ..... **קה**
- א' רמא.** יֵשׁ לִי מִיֶּשְׁהִי כָּבֵד כְּמָה שְׁנִים, נִפְרָדְנוּ וְחִזְרְנוּ כָּבֵד
כְּמָה פְּעָמִים. לָמָּה זֶה קוֹרָה? ..... **קח**
- א' רמב.** יֵשׁ לִי בֶן לֹא בְּרִיא, וְאֲנִי סוֹבֵל הַמוֹן בְּחַיִּים. אֲנִי
לֹא מִבִּין מַה ה' רוֹצֵה מִמֶּנִּי? ..... **קי**
- א' רמג.** מַה כּוֹנֵת חֲכָמִינוּ, זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה, בְּמֵאֵמֶר: "גְּדוֹל
הַנְּהַנֶּה מִיֵּגִיעַ כְּפִיו יוֹתֵר מִבֶּן הָעוֹלָם הַבָּא"? ..... **קיג**
- א' רמד.** אֲנִי וּבֵת זוּגִי עוֹמְדִים לְהִתְחַתֵּן, אֲבָל כָּבֵד עֲקָשׁוּ
הִיא מוֹצִיאָה אוֹתִי מִדַּעְתִּי. .... **קטו**

תְּכַן הָעֲנִינִים

ז

א' רמה. אָנִי טוֹרַחַת וּמִתְאַמְצָת לְהַכִּין אֶכֶל לְבַעְלִי, אָבֵל
הוא מַעֲדִיף לְאָכֵל אֶצֶל אִמָּא שְׁלוֹ. . . . . **קִיח**

א' רמו. הַבַּיִת שֶׁלֵּנוּ הוּא כְּמוֹ חֲבִית שֶׁל חֲמֹר נֶפֶץ, וְכֵן
הַזְּמַן יֵשׁ בֵּינֵינוּ מְרִיבוֹת. . . . . **קכ**

א' רמז. הָאֵם הָאֲרִי בְּאֵמֶת טָבֵל בְּמִקְוֵה הָאֲרִי? וְהָאֵם
יֵשׁ בְּמִקְוֵה זֶה מַעֲלָה מִיַּחַדָּת? . . . . . **קכב**

א' רמח. אֵין לִי בְּטָחוֹן עֲצָמִי, וְאֲנִי מִרְגִּישׁ כְּשֶׁלֹּן גְּמוּר. אֵיד
אָנִי יְכוּל לְהִתְחִיל לְהַשְׁתַּנּוֹת וְלִפְרֹחַ? . . . . . **קכה**

א' רמט. אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְהִיּוֹת חֵלֶק מִהַקְהֵלָה הַנִּפְלְאָה
בְּיַבְנָאֵל, וְרוֹצִים אֶת בְּרַכְתּוֹ שֶׁל הַצְּדִיק. . . . . **קלא**

א' רנ. אָנִי רוֹצֶה לְהַשְׁקִיעַ אֶת כָּל כְּלֵי בֵּיתִלְמִידִים, אָבֵל
אֲנִי מִרְגִּישׁ שֶׁזֶה בָּא עַל חֲשַׁבּוֹן מִשְׁפַּחְתִּי. . . . . **קלה**

א' רנא. מָה עוֹשִׂים כְּשֶׁאֶחָד מִהַמְשֻׁדָּכִים מְבַקֵּשׁ לְדַעַת אֶת
כָּל הָעֶבֶר שֶׁל הַשָּׁנָי? . . . . . **קלח**

א' רנב. אָנִי שָׂקוּעַ בְּבַעֲלוֹת, וְהַחַיִּים שְׁלִי קָשִׁים מְאֹד. מִתִּי
יִתְחִיל לְהִיּוֹת קָצֵת טוֹב? . . . . . **קמ**

א' רנג. הָאֵם זֶה נֶכוֹן שֶׁלֹּא צְרִיכִים לְנַסֵּעַ יוֹתֵר לְאוּמוֹן, כִּי
צִיּוֹן רַבְּנוּ נִמְצָא עֲכָשׁוּ בְּהַר צִיּוֹן בִּירוּשָׁלַיִם? . . . . . **קמד**

א' רנד. מִכְּמָה סְבוֹת חֲשַׁבְנוּ לְמַכֵּר אֶת בֵּיתֵנוּ וְלַעֲבֹר לְרַמַּת
הַגּוֹלָן. הָאֵם כְּדַאי לַעֲשׂוֹת זֹאת? . . . . . **קמט**

א' רנה. אֲמִי נְהַרְגָה בְּפִגּוּעַ לְפָנַי אַרְבַּע שָׁנִים. הָאֵם מִתֵּר לִי
לְהַגִּיד קְדִישׁ בְּמִקּוֹם שֶׁאֵין מִי שְׁיַגִּיד אוֹתוֹ? . . . . . **קנב**

תִּכְן הַעֲנִינִים

- א' רנו.** עברתי ארבע הפלות בשנים האחרונות. האם לתת לגוף שלי לנוח, או לנסות להכניס שוב להריון? ..... **קנד**
- א' רנז.** אמרו לי ששמי 'דינה' הוא שם לא טוב, כי זה מלשון דין. האם זה נכון? ..... **קנו**
- א' רנח.** נכשלתי כבר בכמה טקסים, והדבר גורם לי צער בל ישער. איך אעבר את הטקס? ..... **קנז**
- א' רנט.** אשתי מדברת אלי בצורה חציפה, ולא חוסכת בצעקות, קללות והשפלות. .... **קנט**
- א' רס.** קשה לי להתבודד שעה שלמה, וזה גורם לי לעצבות. .... **קס**
- א' רסא.** מדוע עננו ההפצה כל-כך חשוב? ואיפה פתוב בספרי ברסלב שצריכים לעסק בזה? ..... **קסג**
- א' רסב.** אנו גרים בבאר שבע, וסופגים טילים שמגיעים מעזה. מה הרב ממליץ לעשות? ..... **קסז**
- א' רסג.** מובא, שמי שרוצה בנים – יתן צדקה כמספר "יתן לי בנים" – מדבר באגורות או בשקלים? ..... **קסח**
- א' רסד.** מה עלי לעשות, כדי לזכות לזרע של קזמא? ..... **קע**
- א' רסה.** מדוע המעלה של התבודדות בשעה מאחרת בזילה גבוהה יותר? ..... **רעב**
- א' רסו.** שמעתי שיש ענין כלשהו לא לשרק. האם זה נכון או שאין לזה שום מקור? ..... **קעד**
- א' רסז.** אנו רוצים לעבר למקום שטוב לעבודת ה' ולחנוד. היולדים. האם הרב ממליץ לנו לעבר ליבנאל? ... **קעה**

תַּכְּן הַעֲנִינִים

ט

- א' רסח.** מה הכוונה במלה 'בְּחִינָה' המופיעה רבות בספרי רבנו? ..... **קעח**
- א' רסט.** אמרו לי, שעלי לשנות את שמי, אבל אם אצטרף להחליף את השם, יהיה לי צער גדול ..... **קעט**
- א' ער.** עברתי טפולי פוריות ונולדה לי בת. אני רוצה עוד ילדים, האם לעשות שוב טפולים? ..... **קפא**
- א' רעא.** האם לקרא לעצמי בשם המלא שלי 'אורי יעקב', או רק בשם 'אורי'? ..... **קפג**
- א' ערב.** אני מרגיש שאין לי משיכה לאשתי. האם זוג יכול להיות בצורה כזו? ..... **קפד**
- א' רעג.** חמותי מסתכלת עלי בעין רעה, ומבקרת אותי, וזה גורם ופוחים ביני לבין בעלי ..... **קפז**
- א' רעד.** אני מאוד רוצה להיות צדיק, אבל כל מה שאני מנסה לעשות בעבודת ה' – לא הולך לי ..... **קפט**
- א' ערה.** למרות שאינני בררנית, הזיווג שלי מתעבב, וקשה לי להתמין לישועה ..... **קצב**
- א' רעו.** אני עומד להתחתן. האם יש ענין לקדש את האשה בטבעת מכסף? והאם הרב ממליץ על תאריך מסוים לחתונה? ..... **קצד**
- א' רעז.** האם הסגלה לתת צדקה כמננו הישועה שצריכים, מועילה לכל דבר? ..... **קצו**
- א' רעה.** האם יש לרב פרכטים לגבי ספרי ר' אברהם ברי נחמן שאבדו ולא נדפסו? ..... **קצח**
- א' רעט.** אני רוצה לבוא ללמד ביבנאל, אך אבי מציע לי לעבד אצלו. מה הרב מציע לעשות? ..... **רג**

- א' רפ.** כִּיצַד זֹכִים לְהַרְגִישׁ תְּמִיד שְׁפָלוּת וְצַמְאוֹן לֵה' וְתִבְרָךְ? ..... **רו**
- א' רפא.** הָאֵם זֶה נְכוֹן, שְׂאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁתִּלְמַד בְּסֵפֶר 'סְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת' תִּזְכֶּה לְהַרְיוֹן? ..... **רט**
- א' רפב.** יֵשׁ בְּכַתְּתִי יְלָדָה מְזַנְחַת מְאֹד, וְאִין שְׂתוּף פְּעֻלָּה מִצַּד הַחֹרִים. מָה עוֹשִׂים בְּמִצָּב כֵּן? ..... **רי**
- א' רפג.** הָאֵם הַצְּדִיק מִקְפִּיד עַל מְנַהֲגֵי הַרְבֵּי מְמוֹנְקָאטֵשׁ וְהַרְבֵּי מְקַמְמָרְנָא? ..... **ריג**
- א' רפד.** אֲנִי מִתְבּוֹדְדָת רַק חֲצִי שְׁעָה בְּכָל יוֹם. הָאֵם גַּם לִי יֵשׁ חֶלֶק בְּקְרוֹב הַגְּאֻלָּה? ..... **רטו**
- א' רפה.** שְׂמֵעַתִּי דְּבָרִים טוֹבִים עַל הַקְּהָלָה בְּיַבְנָאֵל, וְאֲנִי חוֹשֶׁבֶת לְעֵבֶר לְשָׁם. הָאֵם הַרֵב יָכוֹל לְעַזֹּר לִי לְהַחֲלִיט? ..... **ריז**
- א' רפו.** הַצִּיעוּ לִי לְהִשְׁתַּדֵּף עִם מִישֵׁהִי שֶׁהַתְּגָרְשָׁה פְּעַמִּים. הָאֵם שְׂדוּף כֵּן יָכוֹל לְהַצְּלִיחַ? ..... **רכב**
- א' רפז.** בְּרָצוֹנִי לְאַרְגֹּן עֲצָרֶת תְּשׁוּבָה הַמוֹנִית וְלִזְעַק עַל הַמִּצָּב הַרוֹחֵנִי. הָאֵם זֶה כְּדָאִי? ..... **רכג**
- א' רפח.** אֲנִי סוֹבֵל מִמְּתַחִים חֲזָקִים, וּבְגַלְלָה זֶה אֲנִי צָרִיף לִישׁוֹן עַד הַצְּהָרִים. ..... **רכה**
- א' רפט.** בְּעֵלֵי יוֹרֵד עָלַי וּמִשְׁפִּיל אוֹתִי, וְזֶה מְצַעַר אוֹתִי מְאֹד ..... **רכז**
- א' רצ.** הָאֵם הַצְּדִיק מְמַלִּיץ לְקַבֵּל זְרִיקַת אֶפִּידוּרָל בְּמַהֲלָף הַלְדָּה, כְּדִי לְהַקְּל עַל הַכְּאֻבִים? ..... **רל**
- א' רצא.** בְּבֵית שְׁלֵנוּ אִין אַהֲבָה וְאִין תִּקְשׁוּרָת. הָאֵם כְּדָאִי שְׂאֵעֵבֶר עִם הַיְלָדִים לְיַבְנָאֵל עַד שְׂבַעֲלֵי יִשְׁתַּנָּה? ..... **רלא**

תִּכְן הָעֲנִינִים

יא

- א' רצב.** מאד קָשָׁה לי להִתְנַתֵּק מֵהַטְלִיזִיָּה וְהַמְחָשֵׁב וְאֲנִי
נוֹפֵל וְנִכְשָׁל..... **רלז**
- א' רצג.** יֵשׁ לי נְסִיווֹנוֹת קָשִׁים בְּקִדְשַׁת הַבְּרִית, אִךְ אֵינְנִי
מְצַלִּחַ לְהִתְחַתֵּן. אֲנִי עֹזֵר לִי!..... **רלו**
- א' רצד.** אֲשֶׁתִּי בְּרַחֵה לִי, וְהַשְׂאִיכָה אוֹתִי עִם הַיְלָדִים לְבַד.
מָה אֲנִי יְכוּל לַעֲשׂוֹת כְּדֵי שֶׁתִּחַזְרִי?..... **רלח**
- א' רצה.** מִדּוּעַ כְּאֲשֶׁר חֲסִידִים כּוֹתְבִים לְרַבֵּי מִכְתָּב אוֹ
קוּיטֵל, הֵם חוֹתְמִים בְּשֵׁמֶם וְשֵׁם אֲמִם?..... **רמז**
- א' רצו.** כִּבֵּר חֲדָשׁ בְּעֵלֵי לֹא בְּבֵית, כִּי הוּא מִתְנַהֵג
בְּאֵלִימוּת. הֲאֵם לְהִתְגַּרֵּשׁ מִמֶּנּוּ?..... **רמו**
- א' רצז.** הֲאֵם אֲפָשָׁר לְהַבִּין מִמַּעֲשֵׂה ה' הַזָּבוּב וְהַעֲבִיטִי,
שְׂרַבְנוּ ז"ל הוּא גִלְגּוּל נִשְׁמַת אֶלְפֶסֶנְדֵּר
מוֹקְדוֹן?..... **רמט**
- א' רחצ.** אֲנִי מְשֻׁדָּכֶת זְמוֹן רַב, אִךְ חוֹשֶׁשֶׁת לְהִתְקַדֵּם
לְחִתּוּנָה, מִכֵּיוֵן שֶׁהַבְּחוּר מְדַבֵּר בְּשִׂפְהַ זֹלָה..... **רנב**
- א' רצט.** אֲשֶׁתִּי וְיְלָדֵי נִמְצְאִים בְּאַרְצוֹת־הַבְּרִית, אִךְ לִי לֹא
מְאֻשְׁרִים לְהַכְנִס לְשָׁם, וְאֲנִי מִתְגַּעְגַּע אֲלֵיהֶם
מֵאֵד..... **רנד**
- א' ש.** בְּעֵלֵי מְשֻׁפִּיל אוֹתִי וּמְכַנֶּה אוֹתִי בְּשִׁמוֹת גְּנָאֵי לְיַד
הַיְלָדִים. אִיךְ מִתְמוֹדְדִים עִם זֶה?..... **רנו**
- א' שא.** אֲשֶׁתִּי מִתְלוֹנְנֶת כָּל הַזְּמַן שֶׁמְשַׁעֲמֵם לָהּ, וְאִין לָהּ
חֲבָרוֹת. אִיךְ אֲנִי יְכוּל לַעֲזֹר לָהּ?..... **רס**
- א' שב.** מִדּוּעַ יֵשׁ אֲנָשִׁים שְׂזוּכִים לְיְלָדִים צְדִיקִים, וְיֵשׁ
אֲנָשִׁים שָׂרָק סוּבְלִים מֵהַיְלָדִים שְׁלֵהֶם?..... **רסב**
- א' דש.** כִּבֵּר הַרְבֵּה שָׁנִים אֲנִי גָרִים בְּדִירָה קִטְנָה, שְׂגוֹרְמַת
לְנוּ צַעַר גָּדוֹל, וְלֹא מְצַלִּיחִים לְקַנּוֹת בֵּית
מִתָּאִים..... **רסד**

תִּכְן הָעֲנִינִים

יב

- א' שה.** למרות כָּל ההשְׁתַּדְּלוֹת שְׁלִי, אֵינְנִי מוֹצֵא אֶת זְוִיגִי. מִדּוּעַ? ..... **רסז**
- א' שו.** אֲנִי בּוֹדֵד מְאֹד, וְאֵינְנִי מְצָלִיחַ לְהִתְחַתֵּן, וְעוֹלוֹת בְּדַעְתִּי מִחֲשָׁבוֹת לְהִזְיֵק לְעַצְמִי. .... **רעא**
- א' שז.** אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁהֶרֶב הוּא הַצְּדִיק שֶׁבְּדוֹר. הֲאִם יֵשׁ בְּעִנְיָה בְּזָה שְׁאֵנִי הוֹלֵךְ לְשַׁעוּרִים שֶׁל רַב אַחֵר, וּמִתְחַזֵּק מִמֶּנּוּ? ..... **רעו**
- א' שח.** אֲנִי רוֹצֵה שְׁנַעֲבֹר לְגוֹר לֵיד הַהוֹרִים שְׁלִי, כְּדֵי לְקַבֵּל עֲזָרָה, אֵךְ בְּעִלְי אֵינּוּ מִבִּינְךָ אֶת זֶה וּמִתְנַגֵּד. .... **רפ**
- א' שט.** עֲבַרְתִּי יְלָדוֹת קֶשֶׁה, שֶׁהוֹתִירָה בִּי צְלָקוֹת עֲמָקוֹת, וְעַד עַכְשָׁו אֵינְנִי מְצָלִיחַ לְהִשְׁתַּחֲרֵר מִהַכָּאֵב. .... **רפב**
- א' שי.** הֲאִם עֲדִיף לְפַתֵּחַ חֲנוּת בְּעֵלוֹת סְבִירָה שְׁיֵשׁ בְּרִשׁוֹתַי, אוֹ עֵסֶק גָּדוֹל שְׁיִצְרִיף אוֹתִי לְהִלְוֵאוֹת גְּדוֹלוֹת? ..... **רפו**
- א' שיא.** קֶשֶׁה לִּי מְאֹד לְשָׁמֹר עַל שֵׁשׁ שְׁעוֹת הַפְּרֻדָּה בֵּין בְּשָׁר לְחֵלֶב. .... **רפח**
- א' שיב.** בְּחֻדְשׁ הָאֲחֵרוֹן אֲנִי נִמְצָא בְּדִכְאוֹן עֲמֵק, לֹא מִתְחַשֵּׁק לִי לַעֲשׂוֹת כְּלוּם, וְאֲנִי לֹא מִתְפַּקֵּד. .... **רצ**
- א' שיג.** כְּבֵר כַּמָּה פְּעָמִים סִגְרַתִּי עַל חֲתֻנָּה, אֵךְ בְּסוּף הַתְּחַרְטוּתִי, וְגִרְמַתִּי לְכֹלֶם מִפַּח נֶפֶשׁ. מַה הַבְּעִיָּה שְׁלִי? ..... **רצב**
- א' שיד.** בְּנֵי בֶן הָאֲרָבֶעַ לֹא מִפְּסִיק לְקַלֵּל כַּאֲשֶׁר הוּא מְתַעֲצָב, מַה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת? ..... **רצד**
- א' שטו.** אֲנִי מוֹרָה בְּבֵית סֵפֶר דְּתִי, וְכַעַת רוֹצִים שְׁאַלְמֵד בְּכַתְּהָ מְעַרְבֵּת. כִּיצַד עָלִי לְנַהֵג? ..... **רצו**

תְּכַן הַעֲנִינִים

יג

א' שטז. היכן המקום הנכון בתפלה להחליף בין תפילין של רש"י לתפילין של רבנו תם? .....

א' שיז. האם עדיף לקנות רֶכֶב חדש, ולקחת הלוואה לשם כך או לקנות רֶכֶב ישן בכסף מזומן שנמצא ברשותי? .....

א' שיח. מה זה "גן עדן העליון", ומה זה "גן עדן התחתון"? ומה ההבדל ביניהם? .....

א' שיט. רבנו כותב שיש "קנאת המלאכים". כיצד זה יתכן, הרי למלאכים אין יצר הרע? .....

תַּפִּילַת הַחֵיד"א עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִם בְּצַעַר

מִלְחָמוֹת .....

תַּפִּילַת לַלְדָה קָלָה .....

תַּפִּילַת לְזָפוֹת לְשִׁמְחָה .....

**גַּם לָכֶם יֵשׁ שְׂאֵלָה?
עֲכָשׁוּ הַהֲדָמֹנוֹת הַנְּדִירָה
לְשֵׁאל שְׂאֵלָה וּלְקַבֵּל תְּשׁוּבָה -
אֶפְשָׁרִית!**

**בְּמִסְפַּר הַטֵּלְפוֹן שֶׁל
מְשִׁרְד הַקְּהֵלָה בִּיבְנֵאל -
04-6656666**

**אוּ בְדָאָר אֶלְקֵטְרוֹנִי -
info@breslevcity.co.il**

**אוּ בְאִתֵּר הָאִינְטֵרְנֵט -
www.breslevcity.co.il**

הַקְדָּמָה

הספר הזה הוא החלק האחד-עשר בסדרת "שאלות ותשובות בחסידות ברסלב". ובו מופיעות שאלות ותשובות בנושאים שונים ומגוונים, הנותנות מענה לתהיות וספקות של מתקרבים חדשים לדרכה של חסידות ברסלב, וכן לתלמידים ותיקים, אשר מעונינים לדעת את דעתו של רבנו הקדוש רבי נחמן מברסלב זי"ע, ואת הדרך שלמד אותנו.

השאלות שהגיעו מכל רחבי העולם, נשלחו ללשכת כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א — הצדיק מיבנאל, אשר השיב עליהן באפן אישי, התשובות אוצרות בתוכן עצות נוראות ונפלאות בעבודת השם ותבנה, איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר על כל אחד ואחד מקטן ועד גדול, ברוחניות ובגשמיות, ואיך להתמודד עם כל בעיות החיים בזה העולם.

מאמצים גדולים נעשו על מנת להגיש לקוראים את הספר באפן מהדר ואיכותי, ובלבנו תקוה, שכל מי שיקרא בספר הזה, ינהנה ויחיה את עצמו מאד, וימצא תשובה גם לשאלותיו הפרטיות, פי למרות שהמכתבים נכתבו באפן אישי לשואל, מייעדים הם לכל אדם מישראל.

עַל-יְדֵי שְׂאֵתָה נֹטֵל עֲצָה מֵהָרֵב, עַל-יְדֵי-זָה
תִּזְכָּה לִישׁוּעָה.

(ספֿר־הַמִּדּוֹת, אוֹת עֲצָה, סִימָן ה')

אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְאֱמוּנָה, אֶלָּא עַל-יְדֵי אֱמֶת...
וְאִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְאֱמֶת, אֶלָּא עַל-יְדֵי
הַתְקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים, וְיִלְךְ בְּדַרְךְ עֲצָתָם.

(לְקוּטֵי-מוֹהַב"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו')

שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב

א' קצח.

**אָנוּ נִמְצָאִים בַּחֲרָדָה גְדוֹלָה מִהַמְלַחְמָה בְּדְרוֹם
הָאָרֶץ, וְצִמְאִים לְדַבְּרֵי חֲזוֹק מִהַצְדִּיק**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אוֹרֵיאל דָּוִד: לְכַבּוֹד הַצְדִּיק שְׁלוֹם.
אָנוּ נִמְצָאִים בַּחֲרָדָה גְדוֹלָה מִהַמְלַחְמָה בְּדְרוֹם הָאָרֶץ.
הַמְחַבְּלִים יוֹרִים עָלֵינוּ טִילִים, אֵין לַמוֹדִים וְאֵין
עֲבוּדָה, וְכִלְנוּ בַּחֲרָדָה גְדוֹלָה מִהַבְּאוֹת. אוֹלֵי הֶרֶב יִכּוֹל
לִתֵּת לָנוּ כַּמָּה עֲצוֹת בְּמָה לְהִתְחַזֵּק, וּמָה אָנוּ יִכּוֹלִים
לַעֲשׂוֹת, כְּדֵי לַעֲבֹר אֶת הַיָּמִים הָאֵלוּ בְּרִגְעִיָּה?
נִשְׁמַח מְאֹד לְקַבֵּל תְּשׁוּבָה, אָנוּ צִמְאִים לְדַבְּרֵי חֲזוֹק
מִהֶרֶב הַצְדִּיק.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, רֵאשִׁי-חֹדֶשׁ כִּסְלוֹ
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אוֹרֵיאל דָּוִד, נְרוֹ וְיֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלִתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם קוֹמָה אַחַת, וְלִכֵּן לֹא מִשְׁנָה
אֵיפָה שִׁיְהוּדֵי גֵר, צְרִיךְ לְהִרְגִישׁ אֶת הַכָּאֵב שֶׁל הַזּוֹלָת,
וְלְהִתְפַּלֵּל עָלָיו, וְאָמַר רַבֵּנוּ י"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן ה'): :

קדם המלחמה צריך תפלה להשם יתברך; ולכן העקר הוא תפלה, שכל בר ישראל באיזה מקום שרק נמצא, שיתפלל להקדוש-ברוך-הוא, שנוזקה להנצל מאויבינו ומשונאינו, מהרוצחים האכזרים.

ומה טוב ומה נעים, אם כל איש ואשה יאמרו את המזמור פ"ג בתהלים, ואחר-כך התפלה מהחיד"א זי"ע על כלל ישראל, שהם בצער מלחמות (מספרו כ"ח אחת).

תפלה להנצל ממלחמות

שיר מזמור לאסף: אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל: כי הנה אויביך והמיון ומשנאיך נשאו ראש: על עמך יערימו סוד ויתעצו על צפוניך: אמרו לכו ונבחידם מגוי, ולא יזכר שם ישראל עוד: כי נועצו לב יחדו עליך ברית יכרתו: אהלי אדום וישמעאלים מואב והגרים: גבל ועמון ועמלק פלשת עם ישבי צור: גם אשור גלגל עמם, היו זרוע לבני לזט סלה: עשה להם כמדון כסיסרא כנבין כנחל קישון: נשמדו בעין דאר היו דמן לאדמה: שיתמו נדיבימו כערב וכזאב וכזבח וכצלמנע כל נסיכמו: אשר אמרו נירשה לנו את נאות אלהים: אלהי שיתמו כגלגל כקש לפני רוח: פאש תבער יער וכלהבה תלהט הרים: כן תרדפם בסערך ובסופתך תבהלם: מלא פניהם קלון ויבקשו שמך יהוה: יבשו ויבהלו עדי עד ויחפרו ויאבדו: וידעו כי אתה שמך יהוה לבדך עליון על כל הארץ:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, אב הרחמן, שתתמלא רחמים עלינו, ועל יושבי העיר הזו וכל גבוליה, ותצילנו ממלחמה וממצור ומשבי ומבזה, ותרחיק גיסות האויבים מפל גבול ארצנו, לא יקדמו על ארצנו מגן,

ולא ישפכו עליה סוללה, והאויבים אשר בקרבנו תכניעם ותשפילם ותפר עצתם, ותצילנו מכל אויב ושולל ובוזז, תפול עליהם אימתה ו'פחד בגדל ז'רועף י'דמו כ'אבן, וכל צדקות ישראל ותלמוד תורה אשר עשו ולמדו בעירנו ובעירות אשר בגבולנו, יזכרו לפני כסא רחמיה, ותבטל מעלינו ומעל ישראל אשר בעיר הזאת ובכל ערי ישראל כל גזרות קשות ורעות, ותחון עלינו ועליהם מאוצר מתנת חנם ככל צדקותיה, ותצילנו מכל רעב ויקר השערים, אל מלא רחמים, תן שלום בארץ, תן שלום במלכות ושררות, ובצל פנפיה תסתירנו, בזכות אברהם אבינו, עליו השלום, איש החסד, ובזכות יצחק אבינו, עליו השלום, אזור בגבורה, ובזכות יעקב אבינו, עליו השלום, כליל תפארת, ובזכות משה רבינו מהימנא אחוז בנצח, ובזכות אהרן כהנא רבא אחוז בהוד, ובזכות יוסף הצדיק אחוז ביסוד, ובזכות דוד המלך, עליו השלום, אחוז במלכות, עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך, והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך. ר' חיים ח'נון ש'ומר ת'ומך מ'ציל י'שר פ'ודה, הצילנו מכל צרה וטרור ובלבול, עשה למען שמך, עשה למען ומינה, עשה למען תורתך, עשה למען קדשתך, למען יחלצון ידידיך, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, יהוה צורי וגואלי.

וצריך שתדע, שמה שתפלה פועלת, שום דבר בעולם אינו יכול לפעל. ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות מריבה, סימן צו): צריך להתחזק נגד השונאים, ולהאריך עמהם מלחמה בתחבולה, והקדוש-ברוך-הוא יעשה הטוב בעיניו; העקר לזכור מה שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש תהלים כ) זה שאמר הכתוב (תהלים צא, טו): "יקראני ואענהו", אמר הקדוש-ברוך-הוא, בשעה שמגעת צרה לישראל ומבקשין אותי, והן

משתתפין בכבודי — כבודי עמהן, באותה שעה אני עונה אותם, שנאמר "יקראני ואענהו", למה? "עמו אנכי בצרה" וכו', כף אמר הקדוש-ברוך-הוא לישראל, אם ראיתם שהצרות מכסות אתכם, באותה שעה אתם נגאלים.

יהודים צריכים לעשות עכשו חסד אחד עם השני, ולעזר אחד להשני בכל מה שרק יכולים, כי פלנו אחים ואחיות, וכלנו בני אברהם, יצחק ויעקב, ולכן ראוי לנו לרחם אחד על השני, ולעשות חסד עם כל בר ישראל. כי כף אמרו חכמינו הקדושים (ילקוט הושע, רמז תקכב): אמר הקדוש-ברוך-הוא, חביב עלי חסד שאתם גומלים זה לזה, יותר מכל הזבח שזבח שלמה לפני אלה עולות.

הקדוש-ברוך-הוא השומר את עם ישראל, ישמר את כל בר ישראל מפל צרה וצוקה, ומפל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה דינו, וישמרנו ויושיענו בישועה שלמה.

המאחל לה חדש מברך ושמור...

א' קצט.

האם יש בעיה לפקד את קברי ההורים שלא ביום השנה שלהם?

שאלה:

מאת אפרים: לכבוד מאור עינינו כבוד קדשת מוהרא"ש.

האם יש בעיה לעלות לקברי ההורים שלא ביום השנה שלהם, או שזה מתר ואפלו רצוי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תולדות, ראש-חודש כסלו
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אפרים, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה ענין גדול מאד מתי שיכולים לעלות לקברי הוריו, אפלו שלא ביום השנה שלהם, כי זה בכלל כבוד אב ואם, ואמרו חכמינו הקדושים (קדושין לא:): מכבדו בחייו מכבדו במותו; ומה טוב ומה נעים לומר שם כמה מזמורי תהלים לעלוי נשמתם, שזה להם שעשוע גדול מאד בשמים, וכן לקבל על עצמו שם קבלות טובות בשמירת המצוות, והוא דבר גדול מאד, ויש להנשמה עליה גדולה על-ידי שהבן או הבת מתפללים על קבר ההורים שנפטר, ומקבלים על עצמם קבלות חזקות בקיום מצוות, כי אם היו הילדים יודעים איזה נחת-רוח גורמים למעלה להנשמות, אזי בכל פעם כשהיתה להם הזדמנות, היו פוקדים את קבר ההורים, וכמוכן להרבות אז בצדקה לטובת נשמתם, שזה מאד מאד יקר להם בשמים, ובפרט כשמזכירים שהצדקה היא לעלוי נשמת פלוני בן פלוני, או פלונית בת פלוני, והצדקה הזו היא למחסה ולמגן בעבורם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חודש מברך...

א' ר.

**הרופאים החליטו שבעלי צריך לעבור נתוח.
האם הצדיק ממליץ לנו לעשות את הנתוח?**

שאלה:

מאת יהודית שרה: בעלי צריך לעבר בעוד כמה ימים נתוח להסרת נבלת בשתי הרגלים. הרב בני פישר המליץ לנו לעשות את הנתוח. מה דעתו של הצדיק, האם לבצעו?

תשובה:

בעזרת השם ותפירה, יום חמישי לסדר תולדות, ראש-חודש כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל יהודית שרה תחילה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם הרב הזה המליץ לעשות את הנתוח, צריכים לציית אותו, כי הוא בקי בדברים האלו, וגם בקי ברופאים ממחים, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שהכל יעבר בקלות, ושתהיה לו רפואה שלמה — רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד.

ממלץ מאד לבדק את המזוזות שבבית, וכן את התפלין שלו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חודש מבורך...

א' רא.

לאחר עֶשֶׂר שָׁנוֹת נִשְׂוֵאִין הַתְּגַרְשָׁתִי, וְאֲנִי
מִרְגִּישָׁה שֶׁהַפְּסָדִי עֶשֶׂר שָׁנִים מִחַיִּי

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת יַפְעָת: הַתְּאָרְחָנוּ כַּמָּה פְּעָמִים בְּיַבְנָאֵל, וְהִגַּעְתִּי
לְצַדִּיק לְהַתְיַעֵץ לְגַבֵּי חַיֵּי הַנְּשׂוֹאִין שְׁלִי, אֵדָּ לְבִסּוּף
הַתְּגַרְשָׁתִי. אֲנִי מִרְגִּישָׁה שֶׁבְּזַבְזָתִי זְמַן זְקָר מִחַיִּי –
כְּמַעַט עֶשֶׂר שָׁנִים.

בְּנוֹסָף, רְצִיתִי לְשָׂאֵל אֶת הַצַּדִּיק, מַה לַעֲשׂוֹת עִם הַיָּלֵד
שְׁלִי, הוּא הַתְּרַחֵק מִתּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאֲנִי רוֹצֵה שֶׁהוּא
יִתְחַזֵּק בַּתּוֹרָה, וְיִהְיֶה לוֹ כָּל טוֹב, שֶׁלֹּא יִתְחַסֵּר לוֹ
פְּרִיָּסָה, כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְלַמֵּד תּוֹרָה.
אֲשַׁמַּח אִם הָרַב יַעֲנֶה לְנוּ, בְּתוֹדָה מְרֵאֵשׁ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, רֵאש־חֲדָשׁ כְּסֵלוֹ
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֵל יַפְעָת תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֵין דְּבָר כְּזֶה לְהַגִּיד שֶׁבְּזַבְזָתִי אֶת הַשָּׁנִים שְׁלִי בְּחַיֵּי,
וְלִכֵּן הַתְּגַרְשָׁתִי וְכוּ', לְהַתְגַּרֵּשׁ זֶה הַדְּבָר הַכִּי קָל וְכוּ', עַקֵּר
חֻכְמַת הַזּוּג אֵיךְ שְׂיֻכּוֹלִים לְהַחֲזִיק מְעַמָּד יַחַד, וּמִשְׁלִימִים
בִּינֵיהֶם, כִּי בְּוַדָּאֵי כָּל זּוּג הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים וְכוּ', וְאָמַר רַבְּנוּ
י"ל (לְקוּטִימֵהוּר"ן, חֶלֶק א', סִימָן פ"י), שֶׁעַקֵּר הַשְּׁלוֹם זֶה כְּשֶׁשְׁנֵי
הַפְּכִים מִתְאַחֲדִים יַחַד, הַחַיִּים לֹא קָלִים לְאַף אֶחָד, רַק

צריכים להיות ותרגנים אחד להשני וכו', וכן צריך הדברות, שידבר אחד עם השני וכו', ולהבין את השני וכו'.

היות שכתבת שהיית אצלי כמה פעמים, אני בטוח שממני לא קבלת את העצה להתגרש, כי אני לא באתי לזה העולם לשבר בתים, אלא לבנות בתים, ואני מאד מאד נגד גרושין, ובפרט כשיש ילדים, כי כף חכמינו הקדושים אמרו (גטין ז:): כל המגרש אשתו ראשונה אפלו מזבח מוריד עליו דמעות; נשאלת השאלה: למה דוקא מזבח מוריד דמעות, למה לא שאר כלי המקדש, כגון: הכיור, השלחן, המנורה, הארון וכו'? אלא המזבח מוריד דמעות, כי מספיק קרבנות הביאו עלי, ואני לא צריך יותר קרבנות, כי בגרושין מי הקרבנות? הילדים. ולכן המזבח דיקא מוריד דמעות, כי יש עליו מספיק קרבנות, ואינו צריך עוד.

את צריכה לדעת, שאין זוג בעולם שלא יהיה ביניהם איזה וכוח וכו', או איזו אי הבנה וכו', והשלמות הוא להחזיק את הבית חזק, ובפרט כשיש ילדים. אף מאחר שפבר התגרשת, ולא שאלת אותי, אזי העצה שאני מיען אותך, רק להתפלל להקדוש-ברוך-הוא, שיתן לך דעת ושכל איך להתנהג הלאה, כי מה שתפלה פועלת, שום דבר בעולם לא פועל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך...

א' רב.

**מה המעלה של תפלה בקברי צדיקים? ומה
התדירות הממלצת ללכת לקברי צדיקים?**

שאלה:

מיאת הלל: שלום לרב שליט"א.
ברצוני לשאל: מה המעלה של תפלה בקברי צדיקים?
ימי שיש באפשרותו ללכת לקברי צדיקים בכל יום,
האם כדאי לו ללכת בכל יום, או פעם בשבוע או
בחודש?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ששי ערב-שבת קדש לסדר תולדות, ב' כסלו
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל הלל, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות צדיק, סימן קעג): על-ידי
השתטחות על קברי הצדיקים, הקדוש-ברוך-הוא עושה לו
טובות, אף-על-פי שאינו ראוי לכהן; ולכן זה דבר גדול מאד
להיות רגיל ללכת אל קברי צדיקים ולהתפלל, כי שם
התפלות מתקבלות יותר, בזכות הצדיק השוכן שם.
ומוהר"ן ת"ז"ל מאריך הרבה מאד בכמה וכמה מקומות
במעלת הזוכה להשתטח על קברי צדיקים אמתיים. ומבאר
בדבריו ז"ל (לקוטי-הלכות, בציעת הפת, הלכה ה', אות ל'), שהארת נפש
הצדיק נשארת תמיד על קברו הקדוש, ומאירה בכל עולם
העשיה, וכשאדם בא שמה, ושופך דמעות לפניו ותברך,

תפלתו נתקבלת לרחמים ולרצון לפני אדון כל. וכן מביא (לקוטי-הלכות, בהמה ותייה טהורה, הלכה ד', אות ו'), ששאל קברי צדיקים מאיר הרשימו של נפשם הקדושה. ולכן מה טוב ומה נעים ללמד שמה על קבר הצדיק מחדושי תורותיו שחדש, וביותר מאריך בדברים נפלאים (לקוטי-הלכות, נזיקין, הלכה ג', אות ח'), אשר השתטחות על קברי צדיקים אמתיים מועיל מאד לעבודת השם ותברך, לזכות לצאת מהרע שלו, ולשוב להשם ותברך, ויש שאי אפשר להם בשום אופן לשוב להשם ותברך, רק כשבאים על קברי הצדיקים אמתיים וכו' וכו', ויש בזה אריכות גדולה מאד מאד, שההכרח לחבר על זה ספר מיוחד על מעלת הזוכה להשתטח על קברי הצדיקים הקדושים.

אם אחד גר בעיר שיש שמה קבר של צדיק קדוש, מה טוב ומה נעים להיות שם בכל יום, כגון: מי שגר בעיר אומן, בודאי מה טוב ומה נעים לבוא אל ציון רבנו ז"ל בכל יום ויום, וכן מי שגר במרון, בודאי מה טוב ומה נעים לבוא אל ציון של רבי שמעון בן יוחאי בכל יום, וכן מי שגר בצפת, מה טוב ומה נעים לבוא אל ציון האריז"ל והבית-יוסף, ושאר צדיקי עולם הטמונים שם וכו', אבל לנסע נסיעות לא פדאי, אלא בערב ראש-חדש, והכל כפי האדם, אם אחד מתמיד גדול בתורה, חבל מאד על הזמן היקר, כי הוא יכול באותו זמן ללמד הרבה פראקים משניות, וכמה וכמה דפים גמרא, וסימנים טור בית יוסף ושלחן ערוך וכו' וכו', ואם אינו בר הכא, שיסע על-כל-פנים פעם בשבוע וכו'.

העקר לא להתבלבל משום דבר, רק להרגיל את עצמו להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, שמלא כל הארץ כבודו,

להיות רגיל לדבר עמו? תברך כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה
מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

המאחל לך שבת שלום...

א' רג.

קִשָּׂה לִי מְאֹד לְקַיֵּם אֶת צְוֵי רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁלֹּא
לְשִׁתּוֹת שׁוֹם דָּבָר לִפְנֵי הַתְּפִלָּה

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יִשְׂרָאֵל: שְׁלוֹם וּבִרְכָּה.
אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל הִזְהִיר מְאֹד שֶׁלֹּא לְשִׁתּוֹת קִדָּם
הַתְּפִלָּה, אָבָל מְאֹד קִשָּׂה לִי לְקַיֵּם אֶת זֶה, וְזוֹ מִמַּשׁ
מְסִירוֹת נֶפֶשׁ בְּשָׂבִילִי, כִּי כְּשֶׁאֲנִי לֹא שׁוֹתֶה קֶפֶה, כָּל
הַתְּפִלָּה עָלַי כְּמִשָּׂא כְּבֹד בְּלִי שׁוֹם חִיוֹת וּבְלִי שְׂמִיחָה
וְכוּ'. הָאֵם בְּמִקְרָה שְׁלִי עֲדִיף לְשִׁתּוֹת, כְּדִי שְׂאוּכַל
לְהַתְּפַלֵּל בְּשְׂמִיחָה וּבְהַתְּלַהֲבוֹת, אוֹ שֶׁלֹּא לְשִׁתּוֹת, אֶף
שֶׁזֶה מְכַבֵּד עָלַי מְאֹד? וְהָאֵם אֲנִי יְכוֹל לְשִׁתּוֹת קִדָּם
עֲלוֹת הַשַּׁחַר?
תּוֹדָה עַל הַכֹּל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת קדש לסדר תולדות, ב' כסלו
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ישראל, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל הקפידו מאד לא לשנות
לפני התפלה, ורבנו ז"ל אמר, שמעולם לא שתה אפלו מים
לפני התפלה, וככה מתנהגים אנשי שלומנו.

עם כל זאת מי שמרגיש חלשה גדולה, מובא בפוסקים
שהוא בכלל חולה, ויכול לשנות קפה או תה וכו', והכל כפי
האדם איך שהוא מרגיש וכו', ואסור להטעות את עצמו וכו'.

העקר להרגיל את עצמו לדבר בכל יום עמו יתברך,
ולספר לו יתברך את כל ענינו בפרטי פרטיות וכו' וכו', כי
אי אפשר לתאר ולשער את מעלת האדם המרגיל את עצמו
לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא פאשר ידבר איש אל רעהו, וכל
מה שמעיק ומציק לו, ראוי לו לספר הכל אליו יתברך
בתמימות גמורה, בלי שום חכמות כלל, ומובא בזהר (פנחס
ו.א.): מאן דמפרש חוביה, בי דינא בדלין מניה בגין דבר נש
קריב לגרמיה, ולא אתדן על פומיה ותו לא שביק למקטרגא
לאולפא עליה חובא מומא דבר נש יקדים ויימא ולא יהיב
דוכתא לאחרא למימר. פדין קדשא בריך הוא מחיל ליה,
הדא הוא דכתיב (משלי כח, יג): "ומודה ועיב ירחם" [מי
שמפרש את חטאיו לפניו יתברך, הינו שמתודה על חטאיו,
עוזבים אותו בית-דין של מעלה, ואין דנים אותו וכו', ומה
גם כשבא המקטרג לקטרג עליו, הקדוש-ברוך-הוא שולחו

מַעַל פָּנָיו וכו'), וזו המַעֲלָה שֶׁל אָדָם שְׂזוּכָה תָּמִיד לְהַתְּבוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִזּוּ נִתְקַיֵּם אֲצִלוֹ מֵאֲמָרָם ז"ל (ספרי שופטים): כְּשֵׁישׁ דִּין לְמַעַלָּה אֵין דִּין לְמַטָּה.

אָנִי מְאֹד מְאֹד מִתְחַנֵּן אֵלֶיךָ, שְׂאֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, תִּלְמַד בְּכָל יוֹם אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי אֲפִלוּ בְּגִרְסָא, כִּי כָּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עבודה זרה ט): לְעוֹלָם לִיגְרִים אֵינִישׁ, וְאִף עַל גַּב דְּמִשְׁפַּח וְאִף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע מַאי קְאָמְר, כִּי דָף גְּמָרָא יִשְׁמַר אוֹתָךְ מִכָּל רַע, וְיִמְשִׁיף עָלֶיךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, הַדָּף הַיּוֹמִי שֶׁל הַיּוֹם: שְׁבַת מ"ד, אֶתָּה לֹא יָכוֹל לְתַאֲר וּלְשַׁעַר מָה זֶה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם דָּף גְּמָרָא, זֶה יִשְׁמַר אוֹתָךְ מִכָּל מְרַעִין בִּישׁוּן, וְיִמְשִׁיף עָלֶיךָ שְׂמִירָה עַל-יָדֶי אַרְבָּעָה מִלְּאָכֵי הַשְּׂמִירָה: גְּבָרִיאֵל מִיכָאֵל רַפָּאֵל א'וֹרִיאֵל, שְׁהֵם רְאִישֵׁי תְּבוּת: גְּמ'ר'א', הַלּוֹאֵי שְׁהִיִּת מְצִיַּת אוֹתִי, וְלֹא הִיִּת מִתְחַרֵּט, כִּי דָף גְּמָרָא בִּיּוֹם — זֶה חַיּוֹת לְהַנְפֹּשׁ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאִנִּי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיח.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שְׁבַת שְׁלוֹם...

א' רד.

מה הפונה בדברי רבנו שאמר: "התענית של יום חמישי מסגל לגדול הילדים"?

שאלה:

מיאת יוסף: לכבוד הצדיק היקר, שלום וברכה. רציתי לשאל לגבי מה שרבנו הקדוש כתב ב"ספר המדות": "התענית של יום חמישי מסגל לגדול הילדים".

מה הפונה ואיך מבצעים זאת? כי נושא התענית לא מברר מספיק, כי מצד אחד רבנו מדבר על מעלת התענית, ומצד השני ידוע, שהוא צוה לאנשיו שלא להתענות.

כמו־כן מה יציע הרב לגבי תענית דבור?

תשובה:

בעזרת השם ותפלו, יום ששי ערב-שבת קדש לסדר תולדות, ב' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יוסף, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בנים, סימן ח'): התענית של חמישי בשבת מסגל לגדול בנים, זו גמרא מפרשת (תענית כז): אנשי משמר היו מתפללין וכו', בחמישי על עברות ומיניקות, עברות שלא יפילו, מיניקות שייקו את בניהם, עין שם.

והנה ידוע, שרבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד לא לקחת על

שו"ת   א' רד   ברסלב   לא

עצמנו שום תענייות לבד, אלא מה שתקנו חכמינו הקדושים, הינו הד' תענייות, אבל סתם כף הקפיד על זה רבנו ז"ל לא להתענות, ולכן מה טוב ומה נעים, אם אדם יכול ללמד מסכת תענית, ויהיה חשוב כאלו התענה, וזו סגלה לכפר על כל עוונותיו. וכן שיזכה לגדל את בניו, שיהיו יראי השם וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.

ענין תענית דבור הוא דבר גדול מאד, ואמר הגר"א זי"ע, שתענית דבור הוא יותר מהפל, ויכול לזכות על-ידי זה, שיאיר עליו אור הקדוש-ברוך-הוא בקביעות. אבל גם בזה צריכים להיות חכם, פי מוהרנ"ת ז"ל אמר, שדבר רבנו ז"ל הוא כן לדבר, אבל צריכים לדעת איך לדבר, בפרט עם האשה והילדים מצד חנוף, צריכים לדבר אתם דבורי אמונה והשגחה פרטית, הלכות ודיני התורה וכו' וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום...

א' רה.

אני עובר יסורים קשים כבר שבע שנים מאדם קרוב. איך אֶזְכֶּה לישועה?

שאלה:

מאת בר נתן: למוהר"א"ש שלום ורפואה שלמה.
אני עובר יסורים קשים כבר שבע שנים מאדם קרוב. התפללתי הרבה על זה, והלכתי להרבה צדיקים כדי לקבל ישועה, וגם הייתי בקברות צדיקים ועוד ועוד השתדליות, אך ללא הועיל. האם יש איזו ששהיה קבלה אחת שאוכל לקבל על עצמי, כדי שתהיה לי ישועה מידית?
מצפה לתשובה תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת קדש לסדר תולדות, ב' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נתן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה לא כותב מי האדם הקרוב שמצער אותך וכו', וגורם לך יסורים רבים וכו', ולכן העצה היחידה אם אתה יכול לברח משם — מה טוב ומה נעים, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות פחד, חלק ב', סימן ג'): מי שבורח מן הצרה — הוא פקח; ואם אי אפשר, אזי העצה: שתק, שתק; כי כך אומרים חכמינו הקדושים (ברכות ה.): כל שהקדוש-ברוך-הוא חפץ בו — מדכאו ב'יסורין, ואם קבלם — יראוה זרע

יֵאָרִיף יָמִים; וְאָמְרוּ (תַּעֲנִית ח.): כָּל הַשְּׂמִחַ בַּיְסוּרִין שְׂבָאִין עָלָיו, מְבִיא יְשׁוּעָה לְעוֹלָם; וְאָמְרוּ (מִנְחוֹת נג.): מַה זֵּית אֵינוֹ מוֹצִיא שְׂמֵנוֹ אֶלָּא עַל-יְדֵי כְּתִית, אִף יִשְׂרָאֵל אֵינָם חוֹזְרִים לְמוּטָב, אֶלָּא עַל-יְדֵי יְסוּרִין.

וְלִכֵּן רָאָה לְבַטֵּל אֶת עֲצָמָךְ לְגַמְרֵי אֱלֹו יִתְבַּרְךָ, וְשִׁתְּק, שְׂתֵּק, עַל כָּל הַיְסוּרִים שֶׁאַתָּה סוֹבֵל. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צד, סִימָן ה'): אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִיַּחַד שָׂמוֹ עַל בְּרִיָּה כְּשֶׁהוּא חַי, אֶלָּא עַל בְּעָלֵי יְסוּרִין. עַקֵּר הָעֲצָה לְהִנְצִל מִיְסוּרִים, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנַא דְּבֵי אֱלֹהֵי רַבָּה, פָּרָק ו'): אִם רָאִיתָ שֶׁיְסוּרִין מְמַשְׂמֵשִׁין וּבָאִין עָלֶיךָ, רוּץ לְחַדְרֵי תוֹרָה, מִיַּד הַיְסוּרִין בּוֹרְחִין; וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה): אֶפְלוּ כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְבַטּוּל אֲמַת לַהֲיוֹת בְּטֵל וּמְבַטֵּל אֱלֹו יִתְבַּרְךָ, כְּשֶׁחוֹזֵר מִהַבַּטּוּל — הוּא מְרַגֵּשׁ אֶת הַיְסוּרִים. וְהָעֲצָה — לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה. וְאָמַר מוֹהַר"ת ו"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, נְטִילַת יָדַים שְׁחִירַת, הַלְכָה ד', אוֹת ב'): וְאִם הוּא לֹא בַר הַכָּא לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, אֲזִי הָעֲצָה שְׂלֵמֵד תוֹרָה בְּכָל פַּעַם בְּחֶשֶׁק חֲדָשׁ וּבְחִיּוֹת חֲדָשָׁה, וְיִהְיוּ בְּעֵינָיו כְּחֲדָשִׁים מְמַשׁ, שְׂזָה גַם-כֵּן הַתְּחַדְּשׁוֹת הַתוֹרָה, שֶׁמְחַדֵּשׁ אֶת מַחוּ וְכוּ'.

וְלִכֵּן עֲצָתִי — שֶׁתִּקְבַּע לְעֲצָמָךְ קְבִיעוֹת חֲזָקָה בְּלִמּוּד הַתוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם מִקְרָא מִפְּרִשַׁת הַשְּׁבִיעִי, מִשְׁנָה שֶׁתִּהְיֶה רְגִיל לְגַרֵס בְּכָל יוֹם הַרַבָּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, שְׂזָה יִשְׁנֶה אֶת הַנְּשֻׁמָּה שֶׁלְּךָ לְגַמְרֵי, כִּי מִשְׁנָה אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָה, וְאוֹתִיּוֹת מִשְׁנָה, שֶׁמִּשְׁנֶה אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מִהַקְּצָה אֶל הַקְּצָה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך — שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

א' רו.

**בני ובעלי אינם מסתדרים, ואני אובדת עצות,
כי המצב בבית אינו טוב**

שאלה:

מיאת שמחה: לכבוד הרב שלום רב.
יש לי בעיה במשפחה, הבן שלי בגיל שלש-עשרה וחצי
רב הרבה פעמים עם אבא שלו, וכבר ארבעה חודשים
הוא גר אצל אבא שלי, שמתגורר קומה מעלי. הוא
אינו מוכן בשום פנים ואפן לשמע מאבא שלו.
המצב בבית לא כל-כך טוב, אני ובעלי לא מסתדרים,
כל הזמן יש מריבות וקללות שפוגעות בבית ובחנוך
של הילדים. אני אובדת עצות מכל המצב הזה, וכמה
פעמים היינו כבר לפני גרושין. מה צריך לעשות, כדי
שהקשר של הילד עם אבא שלו יחזר למצב תקין?
אודה לכם אם תענו לי.

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום ששי ערב-שבת קדש לסדר תולדות, ב' כסלו
ה'תשע"ג.

שלום רב אל שמחה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שחנוף מתחיל בבית, אם רוצים
 שלהילדים יהיה חנוף טוב, צריכים לחנוף את עצמו קדם, כי
 הילדים מחקים את ההורים, מה שהם רואים אצל ההורים,
 זה מה שעושים, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (ספ"ה נו:):
 שותא דינוקא בשוקא — או דאבוי או דאמיה, מה
 שהתינוק מדבר בשוק, זה מה ששמע או מהאבא או
 מהאמא.

ולכן ראוי לבצל ולאשה לעשות כל מה שביכולתם,
 שיהיה שלום ואהבה ביניהם, ולא יריבו ביניהם וכו', וכו', כי
 (סו"ט יז): איש ואשה זכו — שכינה ביניהן; ואמרו (ירושלמי
 ברכות, פ"ק ט', הלכה ח'): אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר
 לאשה בלא איש, ואי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום
 שהשכינה נמצאת — שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם
 שלום ואהבה גדולה מאד, כי שלום, אמרו חכמינו הקדושים
 (שבת י'): זה שמו של הקדוש-ברוך-הוא, ולכן אם מכניסים
 את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום-בית, הינו
 שמו של הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית.

אני מכרח להגיד לך, שרבונו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות
 קל"ה, חלק ב', סימן א'): יש שדים שמצויים בבתים, שהם
 מקלקלין השלום-בית, ועל-ידי-זה כעס וקטטות בבית. ועקר
 הבית הוא האשה, כי (יומא ב.): ביתו — זו אשתו, ועל-פני
 על-פירב עקר הקטטות ממנה. ולפעמים נאחזים בשאר בני
 הבית, ועל-ידי-זה נעשות הקטטות והמריבות, ועל-ידי-זה
 באים יסורים על בני הבית. וזה מפרש בפסוק (איוב כא):
 "בתיהם שלום מפחד", ודרשו חכמינו הקדושים (רש"י שם):
 מפחד — אלו שדים, וזהו "שלום מפחד", כי השלום הפך

הפחד, שהם השדים המקלקלים השלום, וזהו "ולא שבט אלוה" וכו', הינו היסורים, עיין שם.

ואני מכרח להגיד לך, שהשדים האלו נבראים רק מהפעס והמחלקת וכו' וכו', כי כף אָמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות מריבה, סימן טו) : במקום מריבה — שם השטן; ולכן תשמרו את ובעלך מפעס, כי פעס בבית מחריב את הבית. ורבנו ז"ל אָמר (ספר-המדות, אות פעס, סימן טו) : פעס של אשה מחריב את הבית.

הקדוש-ברוך-הוא ששמו שלום, יעשה ביניכם שלום, והכל יסתדר על הצד הכי טוב.

המאחל לך שבת שלום...

א' רז.

**מדוע בספר 'ספורי-מעשיות' כלולים דוקא
המעשיות הללו, הרי רבנו ספר עוד הרבה
ספורים**

שאלה:

מיאת אברהם: שלום וברכה לצדיק שליטי"א.
למה בספר 'ספורי-מעשיות' של רבנו ז"ל כלולים רק
שלש-עשרה מעשיות, הלא יש עוד הרבה מעשיות,
שרבנו ז"ל ספר?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שֶׁפֶת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב' כִּסְלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲבֵרְהֶם, נִרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בּוֹדְאֵי שֶׁבְּכָל הַסְּפוּרִים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, יֵשׁ בָּהֶם סוּדוֹת וְרִזִּין דְּרִזִּין, שְׂאִין לָנוּ שׁוּם מִשָּׁג בְּזֶה וְכוּ', אֲבָל הַשְּׁלֹשָׁה-עֶשֶׂר סְפוּרִים שֶׁבַּסֵּפֶר "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", הֵם סוּד תְּלִיסֵר נִהְרֵי אֶפְרָסְמוֹן, שְׁזֹכָה רַבְּנוּ ז"ל לְהַשִּׁיג בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן מְאֹד מְאֹד, שְׁעֵדִין אֶף אֶחָד לֹא הִגִּיעַ לְזֶה וְכוּ' וְכוּ', וְלִכֵּן יֵשׁ עֲלֵיו סוּדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, אִין שׁוּם טַבַּע, שְׁלֹא יִהְיֶה בָּהֶם סוּדוֹת עֲמָקִים, עֲמָק עֲמָק מִי יִמְצְאוּנוּ.

אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים, שְׁחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה סב, סִימָן ב'): כִּד דְּמַךְ רַבִּי אַבְהוֹ אַחְזוּ לִיה תְּלַת עֶשְׂרֵי נִהְרֵי אֶפְרָסְמוֹן, אָמַר לְהוֹן אֲלִין דְּמָן, אָמְרוּ לִיה דִּידָךְ, אָמַר אֲלִין דְּאַבְהוֹ (יְשַׁעְיָה מֵט): "וְאֲנִי אָמַרְתִּי לְרִיק יִגְעַתִּי לְתַהוּ וְהִבֵּל כַּחֲזִי כְלִיתִי, אֲכֵן מִשְׁפָּטִי אֶת הַוּוֹיָה"; הִינּוּ רַבִּי אַבְהוֹ הֶרְאוּ לוֹ שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה נִהְרֵי אֶפְרָסְמוֹן עֲלִיוֹנִים, וְלֹא רָצָה לְהֶאֱמִין מְרַב עֲנוּתָנוּתוֹ שְׁזֶה נִתְּנוּ לוֹ וְכוּ', הֵרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ, שְׁכַל צַדִּיק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא זֹכָה לְפִי בְּחִינָתוֹ לְשֹׁלֶשׁ-עֶשְׂרֵה נִהְרֵי אֶפְרָסְמוֹן וְכוּ' וְכוּ', וְרַבְּנוּ ז"ל הַשִּׁיג גְּלוּיִים כְּאֵלוֹ מַה שְׁלֹא קָדְמוֹ אֶף אֶחָד.

אֲשָׁרִי מִי שְׁזֹכָה לְהִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שְׁהֵם הָאוּר

הגנוז, וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי-מוהר"ן, סימן שנה), שְׁבַכָּל שִׁיחָה וְשִׁיחָה שֶׁהִיָּה מְשִׁיחַ וּמְדַבֵּר עִמָּנוּ, יְכוּלִים לִהְיוֹת עַל יְדֵי אִישׁ כָּשֶׁר, וְאֶפְלוּ צְדִיק גָּמור כֹּל יְמֵי חַיָּו, כְּמוֹ שְׂאֲנֵי רוּצָה (אָזוּי וְיֵא אִיךָ מִיּוֹן אִיּוֹן גּוֹטְעֵר יְהוּד) אִם יִרְצָה לִילָף עִמָּה, לְקַיֵּם כְּפִי שִׁיחָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, [וְגַם אֶפְלוּ עֲכָשׁוּ כְּשִׁלּוּמְדִין דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים, יֵשׁ לָהֶם גַּם-בֶּן כַּח גְּדוּל לְעוֹרֵר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ לְזָכוֹת לְדַרְכֵי הַשֵּׁם בְּאַמֶּת, לְמִי שֶׁיִּשִּׁים לְבוֹ הַיֵּטֵב לְדַבְּרָיו וְלִשְׁיחֻתָיו הַקְּדוּשׁוֹת הַנֶּאֱמָרוֹת בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, כִּי כָּל שִׁיחָה שְׁלוֹי הִיא הַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, וְדָרָךְ יִשְׂרָאֵל וְנִכְוֹנָה מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְכָל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָּתוֹ, יְהִיָּה בְּאִיזוֹ מְדַרְגָּה שִׁיְהִיָּה. אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא בְּמְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה מְאֹד יְכוּל לְקַבֵּל דְּרָךְ יִשְׂרָאֵל וְעִצּוֹת נִפְלְאוֹת מִכָּל שִׁיחָה וְשִׁיחָה שְׁלוֹי. וְכֵן לְהִפְךָ — מִי שֶׁהוּא בְּתַכְלִית מְדַרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה, חַס וְשָׁלוֹם, בְּאִיזָה מְקוֹם שָׁרָק לֹא יְהִיָּה, יְכוּל לְקַבֵּל דְּרָךְ יִשְׂרָאֵל וְעִצּוֹת נְכוֹנוֹת מִכָּל שִׁיחָה וְשִׁיחָה שְׁלוֹי לְמַלְט נִפְשׁוֹ מִנֵּי שַׁחַת, וְלָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת אִם יִשִּׁים לְבוֹ לְדַבְּרָיו הַיֵּטֵב, וְיִקְיֵם אוֹתָם בְּאַמֶּת וּבְתַמִּימוֹת בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת, אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיֵּאחַז בָּהֶם].

הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנֵי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ שְׁבַת שְׁלוֹם...

א' רח.

**היכן נתן ללמוד את השקפתו והדרך שלו של
הצדיק בעניינים שבינו לבינה?**

שאלה:

מאת לאה: לכבוד קדושת הצדיק מוה"רא"ש הקדוש שליט"א, שלום וברכה.
ברצוני לשאל את הצדיק: היכן נתן ללמוד איך לנהג בכל הנושא של בינו לבינה על-פי דעתכם הקדושה. באיזה ספר? יש היום הרבה דעות בנושא, והרבה אנשים שחוזרים בתשובה מבלבלים מאד, ואינם יודעים כיצד לנהג.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת קדוש לסדר תולדות, ב' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל לאה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדברים שבינו לבינה זה למוד עמק עמק מי ומצאנו, וזה מאד מאד נחוץ ללמוד וכו', כפי לדעת איך להתנהג, ומהר"נ"ל התבטא פעם, שבענין בינו לבינה היה צריך לחבר עוד פעם סדרה שלמה של "לקוטי הלכות", כי זה למוד רחב מאד מאד, ובפרט בעלי תשובה צריכים לדעת מה מתר ומה אסור וכו', ויש בזה למוד ארך וגדול מאד, וכדאי להתייעץ רק עם צדיק קדוש שהוא רחמן, וכעין שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות צדיק, סימן כא): כשתרצה שיתפלל עליך איזה צדיק, תלך לצדיק שהוא רחמן; וכן אמר (שם סימן לט):

מוטב לקרב את עצמו לצדיק שהוא רחמן; הינו שיודע את טבעי ומקרי האדם, ויכול להדריך אותם כפי מדותיהם וטבעיהם וכו' וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך שבת שלום...

א' רט.

הרב של בעלי שדך בינינו, אך לא רצה לקבל שכר שדכנות. האם יתכן שבגלל זה עדין לא נפקדתי?

שאלה:

מיאת יהודית: שלום לכבוד הצדיק.
אני מאד אוהבת לקרא את השו"ת באתר, זה מאד מחזק, ויש תשובות לכל תחום בחיים!
נתקלתי בשאלה ותשובה בענין תשלום לשדכן. אני נשואה פשנה ושלשה חודשים. קבלתי את ברכתכם לזרע בר קימא, ואני מאמינה שאזכה בעזרת ה', אך אנו לא שלמנו דמי שדכן לרב הישיבה של בעלי, שהציע את השדוך בינינו. הרב לא רצה שגשלים לו, אך אולי יש עלינו קפדה בכל זאת, ועלינו לשלם לו עכשו אפלו שעברה יותר משנה מאז החתונה? ומה הסכום שצריך לתת?
תודה רבה ואנו מצפים לבואכם ארצה!

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שִׁפְת־קֶדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב' כִּסְלוֹ
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל יְהוּדֵי תַחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְךָ.

שָׂכַר שְׂדֵכְנוֹת זֶה דְּבַר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, יֵשׁ בְּזֶה כְּמָה
הַלְכוֹת, מוּבָא בְּפוֹסְקִים שְׁמִכְרָחִים לְשֵׁלֶם שָׂכַר שְׂדֵכְנוֹת, וְזֶה
מוֹעִיל מְאֹד לְנִשְׂוֹאִין, יִהְיֶה כְּמָה שְׂיִהְיֶה וְכוּ', אָבֵל שָׂכַר
שְׂדֵכְנוֹת צְרִיכִים לְתַת, וְאִמְרוּ צְדִיקִים, שְׂשָׂכַר שְׂדֵכְנוֹת זֶה
הַכֶּסֶף הַכִּי כָּשֶׁר, שְׂזָכָה לְחֵבֶר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יַחַד.

פַּעַם בָּאוּ זוּג אֶל מוֹרֵי וְרַבֵּי רַבֵּי מֹשֶׁה פִּינְשֵׁטִין, זָכַר
צְדִיק לְבִרְכָה, אַחֲרַ עֶשֶׂר שָׁנוֹת נִשְׂוֹאִין שְׁלֹא הָיוּ לָהֶם יְלָדִים,
וּבִקְשׁוּ לְשָׂאֵל אוֹתוֹ מֶה עוֹשִׂים? הַדְּבַר הָרִאשׁוֹן הוּא שְׁאֵל
אוֹתָם — אִם שְׁלָמוֹ דְּמֵי שְׂדֵכְנוֹת? וְעַנּוּ שְׂגִיחֵם שְׁלֹא שְׁלָמוֹ,
כִּי הֵוּא לֹא רָצָה לְקַחַת מֵהֶם כֶּסֶף, עָנָה וְאָמַר לָהֶם: תִּלְכוּ
מֵהָר לְשֵׁלֶם לוֹ אֵיזָה סְכוּם, אֲפֹלוּ בְּתוֹרַת מִתְּנָה וְתוֹשָׁעוּ, וְכֵן
עָשׂוּ, וּבְדִיוֹק שָׁנָה הִבָּאָה הוֹלִידוֹ בֵּין זָכַר.

וְלִכֵּן כְּדַאי לָכֶם לְתַת אֵיזָה סְכוּם לְהַשְׂדֵּךְ שְׁלָכֶם, שְׁהוּא
הִיָּה הָרַב שְׁלָכֶם, וְאִפְּ שְׁלֹא יִרְצָה לְקַבֵּל מִכֶּם, תִּסְפְּרוּ לוֹ אֶת
הַסְּפוּר הַזֶּה, וּבּוֹדַאי יִקַּח אֶת זֶה, כִּי זֶה מוֹעִיל מְאֹד
לְשֵׁלֶם-בֵּית וְלַהֲלָדַת יְלָדִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך שבת שלום...

א' רי.

הבן שלי אינו מצליח לשלט בעצמו, והוא עושה
את הצרכים שלו במכנסים

שאלה:

מיאת שלמה זלמן: רציתי לשאל את האדמו"ר
שליט"א על אודות בני.

ברוך השם, אחרי שקבל ברכה מהצדיק לפני כחצי
שנה יש אצלו שני, והוא כבר מסתדר בתלמוד תורה,
אבל בימים האחרונים אני מקבל מהמלמד טלפונים,
שאבוא לתלמוד תורה כדי להחליף לו בגדים, כי הוא
עשה במכנסיו וכו'. כמה שאני מסביר לבן ומדבר
אתו, והבטחתי לו מתנות — זה לא עוזר, וכן
הזהרתיו שאתן לו ענש וכו', וכלום לא עוזר.

אני ואשתי משתוקקים לקבל תשובה מהאדמו"ר מה
לעשות בענין הזה, וכן ברכה בעבור הילד שיגדל
לאילנא רברבא, כי דבור של צדיק מלנה את האדם
כל החיים, ואולי בזכות זה תהיה לו דחיפה קדימה
להתקדם בתורה וביראת שמים שלמה.

האתר של האדמו"ר כל-כך מענין אותנו, ואנחנו
מדפיסים את התשובות, ומתענגים מזה מאד. תודה
על הכל, ויהי רצון שתשפע עליכם בריאות איתנה
לעזר עוד ועוד לעם ישראל.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב' כסלו
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שְׁלֹמֹה זְלַמֵּן, נִירוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הַדָּבָר הָרֵאשׁוֹן עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שְׁאֲסוּר לְדַחֵק אֶת הַבֵּן
בְּכַח וְכוּ', וְגַם לֹא עִם שְׁכֵנוֹעַ וְכוּ', כִּי כָּל שְׂדוּחִקִּים וְרוֹצִים
לְשַׁכְּנֵעַ אֶת הַבֵּן, הוּא יֵלֵךְ בְּדִיוֹק לְהַפְּךָ.

הַדָּבָר הַשֵּׁנִי, כְּדָאֵי לְגֹשֶׁת אֶל רוֹפֵא וְכוּ', כִּי הַיּוֹם יֵשׁ כָּל
מִינֵי תַחְבוּלוֹת נִגְדָה זֶה.

וְהַעֲקָר הוּא תַפְּלָה — לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי תַפְּלַת
אָבוֹת עַל בְּנִים עוֹלָה עַל הַפֶּל, וְאֵין עוֹד כְּמוֹ תַפְּלָה שֶׁהַהוֹרִים
מִתַּפְּלָלִים עַל יְלָדֵיהֶם. רַבְּנוּ ז"ל הַקַּפִּיד מְאֹד מְאֹד לֹא לְלַכֵּת
עִם הַיְלָדִים בְּיַד חֲזָקָה, וּמְכַל שֶׁפֶן שְׁלֹא לְהַכּוֹתָם, כִּי זֶה פּוֹעֵל
בְּדִיוֹק הַהַפְּךָ מִמָּה שְׂרָצוּ וְכוּ', וְלִכֵּן עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שְׁעַם בְּנֵיכֶם
צָרִיכִים לְלַכֵּת רַק בְּדַרְכֵי נֵעַם וּבְאַהֲבָה, וּלְהַגְבִּיחַ אוֹתוֹ, וְלִתֵּת
לוֹ מַחְמָאוֹת עַל כָּל דְּבָר, וּלְשַׁבַּח אוֹתוֹ עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט וְכוּ'
וְכוּ', אֵף פֶּעַם לֹא לַעֲשׂוֹת עֲלָיו בִּקְרַת וְכוּ', וּמְכַל שֶׁפֶן לֹא
לְהַשְׁפִּיל אוֹתוֹ וְכוּ', וְלֹא לְקַרוֹת אוֹתוֹ בְּשִׁמוֹת שֶׁל גְּנָאֵי וְכוּ',
כִּי אִם לֹא נִזְהָרִים בְּכָל זֶה, הַיְלָד יִגְדֵל בְּעַל מוֹם בְּנִפְשׁוֹ וְכוּ',
וְרַב הַהוֹרִים אֵינָם יוֹדְעִים מִזֶּה, וְלִכֵּן צוֹרְחִים עַל יְלָדֵיהֶם וְכוּ',
וְעוֹשִׂים עֲלֵיהֶם בִּקְרַת בְּכָל פֶּעַם וְכוּ', מִשְׁפִּילִים אוֹתָם בְּכָל
מִינֵי הַשְּׁפָלוֹת וְכוּ', קוֹרְאִים אוֹתָם שִׁמוֹת שֶׁל גְּנָאֵי וְכוּ' וְכוּ',
וּכְשֶׁיִּגְדֵּלִים הֵם נַעֲשִׂים בְּעֲלֵי מוֹמִין בְּנִפְשָׁם, וּיְכָר מְאֹד, וְאֵי

אפשר לתקן את זה, ואחר-כך ההורים מתפללים — למה הבן או הבת גדלו להם בעלי מומין בנפשם וכו'.

ולכן עם ילדים צריכים המון סבלנות, ורבונו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות בנים, סימן קז): הבנים שוטים כשאביהם כעסן; כי טבע של ילדים ששואלים תמיד את האבא מה זה? ומה זה? ואיך זה? וכשיש לאדם סבלנות לילדיו, הוא מסביר את זה כפי שכלם הקטן, כך לאט לאט הם גדלים בעלי שכל ובעלי בינה וכו' וכו', מה שאין כן כשהאבא כעסן ועצבני, וכשהבן שואל אותו משהו, מתחיל לצרח עליו — תלך מפה וכו', תזוז מפה וכו', אל תבלבל אותי עכשו עם השטיות שלך וכו', על-ידי-זה הבן נשאר שוטה.

ולכן ראה לצית אותי, ומהיום ראה רק לחזק ולעודד ולשמח את בנך, ותראה שיהכל יתהפך לטובה, וכן יש על זה היום תרופות וכו' וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

א' ריא.

מה ההבדל בין 'איש כֶּשֶׁר' לְאִישׁ פְּשׁוּט? וּבַמָּה
הוא יותר גָּדוֹל מִמֶּנּוּ?

שאלה:

מיאת אברהם: שלום לצדיק.
יש לי שאלה ואני מבקש שלא תקפידו עלי שאני
שואל אותה: מה ההבדל בין 'איש כֶּשֶׁר' לְאִישׁ פְּשׁוּט
מהמון-העם? ובמה האיש הכֶּשֶׁר יותר גדול מאדם
רגיל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת לסדר תולדות, ג' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אברהם, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע, כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ תָּמִיד לְהִתְבּוֹדֵד
עמו יתברך, אֲזִי זֹכֶה לְיִשׁוּב הַדַּעַת כְּזֶה, עַד שְׁיֹם הַמִּיתָה
תָּמִיד לְפָנַי עֵינָיו, וְאִז כָּבֵר חַי בְּאֶפֶן אַחַר לְגַמְרִי, וְאֵינּוּ מְרַמָּה
אֶת הַזּוּלָת וְכוּ', וְאֵין לוֹ כָּבֵר שׁוּם תְּאַוָּה לְכָלוּם וְכוּ', כִּי הוּא
יודע שהוא הולך עוד מעט למות וכו', וּמוֹבָא (שְׁלַחַן עָרוּף, חֲשׁוֹן
מִשְׁפָּט, סִימָן פֶּא, סַעִיף ב') דְּאֵין אָדָם מְשַׁטָּה בְּשַׁעַת מִיתָה וְכוּ', וְזוֹ
מְדַרְגַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁתָּמִיד שְׂמִים אֶת יוֹם הַמִּיתָה לְפָנַי עֵינֵיהֶם,
וְלִכֵּן כָּל דְּבָרֵיהֶם אָמַת וְיָצִיב.

תֵּאֱמִין לִי, אָדָם אַחַר רַק שׁוֹמֵעַ מִיוֹם הַמִּיתָה וְכוּ', נוֹפֵל
עָלָיו פֶּחַד גָּדוֹל מְאֹד, וְאֵינּוּ מְעַנְּנֵן לְשִׁמְעַת יוֹתֵר וְכוּ', כִּי זֶה
מִפְּחִיד אוֹתוֹ, וּמְכַנֵּס בּוֹ עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה וְכוּ' וְכוּ',

לא-כן הצדיקים הגדולים, הדבוקים באין סוף ברוך הוא, מוכנים כל רגע ורגע למסר את נפשם על קדוש שמו יתברך, ויום המיתה תמיד לפני עיניהם וכו', ויש צדיקים שזכו כבר להגיע לבטול כזה, שמרגישים ממש כמו שהם כבר לאחר המיתה ולאחר הקבורה וכו' וכו', האם שם שיכות אילו תאוות — כבוד או קמון? וכו' וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך שבוע טוב...

א' רבי.

התרגלתי לחטא בהסתכליות אסורות, האם יש עצה ליצאת מהתאוה הזו?

שאלה:

מיאת אלחנן: לכבוד הצדיק היקר והנכבד. לצערי הרב, אני שקוע מאד בתאוה הידועה, הראש שלי מלא מחשבות רעות והרהורים מגנים, אני נכשל בכל פעם בהסתכליות בפורנוגרפיה. אני מאד מתבייש לכתוב את זה, אבל אני באמת רוצה ליצאת מזה, ולהפסיק לחטא.

השאלה — איך יוצאים מזה אחרי שהתרגלתי לחטא בכל פעם? האם יש עצה להנצל מהתאוה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי־שבת לסדר תולדות, ג' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אלחנן, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שחכמינו הקדושים אמרו (סנהדרין מה):
 אין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות; ואמר החכם:
 "אין חוצץ בפני התאונה בעצימת העינים", ואמר: "אין לה
 איבר באיברי האדם, שיגרום לו מכשול כמו העינים", אדם
 שמרגיל את עצמו להסתכל על תמונות תועבה וכו', ועל כל
 מיני פורנוגרפיה וכו', בנדאי יהיה שקוע בתוך נאוף וזנות,
 רחמנא לישוזן, ויהיה קשה לו לצאת מזה, כי הפל תלוי כפי
 העינים, פי העינים רואות והלב חומד וכלי המעשה גומרים.

ולכן העקר הוא שמירת העינים, לא להסתכל בזבל
 ולכלוף, ועל־ידי־זה לא יגרה את היצר הרע בו, וכתב
 הרמב"ם (פרק כ"ב מהלכות אסורי ביאה, הלכה יח): אין לה דבר בכל
 התורה כלה שהוא קשה לרב העם לפרש אלא מן העריות
 והביאות האסורות, אמרו חכמים: בשעה שנוצטוו ישראל על
 העריות — פכו, וקבלו מצוה זו בתרעומות ובכנה, שנאמר
 (במדבר יא, ט'): "בכה למשפחתיו" — על עסקי משפחות.

(יט) ואמרו חכמים: גזל ועריות נפשו של אדם מתאנה
 להן ומחמדתן, ואין אתה מוצא קהל בכל זמן וזמן, שאין
 בהן פרוצין בעריות וביאות אסורות. ועוד אמרו חכמים (בבא
 בתרא קסא.): רב — בגזל, מעוט — בעריות, והכל באבק
 לשון־הרע.

(כ) לפיכך ראוי לו לאדם לכף יצרו בדבר זה, ולהרגיל

עצמו בקדושה יתרה ובמחשבה טהורה ובדעה נכונה כדי להנצל מהן, ויזהר מן היחוד, שהוא הגורם הגדול, גדולי החכמים היו אומרים לתלמידיהם הזהרו בי מפני בתי, הזהרו בי מפני כלתי, כדי ללמד לתלמידיהם, שלא יתבישו מדבר זה, ויתרחקו מן היחוד.

(כא) וכן ינהג להתרחק מן השחוק ומן השכרות ומדברי עגבים, שאלו גורמין גדולים, והם מעלות של עריות, ולא ישוב בלא אשה, שמנהג זה גורם לטהרה יתרה, גדולה מכל זאת אמרו — יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה, וירחיב דעתו בחכמה, שאין מחשבת עריות מתגפרת, אלא בלב פנוי מן החכמה, עיין שם.

הרי שלף לפניך, שהעקר תלוי בעינים, שאדם צריך לשמור מאד מאד על עיניו, לא להסתפל בזבל ובכללוף של פורנוגרפיה וכו', ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות, פרק א', הלכה ה'): ליבא ועינא תרין סרסורי דחטא, אמר הקדוש-ברוך-הוא, אי יהבית לי ליבא ועינא, אנא ידענא דאת לי. ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה י', סימן ו'): מה ראיה הקדוש-ברוך-הוא לשאל הלב והעינים מישראל, שיהיו אחריו? לפי שעברה תלויה בהם, העינים רואות את הזונה, והלב מהרהר אחריה.

ולכן כל זמן שלא תפסיק להסתפל בזבל ובכללוף, יבער בך יצרך, אם אתה רוצה לחזור בתשובה שלמה באמת, אתה מכרח להפסיק תכף-ומיד מללכת למקומות המטנפים וכו', ומכל שפן להסתפל בזבל ובכללוף וכו' וכו'.

ואל תאמר, שפל-כף התרגלתי לזה, עד שאין לי בחירה על זה, פי כבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן ק)

לאחד ששאל אותו — כיצד הוא הבחירה, השיב לו בפשיטות, שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה — עושה, ואם אינו רוצה — אינו עושה וכו'. [וכתב מוהרנ"ת ו"ל: ודבר זה הוא נצרך מאד לדעת, כי כמה בני-אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על-כן נדמה להם שאין להם בחירה, חס ושלום, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, פי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה].

זכור גם זכר, כי העולם אינו הפקר, וכך אמרו חכמינו הקדושים (קהלת רבה, פרשה ד', סימן יג) על הפסוק (קהלת ד, ח): "יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו, ואין קץ לכל עמלו, גם עיניו לא תשבע עשר, ולמי אני עמל, ומחסר את נפשי מטובה, גם זה הבל וענן רע הוא", "יש אחד" — זה יצר הרע, "ואין שני" — שאין לו בן זוג בעברה, "גם בן ואח אין לו" — בשעה שהולך אדם לעבר עברה, אינו רואה שיש לו בן שמימות בעוונותיו, ואינו רואה שיש לו אח שיתביש ממנו ולהתגנות בו, "ואין קץ לכל עמלו" — במעשיו הרעים, "גם עינו לא תשבע עשר" — אלו מעשיו הרעים, "ולמי אני עמל" — שלא להדבק בדרכיו, ומי שאינו עושה כן — "גם זה הבל".

ולכן עצתי, שתכניס את הדבורים האלו בתוך לבך, כי מי ששקוע בנאוף וזנות וכו', ואינו נתעורר לצאת משמה וכו', לבסוף יתגלה קלונו ברבים וכו', ומה גם שיקבל מכה כזו, שלא חלם עליה וכו', אדם חושב שתמיד יהיה בריא, ויוכל לחטא ולעשות כל מה שלבו חפץ וכו', ואינו יודע, אשר פתאום יתפס אותו הרע והמחלות והחלאים רעים, או

הילדים שלו יחלו, רחמנא לישזבן, ולכן אשרי מי שהוא איש וגבר, וחוזר בתשובה שלמה, ועוזב את כל השטיות לגמרי.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך שבוע טוב...

א' ריג.

האם יש ענין לנסע לשבת חנכה אל הציון של רבנו באומן?

שאלה:

מאת מירי: שלום לצדיק מיבנאל, ה' ישמר אתכם. בעלי רוצה לנסע לשבת חנכה לאומן, ואני אמונה להשאר עם שמונה ילדים וביניהם ששה בנים שצריכים את האבא.

האם יש ענין לנסע לאומן גם לשבת חנכה? מספיק שאני סובלת בראש השנה, עם כל זאת אני מניחה לו לנסע בחפץ לב, אבל בחנכה הילדים צריכים את החנוף של האבא בהדלקת הנרות ובשירי חנכה. אני מבקשת את עצתך, תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת לסדר תולדות, ג' בסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל מירי תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הזהירנו ביותר להיות אצלו בראש השנה, ואמר (חיי-מוהר"ן, סימן תג): הראש השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי, מאחר שהמקרבים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרבים אלי, שיהיו כלם על ראש השנה — איש בל יעדר, כי כל הענין שלי הוא רק ראש השנה, והזהיר לעשות פרוז, שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו, יהיה על ראש השנה אצלו, לא יחסר איש, ומי שזוכה להיות על ראש השנה, ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח'): "אכלו מעדנים ושתו ממתקים כי חרות הוי"ה הוא מעונכם", וזה נאמר על ראש השנה; וכן אמר (חיי-מוהר"ן, סימן תה): הראש השנה שלי הוא חרוש גדול, והשם יתברך יודע, שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה, לא מבעיא אתם כלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם כלו תלוי בראש השנה שלי.

ועוד הרבה בקשות ואזהרות שבקש והזהיר אותנו רבנו ז"ל — לבוא אליו בראש השנה, כי אז הוא יום הדין, ודנים את האדם, ואנחנו צריכים עורף-דין גדול שימליץ בעדנו, ולכן אין תרוץ להתחמק מלהיות אצל רבנו ז"ל בראש השנה, אדם צריך לעשות לעצמו חשבון, כי הגה עומדים לדון אותו בבית-משפט בענש מות וכו', ויש עורף-דין אחד הכי גדול, שיכול להציל אותו מכל זה וכו', האם אדם לא היה מוכר את הכל, כדי לממן את העורף-דין הגדול הזה שיצילו מפנות לחיים? ! האם לא היה עושה כל מה שביכולתו לנסע אל העורף-דין הגדול הזה שיחוס וירחם עליו, ויצילו מהדין הקשה? ! האם היה שיף שאחד היה מונע אותו? ! הרי הוא מדבר פה מהחיים שלו, מהעתיד שלו, ומה לא

יעשה אדם, כְּדִי שִׁינְצֵל? ! וְאִם אֶחָד בְּעוֹלָם לֹא יִכּוֹל לְמַנֵּעַ מִמֶּנּוּ זֹאת מְלַנְסֵעַ אֶל הַעוֹרֵף-דֵּינן שְׁלוֹ, כִּי מְדַבְּרִים פֶּה מִמּוֹת לַחַיִּים. וְכֵן אִם הָיָה נִגְזָר עַל אִשְׁתּוֹ אוֹ עַל יְלָדָיו, חֵס וְשְׁלוֹם, אִיזָה עֲנֵשׂ מוֹת, הָאִם הוּא לֹא הָיָה עוֹשֶׂה כָּל מֵה שְׁבִיכְלָתוֹ, כְּדִי לְהַצִּיל אוֹתָם! !

וְהִנֵּה בְּרֵאשׁ-הַשָּׁנָה דְּנִים אֶת הָאָדָם עַל כָּל הַשָּׁנָה, וְשׁוֹם צָדִיק בְּעוֹלָם לֹא הִבְטִיחַ כְּמוֹ שֶׁרָבֵנוּ ז"ל הִבְטִיחַ עַל עֲנִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלוֹ, שְׁכָל הָעוֹלָם עוֹמְדִים וְתַלּוּיִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלוֹ. וְאָמַר (תַּיִּ-מוֹהַר"ן, סִימָן תו), שְׁיִכּוֹלִין אִזּוֹ אֲנָשִׁים לְקַבֵּל תַּקּוּנִים מֵה שְׁבָכַל הַשָּׁנָה לֹא הָיָה בְּאִפְשָׁר שִׁיְהִיָּה לָהֶם תַּקּוּן בְּשׁוֹם אִפְן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יִכּוֹלִין אֶפְלוּ הֵם לְקַבֵּל תַּקּוּן, אֶף-עַל-פִּי שְׁבָכַל הַשָּׁנָה אֶפְלוּ הוּא בְּעֶצְמוֹ, זְכוּרוֹ לְבִרְכָה, לֹא הָיָה יִכּוֹל לְתַקְּנָם, אֲבָל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה גַּם הֵם יִכּוֹלִים לְקַבֵּל תַּקּוּנִים. כִּי אָמַר, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עֲנִינִים וְתַקּוּנִים מֵה שְׁבָכַל הַשָּׁנָה גַּם הוּא אֵינוֹ יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת; וּבִפְרָט שֶׁהִבְטִיחַ לְהַמְלִיץ טוֹב לְכָל אֵלוֹ שְׁיִבֹאוּ אֵלָיו בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְיַעֲבִירֵם בְּדֵינן קִדְּם שְׁכָלָם עוֹבְרִים וְכוּ', וְלִכֵּן אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה מְלֵהוּיֹת אֲצֵל רָבֵנוּ ז"ל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֵן, וְשׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יִכּוֹלָה לֹאמַר אַחֲרַת כָּלֵל.

וְהִנֵּה בַחַיִּים חַיּוֹתוֹ הָיוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ נוֹסְעִים אֵלָיו גַּם בְּשַׁבַּת חֲנֻכָּה, וְגַם בְּחַג הַשְּׁבִיעוֹת, אֲבָל הַהֲדַגְּשָׁה שֶׁהֲדַגֵּישׁ בְּפִרוּשׁ לְבוֹא אֵלָיו, וְהוֹהִירֵנוּ בְּכִמָּה מִיָּנִי אֲזַהְרוֹת, וּבִקְשָׁנוּ בְּכִמָּה מִיָּנִי בְּקִשׁוֹת, זֶה רַק עַל רֵאשׁ הַשָּׁנָה.

וְלִכֵּן אֵין שׁוֹם עֲנִין לְנִסְעַ לְשַׁבַּת חֲנֻכָּה, כִּי הָאָבִא צָרִיף לְהִיּוֹת עִם הַיְלָדִים כָּל יְמֵי חֲנֻכָּה, כִּי הֵם צָרִיכִים אוֹתוֹ וְכוּ', חֲנֻכָּה הוּא חַג הַחֲנוּךְ — לְחַנֵּךְ אֶת יְלָדָיו, וְהַיְלָדִים צָרִיכִים

אֶת הָאָבָא לְרֵאוֹת אִיךָ שְׁמַדְלִיק גְּרוֹת חֲנֻכָּה, וַיִּשִׁיר אִתָּם בְּיַחַד שִׁירֵי חֲנֻכָּה. וּבִכְלָל טוֹב מְאֹד לְאָבָא בְּשִׁבִיל חֲנוּךְ יְלָדָיו לְהִיּוֹת עִם הַיְלָדִים, וְלִכֵּן אֵין שׁוּם עֲנָנָן לְנִסְעַ לְשַׁבַּת חֲנֻכָּה.

וְאִף שְׁאַנְחֵנוּ מוֹצָאִים, שְׁמוֹהֶרְנִ"ת ו"ל הִיָּה נוֹסֵעַ, וְכֵן הִרְבֵּה מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ נִסְעוּ, זֶה הִיָּה מִהַעֲיָרוֹת שְׁסָבִיב אוֹמֵן, אֲבָל לֹא כְּמוֹ הַיּוֹם, שְׁצָרִיכִים לְעֹזֵב אֶת הַבַּיִת כְּכֹר כְּמָה יָמִים לְפָנָי שַׁבַּת וְכו', וְנִמְצָא שֶׁהַיְלָדִים מְסַתּוֹבְבִים בְּהַפְקָר וְכו', וְלִכֵּן אֵין שׁוּם עֲנָנָן לְנִסְעַ לֹא בְּשַׁבַּת חֲנֻכָּה וְלֹא בַּחֲג הַשְּׁבוּעוֹת.

בְּאִמְצַע הַשָּׁנָה יְכוּלִים לְנִסְעַ אִימְתֵי שְׁרוּצִים לְיוֹם יוֹמִים וְכו', אוֹ לְקַחַת עֲמוֹ אֶת אִשְׁתּוֹ וְכו', אֲבָל אֵין עֲנָנָן נְסִיעָה פְּמִבֵּית בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן, זֶה רַק לְאַחֲרוּנָה נַעֲשֶׂה הַתְּעוֹרְרוֹת עַל-יְדֵי סוּכְנֵי נְסִיעוֹת, שְׁרוּצִים לְהַרְוִיחַ כְּסָף.

תְּגִידֵי לְבַעֲלָךְ אֶת דַּעְתִּי, וְכֵךְ הָיוּ נוֹהֲגִים אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁהָיוּ גָּרִים רְחוֹק, שְׁלֹא נִסְעוּ אֶלָּא לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שְׁבוּעַ טוֹב...

א' רִיד.

**מה הענין בטבילת מקוה ובתפלה בקברי
הצדיקים?**

שאלה:

מאת עזריאל: שלום לכבוד הצדיק. אני בחור ישיבה, ויש לי כמה שאלות: א. חכמינו ז"ל אמרו: "משנה מקום משנה מזל", האם יכול להיות שאדם יעבר למקום אחר, ומזלו יהיה יותר גרוע? ב. מה הענין בטבילת מקוה? וכן אם טובלים לזכות מישהו, האם צריכים להזכיר את שמו בפה, או מספיק לכוון את שמו? ג. מה הענין להשתטח על קברי צדיקים? יש לי זמן ללכת בכל יום חצי שעה ולהתפלל שם, האם פדאי ללכת בכל יום, או מספיק פעם בשבוע או פעם בחודש? אודה לכם מאד אם תענו לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת לסדר תולדות, ג' בסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל עזריאל, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ענין שנוי מקום הוא רק לשנות מקום כשרע ומר לו במקום הזה, אבל סתם פכה לשנות מקומות לא פדאי, פי אין לדבר סוף, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סוטה מז.): חן מקום על יושביו; אדם צריך להרגיל את עצמו לשמח במקום שגר שם, פי אם יתחיל לשנות מקומות, אז אין לדבר

סוף, ויגלה נע ונדר כמו קין, ולכן לא כדאי לשנות מקום, אלא אם רע לו במקום הזה, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות בית, סימן ד'): יש מקום מזמן לטובה, והוא הדין להפך; וכן אמר (שם אות המתקת דין, סימן יג): כשנגזר על האדם איזה דין, נגזר הדין עליו דוקא במקום מסוים, ועל-ידי-זה יכול להציל את עצמו בשנוי מקום.

בענין טבילת מקנה, צריכים לדעת מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קכג), שמקנה אינה מזקת כלה, והדאקטור שיאמר לו, שמקנה מזקת, אינו דאקטור כלה. אדרבה, טבילת מקנה טובה מאד לבריאות הגוף, כי יש נקבים קטנים הרבה בגופו של אדם, והם נקבי הזעה, שדרך שם יוצאת הזעה מן האדם, והם צריכין להפתח, כי אם נסתמין נקבי הזעה, יוכל להחלש ולפל לחלשה, חס ושלום, ועל-ידי טבילה במים נפתחין נקבי הזעה, וזה טוב מאד לבריאות הגוף. רק שלא יהיו המים קרים ביותר, כי אז מיא מטרשי להנקבים, אבל כשאין המים קרים מאד, אזי הטבילה בהם טובה מאד.

צריכים לדעת בשעה שהגוף טובל במים, באותו רגע נשמתו טובלת בעולם העליון, ולכן יכולים לפעל בעת טבילת מקנה הרבה דברים, ובפרט כשאדם חוזר בתשובה שלמה בתוך המים, ומקבל על עצמו קבלות חזקות, זה מועיל מאד, וכן אם הוא רוצה לטבל בשביל מישהו שיבריא וכו', או יצליח וכו', או לטובת נשמה וכו', נכון להזכיר בפה את השם שטובל בעבורו.

בענין להשתטח על קברי צדיקים — אין למעלה מזה, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות צדיק, סימן קעג): על-ידי

השתטחות על קברי הצדיקים, הקדוש-ברוך-הוא עושה לו טובות אף-על-פי שאינו ראוי לכך.

עדיף פעם בשבוע בליל ששי מאשר כל יום, כי אם יש לך חצי שעה פנויה, יותר טוב שתלך במקום שאין שמה בני אדם, ותתבודד עמו ותברך, שבדרך כלל קברי צדיקים יש שמה אנשים, וקשה אז להתבודד וכו'.

ולכן אם יש לך רק חצי שעה לצאת מהשיבה, תלך למקום פנוי שאין שמה בני אדם, ושם תדבר עמו ותברך, תשיח ותספר את כל אשר עם לבבך אליו ותברך, אשר אין למעלה מזה, כי כל דבור ודבור שמדברים עמו ותברך — זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל, ואף שבהתחלה לא מרגישים שום דבר, ונדמה לו שהוא סתם מדבר וכו' וכו', אל תאמר זאת, כי בודאי אם תהיה עקשן על דבר זה, כל יום ויום לברח במקום פנוי, ולא לעזוב את הקדוש-ברוך-הוא, אלא להתפלל ולהתחנן על נפשך, בסוף תראה שנוי גדול לטובה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך שבוע טוב...

א' רטו.

מה דעתו של הצדיק לגבי אברכים שטסים לחוץ לארץ לצדק פרנסה?

שאלה:

מאת מעין: שלום.
רציתי לדעת מה דעתו של הצדיק לגבי אברכים שטסים לחוץ לארץ לצדק פרנסה?
תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ד' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל מעין תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

לכתחלה זה כלל לא ממלץ שהבעל יצא לחוץ לארץ וכו', ויעזב את אשתו וכו', כי זה מאד מאד מסכן ברוחניות, שיכולים להפשל בקלות במאד מאד וכו', כי היום הנסיונות מאד מאד קשים, וקשה להנצל מזה, ולכן עדיף להשאר בבית וכו', אבל באין ברירה כי נצברו חובות וכו', אזי כדאי לנסע עם עוד אחד רציני וכו'.

צריכים להתגבר ביתר שאת וביתר עז להיות בשמחה עצומה, שזה מרחיב את הדעת וכו', ותקף כשיש הרחבת הדעת, אזי נשפע עליו פרנסה בשפע, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מפסוק (תהלים קמה): פותח את ידיך, יוצא גם מפסוק (דברים טז, טו): והיית' אדך שמח'.

ולכן הדבר הראשון אתם צריכים להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמכם, ואף שאני יודע, שמאד מאד קשה לכם ומרים לכם החיים ממות, עם כל זאת עם עצבות ומרירות ודאגות לא תבואו לשום דבר, אלא מסתבכים יותר.

ולכן הדבר הראשון — רק להיות בשמחה, ואם תאמרו: במה יש לנו לשמח? הרי אנחנו עניים ואביונים ומלאים חובות? אלא דעו לכם, שחכמינו הקדושים אמרו (נדרים מא.): אין עני אלא מדעת; עקר העניות תלויה בחסרון דעת, פי המאמין האמתי, שמאמין שאין בלעדיו תתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא תתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כף שאמרו חכמינו הקדושים (תלין טז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה; שאדם אינו מקבל מכה קטנה באצבע קטנה, אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, האדם הזה הוא תמיד שמח. ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות ממון, סימן פג): אמונה הוא טוב לפרנסה.

ולכן בזה שתשמחו עם נקדת יהדותכם, שנבראתם יהודים ושלא עשני גוי כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת תפתח לכם כל צנורי השפע והפרנסה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רטז.

**כָּל מַה שְּׁמַעְנִין אֶת בַּעֲלֵי זֶה רַק הַטְּלַפּוֹן,
הַמַּחֲשֵׁב וְהַטְּלוּיזְיָה, וְאִין בֵּינֵינוּ תַקְשׁוּת**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת וָרֹד: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק שְׁלוֹם.
אֲנִי מִתְחַזְּקֵת, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲבָל יֵשׁ לִי בַעֲיָה עִם הַבַּעַל.
אִין בֵּינֵינוּ תַקְשׁוּת טוֹבָה, וְהִיִּיתִי מְגַדִּירָה אוֹתָהּ אֲפֹלוּ
גְרוּעָה. לֹא חֲלַמְתִּי עַל יְחָסִים מֵהַסּוּג הַזֶּה. אֲנַחְנוּ לֹא
מְדַבְּרִים בֵּינֵינוּ, וְלָכֵן גַּם קֶשֶׁה לִי רַגְשִׁית לְהִיּוֹת אֶתּוֹ
וְכוּי'. אִין לוֹ עֲנִין בְּמִתְרַחֵשׁ בְּמִשְׁפָּחָה, וְכָל מַה שְּׁמַעְנִין
אוֹתוֹ הוּא הַטְּלַפּוֹן, הַמַּחֲשֵׁב, הַטְּלוּיזְיָה, הַחֲדָשׁוֹת
וְהָאוֹטוֹ, שְׁחֲלִילָה לֹא יִכְנִיסוּ אֶכָּל וְיִלְכְּלוּ...
תַּצִּיל אוֹתִי אֲנִי בְּצָרָה, כִּי זֶה לֹא חַיִּים, אֲנִי אֲבוּדָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּצִוְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַת וַיֵּצֵא, ד' כְּסֵלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל וָרֹד תַחֲנִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת, שְׁבַעַל צְרִיף הַרְבֵּה יַחַס וְכוּי', וְאִם הוּא
לֹא מְקַבֵּל אֶת זֶה מֵאֲשֶׁתּוֹ, אִזּוֹ הוּא הוֹלֵךְ אֶל הַטְּלַפּוֹן אוֹ אֶל
הַמַּחֲשֵׁב אוֹ אֶל הַטְּלוּיזְיָה אוֹ אֶל הַרְכָּב שְׁלוֹ וְכוּי' וְכוּי'. וְלָכֵן
אֶת צְרִיכָה לְמַסֵּר אֶת נַפְשֶׁךָ לְתַת לוֹ יַחַס חַם וְלִכְבֹּד אוֹתוֹ,
וְתִרְאִי שׁוֹז הַהַשְׁקָעָה הַכִּי טוֹבָה, וְאִף שְׁזָה מְאֹד מְאֹד קֶשֶׁה
לְאֲשֶׁה, כִּי בְדַרְדָּר כָּלֵל אֲשֶׁה הִיא אֲשֶׁר צְרִיכָה אֶת הַיַּחַס וְהַחֵם

והאֵהָבָה וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת יֵשׁ גְּבָרִים וְכוּ', שֶׁהֵם יוֹתֵר חֲלָשִׁים בְּאִפִּי מְנַשִּׁים וְכוּ'.

וְלָכֵן תִּהְיֶי פְּקֻחִית, תִּתְחִילִי לְהִרְאוֹת לְבַעֲלָךְ יַחַס אִישִׁי, חֵם וְאַהֲבָה, וְתֵרָאִי אֵיזָה בַעַל יִהְיֶה לָךְ, וּכְבָר אָמַר הַחֶכֶם מִכָּל הָאָדָם (מְשַׁלֵּי יד, א): "חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה, וְאוֹלֵת בִּידֶיךָ תִּהְרַסְנִי", וְלָכֵן אֶת צְרִיכָה לְזָכֹר, שֶׁאִשָּׁה יֵשׁ לָהּ כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּלִתֵּי רִגְלִים, שֶׁהִיא יְכוּלָה לְהִפָּךְ אֶת בַּעֲלָהּ לְגַמְרִי, עַד שֶׁהוּא יִמְשֹׁךְ אֵלֶיהָ כָּמוֹ מַגְנֵט וְכוּ', וְזֶה עַל-יְדֵי שֶׁתִּרְאֶה לוֹ אֲהָבָה וְחֵם וְאִכְפֻּתִיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְאִף שֶׁזֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְאִשָּׁה לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה, עִם כָּל זֹאת כָּבֹר אָמַר הַחֶכֶם: "הִתְקַרַח אִם לֹא יִשְׁבַּח — לֹא יִגְנֶה", אֶת צְרִיכָה לְרְאוֹת מַה שֶׁטוֹב בְּשִׁבְלֶךָ. אֲנִי בְּטוֹחַ שֶׁיֵּשׁ לָךְ בַּעַל טוֹב מְאֹד, וּמַה שֶׁהוּא הַשְׁתַּנָּה, זֶה רַק מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ חֵם וְאַהֲבָה מִצַּד אִשְׁתּוֹ וְכוּ' וְכוּ', אֲדַרְבָּה הִיא בּוֹכָה לוֹ כָּל יוֹם, וְרוֹצֶה מִמֶּנּוּ אֶת הַתְּשׁוּמַת-לֵב וְכוּ' וְכוּ', וְיֵשׁ גְּבָרִים שֶׁלֹּא יְכוּלִים לַעֲמֹד בְּזֶה, בְּשִׁבְלֵי זֶה הֵם בּוֹרְחִים מִהַמְצִיאוֹת.

וְלָכֵן תַּעֲשִׂי מַה שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, וְאַז תִּרְאִי שֶׁאֵת לֹא אֲבוֹדָה וְכוּ', וְאֵת לֹא בְּצָרָה וְכוּ', וְיִהְיֶי לָךְ חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים מְאֻשְׁרִים.

הַקְּרוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעִדָּךְ, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' ריז.

קשה לי לתקשר עם אנשים, וזה גורם לי מתח רב. מדוע זה קורה לי?

שאלה:

מאת עדנה: לכבוד הרב השלום והברכה, רפואה שלמה ואיתנה. שהי' יתן לך כח, ותודה שאתה נמצא כאן בשבילנו.

ברשות כבוד הרב, ברצוני לשאל שאלה: יש לי קשיים לתקשר עם בני-אדם פנים מול פנים. יש אנשים שאני מדברת אתם יותר חפשי, אבל יש אנשים שממש קשה לי לפנות אליהם, והשיחה קשה עלי מאוד מאוד. לרב אין לי מה להגיד, ואני מצויה במתח רב.

שאלתי היא — מדוע זה קורה לי!! וכמו-כן לרב באשר אני אוזרת אמצ' ומדברת, אני מרגישה לאחר מכן מטפשת. ואני מרבה להרגיש יסורי מצפון, ולהצטער שבכלל פתחתי את הפה. ומצד שני לא נעים לי לשותק כל הזמן, אנשים לא אוהבים שתקנים, הם אוהבים אנשים שמתקשרים, ולכן אני מחפשת מה לומר, כדי לא להראות שקטה מדי. האם עלי לשותק לפי נטית נפשי, או להשתדל בכל זאת לדבר, אף-על-פי שהדבר נוטל ממני אנרגיות רבות? תודה רבה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ד' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל עדנה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לבנות לעצמך את הבטחון העצמי שלך, תאמיני לי, שלא חסר לך שום דבר רק בטחון עצמי, ברגע שתהיי חזקה עם בטחון עצמי, לא תחשבי כל-כך ממה, ולכן אל תתבלבלי משום דבר בעולם. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר), חלק א', סימן סא): כמו שצריכים להאמין בהקדוש-ברוך-הוא, שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, כך צריך אדם להאמין בעצמו, שהוא גם-כן חשוב בעיניו יתברך.

ולכן תהיי חזקה בעצמך מאד מאד, ותתחילי לאט לאט לדבר קדם רק עם הקרובים וכו', עד שתרגילי את עצמך עם בטחון עצמי, ואז הכל ילך לך הרבה יותר בקלות.

כמו שאסור להשפיל את הזולת, כך אסור להשפיל את עצמו, וכמו שאסור לקרא שמות של גנאי את אחרים, כמו-כן אסור לקרא על עצמו שמות גנאי, את לא צריכה להכנס בלחץ משום דבר, ותמיד רק תסתכלי על עצמך, ולא מה שאחרים אומרים עליך, ואז תצליחי בחינה, וזה אחד מהיסודות של בטחון עצמי, אני אומרת את שלי וכו', ולא אכפת לי מה שהשנה מגיבה וכו', וכך בונים את הבטחון העצמי, לא להשבר משום דבר בעולם, אם תתנהגי כך, תבני את עצמך, ולא תצטרכי להאשים את עצמך בשום דבר וכו'.

את צריכה לדעת, שלחיות עם רגשות אשמה, זה הדבר הכי חמור, ומזיק לאדם, ולכן צריכים להתחזק ביותר שאת וביתר עז לא להתפעל מאף אחד, ולא לחיות עם רגשות אשמה, שזה מעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו, ומה גם שלא צריכים להיות כל-כך רגישים מכל דבר, ולא להתפעל משום בקרת של אף בן אדם.

הקדוש-ברוך-הוא יתן לך אמץ ועזות דקדושה לא להתפעל מאף בריה שבעולם, ואז תהיי חכי מאשרת בחייה. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' ריח.

התעקשתי בתפלה על דבר מסוים פל החיים, אך לא נענית. איך זה יכול להיות?

שאלה:

מאת בתיה: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. יש לי שאלה בענין התפלה: האם מתר להתעקש בתפלה? כי יש משהו שהתפללתי ובכיתי עליו כל חיי אפלו אצל ציון רבנו, משהו טוב ורוחני, אך לבסוף לא נענית. איך זה יכול להיות? הרי תמיד מוהרא"ש אומר, שאין כמו תפלה, ומה שתפלה פועלת, שום דבר אינו יכול לפעל, ולכן אשמח לקבל מהצדיק חזיק. תודה רבה מעמק הלב ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ד' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל בתיה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, ששום תפלה בעולם אינה הולכת לריק, וזה אי אפשר להסביר כלל, ובפרט תפלה שהתפללו אצל ציון רבנו ז"ל, בודאי היא מקבלת ומתקיימת, אך את

צריכה לזכור מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצו):
 אסור לאדם לעמד עצמו על שום דבר, הינו שאסור להתעקש
 בתפלתו, שהקדוש-ברוך-הוא יעשה לו דוקא את בקשתו, כי
 זה כמו שהוא לוקח דבר בחזקה, בגזלה.

רק צריך להתפלל ולהתחנן לפני השם. תברך ברחמים
 ותחנונים, אם יתן השם יתברך — יתן, ואם לאו — לאו,
 וזה (אבות, פרק ב'): "אל תעש תפלתך קבע", מלשון גזלה, כמו
 שכתוב (משלי כב): "וקבע את קבעיהם נפש"; הינו שכל מה
 שהוא מבקש, הן פרנסה, או בנים, או שאר צרכים, אסור
 להתעקש ולעמד עצמו בתפלתו, שדוקא יעשה הקדוש-
 ברוך-הוא את תפלתו, כי זוהי תפלת קבע, שלוקח הדבר
 בחזקה ובגזלה, רק יתפלל רחמים ותחנונים; וכן אמרו
 חכמינו הקדושים (ברכות לב): "כל המאריך בתפלתו ומעין בה,
 סוף בא לידי כאב לב, שנאמר (משלי יג, יב): "תוחלת ממשכה
 מחלה לב", ופרש רש"י: מצפה שתעשה בקשתו על-ידי
 הארכתו, סוף שאינה נעשית, ונמצאת תוחלת ממשכת חנם,
 והיא כאב לב, כשאדם מצפה ואין תאותו באה, עין שם.

תשתדלי מאד מאד להיות בשמחה ובסבלנות גדולה,
 ואז תראי שכל מה שבקשת ממנו יתברך יבוא אליך בשלמות
 בתכלית השלמות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע
 בתפלתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
 מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' ריט.

חלק מהקרובים קוראים לי 'יוסף', וחלקם קוראים לי 'יוסי'. איך עלי לקרא לעצמי?

שאלה:

מאת יוסף: שלום כבוד הרב. אני לא יודע מה שמי האמת. שאלתי את ההורים שלי איך קראו לי בבית — יוסי או יוסף, והם לא זוכרים. האנשים מהעבר קוראים לי יוסי, האברכים מהכולל וכל האנשים שהפתי אחרי שחזרתי בתשובה, קוראים לי יוסף. מה דעתו של הרב בענין.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ד' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יוסף, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

השם שלך הוא יוסף, יוסי זה רק פנוי.

תתחזק מאד מאד להיות תמיד בשמחה, שזכית לחזור בתשובה שלמה, אשר אין למעלה מזה, כמאמרם ז"ל (ברכות לד.): במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב פהנא): גדול פחה של תשובה, שפיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש-מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד,

והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מִפְּחַד מִבֶּן-אָדָם שְׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כִּי בֵּינוֹן שְׂאֲדָם בָּא אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲפֵלוּ שֶׁהוּא עֹשֶׂה עַד עֲכָשׁוּ מַה שֶׁהוּא עֹשֶׂה, וּמִתְנַדֵּה וּמִתְחַרֵּט עַל כָּל מַה שֶׁעָשָׂה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כִּבְר מִקְּבֵלוֹ.

וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמְדָּבָר רַבָּה, פְּרָשָׁה כ', סִימָן יג): בְּלַעַם הִיָּה רָשָׁע עָרוֹם, וַיִּדַע שְׂאִין עוֹמֵד בַּפְּנֵי הַפְּרַעֲנוֹת אֲלֵא תִשׁוּבָה, שְׁכָל מִי שֶׁחֹטֵא וְאוֹמֵר 'חֲטָאתִי', אִין רְשׁוֹת לְמִלְאָךְ לַגַּע בּוֹ, בְּשָׂבִיל זֶה הוּא מְסִית אֶת כָּל אָדָם — מַה לָּךְ לַחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה? וּמַה לָּךְ לְהִתְנַדֵּה? כִּי הוּא יוֹדֵעַ, שְׁמִי שְׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה וּמִתְנַדֵּה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִין רְשׁוֹת לְמִלְאָךְ הַמּוֹת לַגַּע בּוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנַחֲוּמָא גח): אִין מַכָּה בְּעוֹלָם שְׂאִין לָהּ רְפוּאָה, רְפוּאָתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע תִּשׁוּבָה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאִנִּי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּהֲיֶה לָּךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לָּךְ בְּרַבָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רב.

הָאִם יֵשׁ סִגְלָה אוֹ עֵצָה לְלַדָּה קְלָה, וְשֶׁהַעֲבָר יִהְיֶה בְּרִיא וְשָׁלֵם?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת רַנָּה: לְכַבּוֹד הַרַב מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. אֲנִי בְּתַחֲלַת הַרְיוֹן, וְרָצִיתִי שֶׁהַרַב יִגִּיד לִי הָאִם יֵשׁ סִגְלָה אוֹ עֵצָה לְלַדָּה קְלָה וְשֶׁהַעֲבָר יִהְיֶה בְּרִיא וְשָׁלֵם,

וכו שֶׁהֵרֵב יְבָרַךְ אוֹתִי, שֶׁאֲזַכֶּה לְבֵן צַדִּיק וְיִבְרִיא, וְיִרְוֶה נַחַת לְהוֹרֵיו, וְשִׁתְּהִיָּה לִי גֵדָה קְלָה, שְׂבוּעַ טוֹב.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד' כִּסְלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל רַנָּה תַחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

הַסְּגָלָה הַכִּי מְסַגֶּלֶת לְהַרְיֹון קָל, וְהַפֶּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, זֶה רַק דְּבָר אֶחָד — תְּפִלָּה וְעוֹד תְּפִלָּה וְעוֹד תְּפִלָּה וְכוּ' וְכוּ', וְלִכְן אֵל תְּפַחְדִּי, הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְתוֹלִידֵי בְּקָלוֹת, וְתִהְיֶי רְגִילָה לֹאמֵר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, שֶׁמֵּאֵד מְסַגֵּל לְלֵדָה קְלָה, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, חֶלֶק ב', סִימָן כ'): עַל-יַדֵּי הַזְּכָרֹת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים יְכוּלִין לְהִבְיֵא שְׁנוּי בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, כְּלוֹמֵר לְשָׁנוֹת הַטְּבַע.

וְלִכְן טוֹב שֶׁתֹּאמְרֵי בְּכֹל פְּעַם אֶת כָּל הַשְּׁמוֹת שֶׁל הַצַּדִּיקִים שְׁאֵת יוֹדַעַת בְּעַל-פִּיהָ, כְּגוֹן: אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, מֹשֶׁה, אֱהָרֹן, יוֹסֵף, דָּוִד, שְׁלֹמֹה, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, רַבִּי יִצְחָק לוֹרְיָא אֲשַׁכְּנֹזִי, רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּעַל-שֵׁם-טוֹב, רַבִּי נַחֲמָן בֶּן פִּיגָא מְבָרְסְלָב, רַבִּי נִתָּן מְבָרְסְלָב וְכוּ' וְכוּ', עוֹד כָּל מִינֵי שְׁמוֹת שֶׁל הַצַּדִּיקִים שְׁאֵת רַק זוֹכְרֹת, תִּהְיֶי רְגִילָה לֹאמֵר אֶת זֶה מְדִי פְּעַם, וְאַחֲרֵיכֶן תֹּאמְרֵי אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת, וְתִרְאִי שֶׁתוֹלִידֵי בְּקָלוֹת:

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, אָבִי שְׁבַשְׁמִים, שְׁבוֹזֹת הַזְּכָרֹת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁהַזְּכָרֹתֵי לְפָנֶיךָ, בּוֹזֹת צַדִּיקִים וְתוֹרָתָם וּמְסִירוֹת נַפְשָׁם שֶׁהֵינָה לָהֶם בְּשִׁבְלֶךָ, שֶׁתַּעֲזֹר לִי לְהוֹלִיד בְּקָלוֹת וְלֹד בְּרִיא בְּחוּשָׁיו וּבְאִיבָרָיו, וְאֲזַכֶּה לְעֵבֶר אֶת

ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע, שלא יפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים, שיעשו את רצונה, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניה, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניה יי צורי וגואלי, אמן בן יהי רצון.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רכא.

**דאגת הפרנסה רובצת עלי, ואני חושש שלא
אצליח לפרנס את אשתי בכבוד**

שאלה:

מאת עז שלום לצדיק.

עברתי לגור בקרית שמונה, ובחסדי ה' זכיתי להכפיל את שעות הלמוד שלי פה. אבל מצד שני, אין לי פה חברים, כי כלם גרים במרכז. גם הרב שלי גר במרכז, ואני די לבד פה, כי רציתי לקים "נדבק באשתו". הענין של הפרנסה מאד מטריד אותי, כי אני עובד מהבית, ומפחד שלא אצליח לפרנס בכבוד, ושאהיה בעל רע.

אני בכל יום שואל את אשתי — האם אני בעל טוב? היא מאשרת, אבל אני מרגיש שאני לא משלם, כי אני לא מצליח לפרנס מספיק.

אָנִי נְשׂוּי חֲדָשִׁים, וְהֵרֵב כְּתַב לִי, שֶׁהוּא מִבְּטִיחַ
 שְׂתֵהִיָּה לָנוּ פְּרֻנְסָה. אָנִי צָרִיךְ חֲזוּק כַּדִּי שֶׁלֹּא אָבִיא
 אֶת הַלְחָץ שֶׁל הַפְּרֻנְסָה הַבֵּיתָה.
 אוֹהֵב אוֹתָךְ בְּנַפְשׁ.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר וַיֵּצֵא, ד' כסלו ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל עַז, נֵרוֹ וַיֹּאיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵתָהּ וְאֶשְׁתָּךְ צָרִיכִים לֵהִיוֹת מְאֹד מְאֹד שְׂמֵחִים וְעֵלְיוֹנִים,
 כִּי רַק עֲכָשׁוּ הַתְּחַתְּנָתָם, וְלִכֵּן אֵינִי מִבִּין לְמָה אֵתָהּ נִכְנָס
 כָּל־כֶּף בְּפִחַד, אֵין זֶה אֶלָּא שְׂאִין לָךְ בְּטַחֲוֹן עֲצָמִי, וְאֵתָהּ
 צָרִיךְ לְשָׂאֵל בְּכָל יוֹם אֶת אֶשְׁתָּךְ אִם אֵתָהּ בְּעַל טוֹב וְכוּ',
 תֵּאֱמִין לִי, אִם אֵתָהּ תֵּהִיָּה בְּעַל לֹא טוֹב וְכוּ', אֶשְׁתָּךְ כְּכֹר
 תּוֹדִיעַ לָךְ אֶת זֶה, לְמָה אֵתָהּ צָרִיךְ לְשָׂאֵל כָּל יוֹם אוֹתָהּ
 שְׂאֵלָה? כְּמוֹ יְלֵד קָטָן שֶׁשׂוֹאֵל אֶת הָאִמָּא: אֵת אוֹהֶבֶת אוֹתִי?
 אָנִי יְלֵד טוֹב?

הַתְּחַתְּנָתָהּ, אֵתָהּ צָרִיךְ לְדַעַת שְׂאֵתָהּ וְאֶשְׁתָּךְ הֵם עֲכָשׁוּ
 אֶחָד, וְצָרִיכִים לְחֻזַּק אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וְלֹא לְשָׂאֵל בְּכָל פְּעַם
 שְׂאֵלוֹת — הֵאִם אֵת אוֹהֶבֶת אוֹתִי? הֵאִם אָנִי בְּעַל טוֹב? כִּי
 זֶה מֵרָאָה עַל יְלִדוּתִי, שְׂעֵדִין לֹא הַתְּבַגְּרָתָהּ וְכוּ' וְכוּ'.

כָּל זוּג שֶׁזָּכּוּ לְהַתְּחַתֵּן, צָרִיכִים לֵהִיוֹת מְאֹד מְאֹד שְׂמֵחִים
 וְעֵלְיוֹנִים, כִּי רַבְּנוֹ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רס"ה), שְׂקָדָם
 שֶׁהַנְּשָׂמוֹת יוֹרְדוֹת כְּאֵן לְזֶה הָעוֹלָם, לְמַעְלָה הֵם נִשְׁמָה אַחַת,
 וְכִשְׂיּוֹרְדוֹת לְזֶה הָעוֹלָם מֵתְּפַצְּלִים, הַזָּכָר יוֹרֵד דֶּרֶךְ זוּג הוֹרִים
 אֶחָד, וְהַנְּקֵבָה יוֹרְדַת דֶּרֶךְ זוּג הוֹרִים אֶחָד, וְעַד שְׂמוֹצְאִים
 אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי לוֹקֵחַ זְמַן, כִּי יֵשׁ הֵמוֹן עֲכוּבִים, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל

(סנהדרין כב.): קָשָׁה זְוִיגוֹ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף, וּבְרָגַע שְׁמוּצָאִים אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, הֵם מֵתְאַחֲדִים יַחַד, וְזוֹ הַשְּׂמֻחָה הַכִּי גְדוֹלָה.

וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּכַא מְצִיעָא נט.): לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זְהִיר בְּכַבוֹד אֶשְׁתּוּ, שְׂאִין בְּרַכָּה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּשָׁבִיל אֶשְׁתּוּ, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יב): "וְלֹאֲבָרֶם הֵיטִיב בְּעִבּוּרָהּ", וְהִינוּ דְאָמַר לְהוּ רַבָּא לְבַנְי מְחוּזָא, אוֹקִירוּ לְנַשְׂיכוֹ, כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ [תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׂוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׂתַתְּעִשְׂרוּ]; וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סט), שְׂעָקַר הַעֲשִׂירוֹת בָּאָה בְּזָכוֹת הָאִשָּׁה.

וְלִכְּן תִּזְכְּרוּ שְׁגִיכֶם, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (סוטה יז.): אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן. וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרֵכּוֹת, פָּרָק ט', הַלָּכָה ח'): אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׂנִיָּהֶן בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָאָת — שֵׁם הַבְּרַכָּה מְצוּיָה, רַק שְׂיֵהִיָּה בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי שְׁלוֹם, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שִׁבְת י.) זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכְּן אִם מְכַנְיָסִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם-בַּיִת, הִינוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתַּהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רכב.

**האם הקבר המיחס לאשר בן יעקב בקדוש
נפתלי, הוא אכן הקבר שלו?**

שאלה:

מיאת אברהם: תודה רבה לכבוד הצדיק, שענה לי
והאיר עיני בשאלתי הקודמת, ובעזרת ה', אעשה
כדבריו.

רציתי לשאל, האם הקבר המיחס לאשר בן יעקב,
עליו השלום, בקדוש נפתלי, הוא אכן הקבר שלו?
למרות שהוא מצוין בספרים, ולאחרונה שפץ, לא
ראיתי שהולכים לשם, ובפרט שכבוד הרב מצוין
תמיד, שאשר יושב על פתחו של גיהנום, ומי שלומד
משניות אינו מניח לו להפניס שם.

מה דעת הרב לגבי הקבר? והאם יש ענין ללכת לשם
גם אם אין מסורת ברורה?
תודה ושוב תודה על כל החיוק.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר ויצא, ד' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אברהם, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בכמה ספרי הדרכות למקומות הקדושים, יש כמה
סתירות איפה הקבר של אשר בן יעקב, ולכן אי אפשר לסמוך
על זה כלל, ובפרט שהאריז"ל לא גלה את זה, אזי לא
יודעים היכן נמצא, ולא כדאי להתבלבל מזה.

לא חסרים מקומות הקדושים לנסע אליהם במרוץ, צפת, טבריה וכו'.

העקר תכניס את עצמך בלמוד התורה הקדושה ללמד בכל יום: מקרא — מפרשת השבוע, שנים מקרא ואחד תרגום עם פרוש רש"י, ומהמון פרקים משניות, ודפים גמרא, וסימנים שלחן ערוך וכו' וכו', וכך לא יהיה לך זמן לחפש אחר קברים וכו'.

אין לתאר ואין לשער את מעלת האדם שמכניס את כל בלו בלמוד התורה הקדושה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) על הפסוק (ירמיה לג): "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי", איזהו ברית שנוהג ביום ובלילה? זו תלמוד. וכן הוא אומר (שם): "כה אמר הוי"ה, אם תפרו את בריתי היום ואת בריתי הלילה, גם בריתי תופר את דוד עבדיי וגו', ואומר (תהלים א): "כי אם בתורת הוי"ה חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה", ואף הקדוש-ברוך-הוא כרת ברית עם ישראל, שלא תשכח תורה שבעל-פה מפיהם ומפי ורעם עד סוף כל הדורות, שנאמר (ישעיה נט): "ואני זאת בריתי אותם אמר הוי"ה, רוחי אשר עליך, ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו וגו', ולא כתיב 'מקד' אלא 'מפיך ומפי ורעך ומפי ורע ורעך'. ואמרו (זהר שלח קס): "זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה, דהא מתקשרי בקדשא בריך הוא ממש, ואקרוין אחים ורעים, הדא הוא דכתיב (תהלים קכב, ח): 'למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך' [אשרי חלקיהם של אלו שעוסקים בתורה לשמה, שהם מתקשרים בהקדוש-ברוך-הוא ממש].

שו"ת א' רכג ברסלב עג

ולכן תכניס את כל כליך בלמוד התורה הקדושה, עד שלא יהיה לך פנאי לחפש אחר קברים חדשים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רכג.

מה הפונה בדברי רבנו ז"ל "הלמוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת היחוד"?

שאלה:

מאת יחיאל: קראתי בספר-המודות (אות אמונה חלק שני, סימן ה'): כשהולך מרב לרב, אז צריך לחזק אמונתו באחדות השם יתברך, כי הלמוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת היחוד.

וכן הרב שיש לו אמונת היחוד, הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר.

האם מורנו ורבנו יכול להסביר לי את השיחה הזו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ד' בסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יחיאל, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שצדיק משפיע אל מקרביו את כל השגתו, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן ז'), שהצדיק מוריק את הפנימיות שלו להתלמידים, ועל-ידי-זה זוכה למקיפים חדשים, הינו הרגע שמוציא את הפנימיות שלו להתלמיד, על-ידי-זה מה שהיה לו עד עכשו בסוד מקיף, נכנס בפנימי וכו', וכן בכל פעם פשמוציא לתלמידים, אזי הוא זוכה למקיפים חדשים, שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (תענית ז'): ומתלמידי יותר מכלם; כי התלמיד גורם לרבו למחזין חדשים בכל פעם, וזה אם הוא דבוק אל רב אחד באהבה גדולה מאד, בסוד רוחא ברוחא וכו', שאז יקבל יחוד הו"ה יתברך שמו ממנו בשלמות בתכלית השלמות, לא-כן אם הוא יחליף בכל פעם רב אחר וכו', יפיל נפילה אחר נפילה, וזו עצת הסמ"ך-מ"ם להוציא את התלמיד מרבו, כדי שיהיה לו כשלוש בהחיים.

לכן הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד על דבר זה, ואמר (ספר-המדות, אות אמונה, חלק ב', סימן ז'): כשהולך מרב לרב, צריך לחזק אמונתו באחדות השם יתברך, כי הלמוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת היחוד. וכן הרב שיש לו אמונת היחוד, הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד כפי כחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר; כי אם התלמיד מחבר אל רבו באהבה רבה, ודבוק בו רוחו ברוח רבו, אזי אל רב טוב הגנוז יזכה להשיג, לא-כן כשמחליף בכל פעם רב אחר, אזי הוא נופל בין הפסאות וכו', ואינו משיג כלום וכו', וזו עצת היצור, שבכל פעם מחפש לו רב אחר וכו'.

ויש פתגם עממי: "עגל שיונק מפמה פרות נעשה מצרע", כמו-כן מי שתמיד רץ ומתרוצץ בכל פעם אצל רב

שו"ת א' רכד ברסלב עה

אחר, הוא ישאר קרם מכאן וקרם מכאן, ומאומה לא יהיה בידו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רכד.

האם צריך לעזב את אזור הדרום בגלל
המלחמה, ולנסע להורי הגרים בירושלים?

שאלה:

מאת יצחק: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
אני גר באשדוד, ורציתי לשאל את דעתו של הצדיק:
האם במצב הנוכחי צריך לעזב את העיר, ולנסע
להורי הגרים בירושלים, או להשאר בעיר אשדוד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ד' בסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יצחק, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

המצב עכשוו בכל ארץ ישראל מתוח, וצריכים רחמים
רבים בכל הארץ, ולא שיהיה לייעץ לאדם שיברח מהדרום אל
המרכז, כי גם שמה המצב מתוח וכו', וצריכים רק לבקש

רחמים ממנו יתברך, שיחוס וירחם עלינו, וימתיק מאתנו כל הדינים על-ידי פלא עליון, ויהיה להפלישתים הרשעים האלו נפילה אחר נפילה, ולא תהיה להם שום תקומה.

עם כל זאת שאתה רוצה לעשות נחת להורים ולנסע אליהם לירושלים, כדי שלא ידאגו לכם — טוב מאד, אבל לא מפני שאתם בורחים, כי אין איפה לברח עכשו, רק אליו יתברך, והוא יתברך בודאי ימתיק מאתנו כל הדינים על-ידי פלא עליון, ותהיה ישועה גדולה לכל אחינו בני ישראל הגרים בארץ ישראל, והקדוש-ברוך-הוא ישמר על כל נשמות ישראל, שלא יארע להם שום גזק וצער ומכאובים וכו' וכו', וישמר ויגן עליהם מכל מיני משחיתים וכו' וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רכה.

היות שפעלי ברח לחו"ל, חיייתי עם גבר זר,
ונולדו לי ממנו שני ילדים.

שאלה:

מאת קרן: לכבוד מורנו ועטרת ראשנו, גרו יאיר.
שלום רב!

בבדכם מדברים הרבה מתאות הנאוף, ומספרים מהענש החמור שנענשים על העברה הזו. בעברי

החלוני שלא יחסתי חשיבות למשקל הכבד של העברה, ובעודי נשואה, בן זוגי ברח לחו"ל, והשאיר אותי עם הילדים, הכרתי גבר אחר ונפלנו בעברה בעודי נשואה. רק כעבר שנה קבלתי את הגט, וחייתי עם אותו בן זוג עשר שנים. נולדו לנו שני ילדים, ובית-הדין בירושלים והרב הראשי לישראל אסר עלינו להנשא, כי הדין הוא: "אסירה לבעל ולבועל". החלטתי לעזב את בן זוגי ולעשות תשובה. ומנגד רב השכונה שלנו התיר לנו להנשא, אבל נוצר אצלי בלבול: אסור? מתר? מי צודק? האם צדיק הוא מעבר להלכה? יש לציין שבו זוגי לשעבר לא חדל מנקמתו כלפי בגלל שעזבתי אותו! האם תוכלו בבקשה לנעץ לי? האם נהגתי בצורה נכונה? תברכו אותי בבקשה לישועה, תודה רבה.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ד' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל קרן תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא מרבה לדבר מענשים וכו', כי זה לא דרך רבנו ז"ל להזכיר ענשים וכו', אדרבה דרכו הוא רק לחזק ולעודד ולשמח את כל הנפשות הנפולים, ולהחזירם בתשובה שלמה, ולקרנם אליו יתברך.

פה לא מדברים מדתי או חלוני וכו', אשה שנשואה לבעל ולא קבלה גט, וחיה עם גבר זר, עליה כתוב בתורה (ויקרא כ, י): "ואיש אשר ינאף את אשת איש, אשר ינאף את אשת רעהו מות יומת הנאף והנאפת".

ובפרט כשהולידה ממנו שני ילדים, הם ממזרים

גמורים, רחמנא לצלן, בנדאי הבית-דין בירושלים צודקים שאסור לה להתחתן אתו בשום פנים ואפן, אפלו שעכשו קבלת את הגט מבועלה, מובא (שלחן ערוך, אבן העזר, סימן יא, סעיף א'): מפני השמועה למדו, כשם שהיתה אסורה לבעלה, כך אסורה לבועל וכו', עין שם. אין פה ענין של רגש, שרב שכוונה רוצה להתיר לה וכו', פשוט הוא עם הארץ גמור וכו', אסור לה בשום פנים ואפן להתחתן עמו, ובפרט שהבאת לעולם שני ממזרים וכו'.

נהגת טוב מאד שעזבת אותו, ואת חזרת בתשובה שלמה, ואמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק ד'): אמר הקדוש-ברוך-הוא, אם אדם עובר עברה לפני, אם חוזר ועושה תשובה, הרי אני עמו ברחמים ואני מקבל את תשובתו, ואין אני זוכר לו אפלו מקצת עוונותיו.

וכן הוא (שם פרק ו'): אמר הקדוש-ברוך-הוא לישראל, בני, אני אמרתי לכם אין חפצי אלא ברכה, ובמי שאין בו עברות. ונזרתו בו בדברי: אפלו יעשה אדם מאה עברות זו למעלה מזו, ויחזור ויעשה תשובה, וישפיל את עצמו לארץ, ויראה את עצמו כאלו הוא חציו זכאי וחציו חייב, ויראה את עצמו כאלו חייב באשם תלוי בכל יום, הריני עמו ברחמים, ומקבלו בתשובה, ואתן לו בנים של בעלי קומה ועוסקי בתורה ומקיימי מצוות וכו', עין שם.

ומוכן ממילא שהתשובה צריכה להיות תשובה אמיתית, לא לחזר אל הנואף הזה, ירחם המרחם ויקבל את תשובתו באמת, וימתק ממוך פל הדינים וכו' וכו', ואם אפשר לנסע אל ציון רבנו ז"ל עם שני הילדים — אין למעלה מזה.

המאחל לה תשובה שלמה...

א' רכו.

אֲנַחְנוּ מִפְּחָדִים מְאֹד בְּגִלְל הַהִפְגָּזוֹת, מָה עָלֵינוּ
לַעֲשׂוֹת?

שאלה:

מיאת גלית: מוה"רא"ש שליט"א צדיק וקור.
החמאס מפגיזים את כל הארץ, ואף הגיעו למרכז!
השם ישמר, פחד פחדים, הילדים מבהלים, וכלנו
קוראים תהלים. מה עלינו לעשות

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ה' פָּסְלוּ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל גְּלִית תַּחֲוִיה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא
יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וְאֵין בְּלִעְדֵּיו נִמְצָא, עַל-יְדֵי תַקְוָה אֱמוּנָה נִתְבַטַּל
הַפְּחָד, וְכִמּוֹ שֶׁאִמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן נד): מִי
שֵׁשׁ לוֹ אֱמוּנָה, אֵינוֹ יֵרָא מְאוּיָבִים. וְלִכֵּן הֶעֱקָר רַק לְהַחֲדִיר
בְּעֶצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַח-מַחֲשַׁבְתּוֹ יִהְיֶה רַק
אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְבַטַּלוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַפְּחָדִים. וְאָמַר
רַבְּנּוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת פַּחַד, סִימָן כה): כְּשֶׁשׁוֹכְחִים אֶת הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָם נִשְׁעָנִים עָלָיו, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְפַּחְדִים מְאֹמֹת.

וְלִכֵּן עָלֵינוּ עֲכָשׁוּ רַק לְהִתְחַזֵּק בֵּיתֵךְ שְׁאֵת וּבֵיתֵךְ עַז
בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
וּבִפְרָט עִם הַיְלָדִים צְרִיכִים לְדַבֵּר הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ, שֶׁהַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵר עָלֵינוּ, וְזֶה יִרְגִיעַ אוֹתָם בְּאֱמֶת, וְזֶה דְּבַר

גדול מאד, ועקר גדול לחזק ולשמח ולעודד את הילדים, כדאי שלא יכנסו בחרדות ופחדים, כי זה יניח עליהם רשם רע על כל החיים.

בדאי אין עצה אחרת רק להרבות בתפלות ובקשות ובאמירת תהלים, כי אין לנו על מי להשען, אלא על אבינו שבשמים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רכז.

ערבי שעובד אתי מאד מתעניין ביהדות, ושואל הרבה שאלות, כיצד לנהג אתו?

שאלה:

מאת אשר: שלום לכבוד הרב. אני בן שלשים ושתים, חוזר בתשובה קרוב לשמונה שנים. עובד אתי ערבי "דתי", והוא שואל אותי הרבה שאלות על הדת שלנו ועל משה רבנו. הוא מביא לי פסוקים מהתנ"ך, ומבקש שאני אפרש לו אותם. חשוב לציין, שהוא אומר, שאם תברר לו שיש יותר אמת מהקוראן שלהם, הוא ילך אחרי האמת. מה עלי לעשות?

תודה רבה, בברכה של שפע, הצלחה וישועה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אשר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך, שזכית לחזור בתשובה שלמה, שזה מאד חשוב בעיניו יתברך, ותשתדל בכל מיני אפנים שבעולם להיות רק בשמחה, כי אי אפשר להסביר מעלת בעל תשובה בכל העולמות, כי אדם שהיה רחוק עד עכשו וכו', ועכשו חוזר ומדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, הוא גורם יחוד וזווג בכל העולמות וכו', והעקר לבעל תשובה, שתמיד ידבר עם כל מידעיו ממנו יתברך, ואמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אית תשובה, סימן כז): הנושא ונותן באמונה, מוחלין לו על כל עוונותיו. שמלבד שהעסק הגשמי צריך להיות באמונה, אלא אפלו ברוחני צריך תמיד לדבר ממנו יתברך עם כל אחד ואחד, שזו שלמות הבעל תשובה, שמגלה ומפרסם לכלם את מציאותו יתברך, ובזה מגלה טהר לבבו שפונתו לשמים.

אתה צריך לדעת, שאסור להכנס בוכוחים עם אף אחד, לא עם יהודי, ולהבדיל לא עם אינו יהודי, צריכים רק לדבר בודאות ממנו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, ואם אחד שואל אותו אפלו אינו יהודי מענין האמונה, יקיים (תהלים קיט, מו): "ואדברה בעדתיך נגד מלכים ולא אבוש". אם יקבל ממך — מה טוב ומה נעים, ואם אינו יקבל ממך — גם כן טוב, העקר אתה תדבר עמו דבורי אמונה, ועל כל שאלה ששואל אותך תענה לו.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתתגלה אמתת מציאות יתברך לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וַיְפִירוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תְּבֵל, כִּי לַהוֹי"ה הַמְּלוֹכָה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה תשפיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רכח.

הציעו לי לעבר נתוח שיכול להקל על כאבי, אך יש חשש גדול, שהנתוח יפשל ואהפך לנכה

שאלה:

מאת אבי: שלום לכבוד הצדיק. אני מאד מתחזק מהשו"ת הנפלא, אנא המשיכו לכתב לנו תשובות נפלאות ודברי חזק!

יש לי בעיה בגב התחתון כבר שנים שאני סובל מכאבים ומטפל בכדורים. הציעו לי בעבר לעבר נתוח, אך אני מפחד בגלל שאחוזי ההצלחה הם נמוכים מאד. יש לי חבר שעבר נתוח דומה והיום הוא מרתק לכסא גלגלים.

כיום אני בן חמשים וארבע, ואני לא רוצה לראות את עצמי יושב על כסא גלגלים חס וחלילה, אבל מצד שני אני כבר לא מתפקד מרב כאבים, ובחורף יש תקופות שממש אני לא יכול לזוז מהמטה. מה הרב מציע לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אבי, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי, היה טוב לך מאד לגשת אל רופא שעוסק במחטים (שיטה סינית), וזה יכול לעזור לך מאד מאד, כי גם לי נקרע גיד בפתח וכו', ורופא ממחה עולמי אמר לי, שאני מכרח לעבר נתוח וכו', אחרת לא אוכל להשתמש עם ידי וכו', והקדוש-ברוך-הוא זמן לי יהודי שעוסק במחטים (שיטה סינית), ותהלה לאל, היה לי שליח טוב מהשמים ורפא אותי לגמרי, וזה פלא על גבי פלא, ואף שזה נראה כצחוק, אבל זו מציאות.

לא פדאי לסכן את עצמו עם נתוח, שאומרים בפרוש שיכולים להשאר משתק, חס ושלום. ולכן תעשה מה שאני אומר לך, והקדוש-ברוך-הוא ישלח לך רפואה שלמה ברמ"ח איבריך ושס"ה גידריך וכל טפי דמיה, רק חזק ואמן מאד, ואל תכנס בלחץ, ותראה שזה יועיל לך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רכט.

לא נעים לי לקבל סיוע מתמיד מההורים שלך
בעלי, אבל קשה לנו להסתדר לבד

שאלה:

מאת רוחמה: שלום לכבוד מוה"רא"ש שליט"א.
אני נשואה ברוך ה' כבר שנה ושלשה חדשים, אך
עדין אין לנו ילדים. יש לי ענין שמטריד אותי: בעלי
לומד בכולל שנה שנייה, ברוך ה', ואני עובדת
ומרויחה משכורת ממצעת. הבעיה שבאמצע החדש
אנחנו מגיעים לסוף המסגרת בחשבון ונשארים בלי
כסף, ומקוים שיעזב לנו כסף בדרך לא דרך.
לא נעים לי ומפריע לי מאד לקבל סיוע מתמיד
מהוריו, כי זה מערב אותם בענינים שלא הייתי רוצה
שידעו, למשל: ההוצאות וההכנסות שלנו. אני רוצה
שנתמודד לבד ולא נצטרך להעזר באחרים בקביעות.
אני עובדת ומוסרת נפש, וברצוני להתפנק בדברים
אישיים, וזה לא מתאפשר לי, כי הכל הולך על
הוצאות בסיסיות.

דברתי עם בעלי שאני רוצה שהוא יחפש עבודה
לפחות חצי יום, כי בודאי הלמוד שלו בכולל חשוב
ומועיל לזוגיות, אבל אי אפשר כך כל הזמן. ברוך ה'
אנחנו אוהבים ומסתדרים בלי עין הרע, אך
קשמגיעים לנושאים הללו, תמיד נופלים למחלקת
ואי נעימות. הפחד הגדול שלי הוא לא להגיע למצבים
של חסר שלום-בית בעקבות הפרנסה. אני חושבת
ששנינו צריכים לעשות השתדלות, ומכאן ואילך
להשאיר להקדוש-ברוך-הוא שיידאג לנו...

האם דעתי נכונה או שמא טעות בידי? האמת היא
שאני באה ממשפחה, שחינוך בדחקות (עד היום),

ובגלל זה המצב בבית היה כל-כף שלילי, שאני בשום אופן לא רוצה גם לחיות כן. לכן אני דואגת ולא יודעת איך להתנהג!
אשמח לקבל את עצתכם ולשקמה בשלמות.
רפואה שלמה ורב ברכה ותודה!

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל רוחמה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין עוד דבר טוב ובריא לזוג כשמתחננים, שלא מערבים את ההורים בחיי הנשואין שלהם, כמו שפתוב (בראשית ב, כד): "על-כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו, והיו לבשר אחד", זה הכי בריא שלא צריכים את העזרה של ההורים, וכך לא מחיבים להם כלום וכו', וכו', אף שעל-פירב לזוג טרי זה מאד מאד קשה, כי בתחלת הנשואין צריכים את העזרה של ההורים וכו', עם כל זאת צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להסתדר לבר.

כי רבנו ז"ל אמר (חיי-מוהר"ן, סימן תקא), שחפץ מאד שיהיה לנו פרנסה, אף-על-פי שבטחון גם-כן טוב מאד, אף-על-פי-כן טוב מאד כשזוכין שיש לו מעמד פרנסה, כי במקום עבודת הבטחון, במקום זה יעשה עבודה אחרת, כלומר כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה, ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה, ויצטרך בכל פעם לחזק עצמו במדת הבטחון, במקום זה יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחר בשאר עניני עבודת השם; וחכמינו הקדושים אמרו (אבות פ"ק ב'): יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון. וכל

תּוֹרָה שְׂאִין עֲמָה מְלֹאכָה, סוּפָה בְּטֵלָה וּגְוֹרֶרֶת עוֹן; וְלִכְּן מַה טוֹב וּמָה נְעִים אִם הִבְעַל הִיָּה לּוֹקַח עֲבוּדָה חֲצִי יוֹם, וְכֹךְ עִם הַמְשַׁכֶּרֶת שְׁלָכֶם הֵייתֶם מְסַתְּדִים עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, וְעוֹד הֵייתֶם יְכוּלִים לְחַסֵּף וְכו'.

צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשֹׁמֵר עַל הַשְּׁלוֹם וְאַהֲבָה בְּבֵית, כִּי (סוּטָה יז.): אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׂכִינָה בִּיגִינָה; וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרִכּוֹת, פָּרָק ט', הַלְכָה ח'): אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשִׁנְיָהּ בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבִמְקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָאת שֵׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה; רַק שִׁיְהִיָּה בִּיגִינָהּ שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְדוּלָה מְאֹד, כִּי שְׁלוֹם, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבֵת י.): זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכְּן אִם מְכַנְיָסִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם-בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

אַתֶּם צְרִיכִים לְאֵט לְאֵט לְהַגְמִל, וְלֹא לְהִיּוֹת תְּלוּיִים בַּהוֹרִים שֶׁל שְׁנֵי הַצְּדָדִים, כִּי זֶה בְּכָלֵל לֹא בְּרִיא, כִּי זוּג שְׂמַתְחַתְּנִים אֲסוּר לָהֶם לְעַרְבֵי אֶת הַהוֹרִים בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיהֶם, כִּי יוֹצֵא מִזֶּה אַחֲר־כֵּךְ הַרְבֵּה אֵי נְעִימוֹת וְכו', וּמָה גַם מִחֲלָקֶת וְכו', וְכוּחִים וְכו', וְלָמָּה צְרִיכִים אֶת זֶה? הֲרִי הִתְחַתְּנֶתֶם יַחַד, אַתֶּם צְרִיכִים לְהִיּוֹת כְּמוֹ גּוֹף אֶחָד, שְׂאֶחָד יַעֲזוֹר לְהַשְׁנִי, וְדִקְאָ כֵּךְ תִּצְלִיחוּ בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיכֶם.

אֶת צְרִיכָה לְהַסְבִּיר לְבַעֲלָךְ אֶת רִגְשׁוֹת לִבְךָ, שְׂקִשָּׁה לָךְ מְאֹד, שֶׁהַהוֹרִים שְׁלוֹ יוֹדְעִים בְּדִיוֹק אֶת הַהוֹצָאוֹת וְהַהֲכַנְסוֹת שְׁלָכֶם וְכו', וְזֶה כָּלֵל לֹא בְּרִיא וְכו', כִּי אַחֲר־כֵּךְ שׂוֹאֲלִים — לָמָּה לָכֶם לְקַנּוֹת אֶת זֶה? וְלָמָּה צְרִיכִים אֶת זֶה? הֲרִי זֶה מִיָּתֵר וְכו', וּמִזֶּה יוֹצֵא אַחֲר־כֵּךְ אֵי נְעִימוֹת, עַד מִרְמוֹר וְדַכְאוֹן וְעִגְמַת נֶפֶשׁ וְכו', וְלִכְּן זוּג פִּקַּח צְרִיכִים לְדַעַת שֶׁהֵם הִתְחַתְּנוּ,

עליהם לעשות כל מיני פעולות שבעולם לעמד על רגליהם וכו', ולא להיות תלויים ועומדים בעזרת ההורים וכו', מילא אם ההורים רוצים לעזור — מה טוב ומה נעים וזו זכותם, כי ההורים עושים את זה בחפץ לב, כי הם אוהבים את הילדים, אבל שלא יתערכו בפרטי החיים שלהם וכו', ובפרט על ההוצאות וההכנסות וכו' וכו', וזה נוגע להורים של שני בני הזוג.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שיהיה ביניכם תמיד שלום ואהבה והבנה הדדית, ותכנסי להריון, ותולידי בקלות, ונשמע ונתבשר אצלכם בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רל.

**בגלל שאנו מקפידים על פשרות מהדרת,
נגרמים הרבה ופוחים במשפחה**

שאלה:

מאת תמר: לכבוד מוהרא"ש הקדוש. אשמח את הצדיק ואמר, שאני מתפללת עליו בכל יום ביחד עם הכתה שאני מחנכת, שתהיה לו רפואה שלמה במהרה.

בעלי הוא תלמיד שלך, והולך על-פי הדרך הצדיק ובית ההוראה ביבנאל. אנחנו אוכלים רק מוצרים בהשגחת הברי"ץ, ומשתדלים להקפיד, שהכל יהיה בהשגחת "עטרה", אף לפעמים יש לנו מריבות גדולות בשלום-בית בגלל זה. ולמה? כי אני מאד

קשורה למשפחתי ולסבתי שתחיה, ומה לעשות? היא לא תמיד מקפידה שהכל יהיה בהכשר הברי"ץ, ואני לא מוכנה לותר על שבתות אצלה.

כבר פגענו בה כששאלנו — מה הכשרות, והיא בכתה, והרי אסור לצער יהודי.

בעיה נוספת יש עם הצהרון בשוב בו אנו גרים, ששם נותנים לבן שלנו עוף כשר אך לא בהשגחת הברי"ץ. בעלי רוצה לומר להם, שלא תתנו לבן שלנו מהאכל הזה, ואני נחרדת לפגע ביהודי. כל הזמן יש בינינו מתח בגלל הדברים האלו, ואני בוכה וסובלת מזה, ולא יודעת מה לעשות!

נשמח מאד, אם הצדיק יוכל להדריך אותנו, ומה שהצדיק אומר אעשה, גם אם יהיה לי קשה. תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל תמר תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כדי שלא לעורר מחלוקת במשפחה, היום יכולים לקנות משחיטת הברי"ץ בית יוסף "עטרה" בכל ארץ ישראל, וכן יש ההכשר של שחיטת הרב לנדא, או העדה החרדית וכו' וצריכים להסביר שלא מכוונים לצער את אף אחד, וסתם כשר לקנות בלי שיהיה מהכשר הבתי דינים המפרסמים בארץ, יכול מאד להיות טרפות ונבלות וכו', כי היום מופץ בכל הארץ, לצערנו הרב, טרפות ונבלות וכו', ולכן זה לא נקרא שמצעים, אדרבה מסבירים פה, שאנחנו רוצים מהכשר זה וזה וכו' וכו', והיום יש כמה וכמה הכשרים הכי טובים שיכולים לאכל מהם.

אָנִי בְּטוֹחַ אִם תְּסַבִּירִי לְסַבְּתָא אֶת מִצַּב הַפְּשָׁרוֹת מֵהַ
שְׁקוּרָה הַיּוֹם הַפְּקָרוֹת שְׂאִין כְּמוֹתֶיהָ, הִיא בְּעֶצְמָהּ תִּקְפִּיד
לְקַנּוֹת מִבְּד"ץ בֵּית יוֹסֵף "עֵטְרָה", וְתֹאמִינִי לִי עִם הַסֵּבֵר טוֹב
הִיא תִקְבֵּל אֶת זֶה בְּשִׂמְחָה, כִּי לְעֵרְנוּ הָרַב, הַיּוֹם יֵשׁ
הַפְּקָרוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד בְּעֵינֵי הַהַכְּשָׁרִים, וּמוֹכְרִים טְרַפּוֹת
וְנִבְלוֹת בִּיּוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים וְכוּ' וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲשֶׁר שָׁמוּ שְׁלוֹם, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם בֵּינֵךְ
לְבַעֲלֶךָ, וְשִׁתְּבִינֵי אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, וּלְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, וְהַכֵּל
יְכוּלִים לַפְּעַל בְּדַרְךְ הַדְּבָרוֹת, וְלֹא בּוֹכוֹתִים וְכוּעַס.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רלא.

מוֹהֲרָא"ש הַבְּטִיחַ שֶׁיִּהְיוּ לָנוּ יְלָדִים, וְאֲנִי צְרִיכָה
חֲזוּק עַד שֶׁהִישׁוּעָה תִּגִּיעַ

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת בֵּת אֵל: לְמוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. אָנִי מְאֲחַלְת לָכֶם
רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּמַהֲרָה, וְשִׁתְּזְכוּ לְבוֹא לְגוּר אֲתָנוּ בְּאֶפֶן
קָבַע בְּאַרְץ. אָנִי רוֹצֵה לְהוֹדוֹת לָכֶם עַל כָּל הַחֲסֵד
שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים אֲתָנוּ, מְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים... כְּמָה
שְׁנוּדָה זֶה לֹא מִסְפִּיק.

אָנִי כּוֹתֵבֶת לְמוֹהֲרָא"ש בְּעֵינֵי שְׁמַאֲד כּוֹאֵב לִי: אָנִי
נְשׂוּאָה כְּבֵר תִּקְוָה וְעֵדִין לֹא זָכִינוּ לִילָדִים, אָנִי יוֹדַעַת
שֶׁמוֹהֲרָא"ש הַבְּטִיחַ לָנוּ, אֲבָל בְּכָל זֹאת מְאֹד קִשָּׁה לִי,
וְאֲשַׁמַּח לְקַבֵּל בְּרָכָה אוֹ עֲצָה מִכֶּם.

שֶׁיִּהְיֶה שְׁבוּעַ טוֹב, מְעֲרִיכָה מְאֹד מְאֹד, בֵּת אֵל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל בת אל תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אל תכנסי בלחץ. הקדוש-ברוך-הוא יעזר לכם, שתזכו לזרע של קימא, צריכים רק סבלנות, ולא להלחץ את עצמכם.

תראי ללמד עם בעלך ב"ספר-המדות" אות בנים, ולקיים את כל מה שרבינו ז"ל אומר שמה בענין הולדה, ותקיימו את זה בתמימות ובפשיטות, ותראו ישועות גדולות מאד.

העקר זה תפלה, לבקש ממנו יתברך בכל יום על ילדים, ותראו את הנסים נגלים שיעשה עמכם הקדוש-ברוך-הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רלב.

**אֲנָשִׁים אוֹמְרִים לִי, שְׂאִסוּר לִי לְתַת צְדָקָה
לְקַפֵּת 'קֶרֶן הַצְּדִיק' בְּגִלּוֹל שְׂ"עֲנִי עִירָךְ
קוֹדְמִים"**

שאלה:

מאת שירה ליליאן: תודה לכבוד הצדיק. הגעתי הבייתה עכשו משעור תורה, ושמחתי לקרא את המכתב של הצדיק, ששולחים לי מדי יום.

יש לי בבית את קפת 'קרן הצדיק', ואני שמה צדקה ככל יכלתי בעבור לומדי תורה ובית התמחוי ביבנאל. אנשים אמרו לי, שלא טוב שאני נותנת את הצדקה שלי למוסדות שלכם, כי עדיף שאתן את הצדקה לעניים בעיר שבה אני גרה, כי כתוב: "עניי עירך קודמים". למרות שהם הפחידו אותי, לא הקשבתי להם, ואני ממשיכה לתת צדקה לקפה. אבל רציתי לשמע את דעתו של הצדיק, האם הם צודקים? אשמח מאד לקבל תשובה.

ה' ישמר אותך, ויתן לך בריאות איתנה, והלואי שאזכה לבוא פעם ליבנאל לקבל את ברכת הצדיק. בתודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל שיריה ליליאן תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם את צריכה להרגיל את עצמך, שאף אחד לא יתערב לך בחיים וכו', ואף אחד שלא יגיד לך דעות מה בן ומה לא, זה פלל גדול בחיים.

בצדקה צריכים הרבה לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, שיזכה שהכסף שלו ילך למקום הכי נכון, כי יכולים לרמות בני-אדם מאד מאד, וגם העין מטעה מאד מאד, חושבים שמשפחה זו עניים וכו', אף צדקה שנותנים לאכל ולשתות לרעבים ולצמאים וכו', הצדקה הזו עולה פל הצדקות, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא ט'): אין בודקין למזונות, הינו בכל דבר יכולים לרמאות בני אדם וכו', אבל אם בא אחד והוא רעב וצמא, שמה הוא לא יכול לרמאות אותך, כי

מי שבאמת רעב או צמא, הוא יאכל וישתה, ומי שאינו רעב וצמא הוא לא יאכל ולא ישתה.

ולכן אין צדקה יותר גדולה מלתת לאכל לרעבים וצמאים, ולכן תעשי כל מה שביכולתך לעזור לי, שאוכל להמשיך עם בית התבשיל — "אהל אברהם", שיכולים לראות במו עינים איפה הכסף הולך, ואיך אנשים מחיים את עצמם עם האכל, וזה פתוח לכלם, כל מי שרק בא ואומר שהוא רעב, נותנים לו אכל בשפע, ותהלה לאל, אפלו אורחים שבאים אל ציון רבי מאיר בעל הגס, והם קופצים ליבנאל רעבים וצמאים, מקבלים אכל בשפע.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רלג.

קראנו לבתנו 'לדור'. האם יכול להיות שבגלל השם שלה היא אנוכית?

שאלה:

מאת עודד מאיר: לכבוד הצדיק שליט"א. "ימים על ימי מלך תוסיר, שנותיו כמו דור ודור". יש לנו בת בגיל שתים-עשרה, כשנולדה קראנו לה לדור. הכונה בנתינת השם היתה, שיהיה לי דור המשך ואזכה בבנים, עד כה יש לי שלש בנות, ברוך

השם. זה כבר זמן רב, שאשתי ואני מזהים טבעים אנוכיים ואגואליסטים בילדה, היא לא רואה את הזיגלית אלא את עצמה בלבד. חשבנו שאולי זה בגלל שהשם מתחיל ב'לי' — הכל לי ושלי... האם הרב ממליץ להוסיף או להחליף שם?

ועוד שאלה: אם מוסיפים שם, האם חייבים לקרוא לה תמיד בשם החדש, או שמספיק רק מדי פעם? תודה רבה, השם יברך אותך על כל מעשיך, תודה רבה על הכל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל עורך מאיר, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריכים מאוד מאוד לשמר אילו שמות נותנים להילדים, כי כל העתיד של הילדים תלוי בשמות שקבלו, כי השם הוא הנפש, וצריכים מאוד מאוד להשמר בזה, כי השמות קשורים כפי שרש הנשמה, ולכן 'לדור' זה לא שם, וכדאי להוסיף לה את השם: טובה, ומחמת שהיא כבר גדולה, לא צריך לקרוא אותה בשם החדש, אבל שיהיה לה גם את השם הזה, ותראו שתרוו רב נחת דקדשה ממנה.

העקר תשתדל אתה ואשתך לתת הרבה תשומת-לב להילדים, ובפרט לבת הזאת, שלא תרגיש שהיא מיתרת וכו', ולא מתיחסים אליה וכו', אדרבה צריכים לתת להילדים המון המון תשומת לב, לחזק ולעודד ולשמח אותם, ולהתענגן בהם וכו', וזה מקרב את הילדים אל ההורים, כמו שמבגרים צריכים המון תשומת-לב, על אחת כמה באין ערך שילדים צריכים את התשומת-לב של ההורים, ובפרט כשהם

רואים על בן או בת שהם אָנוכיים וכו' וכו', צריכים לתת להם יותר ויותר תְּשׁוּמַת־לב, חם וְאַהֲבָה.

הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוא השׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלְתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רלד.

**הָאֵם עֲדִיף לְלַמֵּד שְׁלֶחַן עֲרוּף עִם כָּל הָאֲחֵרוּנִים,
אוּ שְׁעֲדִיף לְלַמֵּד אֶת סִפְרֵי פּוֹסְקֵי דוֹרְנוּ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת עֲמָרָם: רַבְּנוּ כּוֹתֵב לְלַמֵּד שְׁלֶחַן עֲרוּף, וּמִי שְׁיָכוֹל שְׁיִלְמַד עִם כָּל הָאֲחֵרוּנִים שְׁעַל הַדָּף. הָאֵם הַמְּטַרְחָה הִיא לְהַכִּיר אֶת הַדְּעוֹת הַשׁוֹנוֹת בְּאֲחֵרוּנִים, וְלִכְן אוּלַי עֲדִיף בְּיָמֵינוּ לְלַמֵּד מִשְׁנֵה בְּרוּרָה, כִּי הַחַיִּים, זְלָקוּט יוֹסֵף וּפְסָקֵי תְּשׁוּבוֹת, שְׁמֵאֲסָפִים אֶת כָּל הָאֲחֵרוּנִים, לְדַעַת מֵה הִהְלָכָה בְּפִעַל, אוּ שְׁיֵשׁ עֲנִיָן בְּעֵצֶם הַלְמוּד שֶׁל הַשְּׁלֶחַן עֲרוּף עִם כָּל הָאֲחֵרוּנִים שְׁעַל הַדָּף, כְּמוֹ שְׁרַבְּנוּ אָמַר?
תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְר וַיֵּצֵא, ה' כְּסֵלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל עֲמָרָם, נִרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

צריכים ללמד שלחן ערוף עם המגני ארץ, דהינו 'מגן אברהם' וה'טורי זהב', אבל עד שיעבר את ד' חלקי שלחן ערוף, יכול לקחת כמה שנים, ולכן טוב גם בין כף ללמד קצור שלחן ערוף, כדי שידע את עקרי הלכות, וכן 'ילקוט יוסף' וכו', כדי שידע איך יהודי צריך להתנהג.

מה טוב מה נעים באם יכולים ללמד את כל ספרי הפוסקים, שזה דבר גדול מאד מאד, ורבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלת למוד ספרי הפוסקים, ואמר (שיחות-הר"ן, סימן כט), שכל בר ישראל מחיב ללמד בכל יום הלכה, ולכן אל תבלבל את עצמך מרבויו הלמודים, כי אחר-כך לא תלמד כלום. תעשה לעצמך שעור במחבר רמ"א, לסיים ד' חלקי שלחן ערוף, כדי שתדע כל הלכה והלכה איפה זה נמצא — זה שעור אחד. והשעור השני — תלמד שלחן ערוף עם המגני ארץ, שהם המגן אברהם' וה'טורי זהב' וכו', וכו', ושעור שלישי — ללמד קצורי הלכות, כדי שתדע איך יהודי צריך להתנהג.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רלה.

שְׂדֵכְתֵי לְקָרוֹב מִשְׁפָּחָה בַּחוּרָה, אִךְ הַתְּבַרֵּר
שֶׁהִיא בְרָמָה רוֹחֶנִית נְמוּכָה. הָאִם לְנִסּוֹת לְבִטֵּל
אֶת הַשְּׂדוּד?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יְצִחֶק: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְמוֹהָרָא"ש שְׁלִיט"א.
רְצִיתִי לְהַתְיַעֵץ עִם הָרַב בְּנוֹשָׂא דְחוּף.
הִיִּיתִי הַשְּׁלִיחַ מִשְׁמִים לְשִׂדְד אֶחָד מְקָרוֹבִי מִשְׁפָּחָתִי.
הַבְּחוּר הוּא בֶן תּוֹרָה אֶמְתִּי, צְדִיק וִירָא שְׁמִים, שְׂבָא
מִבֵּית חֲרָדִי, וְכִשְׁהַצְעָתִי אֶת הַשְּׂדוּד, הַבְּנִיתִי שְׁגִם
הַבְּחוּרָה בָּאָה מֵאוֹתוֹ רְקַע, וְיֵשׁ לָהּ יִרְאֵת שְׁמִים.
לְאַחַר שֶׁהִם נִפְגְּשׁוּ וְהַתְּחִילוּ אֶת הַקְּשֶׁר, הַתְּבַרֵּר
שֶׁהֶרְמָה הַרוֹחֶנִית שְׁלָה נְמוּכָה בְּהֶרְבֵּה מִהֶרְמָה
הַרוֹחֶנִית שְׁלוֹ. גַּם אֲנִי וְגַם הַהוֹרִים שְׁלוּ מְנַסִּים לְשַׁכְנֵעַ
אוֹתוֹ, שְׂיִבְטֵל אֶת הַשְּׂדוּד, וְשָׂזָה לֹא בְּשִׁבְלֵוֹ, אֲבָל הוּא
לֹא מוֹכֵן לְשִׁמְעַ לְדְבָרֵינוּ, וְאֲנִי חוֹשֵׁשִׁים שֶׁהוּא מְסַנְנֵר
בְּגִלְל שֶׁהַמְּשִׁפָּחָה שֶׁל הַבְּחוּרָה מְבַסֶּסֶת מְאֹד מִבְּחִינָה
כְּלִפְלִית.

חָשׁוֹב לְצַיֵּן, שֶׁלְאַחַר הַחֲתֻנָּה הִם מִתְכַּוְּנִים לְגוֹר בְּחוּץ
לְאַרְץ, דְּבַר שְׂמִדָּאִיג עוֹד יוֹתֵר אֶת הַהוֹרִים, מִכֵּיּוֹן
שֶׁלֹּא יוֹכְלוּ לְפַקֵּחַ עֲלֵיו וְלִהְיוֹת אִתּוֹ בְּקֶשֶׁר הַדּוּק.
בְּרָצוֹנִי לְשִׂאֵל אֶת הָרַב כִּיִּצַּד לְנִהַג, וּמָה עֲלֵינוּ לַעֲשׂוֹת?
הָאִם עֲלֵינוּ לְנִסּוֹת לְבִטֵּל אֶת הַשְּׂדוּד הַזֶּה, אוֹ שְׁעֲלֵינוּ
לְהַרִים דְּדִים, וְלִהְבִּיז שְׂכַף הִיָּה רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְלִהְתְּפַלֵּל
לְטוֹב?

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יצחק, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

למה יש לך טענות בשעה שאתה יצרת את הבעיה וכו', ולכן יען שהם כבר מחברים יחד, ורוצים אחד את השני וכו', למה לך לבטל את הקשר?! ולמה לבטל את השדוף?! צריכים רק לחזק את שניהם ביראת שמים שלמה, ולהראות להם אהבה, ובנדאי הכל מהשמים, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה סח, סימן ד'): אמר רבי יוסי בר חלפתא, הקדוש-ברוך-הוא יושב ועושה סלמות, משפיל לזה ומרים לזה, ומוריד לזה ומעלה לזה, הוי אומר (תהלים עה): "אלקים שופט, זה ישפיל וזה ירים", יש שהוא הולך אצל זויגו, ויש שזויגו בא אצלו, יצחק בא זויגו אצלו, שנאמר (בראשית כד): "ויצא יצחק לשוח בשדה", יעקב הלך אצל זויגו, שנאמר (בראשית כח, י'): "ויצא יעקב מבאר שבע".

ולכן מאחר שכבר נקשר הקשר ביניהם, מה אתה צריך להפריד את זה, אדרבה, צריכים רק לחזק ולעודד ולשמח אותם, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שהזויג יעלה יפה יפה, ויתעלו בגשמיות וברוחניות גם יחד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רלו.

יש לנו שני ילדים, וכבר חמש שנים אשתי לא מוכנה לחשב על הריון נוסף

שאלה:

מאת חנניה: שלום וברכה לכבוד הרב. קדם כל "יישר כחי" על התשובות, הן מאירות עינינו. ברוך השם, אני נשוי שמונה שנים, ויש לי שני ילדים. כבר חמש שנים אשתי לא מוכנה לשמע על הריון. אשמח לשמע עצה מכבוד הרב.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' פסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל חנניה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה ואשתך צריכים מאד מאד לשמח על המתנות שהקדוש-ברוך-הוא נתן לכם שני ילדים, ולהודות ולהלל להקדוש-ברוך-הוא על כל החסד חנם שעשה אתכם, כי אין עוד מתנות יפות כמו ילדים.

עם כל זאת אסור לך לדחק על אשתך בשום פנים ואופן, יעזר הקדוש-ברוך-הוא פשיגוע הזמן, הכל יסתדר על הצד הכי טוב.

שלמות שלום-בית צריך להיות הבנה הדדית, ולא לכפות אחד על השני את דעותיו, ובפרט כשזה תלוי בבריאות וכו', יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שהשכינה תשרה

שו"ת   א' רלוז   ברסלב   צט

בתוך ביתכם, ובמקום שהשכינה שורה — שם הברכה מצויה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רלוז.

אשתי מאד רגישה, ואם אני אומר משהו לא במקום, היא מפסיקה לדבר אתי

שאלה:

מאת אשר: שלום למורנו הרב.
יש לי בעיה קשה: אשתי מאד רגישה, אם אני אומר לה מלה שהיא לא רוצה לשמע, מיד היא נכנסת בתוך עצמה, ולא מעניינת לדבר אתי, ולפעמים היא גם מדברת אלי לא יפה ומקללת אותי. איך אפשר לפתור את הבעיה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אשר, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

העצה הכי טובה והכי קלה, שלא מדברים מה שלא צריכים, ולא מכאיבים לאשה, כדי שלא תכנס בעצבים ולא

תתפרץ עליך. וכבר אמר החכם מכל האדם (משלי כא, כג):
 "שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו", כי כל הצרות של
 האדם באות רק כשמפקירים את הדבור. וכמו שכתוב (קהלת
 ו, ז): "כל עמל האדם לפיהו", ופרש בזהר (שמיני מב.): בגין
 פיהו דלא נטיר ליה [כל הצרות שאדם סובל זה רק בשביל
 הפה שלו, שאינו שומר עליו]. ורבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות
 מרבה, סימן לה): מי שהוא עצור במלין לא יוכל אותו שום
 אדם.

ולכן אל תתן לה את ההזדמנות שתכנס בעצבים וכו',
 מה אתה צריך לזרק גפרור (הינו מלה שלא במקום),
 שעל-ידי-זה נעשה אש בבית, וקשה אחר-כך לכבות את זה?
 שתק, שתק ותצליח.

הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע אמר: כשאדם פוגם
 במחשבה, הוא סובל מהילדים שלו, וכשאדם פוגם בהדבור,
 הוא סובל מאשתו, וכשאדם פוגם במעשיו, הוא סובל מבני
 אדם, ולכן ראוי לחזר בתשובה שלמה במחשבה, דבור
 ומעשה שלו, ועל-ידי-זה יתפרדו כל פועלי און, ויתבטל כל
 הסבל שסובל מהם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע
 בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
 מרבה, ובכל אשר תפנה תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רלח.

יש לי עסק אַבֵּל לא נכנסים אלי לקוחות. למה
אין לי מזל?

שאלה:

מאת נסים: שלום לצדיק מוהרא"ש שליט"א.
יש לי עסק אַבֵּל אף לקוח לא נכנס אלי, בקשי אגני
חי, ואגני צריף ללוות כספים למחיה. כל החניות
ברחובות הסמוכות מצליחות, ולכלן נכנסים לקוחות,
והם מתפרנסים יפה. אגני לא יודע מה קרה, ולמה
אין לי מזל.
מה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נסים, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון — תבדק את המזוזות בחנות אם הן
כשרות, וכן תבדק את התפלין שלך, ותשתדל להניח בכל
יום תפלין, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (מדרש אגדה): כל
המניח תפלין — זוכה לחיים; ואמרו חכמינו הקדושים
(תענית ח): דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב [אם
הקדוש-ברוך-הוא נותן פרנסה, הוא נותן את זה רק לחיים].
ולכן כשאדם נזהר בהגחת תפלין, אמרו חכמינו הקדושים
(מנחות מד): כל המניח תפלין — מאריך ימים; וכדי לחיות
צריכים פרנסה.

וְלִכְּנֵן תִּהְיֶה נִזְהָר מְאֹד מְאֹד לְהִנָּיֵחַ תְּפִלִּין, וְכַמוֹ-כֵּן תִּשְׁתַּדֵּל לְשִׁמּוֹר שְׁבֻת, כִּי כִּף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה י"א, סִימָן א') עַל הַפְּסוּק (מְשַׁלִּי י'): "בְּרַכַּת הַיְּהוָה" הִיא תַעֲשִׂיר, וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה", בְּרַכַּת הַיְּהוָה הִיא תַעֲשִׂיר זֶה הַשְּׁבֻת, שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית ב', ג'): "וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי".

וְהַעֲקָר מֵה שְׁחָסַר לָךְ לְהַצְלִיחָה — זֶה שְׁמַחַת הַחַיִּים, כִּי אִם הֵייתָ תְּמִיד שֶׁשׁ וְשְׁמַח, לֹא הָיָה חָסֵר לָךְ שׁוֹם דְּבָר. וְכִבֵּר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׁמַחָה, חֵלֶק ב', סִימָן א'): כִּי שֶׁהוּא שְׁמַח תְּמִיד, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְצָלִיחַ.

וְלִכְּנֵן תַּעֲשֶׂה כָּל מֵה שְׁבִיכְלֶתְךָ לְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת בְּשְׁמַחָה, כִּי הַשֵּׁם שֶׁל פְּרֻנְסָה שֶׁהוּא חֶת"ף הַיּוֹצֵא מִפְּסוּק (תְּהִלִּים קמ"ה): פּוֹתַח' אֶת' יְדִיד', יוֹצֵא גַם מִפְּסוּק (דְּבָרִים טו, טו): וְהֵייתָ' אֶד' שְׁמַח'; וְלִכְּנֵן הַדְּבָר הֵרֵאשׁוֹן אֶתְּהָ צְרִיף לְהַשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת מְאֹד מְאֹד בְּשְׁמַחָה, וְלִשְׁמַח אֶת עֲצָמְךָ, וְאֶף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁמֵאֹד מְאֹד קָשָׁה וְיָמַר לָךְ הַחַיִּים מְמוֹת, עִם כָּל זֹאת עִם עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וּדְאָגוֹת לֹא תְּבוֹא לְשׁוֹם דְּבָר, אֲלֵא תִסְתַּבֵּף יוֹתֵר.

וְלִכְּנֵן הַדְּבָר הֵרֵאשׁוֹן רַק לְהִיּוֹת בְּשְׁמַחָה. וְאִם תֵּאמַר: בְּמָה יֵשׁ לִי לְשְׁמַח? הֲרֵי אֲנִי עֲנִי וְאֲבִיוֹן וּמְלֵא חוֹבוֹת? אֲלֵא דַע לָךְ, שְׁחֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (נְדָרִים מ"א): אֵינְ עֲנִי אֲלֵא מַדְעַת; עַקֵּר הַעֲנִיּוֹת תְּלוּיָהּ בְּחִסְרוֹן דַּעַת. כִּי הַמְּאֲמִין הֵאֱמַתִּי, שְׁמֵאֲמִין שְׁאֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֹקוֹת גְּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחִסָּד וּבְרַחֲמִים, בְּצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נִעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ, אֲלֵא בְּהַשְׁגַּחַת הַמְּאֲצִיל הַעֲלִיּוֹן, עַד כִּדֵּי כִּף, שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (חֵלֶין ז'): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְּמִטָּה, אֲלֵא

אם-כן מכריזין עליו מלמעלה; שאדם אינו מקבל מפה קטנה באצבע קטנה, אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, האדם הזה הוא תמיד שמח. ואמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות ממון, סימן פג): אמונה הוא טוב לפרנסה.

ולכן בזה שתשמח עם נקדת יהדותך, שנבראת יהודי, ושל א עשני גוי כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת, יפתחו לך כל צנורי השפע והפרנסה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רלט.

המצב הכלכלי שלי קשה מאד. האם יש סגלה שמועילה לפרנסה טובה?

שאלה:

מאת משה: ברכות שלום לכבוד הצדיק מיבנאל מוהרא"ש שליט"א.

ברצוני לקבל חיוק בענין פרנסה. המצב הכלכלי שלי קשה מאד, והדחק מצער אותי מאד. אני לא רואה את האור בקצה המנהרה, וקשה לי להאמין, שפעם יהיה טוב. מה עלי לעשות? האם יש סגלה שמועילה לפרנסה טובה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל משה, נרו נאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שסגולה לפרנסה — לברך ברפת-המזון מתוך הסדור דיקא, ובקול ובשמחה, וזה מסגל לעשירות נפלאה, כמו שכתוב (משלי י'): "ברפת הני"ה היא תעשיר, ולא יוסף עצב עמה", הינו שמברך את ברפת-המזון בשמחה עצומה, זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד על גטילת ידים וכו'.

ולכן מהיום והלאה תקפיד מאד מאד על גטילת ידים כשאתה קם בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם גטלה דיקא וכו', כי גטילת ידים מסגלת להנצל מעניות, כי על גטילת ידים — ראשי תבות: עני', מי שמזלזל בגטילת ידים נעשה עני, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת סב:): אמר רב חסדא, אגא משאי מלא חפני מא, ויהיבו לי מלא חפני טיבותא נאני גטילתי ידי עם מלא מים, נתנו לי חפנים מלא טוב. כי רב חסדא היה עשיר גדול מאד, והכל בזכות גטילת ידים שהיה מקפיד על זה.

העקר לבקש בכל יום ממנו יתברך על פרנסה, וככל שתבקש יותר, תקבל יותר שפע, כי כף אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לד), שהדבור הוא כלי השפע, וכשאדם מדבר ומבקש ממנו יתברך, על ידי זה הוא משפיע עליו שפע בפרנסה.

וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט:): לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של

אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית יב): "ולאברהם היטיב בעבורה"; והינו דאמר להו רבא לבני מחוזא — אוקירו לנשיכו, כי היכי דתתעתרו [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדאי שתתעשרו]; ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן סט), שעקר העשירות בא בזכות האשה, ולכן תשמור מאד מאד על כבוד אשתך, ותראה שלא תחסר לך פרנסה.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן סח), שיש מדה רעה אצל אדם, שעל-ידי-זה הוא מאבד את פרנסתו, והיא — מדת הפעס. ולכן צריכים מאד מאד לשמר מפעס ועצבים, ואז ישפע עליו שפע גדול.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רמ.

אני אברך כולל שמשתדל לעבד את ה'. מדוע אני סובל צרות, ורובצים עלי הרבה חובות?

שאלה:

מיאת חיים: שלום לצדיק. תודה להשם יתברך שיש לנו זכות להתנגע עם צדיקי הדור, שהם "אורים ותמים".

אני אברך כולל, משתדל מאד ללמד תורה ולחיות פיהודי ירא שמים. לצערי, יש לי צרות ויסורים ורובצים עלי הרבה חובות. אני רואה שעוד הרבה אנשים מסביבי נמצאים באותו מצב, ואני לא מבין מה השם רוצה מאתנו. למה זה ככה? ממה זה נובע?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל חיים, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת, שפך גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קיט), שכל בני העולם כלם מלאים יסורים, אין גם אחד שיהיה לו עולם הזה, ואפלו העשירים הגדולים ואפלו השרים, אין להם שום עולם הזה כלל, כי כל ימיהם פעס ומכאובות, וכלם מלאים טרדות ודאגות ועצבות ויגון ואנחה תמיד, וכל אחד יש לו יסורים מיחדים.

ואין גם אחד מפל העשירים והשרים, שיהיה לו הפל כסדר פרונו תמיד, וכלם כאחד מלאים יסורים ודאגות תמיד, וזה ברור וידוע לכל מי שבקי קצת בהם ובדרכיהם. ואפלו מי שנדמה עליו, שיש לו העולם הזה בשלמות, ויש לו כל התענוגים, עשר ונכסים וכבוד והון רב, וארמונים גדולים וכלים נפלאים ותכשיטין וסגלת מלכים וכו', אם יסתכלו בו טוב טוב, יראו שגם הוא מלא פעס ומכאובות הרבה תמיד בכמה מיני אפנים ועננינים, וכמו שאמר שלמה המלך (קהלת ב'): "גם כל ימיו פעס ומכאובות", וכתוב (איוב יד): "אדם לעמל יולד קצר ימים ושבע רגז", וזה כולל כל בני-אדם שבעולם מקטן ועד גדול, כי כלם נולדו לעמל ומלאים רגז ויסורין, ואין שום עצה ותחבולה להנצל מהעמל ויגון הזה, כי אם לברח להשם יתברך ולעסק בתורה.

וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה יג, סימן ז): "אדם לעמל יולד" — 'אשרי מי שעמלו בתורה', הינו

מאחר שכל אדם נולד לעמל, ואי אפשר להמלט מזה בשום אופן, אפלו אם יהיה לו כל חללי דעלמא, בודאי יהיה לו עמל ויסוריין ודאגות הרבה, על-פני החכם עיניו בראשו, שיהפך העמל לעמל של תורה, אשר בשביל זה נולד — שיעמל בתורה, ואז אשרי לו, כי נצל מעמל העולם הזה, וזוכה לחיי עולם הבא.

ולכן אתה צריך להיות הכי מאשר, שאתה יושב בכלל, ואתה יכול ללמד בכל יום המון פרקים משניות פסדרן, המון דפים גמרא פסדרן, המון סימנים טור ושלחן ערוך פסדרן, המון דפים זהר ותקונים פסדרן וכו', וכו', מה אתה מתלונן?

אתה יושב בהכולל עם משניות או עם גמרא או עם שלחן ערוך, ומתמיד בלמוד, ושונה בכל פעם כוס תה חם, מה הפסדת בזה העולם, הרי אין לתאר ולשער את הזכות של אדם שזוכה לסיים ששה סדרי משנה, או שזוכה לסיים מסכתא אחת או שתי מסכתות, או את כל הש"ס, וכן את ד' חלקי שלחן ערוך, אין עוד טוב מלמוד התורה הקדושה, ומובא (זהר שלח קס:) זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה, דהא מתקשרי בקדשא בריך הוא ממש, ואקרון אחים ורעים, הדא הוא דכתיב (תהלים קכב, ח): "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך", [אשרי חלקיהם של אלו שעוסקים בתורה לשמה, שהם מתקשרים בהקדוש-ברוך-הוא ממש].

ולכן אתה צריך לרקוד מרב שמחה, שאתה זוכה לשבת בכלל, ולהספיק ללמד בכל יום פרקים משניות ודפים גמרא וסימנים שלחן ערוך וכו' וכו', וסוף הכבוד לבוא, ומי

שמתמיד בתורה, לבסוף מתעשר, וכמו שאמר רבנו ז"ל, שהתורה מעשרת גם בגשמיות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רמא.

**יש לי מישהי כבר כמה שנים, נפרדנו וחזרנו
כבר כמה פעמים. למה זה קורה?**

שאלה:

מאת שאלתיאל: לכבוד הרב.
יש לי מישהי כבר כמה שנים, וכבר כמה וכמה פעמים התנפחנו ורבנו והחלטנו להפרד. אחר-כך חזרנו אחד לשני, אבל אני יודע שזה יקרה עוד פעם. מה אני יכול לעשות, כדי שזה לא יקרה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שאלתיאל, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שעל-פי התורה זה מאוד מאוד חמור להסתובב כך עם בחורה וכו', ובפרט כשיש נגיעות בין אחד להשני, שזה אסור חמור וכו', כי באים על-ידי-זה לעברות,

רחמנא לישזבן, ואחר-כך סובלים מזה לכל החיים וכו', דרך התורה כשנפגשים יחד, ומוצאים חן אחד בעיני השני, ומחליטים להתחתן, עושים ארוסין ותאריך לחתנה, וכך נזקרים מלבוא לאסורים חמורים וכו' וכו'.

וצריך שתדע, שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד מהרגע שעושים ארוסין, שכבר יתכנונו על חתנה, הוא לא רצה שיעשו הפסק גדול בין הארוסין לחתנה, ומכל שפן וכל שפן שפחור ובחורה לא יסתובבו כל-כך הרבה זמן בלי ארוסין ובלי נשואין, פי הסמ"ך-מ"ם יעשה כל מיני פעלות שבעולם להפריד בין הזוג, ובפרט כשיש משיכה אחד להשני, צריכים לדעת שזה בן זוגי, או זאת בת זוגי, ותכף-ומיד לקבץ זמן על חתנה, ויתחתנו ויחיו חיים באשר.

וזו הדרך האמתית של יהודי מאמין בהקדוש-ברוך-הוא וכו', ומתנהג על-פי התורה וכו', אבל מה עשו אלו שהלכו וצבבו את הקדוש-ברוך-הוא ואת התורה וכו', שהם מסתובבים ככה פמה שנים וכו', וחיים ביחד באסור וכו', ולבסוף נכנס עין רעה ביניהם וכו', ונפרדים וכו'.

ולכן אשרי מי שהולך בדרך התורה, שתכף-ומיד כשיש משיכה בין הפחור והבחורה ומפירים אחד את השני וכו', שכבר יעשו ארוסין וידברו על נשואין, ויקבעו זמן הכי קצר לנשואין, ולא לחכות עד שיהיה פסח וכו', עד שיהיה חכמה וכו', פי כבר אמר החכם מכל האדם (קהלת א, יח): "פי ברב חכמה רב פּעס, ויוסיף דעת יוסיף מכאוב", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (קהלת רבה, פרשה א, סימן לו): "ברב חכמה רב פּעס", כל זמן שאדם מרבה בחכמה — מרבה בפּעס, וכל זמן שהוא מרבה בדעת — מרבה בפיסורין; אמר שלמה:

על-ידי שהרביתי בחכמה הרביתי בכעס, ועל-ידי שהרביתי בדעת הרביתי ביסורין; הרי שלך לפניך, אם אדם חושב שהוא חכם ובר דעת, ומושיף את הזמן וכו', על-ידי-זה לבסוף מתפוצץ הכל וכו', ונעשה ביניהם ריב וכעס ונפרדים.

ולכן אשרי הבחור או הבחורה שמוצאים אחד את השני, ויש ביניהם משיכה והכנה הדרדית, שכבר יראו לסגור את הכל, והכלל הזה טוב לכל אחד ואחת, אשרי מי שיצית ויקים את כל זה, ואז יהיו להם חיים מאשרים מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רמב.

יש לי בן לא בריא, ואני סובל המון בחיים. אני לא מבין מה ה' רוצה ממני?

שאלה:

מאת בנימין: שלום לצדיק. תודה רבה שכבודו מקדיש מזמנו היקר לענות לנו ולחזק אותנו. בכל יום אני קורא את התשובות החדשות באתר ומתחזק מאד מאד.

גם אני רוצה לשאל שאלה: עברתי ילדות מאד מאד קשה, ומאז ועד עכשו אני סובל. יש לי מחשבות עצובות על מה שהיה בעבר וגם על מה שקורה עכשו, כי הבן שלנו לא בריא, והוא צריך רחמים רבים. אני לא מצליח להבין מה רוצים ממני מהשמים. אפשר אם תסבירו לי בבקשה למה כל זה קורה לי, והאם יש לי תקווה טובה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל בנימין, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לראות להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ולא להשבר משום דבר וכו', אף שאני יודע שעוברים עליך משברים וגלים כמו שכתבת וכו', וכן מה שאני מבין בין השורות וכו', מה שקורה בבית וכו', שיש לכם בן חולה וכו', עם כל זאת עליך להתחזק ביתר שאת וביתר עז, ולא לתת שהעצבות והמרירות והדפאון ישברו אותך. וזכור גם זכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה.): כל שהקדוש-ברוך הוא חפץ בו — מדפאו ביסורין, ואם קבלם — יראה זרע יאריך ימים; צריכים לסבל ולשתק וכו', ולסבל ולשתק וכו', כמאמרם ז"ל (ברכות סב.): קבלה דיסורא שתיקוּתא; עצה לקבל את היסורים רק לשתק, ולא להתלונן, חס ושלום, על הקדוש-ברוך הוא, כי מה אנחנו יודעים ומבינים וכו', למה זה באה עלינו צרה כזו.

צריכים רק לזכור מה שאמרו חכמינו הקדושים (תנחומא פי תצא): צריך האדם להחזיק טובה להקדוש-ברוך הוא בזמן שהיסורין באין עליו, ולמה? מפני שהיסורין מושכין את האדם להקדוש-ברוך הוא. פי כשאדם שבור לגמרי, אז הוא פונה רק אליו יתברך, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רבתי): אשרי אדם שנגעו בו יסורין וכבש רחמיו, ולא קרא תגר; היסורים האלו אי אפשר להסביר לשום בן אדם שלא עבר את זה וכו', עד כדי כך שאמר ה'חזון-איש' זי"ע, מי שיש לו בביתו בן או בת עם מחלת נפש וכו', או תסמנת דאון

וכו', ראוי לקום לפננו כמו שקמים לפני איש מבגר או לתלמיד-חכם, כי הצער והיסורים והמרירות שעוברים ההורים עם ילדים כאלו, זה בלתי אפשרי להסביר בשכל אנושי, זה הצער הכי גדול שרק יכול להיות, שלא יכולים לרפאות וכו'.

ולכן אתה ואשתך מכרחים להתחזק בהתחזקות עצומה, ואף שנה מאד מאד קשה, פי סוף כל סוף יש הרבה דברים, שאדם אינו יודע על מה זה בא לו, וחכמינו הקדושים אמרו (מכילתא יתרו): היסורין מרצים יותר מן הקרבנות, שהקרבנות במקומו והיסורין בגוף; ואמרו (ספרי ואתחנן): יזה אדם שמח ב'יסורין יותר מן הטובה, שאלו אדם בטובה — אין נמחל לו עון שב'דו, וב'יסורין נמחל לו; ב'ודאי מי שיש לו חולה כזה בתוך ביתו, את פני הגיהנום הוא כבר לא יראה, כי יש לו את הגיהנום בזה העולם, רחמנא לישזבן.

וחכמינו הקדושים אמרו (ילקוט איוב, רמז תתקח): איוב אלולא לא קרא תגר כשבאו עליו יסורין, פשם שאומרים עכשו 'אלהי אברהם, אלהי יצחק ואלהי יעקב', כף היו אומרים 'אלהי איוב' וכו', אבל איוב לא יכול לעצר את עצמו, והצדק מרב יסוריו לדבר כלפי מעלה וכו' וכו', רואים מזה, שגם על אברהם, יצחק ויעקב עברו יסורים מרים וקשים מאד, ועקר מעלתם שלא קראו תגר כלפי מעלה, אלא סבלו את יסוריהם בדממה. וחכמינו הקדושים אמרו (בראשית רבה, פרשה צד, סימן ה'): אין הקדוש-ברוך-הוא מיחד שמו על בריה כשהוא חי, אלא על בעלי יסורין.

הקדוש-ברוך-הוא ירחם עליך, ויתן לך כחות הנפש, שתוכל לעבור את הכל בקלות, ותמיד תתן תודה להקדוש-

ברוך-הוא, ותרגיל את עצמך לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, כי אין לאדם בזה העולם אף אחד, רק את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ואשרי מי שבורח רק אליו יתברך, ומתחבא בסתר צל כנפיו יתברך, שעל-ידי-זה נצל מהכל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רמג.

**מה פונת חכמינו, זכרונם לברכה, במאמר:
"גדול הנהנה מיגיע כפיו יותר מכן העולם
הבא"?**

שאלה:

מאת אליעד: לכבוד הצדיק, תודה על התשובה ועל כל הספרים והעצות שמצילות את חיי יום יום. יש לי שאלה לגבי מה שאמרו חכמים: "גדול הנהנה מיגיע כפיו יותר מכן העולם הבא". אינני מבין את מאמר חכמינו, זכרונם לברכה הנה, כי הרי גם בעולם הבא האדם נהנה מיגיע כפיו, ומקבל שכר על כל מה שהתנגע בעולם הזה בתורה ובמצוות. אם כן מה הפונה של חכמינו הקדושים במאמר הנה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליעד, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין מאמר חכמינו, זכרונם לברכה, כמו שכתבת, אלא כף אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ת): גדול הנהנה מיגיע כפו יותר מירא שמים, דאלו גבי ירא שמים כתיב (תהלים קיב, א): "אשרי איש ירא את הוי"ה", ואלו גבי נהנה מיגיעו כתיב (תהלים קכח, ב): "יגיע כפיו כי תאכל אשריו וטוב לך", אשריו בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא; ולגבי ירא שמים "וטוב לך" לא כתיב ביה.

אתה צריך לדעת, שאדם נברא בזה העולם רק להכירו ותברך מכל פרטי הבריאה, וצריכים להכניס את עצמו לגמרי באמונה פשוטה בו ותברך, אשר דבר גדול דבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, ויכולים לעבד את הקדוש-ברוך-הוא מכל פרט מפרטי הבריאה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפ), שאפלו כשאדם עוסק בעסקי העולם הזה, צריך לקשר את מחשבתו אל התורה השייכת אל העסק שעוסק בה, כגון אחד הוא ירקן וכו', או יש לו מפלת וכו', צריך לשמור מאד מאד על המשקולות שלא יטעה את בני אדם עם המשקולות. וכן מי שהוא חיט או צבעי או נגר וכו', שלא ירמה את הקונה וכו', אשר בקלות יכולים להטעות בני אדם, ומי שעומד חזק בזה, ויודע שהקדוש-ברוך-הוא נמצא, ואין בלעדיו נמצא, ואינו גונב וגוזל ומטעה את הזולת וכו', ואינו עובד על אף אחד וכו', הוא הרבה יותר גבוה מאחד שיושב בד' אמות שלו, והוא ירא שמים, כי לו אין אף פעם את הנסיון הזה לגנב או לגזל, מאחר שיושב בתוך הד' אמות שלו ולומד וכו', וכמו שמוכא בשם צדיקים, שהיושב אהל ולומד תורה, הוא רק לומד את דיני המשקולות וכו', ודיני גנבה וגזלה וכו', אבל אף פעם לא בא לו לידי נסיון כזה.

מה שאין כן מי שנהנה מיגיעת כפּו, ועובד באיזו עבודה, בקלות הוא יכול להטעות את הבריות עם המשקולות וכו', או עם שאר דברים וכו', שייכול להפריז את המחיר ולגנב ולגזל, ולעשות עול וכו' וכו', ועם כל זאת הוא נשמר, אזי מדרגתו יותר גבוהה, ואשרי מי שמחזיר דברים אלו בתוך לבו, ויודע ועד אשר הוא יתברך צופה ומביט על כל אחד וכו', וצריכים מאד מאד לשמר לא לעבד על הזולת וכו', לא לגנב ולגזל, ולעשות עול להזולת וכו', פי בסוף משלמים על זה מחיר כבד מאד מאד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רמד.

אני ובת זוגי עומדים להתחתן, אבל כבר עכשו היא מוציאה אותי מדעתי

שאלה:

מאת אביתר: שלום רב לכבוד מוהרא"ש שליט"א.
אני בחור חוזר בתשובה שנה וחצי, וכרגע אני עומד לפני חתונה עם בחורה ברסלבית, שגם היא חוזרת בתשובה. הבחורה קוראת את השו"ת של הרב, וגם באה לשעורים של תלמיד הרב בבתי-א. אך למרות זאת יש בעיה: אנחנו רבים בלי הפסקה, והיא מוציאה אותי מדעתי, מה שאף ברנה לא יכולה

לעשות, עד שאני מרגיש שאני מתפוצץ. בכל פעם שאנו רבים, היא לא מרפה ולא נותנת לי להרגע, ובזמן שאני עצבני, היא ממשיכה להתיתח ולהתעקש, וזה מוציא אותי מדעתי, וגורם לי להגיב בצורה קיצונית. זה לא מתאים לי, כי בחיים לא הגעתי לרמות כאלו של עצבים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' פסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אביתר, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה כותב: "אנחנו רבים בלי הפסקה, והיא מוציאה אותי מדעתי", מי אומר לך לריב? אם אתה היית סבלן וכו', ומראה לה אהבה וחם וכו', והיית מבין אותה וכו', אזי אף פעם לא הייתם רבים ביניכם, אבל כיון שאתה כולל את עצמך עמה ב"חד" — "אנחנו רבים בלי הפסקה", אזי אני מאשים אותך, כי הגבר צריך שיהיה לו יותר שכל שלא רבים, כי המחלקת והמריבות לא מביאים אל שום דבר, רק נופלים בפי שחת וכו', וזה עוד קדם החתונה, שאתם אוכלים אחד את השני בלי מלח וכו', ומה יהיה אחר החתונה? לה תחסר עין וכו', ולך יחסרו כמה שנים וכו', ויהיה ששון ושמחה ביניכם.

ולכן אם אתה לא יכול להשתלט על עצמך, מה אתה צריך להתחמתן אתה?! לעולם הבעל צריך להיות חכם ולהיות ותרן, אם הוא רוצה שיהיה לו שלום-בית אמת. ולכן אם אתה רוצה להתחמתן אתה, ולחיות חיים מאשרים, אזי אני מאד מבקש אותך, שתתאזר במדת הסבלנות, ואפלו

שְׁזָה בָּא לָךְ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, זָכַר מֵה שְׁאָמַר הַתְּנָא הַקְּדוּשׁ (אבות פֶּרֶק ה'): לְפִיּוֹם צִעְרָא אֲגָרָא; וְדַע לָךְ, כְּשֶׁאָדָם עוֹצֵר אֶת עֲצָמוֹ לֹא לְכַעַס, בְּזָה אֶפְלוֹ שְׁנַמְצָא בְּמִדּוֹר הַקְּלָפוֹת וְכוּ', הוּא עוֹלָה עַד עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שֶׁהוּא בְּטֵל וּמְבַטֵּל אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי הַכֵּל תְּלוּי כְּפִי מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְלֹא לְהַפְגִּס בְּכַעַס, שְׁבִדְרָךְ כָּלֵל בָּא מִגְּאוֹת וַיִּשׁוּת.

אָדָם צָרִיף לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ וְכֹל כְּלוֹ אֱלֹו יִתְבָּרַךְ, וְשִׁלֵּא יִהְיֶה לוֹ אֶפְלוֹ מִשְׁהוֹ תְּרַעַמַת עַל אִשְׁתּוֹ וְכוּ', כִּי הָאִשָּׁה הִיא חֶלֶק מִבְּעֻלָּהּ, כְּמוֹ שְׁכֶתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, כג): "עֲצָם מִעֲצָמִי וּבִשָּׁר מִבִּשְׂרִי לְזוֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לָקַחְתָּ זֹאת", וְלִכֵּן אִם אֲתָה יְכוֹל לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ אֶת כָּל זֹאת — מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים שֶׁתַּחֲתָנוּ יַחַד, אֲבָל אִם תִּזְרַק אֶת הָאִשָּׁמָה רַק עֲלֶיהָ וְכוּ', אֲזַי חֶבֶל לָכֶם לְהַתְּחַתֵּן, כִּי תִצְאוּ לְבִסוּף בְּלִי שְׁנַיִם וּבְלִי עֵין וְכוּ', וְעַם מִפּוֹת טְרִיּוֹת וְכוּ', וְיִכּוֹל לְהִיּוֹת שְׁגָם יִגְמֹר בְּבֵית-סֵהֶר וְכוּ', וְלָמָּה אַתֶּם צְרִיכִים אֶת זֶה, הֵאֵם מִתְּחַתְּנִים כְּדִי לְרִיב? ! שְׁמַע בְּקוֹלִי, וְתִקְנֶה לְעֲצָמְךָ מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְאִזּו יִהְיוּ לָךְ חַיִּים מְאֹשְׁרִים.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׁאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְּפַלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְגֶּה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רמה.

אני טורחת ומתאמצת להכין אכל לבעלי, אבל הוא מעדיף לאכול אצל אמא שלו

שאלה:

מיאת ליאת: שלום לצדיק היקר.
יש לי משהו שפאד מפריע לי: אני מכינה אכל לבעלי בכל יום, טורחת כדי לשמח אותו, אבל המון פעמים הוא מחליט ללכת לאמא שלו ולאכל שם. זה כואב לי מאד מאד, ואני מאכזבת מזה שהוא לא מעריך אותי, ואת מה שאני עושה בשבילו. למה הוא מזלזל בי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל ליאת תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשתדלי מאד מאד לדון את בעלך לכף זכות, ואדרבה, תראי לו אהבה חזקה מאד, ותתני לו חם וכו', ותראי לו תמיד סבר פנים יפות, הינו שיהיה לך חיוך על הפנים כשהוא בא הביתה אחר עבודה קשה כל היום, ואת צריכה לדעת כשזוג מתחתנים, בהתחלה זה מאד מאד קשה להם, לפעמים האשה עדין חוזרת בכל פעם אל ההורים שלה, והם אצלה יותר מבעלה, וזה כואב מאד מאד לבעל — "מדוע את לא נותנת לי את התשומת-לב? מדוע את רצה תמיד יותר אל האמא מאשר אלי?" וכן להפך, לפעמים הבעל חוזר בכל

פעם אל ההורים שלו, והם אצלו יותר מאשתו, וזה כואב מאוד מאוד להאשה — "מדוע אתה לא נותן לי את התשומת-לב? מדוע אתה רץ תמיד יותר אל האמא מאשר אלי?"

ולכן זוג שרוצים להצליח בנשואיהם, אסור להם לקנא אחד בהשני — למה עדין רצים יותר אל ההורים וכו', כי כף טבע העולם, שנמשכים למקום שנתנו להם חם ואהבה ביותר וכו', ולכן עד שהזוג מכירים את עצמם יותר ויותר, ונבנה ביניהם חם ואהבה והבנה הדדית, זה לוקח זמן, ואסור לקנא אחד בהשני וכו', ולא לחיות בקטנוניות, כאלו הוא אוהב את ההורים שלו יותר ממני וכו', או כאלו היא אוהבת את ההורים שלה יותר ממני וכו'.

אני מאוד מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שתביני את כל זה, ותשתדלי מאוד מאוד לקיים את כל זה, כי (סוטה יז): איש ואשה זכו — שכינה ביניהן; ואמרו (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה ח'): אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, ואי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת — שם הברכה מצויה; רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאוד, כי שלום, אמרו חכמינו הקדושים (שבת י'): זה שמו של הקדוש-ברוך-הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום-בית, הינו שמו של הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רמו.

הבית שלנו הוא כמו חבית של חמר נפץ, וכך הזמן יש בינינו מריבות

שאלה:

מאת שלמה ורבקה: לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום וברכה. המצב בבית שלנו לא טוב, כל הזמן יש בינינו מריבות, ואין לנו שלום-בית. התחושה בבית היא כמו חבית של חמר נפץ, ואם נפלטת מלה אחת שלא במקום, כבר הפל מתפוצץ. אנחנו רבים גלי סוף, ושנינו מתסכלים. נמאס לנו כבר לחיות ככה, אבל אנחנו לא יודעים איך לשנות את המצב העגום הזה. מה אנחנו יכולים לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שלמה ורבקה שיחיו.

לנכון קבלתי את מכתבכם.

העצה הכי פשוטה היא לא לריב, מי אומר שאתם צריכים לריב?! מריבות באות רק מחמת מדת הגאות, כי הוא אומר: מה, נגעתי לי בפכוד שלי?! אז הוא מחזיר לה בכפל כפלים וכו', והיא אומרת: מה, נגעתי לי בפכוד שלי?! אזי היא מחזירה לו בכפל כפלים, וכך חוזר חלילה, והכל בא מחמת מדת הגאות והישות שיש ביניכם וכו', הגיע הזמן שתהיו ותרגנים לותר אחד להשני וכו'. ורבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות גאווה, סימן לג): גאווה הוא סימן על שבר, חס

ושלום; ולכן למה אתם צריכים את זה? תשתדלו להסתפל על התכלית הנצחית, אשר סוף כל סוף נצטרף לעזב את זה העולם, והגוף לקבורות יובל וכו', ומה יהיה אז? ועם מי תריבו אז?!

נא ונא תפסיקו לריב אחד עם השני, תעשו למען הילדים, הם צריכים לראות איך שאבא ואמא רבים ביניהם, ומקללים אחד את השני, ומנולים את הפה וכו' וכו', הרי זה עושה רשם רע אצלם, וגורם להם צלקת בנפשם וכו', וילדים שנולדים אצל הורים בעלי כעס ומריבות וכו', נפגעים נפשית וכו' וכו', ולכן למה אתם צריכים את זה?!

ולכן אני מאד מאד מבקש מכם, שתתאזרו במדת הסבלנות, ואפלו שזה בא לכם מאד מאד קשה, זכרו מה שאמר התנא הקדוש (אבות פרק ה'): 'לפום צערא אגרא'; ודעו לכם, כשאדם עוצר את עצמו לא לכעס, בזה אפלו שנמצא במדור הקלפות וכו', הוא עולה עד עולם האצילות, שהוא בטל ומבטל אל האין סוף ברוך הוא, כי הכל תלוי כפי מדת הסבלנות, ולא להכנס בכעס, שבדרך כלל בא מגאות וישות. אדם צריך לבטל את עצמו וכל כלו אליו יתברך, ושלא יהיה לו אפלו משהו תרעמת על אשתו וכו', או על בעלה וכו', כי האשה היא חלק מבעלה, והבעל הוא חלק מאשתו, והילדים הם חלק משניהם, ולכן למה צריכים להתעצבן ולריב בבית?!

רבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות קלפה, חלק ב', סימן א'): 'ש שדים שמצויים בבתים, שהם מקלקלין השלום-בית, ועל-ידי-זה כעס וקטטות בבית. ועקר הבית הוא האשה, כי (יומא ב): ביתו — זו אשתו; ועל-כן על-פי-רב עקר הקטטות

ממנה. ולפעמים נאחזים בשאר בני הבית, ועל-ידי-זה נעשים הקטטות והמריבות, ועל-ידי-זה באים יסורים על בני הבית. וזה מפרש בפסוק (איוב כא): "בתיהם שלום מפחד", ונדשו חכמינו הקדושים (רש"י שם): מפחד — אלו שדים, וזהו "שלום מפחד", כי השלום הפך הפחד, שהם השדים המקלקלים השלום, וזהו "ולא שבט אלוה" וכו', הינו היסורים, עין שם.

ואני מכרח להגיד לכם, שהשדים האלו נבראים רק מהפעס והמחלקת וכו' וכו', כי כף אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות מריבה, סימן טו): במקום מריבה שם השטן; ולכן תשמרו מאד מפעס, כי פעס בבית מחריב את הבית. ורבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות פעס, סימן טו): פעס של אשה מחריב את הבית.

הקדוש-ברוך-הוא ששמו שלום, יעשה ביניכם שלום, והכל יסתדר על הצד הכי טוב, העקר תציתו אותי, ותראו איך שתהפכו את הבית שלכם לגן-עדן.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רמז.

האם האר"י באמת טבל במקוה האר"י? והאם יש במקוה זה מעלה מיחדת?

שאלה:

מאת אליהו: שלום לצדיק הקדוש. אין יום שאנו לא מתפללים לרפואתכם.

כציתי לשאל על מקוה האר"י, מאחר שאני רגיל

לְטַבֵּל שָׁם. הָאֵם אָכַן הָאֲר"י טַבֵּל שָׁם? וְאֵילוּ עוֹד
צְדִיקִים טַבְלוּ שָׁם? וְהָאֵם זֶה נֶכּוֹן, שְׁמִי שְׁטוּבֵל שָׁם,
לֹא יֵצֵא מִהָעוֹלָם בְּלֹא תְשׁוּבָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ו' כֶּסֶל ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֱלֹהֵינוּ, נְרוּ וַיֵּאִיר.

לְנֶכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

זֶה רַק מֵאֲמַר הָעוֹלָם, שְׁמִי שְׁטוּבֵל בְּמִקְוֵה הָאֲרִיז"ל, לֹא
יָמוּת בְּלֹא תְשׁוּבָה, אֲבָל אֵין עַל אִמְרָה זוּ מְקוֹר מְסֻמָּךְ.

וְזֶה שֶׁהָאֲרִיז"ל טַבֵּל שָׁם — זֶה בְּטוֹחַ, וְהוֹלֵךְ בְּקַבְלָה
מְדוּר דוֹר, וַיַּעַן שֶׁהוּא טַבֵּל שָׁם, הַשְּׂאִיר אַחֲרָיו הָאֲרָה גְדוּלָה,
כְּמוֹכָא ב'בֵּן אִישׁ חַי' (שְׁנָה רֵאשׁוּנָה, פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית, סִימָן י'): הָאֲר"י
הִקְדוּשׁ הָיָה מְשִׁתְּהָה הֶרְבֵּה זְמַן בְּמִקְוֵה בְּהַמְעֵין שָׁם בְּצַפֶּת,
וְהָיָה מְיַחַד הֶרְבֵּה יַחֲוּדִים בְּתַפְלוּתָיו, וְדִרְכּוֹ הָיְתָה לְבָרֵךְ עַל
הַטְּלִית קָטָן בְּצֵאתוֹ מִהַטְּבִילָה, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה מְתַעַפֵּב בַּטְּבִילָה,
וְעוֹשֶׂה בּוֹ כְּפִנּוֹת הֶרְבֵּה, וְהָיָה לוֹ הֶסֶם הַדַּעַת וְכוּ'. הָרִי שֶׁלֶּךְ
לְפָנָיִךְ, שְׁבַמְעֵין הַזֶּה שְׁבַמְקוֹה, הָאֲרִיז"ל טַבֵּל, וְכִנּוּן הַמּוֹן
כְּפִנּוֹת, וַיַּחַד יַחֲוּדִים, וּבּוֹדָאֵי הַשְּׂאִיר שָׁם רְשִׁימוֹ עַד הַיּוֹם
הַזֶּה. וְלִכֵּן זֶה דְּבָר גְּדוֹל מְאֹד לְטַבֵּל בְּמַעֲיָן שֶׁהוּא נוֹבֵעַ עַד
עַכְשָׁיו מִים חֲדָשִׁים, כִּי בְּאוֹתָם מִים טַבֵּל הָאֲרִיז"ל, וּבּוֹדָאֵי
הַשְּׂאִיר שָׁם הָאֲרָה נוֹרָאָה מְאֹד, וְלִכֵּן זֶה דְּבָר גְּדוֹל לְטַבֵּל שָׁם.

הִקְדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא זָכָה אוֹתִי לְטַבֵּל בְּמִקְוֵה הָאֲרִיז"ל
כְּמָה פְּעָמִים שׁ"י טְבִילוֹת בְּפַעַם אַחַת, כִּי אָנִי רָגִיל בְּמִים
קָרִים, כִּי כִּךְ הִרְגַלְתִּי אֶת עַצְמִי, אֲשֶׁר בָּאֵם פְּעַם אֶצְטָרֵךְ

לטבל בנְהָר, שְׁלֹא יִהְיֶה קֶשֶׁה לִי, אֲשֶׁרִי מִי שְׁנֹזְהָר בְּטְבִילַת מְקֹנָה.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת יִרְאָה, סִימָן לוֹ): שְׁׁי טְבִילוֹת מְסֻגְלִים לִירְאָה; וְכֵן הוּא (שָׁם אוֹת פֶּחַד, סִימָן יח): שְׁׁי טְבִילוֹת מְבֻטְלִים הַפֶּחַד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזוֹר לָךְ, שֶׁתִּהְיֶה זְהִיר תָּמִיד בְּטְבִילַת מְקֹנָה, כִּי כָף אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵינִי, חֶלֶק ב', סִימָן כג), שֶׁמְקֹנָה אֵינָה מְזַקֶּת כָּלֵל, וְהַדְּאֶקְטִיר שְׁיֵאמַר לוֹ, שֶׁמְקֹנָה מְזַקֶּת, אֵינּוּ דְאֶקְטִיר כָּלֵל. אֲדַרְבֵּה, טְבִילַת מְקֹנָה טוֹבָה מְאֹד לְבְרִיאוֹת הַגּוֹף, כִּי יֵשׁ נְקָבִים קְטַנִּים הַרְבֵּה בְּגוּפוֹ שֶׁל אָדָם, וְהֵם נְקָבֵי הַזְּעָה, שֶׁדֶּרֶךְ שָׁם יוֹצֵאת הַזְּעָה מִן הָאָדָם, וְהֵם צָרִיכִין לְפִתּוּחַ, כִּי אִם נִסְתָּמִין נְקָבֵי הַזְּעָה, יוּכַל לְהַחֲלֵשׁ וּלְפַל לְחַלְשָׁה, חֵס וְשָׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי טְבִילָה בְּמֵים נִפְתָּחִין נְקָבֵי הַזְּעָה, וְזֶה טוֹב מְאֹד לְבְרִיאוֹת הַגּוֹף, רַק שְׁלֹא יִהְיוּ הַמֵּים קָרִים בְּיוֹתֵר, כִּי אִזּוּ מֵיָא מְטַרְשֵׁי לְהַנְקָבִים, אָבֵל כְּשֵׁאִין הַמֵּים קָרִים מְאֹד, אֲזֵי הַטְּבִילָה בָּהֶם טוֹבָה מְאֹד.

וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת הַמִּתְקַת דִּין, סִימָן נד): עַל-יְדֵי יִשִּׁיבָה בַּמְקֹנָה תַּחַת הַמֵּים, עַד שֶׁלֹא יוּכַל לְהַחֲזִיק בְּעַצְמוֹ הַרוּחַ וְהַנְּשִׁימָה — נִמְתָּק הַדִּין.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַבָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רמח.

אין לי בטחון עצמי, ואני מרגיש כשלוך גמור.
איך אני יכול להתחיל להשתנות ולפרח?

שאלה:

מאת סול: שלום רב לכבוד קדשת אדמו"ר מוהרא"ש
שליט"א, הצדיק מיבנאל.

מהי העצה והדרך הנכונה להגדלת הבטחון ודמוי
עצמי נמוך ופחד מכשלוך לאדם רוק בן שלשים
וחמש, שהוריו גרושים מגיל שלש, עם עשר שנות
למוד (כתות מקדמות, כולל יועצים ופסיכולוגים
וחונכים שלא הועילו), עם תפיסה אטית מאד וקשיי
רכוז, ללא בגרות, ללא צבא, ללא חיי חברה, ללא
מקצוע, חי עדיו עם ההורים ועל חשבונם, ללא
עצמאות, ללא נסיון חיים, ללא כח ומוטיבציה, ובלי
יכלת להגשים את שאיפותיו הפשוטות לפעל כאחד
האדם, להשתדל לעבד, לקחת אחריות, להיות כשיר
וימוכן להקים בית עם אשה וילדים, ושללא יפחד
ממחייבות.

חשוב לציון, שלא מדבר על אדם מגבל פיזית, אלא
מונטלית, שהוא מכנס בתוך עצמו, מפנם ושקט ונחבא
אל הכלים.

ברב מקצועות העבודה פיום דורשים "קורות חיים",
תעודת בגרות, שרות צבאי, השכלה, מקצוע, נסיון
קודם וכוי מה שסוגר לו את כל הדלתות, ומימש
ומתסכל אותו מאד, וחוסס לו את כל האופציות
לחיות חיים תקינים ובריאים, ולהתחיל לצמוח ולפרח
ולעשות פרות ואף לטעם מהם, שזה הדבר שהוא
נורא משתוקק אליו ו"חולם" עליו, בנוסף לעבודת
השם ותברך שהיא אצלו במקום הראשון. מה עליו

לעשות כְּדִי לְהַצְלִיחַ בְּחַיִּים בְּלִפְלִית וּפְיִנְנִסִית, מִצַּד
חַיִּיב עַל "דָּרָךְ אֶרְצִי"!

הַרְי בָּיּוֹס מִן הַיָּמִים אֲמוֹ תִצְטָרֵךְ לַעֲזֹב אֶת זֶה
הָעוֹלָם, וְלֹא תִתְמַךְ בּוֹ בְּלִפְלִית, וְהוּא יִמָּצֵא אֶת עֲצֻמוֹ
בְּמָקוֹם שֶׁפֶל מְאֹד, חֵס וְחִלְיָה. אֲנִי מִכְרַח לַחֲזוֹר
וְלְהַדְגִּישׁ, שֶׁלֹּא מְדַבֵּר בְּאָדָם חוֹלָה אוֹ מְשֻׁנֵּעַ, חֵס
וְחִלְיָה, הַנוֹטֵל תְּרוּפוֹת וְכְדוּמָה, אוֹ שֶׁמִּתְרַקָּה עִם
פְּסִיכּוֹלוֹגִים. אֲלֵא עַל אָדָם עִם דְּמוּי עֲצָמֵי נְמוּךְ מְאֹד
מְאֹד, וְחֹסֵר אֱמוּנָה בְּעֲצֻמוֹ בְּשֶׁל קוֹרוֹת חֲיָיו בְּנִזְכָּר
לְעֵיל, כְּמוֹ עַץ שֶׁלֹּא הִתְפַּתַּח שְׁלִשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה, וְשֶׁלֹּא
עָשָׂה מְשָׁהוּ מִשְׁמַעוֹתַי בְּעַל עֶרְךָ כֹּל יְמֵי חֲיָיו, אֲפֹלוּ
פַּעַם אַחַת.

יֵשׁ בּוֹ פּוֹטְנִצְנִיָּאל אֲדִיר שֶׁלֹּא מִמְמַשׁ, וְהוּא זְקוּק לְסִיוֵעַ
וְהַכּוֹנֵה מִקְצוּעֵית, וְלְהִיּוֹת מְצוּי בְּחִבְרָה וּבְסִבִּיבָה
מִתְאַיְמָה וְתוֹמֶכֶת וְלֹא בְקֶרְתִּית, שֶׁשְׁמִחָה וּמַעוֹדֶדֶת
בְּצוּרָה תְּדִירָה לֹא שׁוּם סִמְמָן שֶׁל צַעַר, בְּכִי וְעֲצָבוֹת,
תִּסְכּוֹל וַיֵּאוֹשׁ וְכְדוּמָה, שֶׁנוֹרָא מִשְׁפִּיעִים עַל רְגִשׁוֹתָיו,
וּמִפְרִיעִים לְצִמְיַחְתּוֹ בְּהִיּוֹתוֹ רְגִישׁ מְאֹד לְסִבִּיבָתוֹ
וּלְבִקְרַת הַזֵּיזֵלֶת, עַד כְּדִי כָךְ, שֶׁאֲפֹלוּ בִּיְהוּדוֹת לֹא נוֹחַ
לוֹ עִם דְּבָרִים הַמְצַרִּיכִים בְּכִי, וְנִפְשׁוֹ נוֹרָא סוֹלְדֶת
מְזָה, וְהוּא טוֹעֵן שֶׁמִּסְפִּיק הוּא סוֹבֵל, וְאֵינוֹ רוֹצֵה
לְהוֹסִיף עוֹד צַעַר עַל צַעְרוֹ הַקָּיָם. נִפְשׁוֹ מְאֹד כְּמִהָה
לְהַשְׁתַּחֲרַר מִסִּבָּל וּמֵאֲוִירָה שֶׁל חֲסָרוֹנוֹת וְכָל
הַמְשַׁתַּמֵּעַ מִכָּךְ, וּמִכָּל הַמְחֻסּוּמִים הַנִּפְשָׁיִים
וְהַגְּשָׁמִיִּים הַשְּׂרוּיִים בּוֹ מֵיְלָדוֹתָיו.

מָה עָלָיו לַעֲשׂוֹת, כְּדִי לְצַאת מֵעֲצָמוֹ, וְלְהַתְחִיל לַפְרֹחַ
וְלְהַצְלִיחַ בְּחַיִּים? תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל סול, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תאמין לי, שמה שעובר עליך וכו' מעת ילדותך וכו', עובר על הרבה אנשים, ומחמת שאין מי שיבין היטב את נבוכי הנפש וכו', לכן אפלו חכמים גדולים לא ירדו לסוף דעתן של אלו שעוברים את הבעיה שאתה עובר וכו' וכו'.

והנה הקדוש-ברוך-הוא חמל על עם ישראל, ושלח אל דורותינו אלו נשמה פזו, שיכולה לרדת אל כל נבוכי הנפש וכו', ומבינה את שרש הנפש של כל אחד ואחת וכו' וכו', ולכן מצא תרופה לכלם, וכל מי שרק מעיין בדבריו הקדושים, מוצא מקור מים חיים בדבריו, והוא — רבנו הקדוש והנורא רבי נחמן בן שמחה, זכותו תגן עלינו, שהוא מנחם הכל ומשמת הכל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), ושמו מובא בהתורה (בראשית ה'): "זֶה יְנִיחַ מִנְּיוֹ מִמַּעֲשֵׂינֵינוּ וּמִמַּעֲבֹן יְדֵינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה הַיָּד"ה", ויסוד היסודות אצלו הוא שיחה בינו לבין קונו, שאדם צריך להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בתמימות ובפשיטות גמורה, בלי שום שכל והשכלות כלל, רק שיידבר אליו יתברך בלשון שרגיל בה, וכל מה שמעיק לו או מציק לו, הכל לכל יספר רק אליו יתברך, שילך במקום שאין שמה בגי'אדם, וידבר עמו יתברך בשפת האם שלו.

ואף שבהתחלה יהיה נדמה לו, שאף אחד אינו שומע אותו וכו', ולא צריך אותו וכו', והוא כבר לא שנה לשום

דְּבַר וְכוּ', וּמִמֶּנּוּ כָּבֵר לֹא יֵצֵא כְּלוּם וְכוּ', הַכֹּל דְּמִיּוֹן גְּדוֹל, אָדָם צָרִיף לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת, וְיִתְמִיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁבְּמִשְׁפַּח הַזְּמַן יִבְנֶה אֶת עֲצָמוֹ. וְאֵת הַמִּתְנַה הַזֶּה הֵבִיא לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְעָשָׂה אֶת זֶה לְדַרְךָ כְּבוֹשָׁה לְכֻלָּם, לְכֹל מִי שֶׁרַק רוּצָה לְצִיַּת אוֹתוֹ, וְהִגְאֵלָה תְּהִיָּה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדֻקָּנוּ, שֶׁהוּא יִכְנִיס אֶת דְּבַר זֶה בְּכָל עַם יִשְׂרָאֵל וּבְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (צַפְנִיָּה ג'): "כִּי אָז אֶהַפֵּךְ אֶל עַמִּים שָׁפָה בְּרוּרָה לְקִרְא כָלֵם בְּשֵׁם הַיְיָ", לְעַבְדוֹ שְׁכֵם אֶחָד."

וּכְבֵר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן רסו): כָּל מִה שֶׁמְּשִׁיחַ יַעֲשֶׂה טוֹבוֹת לְיִשְׂרָאֵל, אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת, רַק הַחֲלוּק הוּא, שֶׁמְּשִׁיחַ יִגְזֹר אוֹמֵר וְיִקְוֶם וְכוּ' [הֵינּוּ אֶצְלִי עֲדִין יֵשׁ בְּחִירָה, אֲבָל אֶצְל מְשִׁיחַ כָּבֵר לֹא תְּהִיָּה בְּחִירָה כְּלָל].

וְלִכֵּן אִם אֵתָּה רוּצָה לְצִיַּת מַעֲצָמָךְ, וְלִהְתַּחִיל לְבָנוֹת אֶת הַמַּהוּת שְׁלָךְ וְכוּ', תְּרַגֵּל אֶת עֲצָמָךְ בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה שֶׁל שִׂיחָה בֵּינּוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁנִּקְרָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל הַתְּבוּדוֹת, וְאֵף שֶׁבְּהִתְחַלָּה יִגִּיעַ לָךְ דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי יִהְיֶה נִדְמָה לָךְ, שֶׁאֵף אֶחָד לֹא שׁוֹמֵעַ אוֹתָךְ וְכוּ', כָּל זֶה בָּא מִחֲמַת הַפְּפִירוֹת וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ בְּאָדָם עַל-יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו, כִּי כִּף אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סַפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת אַמּוּנָה, סִימָן כב): הַפֶּשַׁע שֶׁל אָדָם מְכַנֵּס כְּפִירָה בְּאָדָם.

וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב): וּבְאֵמַת אִם הִיָּה יוֹדֵעַ אָדָם יְדִיעָה בְּלֵב שְׁלֵם, שֶׁמֵּלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְשׁוֹמֵעַ הַתְּפִלָּה, וְדַאי הִיָּה מִתְּפַלֵּל בְּהִתְלַהְבוֹת גְּדוֹלָה, וְהִיָּה מְדַקְדָּק

מֵאֵד לְכֹנֵן אֶת דְּבָרָיו, וּבִשְׂבִיל שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ זֹאת יְדִיעָה בְּלֵב שָׁלֵם, בְּשִׂבִיל זֶה אֵינוֹ מִתְּלַחֵב כָּל־כָּף, וְאֵינוֹ מְדַקְדֵּק כָּל־כָּף וְכוּ', עַיֵן שָׁם. עַד שֵׁישׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּלְקָחָה מֵהֶם הָאֲמוּנָה לְגַמְרֵי, וְלִכְּנֵן קָשָׁה לָהֶם לְהִתְבוּדֵד וּלְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אֲבָל מִי שֶׁרוּצָה לְצִיַּת אֶת רַבְּנוֹ ז"ל וּלְקַיֵּם אֶת דְּבָרָיו, אֲפֵלוֹ שֶׁכָּבֵד הִסְתַּבֵּף בְּמָה שֶׁהִסְתַּבֵּף וְכוּ', וְעָבְרוּ עָלָיו יָמִים וְשָׁנִים בְּלֵי שׁוּם תְּכֵלִית בַּחַיִּים וְכוּ', וְנִדְמָה כְּמוֹ יִתִיר בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ', אִם יִהְיֶה עֲקָשָׁן עַל דְּבַר זֶה, הֵינּוּ לְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, זֶה מֵה שִׁוְצִיאוֹ מִנְּבִכֵי הַנֶּפֶשׁ שֶׁנִּכְנָס בָּהֶם.

וּכְבָר אָמַר רַבְּנוֹ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כה):
הִתְבוּדָדוֹת הֵיא מַעֲלָה עֲלִיוֹנָה וְגְדוּלָה מִן הַכֹּל. דֵּהֵינּוּ לְקַבֵּעַ לוֹ עַל־כָּל־פְּנִיָּם שְׁעָה אוֹ יוֹתֵר לְהִתְבוּדֵד לְבָדוֹ בְּאִיזָה חֶדֶר אוֹ בְּשָׂדֵה, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנֵו בְּטַעֲנוֹת וְאִמְתְּלֹאוֹת בְּדַבְרֵי חֵן וְרִצּוֹי וּפְיוּס, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, שִׁקְרָבוֹ אֵלָיו לְעִבּוּדָתוֹ בְּאַמֶּת.

וּתְפִלָּה וְשִׁיחָה זֹו יִהְיֶה בְּלִשׁוֹן שְׂמֵדְבָרִים בָּה וְכוּ', וְהִנְהִיגָה זֹו הֵיא גְדוּלָה בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, וְהֵיא דְרָף וְעֵצָה טוֹבָה מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, כִּי זֹאת הֵיא עֵצָה כְּלָלִית, שְׁפוּלָל הַכֹּל. כִּי עַל כָּל מָה שִׁיחָסֵר לוֹ בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם, אוֹ אִם הֵוא רְחוּק לְגַמְרֵי מִכָּל וְכֹל מְעִבּוּדָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַל הַכֹּל יִפְרֵשׁ שִׁיחָתוֹ וּיְבַקֵּשׁ מֵאִתּוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

וְאֲפֵלוֹ אִם לְפַעֲמִים נִסְתַּתְּמִין דְּבָרָיו, וְאֵינוֹ יְכוֹל לְפָתַח פִּיו לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, אַף־עַל־פִּי־כֵן זֶה בְּעֵצְמוֹ טוֹב

מאד. דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, וחספן ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם-כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו. ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל-כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

ואמר רבנו ז"ל, שכמה וכמה צדיקים גדולים מפרסמים ספרו, שלא באו למדרגתם, רק על-ידי הנהגה זו. והמשפיל יבין מעצמו גדל מעלת הנהגה זו, העולה למעלה למעלה, והוא דבר השונה לכל נפש מקטן ועד גדול, כי כלם יכולים לנהג הנהגה זו, ועל-ידי-זה יבואו למעלה גדולה, אשרי שיאחז בזה!

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתזכה לקיים את כל זה בתמימות ובפשיטות גמורה, אזי לא יעבר זמן רב, ותהיה נהפך לאדם אחר לגמרי, ובלבד שתזרק את שכל עצמך לגמרי, אשר רק בזה תלוי כל ההתקרבות אל רבנו ז"ל, כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג): העקר והיסוד שהכל תלוי בו — לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי פ'שת שופטים): 'אפלו אומר לך על ימין שמאל ועל שמאל ימין' — תצית אותו, ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שגשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק;

שו"ת   א' רמט   ברסלב   קלא

כי העקר לבטל את שכלו המדמה והבדוי לגמרי, ולצית את הצדיק על כל אשר אומר, ורק זו נקראת התקרבות.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' רמט.

**אנחנו רוצים להיות חלק מהקהלה הנפלאה
ביבנאל, ורוצים את ברכתו של הצדיק**

שאלה:

מאת אוראל: יש לנו רצון גדול להיות חלק מהקהלה הנפלאה ביבנאל, שהצדיק עומד בראשה. נשמח לקבל את ברכתו של הצדיק לעבר מתוך ששוב טוב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אוראל, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתם צריכים לדעת, שקהלתנו "קהלת חסידי ברסלב ביבנאל", היא חממה של אמונה, קהלה פתוחה לכלם, כל אחד יכול לבוא ולהתרשם מהנהגת הקהלה, לא מכריחים את אף אחד לבוא ולגור בקהלה, ולא מכריחים את אף אחד לצאת מהקהלה, אלא אנחנו מאד מקפידים, שקהלתנו תהיה קהלה מסודרת, ושלא כל ארחי פרחי וכו', וכך מיני מסממים וכו', או עברניים וכו', ימצאו בקהלתנו, אותם אנחנו מוציאים בכל הכח על-פי החק, כי יבנאל זה לא מערי

מקלט, ולכן כל מי שרוצה לבוא ולהתרשם מקהלתנו הקדושה, יכול לבוא ולהתרשם ממנה.

תהלה לאל, שבנינו קהלה קדושה, חממה של אמונה, מקור של חסד, ממש לתפארת ביבנאל, שעד עכשו היה שם מדבר שמים מהיהדות, ומאז שיסדו את יבנאל בשנת תרס"א עד שבאנו לשם בשנת תשמ"ח, לא היה זכר של יהדות כלל וכו', ואדרבה פה היה המקום שהעבירו על הדת את עדת התוניסאים ואת עדת התימנים וכו' וכו', וממש המקום היה שם לגמרי מיהדות וכו', והיה המקום פה שם לגמרי בלי שום זכר של יהדות, ותהלה לאל, היום המקום פורח ברוחניות.

מי שרק נכנס שמה לא יכול להאמין מה שרואה לפני מראה עיניו, חושב שהוא נמצא בירושלים, או בבני ברק, או בברוקלין, בלי שום הגזמה, ראשית — יש מנינים מותיקין עד חצות לילה: שחרית, מנחה, ערבית, מנין אחר מנין, שאין דבר כזה — רק בעירות הגדולות, אבל לא באיזה מושבה נדחת, שלא ידעו אי פעם איפה היא על המפה וכו', אחר-כך יש לנו מקנה מפאר ענקי לגברים עם שלשה בורות לטבילה, וכן יש לנו מקנה טהרה מפאר לנשים (אגב שמסגל מאד לפקידת עקרות, פי נבנה במסירות נפש הכי גדולה במחירת כמו ברוסיה לפני שבעים שנה, כי זה שצריך להיות ממנה על הדת, הוא אשר עב את בנית המקנה בכל מיני מסירות, אשר לא יאמן כי יספר וכו').

וכן יש לנו מערכת חנוף שלמה, הינו שיש לנו פעוטונים, גנים לבנים ולבנות, בית-ספר לבנות, וסמינר לבנות, תלמוד-תורה לבנים, וישיבה קטנה, וישיבה גדולה

לבחורים מציינים, וכן יש לנו ישיבה של בעלי תשובה, ומדרשה לבעלות תשובה, אשרי עין ראתה זאת במו עיניו, מלבד זאת יש לנו כולל לבעלי בתים "אור המאיר", שלומדים שמה קרוב למאה אברכים, וכן כולל להוראה "תפארת בנימין", שלומדים שמה חמשים אברכים את ההוראה, ותהלה לאל, יש לנו "בית הוראה" עם גאב"ד ועם שלשה דינים, שהם פוסקי הלכות המצויות וכו', ושואלים אותם את כל השאלות שיש לכל אחד, והמקום שוקק ביהדות.

ועל כולם — יש לנו בית התבשיל 'אהל אברהם', שמחלק אוכל בחנם לכל מי שרק רעב, ובכל יום מתפלת ותיקין עד עשר בערב זה פתוח לכלם, גברים ונשים וילדים, ובכל יום מחלקים קרוב לאלף מנות אכל טרי וטעים, יש לנו במקומו היום ששה שעורים נפרדים בדרך היומי, ופה מדברים מאיזו מושבה נדחת, שאף אחד לא ידע אי פעם איפה היא נמצאת וכו'.

ועכשו, תהלה לאל, יש כבר למעלה מארבע מאות משפחות חסידי ברסלב, פן ירבו, ועכשו בונים אלף דירות חדשות בשביל אנשי שלומנו, וזה שנה שפתחנו פה חנות יודאיקה "ברסלב סנטר" כל מה שיהודי צריך בנקדה אחת, ותהלה לאל, יש מהפכה ביבנאל ביהדות, זה ארבעים שנה שמונעים מתושבי המקום להכעיס וברשעות את כל הקשור ליהדות וכו', ותהלה לאל, מהרגע שנפתחה החנות, התחילו תושבי המקום להכנס, וכל אחד קונה — זה מזוזה, זה ציצית, זה תפלין, זה טלית, זה כפות וכו' וכו', מי פעמך ישראל גוי אחד בארץ, לא יאמן פי יספר קדשת כל בר ישראל, אשרי עין ראתה זאת, וכן רואים איך שיש דו קיום

בין תושבי המקום, חסידי ברסלב אינם מפריעים לאף אחד וכו', הם קהלה פתוחה וכו', בבחינת חיה ותן לחיות וכו', לא מתערבים בחיי אף אחד וכו'.

יבנאל תהיה דגמא ומודל מה קמץ קטן של יהודים עם מסירות נפש יכולים לעשות — להפך מדבר שמים מיהדות וכו' למקום פורח, ועוד רבות יספרו על זה, אחר חצי יובל שנים של רדיפות ומסירות וכו' וכו', שרודף ומוסר אותנו מי שרודף ומוסר וכו' וכו', ושם מקלות בגלגלים וכו', ומונע ומעכב כל דבר השיף לקדשה, ואף-על-פי-כן בכח הרצון החזק שהכניס בנו רבנו ז"ל, הצלחנו להקים אימפריה כזו! ולא בחנם שרבנו ז"ל אמר (ת"י-מוהר"ן, סימן ריח): "בעזרת השם איך האב אויס געפירט אין וועל אויס פירן", "נצחתי ואנצח", ותהלה לאל, אור הקדשה רק עולה, וחשף הטמאה רק נעלם, עד שיתבטל לגמרי, ויקים (זכריה יג, ב): "ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ".

אדרבה כל מי שרוצה לבוא ולראות ולהתרשם מהמקום — ברוך הבא! הקהלה מאד מאד פתוחה ושקופה, ותהלה לאל, אין אנו מתביישים משום קהלה בעולם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רנ.

**אני רוצה להשקיע את כל כלי בתלמידים, אבל
אני מרגיש שזה בא על חשבון משפחתי**

שאלה:

מאת צביקה: אני מלמד בחורים בישיבה, ומצד עצמי אני מענין להשקיע בתלמידים בכל מיני אפנים, כי אני גם המלמד שלהם וגם האבא והאמא... אך סוף סוף גם אשתי רוצה לראות קצת את בעלה וגם לנו יש ילדים לחנך.

בנוסף, עלי לנסע לרופאים וטפולים בשל מחלה שלא עוזבת אותי. בשל כל זה יש לי צער ויסורי מצפון, משום שברור לי שאיני מספיק להשלים את המלאכה עם כל בחור, למרות שיש לי קשר מצין עם כלם. רצייתי לשאל האם יש מקום לחששות הללו? וכן אשמח לקבל את ברכתכם להצלחה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל צביקה, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע למה אתה צריך לחיות ברגשי אשמה וצער ויסורי מצפון וכו' וכו', אף אחד אינו מכריח אותך להיות מלמד או ראש ישיבה וכו', אם אתה רוצה תעשה את זה באמונה ובאהבה, ואם אתה לא רוצה אל תעשה את זה וכו', אף אחד אינו מכריח אותך בעבודה הקדושה הזו וכו'.

בודאי כל אדם צריך לתת מעצמו גם לאשתו ולילדיו,

כי זה שיף בכל עבודה פכה, אדם צריך למסר את נפשו בעבודה שקבל על עצמו, ולעשות את זה בנאמנות, וכשגומר את העבודה, הוא צריך לחזור אל אשתו ואל ילדיו, ולתת מעצמו אליהם, ולכן אני לא מבין את הטענות שלך, מה אתה מתלונן?! ואילו חששות יש פה?! הבחירה בידך, אם אתה רוצה תהיה ראש ישיבה או מלמד וכו', ואם אתה לא רוצה תגיד שלום וכו', אני לא מבין מה אתה צריך להתבלבל כל-כך? אתה צריך תשומת-לב?!

דבר אחד אני מכרח להגיד לך, כי מלמדות זו אחריות הכי גדולה שרק יש, כי כן כתב הרמב"ם (פרק ב' מהלכות תלמוד תורה, הלכה ג'): מלמד התינוקות שהוא מניח התינוקות ויוצא, או שהוא עושה מלאכה אחרת עמהן, או שהוא מתרשל בלמודן, הרי זה בכלל ארור עושה מלאכת ה' רמיה, לפיכך אין ראוי להושיב מלמד אלא בעל יראה מהיר לקרות ולדקדק: וכן מובא בשלחן ערוך (יורה דעה סימן רמה, סעיף טז): ואין למלמד לגעור בלילה יותר מדאי, שלא יהיה עצל ביום ללמד, וכן לא יתענה או לעצר במאכל ומשתה או לאכל ולשתות יותר מדאי, כי כל אלו הדברים גורמים שלא יוכל ללמד היטב, וכל המשנה ידו על התחתונה ומסלקין ליה; וזה לא כמו סתם עבודה, וידוע, שרבונו ז"ל מאד מאד הקפיד לא להיות מלמד, ואמר בפרוש: בעסקי עולם הזה, אם אדם נוגע בכסף של הזולת, חס ושלום וכו', הוא יכול להחזיר לו את זה, אבל מלמד אם הוא לוקח את הזמן מהילדים וכו', זה לא ניתן להשיב בשום פנים ואפן וכו'.

וכן ידוע, שמלמד תינוקות של בית רבן, או ראש ישיבה, או מורה בבית-ספר, הם אשר בונים את מהות התלמיד או התלמידה, כי כפי שבונים את האישיות שלהם,

ככה הם ישארו לכל החיים, ואם ישפילו אותם וינכאו אותם, הם ישארו בעלי מומין כל ימי חייהם וכו', כי מלמד או מורה זו אחריות הכי גדולה שרק יכולה להיות, זו לא סתם עבודה מפני שאין לי משהו אחר, אז אני נעשיתי מורה או מלמד וכו'. ולכן אתה צריך להחליט מה אתה רוצה מעצמך?

דבר אחד אתה צריך לדעת, שמלמד או מורה צריכים סבלנות כמו פלדה, כי הילדים יכולים להוציא את מחנכיהם משווי משקל וכו' וכו', ומי שאין לו את הסבלנות הזו, לא כדאי לו בכלל להפגס בתחום של הוראה וכו'.

עם כל זאת עליך לדעת, שאת השכר של מלמד תינוקות של בית רבן, או מורה בבית-ספר, כפיש להם סבלנות, אי אפשר לתאר ולשער את גדל השכר שמקבלים, כמו שחכמינו הקדושים מספרים (ערויבין נד:): רבי פרידא הנה ליה ההוא תלמידא דהוה תני ליה ארבע מאה זימני וגמר. יומא חד בעיוה למלתא דמצוה, תנא ליה ולא גמר, אמר ליה האידנא מאי שנא, אמר ליה מדהיהא שעתא דאמרו ליה למר איכא מילתא דמצוה, אסחאי לדעתאי, וכל שעתיא אמינא השתא קאי מר השתא קאי מר. אמר ליה, הב דעתך ואתני לך הדר תנא ליה ארבע מאה זימני [אחריני]. נפקא בת קלא ואמרה ליה: ניחא לך דליספו לך ארבע מאה שני או דתיזכו את ודרך לעלמא דאתי, אמר דניזכו אנא ודרי לעלמא דאתי, אמר להן הקדוש-ברוך-הוא: תנו לו זו זו.

הרי שלך לפניך, שרבי פרידא הייתה לו סבלנות, ולמד עם התלמיד ארבע-מאות פעם את החמר, ואחר-כך התלמיד שכח מה שלמד אתו, אזי התחיל עוד פעם ללמד אתו

ארבע-מאות פעמים, אז הקדוש-ברוך-הוא נתן לו מתנה אריכות ימים ושנים טובות בשביל זה, ודי לחכימא.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רנא.

מה עושים כשאחד מהמשדכים מבקש לדעת את כל העבר של השני?

שאלה:

מאת אור: שלום וברכה.

חברתי הטובה נמצאת שבוע לפני חתונתה. המשדד שלה בקש ממנה עכשו, שהיא תספר לו את כל העבר שלה, כי הוא רוצה לדעת עליה הכל (שניהם בעלי תשובה). היא ענתה לו, שלא שיש לדבר על זה, אבל זה גרם לו להיות יותר סקרן, והוא דורש ממנה לדעת הכל. היא חושבת לבטל את החתונה מרב מצוקה, והיא מאד מבבלבלת, ולא יודעת מה עליה לעשות ואיך לנהג.

מה הצדיק ממליץ לעשות במקרה הזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל אור תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

צַר לִי לְהוֹדִיעַ לָךְ, שֶׁהִיא לֹא צָרִיכָה לְסַפֵּר בְּכָל־ל אֶת הָעֶבֶר שְׁלֵה, כְּמוֹ שֶׁהַחֲתָן מִתְבַּיֵּשׁ לְסַפֵּר אֶת הָעֶבֶר שְׁלוֹ, כִּף הוּא לֹא יְכוּל לְצַפּוֹת מִכְּלָתוֹ שֶׁהִיא תִּסְפֹּר לוֹ אֶת הָעֶבֶר שְׁלֵה, זְכוּתָהּ הַמְּלֵאָה שֶׁכָּל הָעֶבֶר יִהְיֶה מֵאַחֲרֶיהָ.

וְלִכֵּן אִם הוּא כָּל־כֶּף מִלְּחִיץ וְכוּ' וְכוּ', הִיא לֹא צָרִיכָה לְהִיּוֹת בְּמִצְוָקָה, וְלֹא צָרִיכָה לְהִיּוֹת מְבַלְבֵּלָת, אֲלֵא לְהַגִּיד לְהַחֲתָן פְּתוּחַ: שְׁגִינוּ חֲזַרְנוּ בְּתִשׁוּבָה וְכוּ', וְאֵין לָנוּ עֶבֶר כָּל־כֶּף מְזֵהִיר וְכוּ', חֲזַרְנוּ בְּתִשׁוּבָה — נִגְמַר הַסְּפּוּר, וְאַנְחָנוּ מִתְחִילִים דֶּף חֲדָשׁ בְּחַיִּים, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְקַבֵּל אוֹתִי בְּצִוְרָה כְּזוֹ, מַה טוֹב וּמַה נְּעִים, וְאִם לֹא — אֲזִי שְׁלוֹם וְלֹא לְהַתְרָאוֹת, כִּי אִם הִיא לֹא תַעֲמֹד עֲכָשׁוּ חֲזָקָה עַל זֶה, אֲזִי כָּל הַחַיִּים שְׁלֵה הוּא יִצִּיק לָהּ וְכוּ', וְיְכוּל לְצַאת מִזֶּה שְׁבֹר עֲצָבִים.

וְלִכֵּן הִיא צָרִיכָה עֲכָשׁוּ לְהַגִּיד מַה שְׁיֵשׁ לָהּ לְהַגִּיד לוֹ, אִם הוּא יִקְבֹּל אֶת זֶה — הֵרִי טוֹב, וְאִם לֹא אֲזִי שְׁלוֹם וְכוּ' וְכוּ', לֹא יְכוּלִים לְחַיּוֹת אֶת הַחַיִּים עִם טְרוּר, וּבְפֶרֶט זוּג שְׁמִתְחִילִים עֲכָשׁוּ אֶת הַחַיִּים, צָרִיכִים לְהַבִּין אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְלַעֲזֹר אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְלְהִיּוֹת פְּתוּחַ אֶחָד עִם הַשְּׁנִי וְכוּ' וְכוּ', אִם אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁת עִם הָעֶבֶר שְׁלִי, זוֹ זְכוּתִי וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁהוּא לֹא רוֹצֵה לְסַפֵּר מִהָעֶבֶר שְׁלוֹ, שְׁזוֹ זְכוּתוֹ.

אֲקוּהָ שְׁתַּבִּינִי, הַחַיִּים נִתְּנוּ לְחַיּוֹת עִמָּהֶם, וְלְהַתְעַנֵּג בָּהֶם וְכוּ', וְלֹא לְחַיּוֹת תַּחַת טְרוּר וְכוּ', וְלִגְרָם לְעֲצֹמוֹ אֶת הַגִּיהֵנוּם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רנב.

**אני שקוע בבעיות, והחיים שלי קשים מאד.
מתי יתחיל להיות קצת טוב?**

שאלה:

מאת עזרא: לצדיק מיבנאל שלום.
אני שקוע בבעיות, והחיים שלי קשים מאד, אני סובל ורע לי. מה יהיה אתי? מתי יתחיל להיות קצת טוב?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל עזרא, גרו נאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל למד אותנו (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן ב'), שאדם צריך להרגיל את עצמו בתודה ובהודאה, להודות להלל ולשבח את הקדוש-ברוך-הוא על הנסים שעושה עמנו בכל יום ויום, כי אי אפשר לתאר ולשער את גדל הנסים שהקדוש-ברוך-הוא עושה עם בני-אדם, עד כדי כך, שהם בעצמם לא יודעים את הנסים שעושה עמם הקדוש-ברוך-הוא. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (נדה לא.): לעולם אפלו בעל הגס אינו מכיר בגסו.

אדם חושב שיש פה טבע, מקרה ומזל, ובשביל זה הוא תמיד בעצבות ובמרה שחורה ובדכאון, ונדמה לו כאלו רק רוצים מלמעלה את הרע שלו, והוא אינו קולט איך שהקדוש-ברוך-הוא שומר עליו בכל עת, הוא חושב שפך צריך להיות, שיוכל ללכת, שיכול להתנועע, שיוכל לנשם, שיוכל לראות וכו' וכו', ואינו שם לב, שהכל גם אחד גדול מאד. וכך אמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה כד, סימן א'): בוא וראה כמה נסים עושה הקדוש-ברוך-הוא עם האדם, והוא אינו יודע, שאלוהי היה אוכל פת כשהיא חיה, היתה יורדת בתוך מעיו ומשרטת אותו, אלא ברא הקדוש-ברוך-הוא מעין בתוך גרגרתו, שהיא מוריד את הפת בשלום; אדם חושב שזה טבע, שאוכל וכולע את האכל וכו', ואינו שם לב את הרטיבות שיש בתוך פיו וכו', שעולה לו רוק וכו', וזה כמו מעין שברא לו הקדוש-ברוך-הוא בגרונו, כדי שהאכל ירד בשלום, וזה גם בתוך נס, אדם חושב שזה טבע.

ולכן אשרי אדם שתמיד עוסק רק בתודה ובהודאה, שמרגיל את עצמו לתת תודה להקדוש-ברוך-הוא על כל דבר, ואז יראה שהחיים לא כל-כך מרים כמו שהוא חשב, והקדוש-ברוך-הוא עושה אתו נסים ונפלאות בכל רגע ורגע, שאפלו הוא לא שם לב אל זה, כמאמרם ז"ל (שחר טוב תהלים קו): אי אפשר לעולם בלא נסין ובלא פלאין. כיצד? אדם נתון על גבי המטה והנחש בארץ לפניו, ובא לעמד, והרגיש בו הנחש, כיון שבא לתן רגלו עליו — ברח הנחש מפניו. ואינו יודע מה פלאי עשה הקדוש-ברוך-הוא עמו. ומי יודע? הקדוש-ברוך-הוא. שנאמר (תהלים קלו, ד): "לעשה נפלאות גדלות לבדו". הוא לבדו יודע נסים ונפלאות שעושה עמו; אדם הולך על המדרכה וכו', מתר לו ללכת שמה? בודאי,

זה מקום שמור? בודאי. והנה לא פעם אחת שמענו שרכב בא, ולא יכול לעצור, ועלה על המדרגה והרג בן אדם, או שאר תאנות שקורות למעלה מדרך הטבע, וזה לא על-פי שכל, הרי שלף לפניך, שהקדוש-ברוך-הוא עושה נסים ונפלאות עם האדם, אף שהוא אינו יודע, שזה "לעשה נפלאות גדלות לבדו", הוא יתברך לבדו יודע נסים ונפלאות שעושה עמנו, ואנחנו אפלו לא שמים לב אל הנסים והנפלאות שעשה עמנו.

וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, פלאי בהמה, הלכה ד', אות ט'):
 שפשהאדם רואה גדל צרותיו בגוף ונפש וממון שהוא רחוק מהשם יתברך מאד, כמו שהוא יודע בעצמו, וגם בפרנסה ובגוף יש לו גם-כן יסורין כמו ששכיח ברב העולם, ואפלו כשבאה עליו איזו צרה ממש, חס ושלום, הוא צריך לבל יתבלבל לגמרי מחמת הצרות והיסורין, חס ושלום. רק בכל עת ועת בפרט בעת צרה, חס ושלום, יתן עיניו לבו ודעתו להסתפל ולהתבונן היטב על חסדי השם יתברך וטובותיו שעשה עמו עד הנה, כי כל אדם כמו שהוא, מאחר שהוא בכלל ישראל ומניח טלית ותפלין בכל יום, ומיחד שמו יתברך פעמים בכל יום ויום, ראוי לו לתן הודאה ותודה להשם יתברך בכל יום ויום, על עצם חסדו וטובו יתברך עליו, שזכה להיות בכלל ישראל מקבלי התורה, מפל שפן שכל אחד יודע בנפשו כמה טובות נפלאות בפרטיות שגמל השם יתברך עמו מעודו עד אותו היום, וצריך להרגיל את עצמו להודות ולהלל ולשבח להשם יתברך על כל הטובות שעשה עמו, ועל-ידי-זה יהיה לבו נכון בטוח שגם עתה השם יתברך לא יסיר חסדו וטובו מאתו, ויחזק את לבו לצעק ולהתחנן להשם יתברך, שיצילהו גם עתה מפל הצרות

והיסורין, כמו שאמר דוד (תהלים קח, יא): "מי יבלגני עיר מבצר מי נחני עד אדום", הינו שמי שעזר לי עד הנה, ונחני עד אדום, הוא "יבלגני עיר מבצר" גם-כן, וזה (תהלים יח, ד): "מהלל אקרא הני"ה ומן איבי אנשע", שטרם שאני קורא אליו יתברך על צרותי, אני מהללו ומשבחו על הטובות והחסדים שעשה עמי עד הנה, כי דיקא על-ידי-זה אני יכול לקרותו, וזה (תהלים נ) "זבח לאלקים תודה, ושלם לעליון נדריך: וקראני ביום צרה אחלצך ותכבדני".

הינו שגם קדם שיוצאין מהצרה של עכשו, צריכין לקרותו יתברך, וכן צריכין מקדם להביא תודה על העבר, ואז דיקא "וקראני ביום צרה", שיוכל אחר-כך לבקש על להבא, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נד), שצריכין להיות מודה על העבר ומבקש על להבא, כי כשאין מודים על העבר, קשה מאד לקרותו יתברך על להבא, מגדל אטם הלב שנתאטם מרבוי הצרות שעובר עליו, בפרט עתה בארץ הגלות המר מאד, שכמעט אין יום שאין צרתו מרבה מחברו, חס ושלום, והפרנסה דחוקה מאד, והבעל-דבר מתפשט על כל אחד ואחד לארץ ולרחב, והמחלקת והקטגוריה והקנאה והשנאה מתרבה בכל פעם, וכל מה שרוצים להתחיל לצאת ממה שצריכין לצאת, ולהתקרב לאיזה עבודת השם יתברך, אין מניחין אותו ומתגרין בו יותר, חס ושלום, ומעצם רבוי המגיעות, אין יכולין לפתח פה לפרש שיחתו לפניו יתברך, על-כן צריכין לילך בדרך זה מאד, שבכל פעם בבואו לפרש שיחתו לפני השם יתברך או להתקרב לאיזה דבר שבקדשה, יזכיר את עצמו קדם רבוי הטובות והחסדים שעשה השם יתברך עמו מעודו עד היום הזה, ועל-ידי-זה יתחזק לבבו לבטח בהשם יתברך שישמע תפלתו גם עתה, ועל-ידי-זה יוכל להתקרב אליו יתברך, ולפרש לפניו שיחתו כראוי.

ולכן אל תהיה בטלן! ואל תמשך את עצמך אל הצער, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (פרכות לד.): כל הנמשך אחר הצער — הצער נמשך אחריו; אלא הרגל את עצמך לתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא על כל התסדים והרחמים גמורים שעשה אתך כבר עד היום הזה, ועל-ידי-זה יתרחב לך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רנג.

האם זה נכון שלא צריכים לנסע יותר לאומן, כי ציון רבנו נמצא עכשו בהר ציון בירושלים?

שאלה:

מאת מאיר: שלום וברכה לרב הצדיק. לאחרונה מדברים הרבה אנשים על השמועה שהתפרסמה, שלא צריכים כבר לנסע לאומן בראש השנה, ואומרים שהעבירו את ציון רבנו הקדוש מאומן להר ציון בירושלים. האם זה נכון?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מאיר, נרו זאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תאמין לי, שלא הייתי צריך להתייחס אל השאלה שלך, כי זה דמיון אחד גדול, עם כל זאת מאחר שאפה שואל וכן חבריך מתעניינים בזה, אזי פדאי פעם ולתמיד לברר את כל הענין, כדי שלא יפלו עוד בחורים ואברכים תמימים כמוך. ראה וגם ראה איך הדמיון עובד על בני אדם, עד שנעשה מציאות וכו'.

הדבר הראשון אני שואל אותך, אם באמת הוציאו את רבנו ז"ל מקברו באומן, והביאו אותו להר ציון בירושלים, האם לא היה רעש גדול בכל העולם, והיתה לויה ענקית, והיו רבבות אנשים באים ללוות אותו, וידעו בדיוק איפה הקבר בהר ציון, והיו שמים על זה מצבה כראוי לצדיק זה? עכשו אשאל אותך, האם אין זה דמיון אחד גדול? ואתה רואה אל מה הדמיונות יכולים להביא את האדם? עד שיפגס בו אמונות כזביות.

הדבר השני, אם תאמר שזה רק ברוחניות וכו', גם-כן איפה המקום בהר ציון? למה לא עושים שמה מצבה?! הרי שלך לפניך, שמי שגכנס בכח המדמה, קשה לו מאד מאד לצאת מזה. וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, חזקת מטלטלין, הלכה ב', אות ג'): באמת אנחנו אין חושדין את אחד מישראל, שישקר לגמרי בלי שום צד החר, רק תפנון לגזלה גמורה, חס ושלום, כי ישראל לא נחשדו על זה, רק אני דנין את

הַמְשַׁקֵּר שְׁנֹכָשֶׁל בְּעֶסֶק זֶה, עַל-יְדֵי הַכַּחַח הַמְדַמָּה, שֶׁהוּא מְטַעֵה אֶת עֵינַי הָאָדָם, וּמְדַמָּה לוֹ מְלֶתֶת לְמֶלֶתֶת, וּמִוֵּרָה לוֹ אִיזָה הַתֵּר בְּטַעוֹת, עַל-יְדֵי הַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁל הַכַּחַח הַמְדַמָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְשָׁל בְּשַׁקֵּר זֶה לְכַחַשׁ בְּעֵמִיתוֹ, כִּי הַמְדַמָּה מְטַעֵה לְפַעֲמִים אֶת הָאָדָם הַפֶּךָ הָאֲמֵת, עֵינַי שָׁם; הָרִי שֶׁלֶּךָ לְפָנֶיךָ, אִיךָ אָדָם יָכוֹל עַל-יְדֵי הַדְּמִיוֹן שֶׁלוֹ לְטַעוֹת וְלִהְטַעוֹת אֶת הַזּוֹלָת, עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ מִזֶּה אֲמוּנָה טְפֵלָה וְכוּ'.

הַדְּבָר הַשְּׁלִישִׁי — אֵין עוֹד דְּבָר שֶׁיְכוּלִים כָּל-פֶּךָ לְהַטַּעוֹת בְּנֵי אָדָם, כְּמוֹ בְּחֻמַּת הַקְּבֵלָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁרַב בְּנֵי-אָדָם לֹא מְבִינִים בְּזֶה, וְזֶה לְהֵם דְּבָר לְמַעֲלָה מִשְׁכָּלֶם, כִּי זֶה לְמוֹד עֵמֶק וְכוּ', אֲזַי יְכוּלִים לְהַטַּעוֹת בְּזֶה בְּנֵי-אָדָם בְּקִלּוֹת, וּמִזֶּה יוֹצֵאִים כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁקּוֹרִים הַיּוֹם עִם אֱלוֹ הַבְּעֵלִי דְּמִיוֹנוֹת, שֶׁקּוֹרִים אֶת עֲצָמָם בְּעֵלֵי מְקַבְּלִים, וּבְנֵי-אָדָם רָצִים אַחֲרֵיהֶם כְּאֵלוֹ מִי יוֹדֵעַ לְאִיפָה הוּא הַגִּיעַ וְכוּ', וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רַכָּה), שֶׁקְּבֵלָה הִיא חֻמָּה כְּמוֹ שֶׁאָר חֻמּוֹת וְכוּ', וְיְכוּלִים לְהַטַּעוֹת בְּנֵי-אָדָם בְּזֶה מֵאֵד מֵאֵד, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְאַחַד שֶׁעָמַד לְפָנָיו (חֲמִימוֹת-הַר"ן, סִימָן תַּקְכוּ), שֶׁהִיָּה עוֹסֵק לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי קְבֵלָה, וּבְאַמֶּת לֹא הִיָּה רְאוּי לְלַמֵּד קְבֵלָה. וְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁלֹּא יִלְמַד קְבֵלָה, וְאָמַר לוֹ: קְבֵלָה בְּגִימְטְרִיָּה נּוֹא"ף, וְכַתֵּב מוֹהֲרֵינִת ז"ל (שם): שֶׁמַּעֲתִי מֵאַחַד שֶׁהִיָּה מְדַבֵּר עִם אִישׁ אַחַד, וְהִיָּה אוֹתוֹ הָאִישׁ קוֹבֵל לְפָנָיו, שֶׁאֵין לוֹ לֵב, הֵינּוּ שֶׁאֵין לוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת הַלֵּב לְתַפְלָה וְעִבּוּדָה, וְהַשִּׁיב לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּשִׁבִיל שְׁלוֹמֵד קְבֵלָה, כִּי "נּוֹא"ף אֵשֶׁה חֶסֶר לֵב" (מִשְׁלֵי ו'), וְקְבֵלָה בְּגִימְטְרִיָּה נּוֹא"ף, וְכֵל זֶה לְמִי שֶׁאֵין רְאוּי לְזֶה, אֲבָל לְכַמָּה אֲנָשִׁים הַזֵּהִיר בְּעֲצָמוֹ שֶׁיִּלְמְדוּ קְבֵלָה, וְצָרִיכִין לְהַתְּפַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּוְלִיכּוּ בְּדַרְךָ הָאֲמֵת — אִם לְלַמֵּד קְבֵלָה וְאִם לְחַדֵּל.

על-כּל-פּנים בעניני קבּלה יכולים להטעות מאד מאד בני-אדם, עד שׁיִלכוּ בדמיונות גדולים מאד, וכיון שׁאדם נכנס בדמיונות, מאד מאד קשה להוציא אותו משמה, כי הדמיון מטעה את האדם לגמרי וכו', עד שהוא חושב שהוא עף בשמים וכו', ומסכן הוא אפלו לא על הארץ, אלא חי בעולם הדמיון.

ולכן ראו מה לפניכם, איך שיכולים להטעות בני-אדם, בענין נורא כזה שתלוי בתקון העולמות, פידוע איך שרבונו ז"ל הזהירנו מאד מאד לבוא אליו על ראש השנה, ולמסר את נפשו בעבור זה, ובהתורה האחרונה שאמר בעלמא הדין בראש השנה (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'), הרבה לדבר מענין להוסיף בתים לבית התפלה, הינו להביא מה שיותר אנשים אליו על ראש השנה, וזה גורם צרופים עליונים בכל העולמות, עד כדי כך, שמוהרנ"ת ז"ל מאריך בזה מאד (חיי-מוהר"ן, סימן מג) איך שפושבא ונתוסף אפלו נפש אחת אל הקבוץ הקדוש שלנו בראש השנה באומן, נעשה מזה צרופים למלי מליונים וכו' וכו', ואם נתוסף עוד נפש נכפל מלי מליונים, עין שם כל החשבון שמביא בהסבר נפלא, וזה רק אם נתוסף אחד או שתיים, ומכל שפן עשרה, מכל שפן מאה וכו' וכו', אין לתאר ואין לשער את גדל הצרופים שנעשים על-ידי-זה בכל העולמות, וההפך מובן ממילא — אם רק מונעים אחד מלהיות אצל רבנו ז"ל על ראש השנה באומן, עם דעות כוזבות ודמיונות של שוא ושקר וכו', גורמים חרבן מאד, כי נחסר הצרופים מלי מליונים, מכל שפן פשגורמים שמנין שלם לא יהיו, הרי הוא מחריב עולמות וכו' וכו', עין כל זה שם בפּרטי פרטיות.

ולכן לדעתי, לא כדאי יותר לדבר מזה, האמת עד

לְעֲצֹמוֹ, הָאֵמֶת הוּא אֶחָד וְהַשֶּׁקֶר הוּא הַרְבֵּה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (שַׁבַּת קד.): קוֹשֵׁטָא קָאֵי שִׁיקְרָא לֹא קָאֵי; וְאָמְרוּ
(מִדְרַשׁ אֲגָדָה): שֶׁקֶר אֵין לוֹ רַגְלִים; כִּי לְבִסּוּף הוּא מְכָרַח לְפָל.
וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ רוּאִים, שְׁבַמְשָׁךְ מְאֵתִים שָׁנָה אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ
הִיקְרִים מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמְעוֹ, לְבוֹא עַל רֹאשׁ
הַשָּׁנָה לְאוּמָן אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵיךְ יָכוֹל בְּעַל דְּמִיּוֹן אֶחָד
לְהַמְצִיא חֲדָשׁוֹת כְּאֵלוֹ פָּרַח מִשָּׁם רַבְּנוּ ז"ל וְכוּ'?! הָאֵין זֶה
דְּמִיּוֹן כְּמוֹ שָׂאָר הַדְּמִיוֹנוֹת שְׁמַטְעִים אֶת בְּנֵי-אָדָם וְעוֹבְדִים
עֲלֵיהֶם וְכוּ'?! וְלָכֵן לֹא בַחֲנָם שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד
(לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵינוּ, חֵלֶק א', סִימָן כה), כִּי צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהוֹצִיא אֶת
עֲצֹמוֹ מִהַמְדָּמָה וְלַעֲלוֹת אֶל הַשָּׁכֵל, וּכְשֹׁנְמִשָּׁךְ אַחֵר הַמְדָּמָה
— זֶה בְּחִינַת שְׁרִירוֹת לֵב, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ אַחֵר הַמְדָּמָה שְׁבֵלֵב
וְכוּ', וְעַל זֶה צָרִיכִים לְבַכּוֹת הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁפֹּךְ לְבוֹ
כַּמִּים, שֶׁלֹּא יִכְנַס בּוֹ שׁוּם דְּמִיּוֹן וְשׁוּם דְּבָר, וְיִהְיֶה מֵחוּ וְדַעְתּוֹ
מְזַכְכִּים, עַד שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוּם דְּבָר וְכוּ', וְשׁוּם רְצוֹן אַחֵר וְכוּ',
מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁרִי הַזִּזְכָּה לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יִטְעוּ אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן
נא): אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ מִמְּנִי, שֶׁלֹּא יִטְעֶה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי
הָעוֹלָם מְטַעֶה מְאֹד.

וּבְכָלֵל צָרִיכִים הַרְבֵּה לְהַתְּבוּדַר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יִדְבַק
בּוֹ אִיזָה דְּמִיּוֹן מִבְּעֲלֵי הַדְּמִיוֹנוֹת, שֶׁהֵם מְלֵאִים יִשׁוֹת וְגֵאוֹת
וְעִבְיּוֹת וְכוּ', כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּטָל וּמְבֹטָל אֶל הָאֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא יִרְצֶה רְצוֹן אַחֵר מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִשְׁפֹּךְ
לְבוֹ כַּמִּים יוֹם יוֹם בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים, וְכֵן יִתְמִיד בְּלַמּוּד
הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה: מְקַרָּא, מְשַׁנָּה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, הִלְכָה וְאֲגָדָה,
וְלֹא יֵצֵא מִהַשְּׁלַחַן עָרוּף כִּי הוּא זֶה, כִּי בְּקַל מְאֹד בְּדוֹר הַחֲלָשׁ
הַזֶּה לְהִטְעוֹת בְּנֵי-אָדָם שֵׁישׁ לָהֶם עֲצָבִים חֲלָשִׁים וְכוּ',

ובקלות הדמיונות של עולמות יכולים להכנס בהם, ורבים וכן שלמים הִלְכוּ שוֹלֵל עַל-יְדֵי-זֶה, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְשַׁלֵּיךְ אֶת דַּעְתּוֹ הַפְּגוּמָה, וּמִתְנַהֵג בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת כְּמוֹ שֶׁרָצָה רַבְּנוּ ו"ל, וְאָמַר (לְקוּטִי-מִוֶּהֱר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן יב): כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ, יוּכַל לִפְּל בְּטַעוֹתַיִם וּמְכַשׁוֹלוֹת רַבִּים, וְלִבּוֹא לִיְדֵי רַעוֹת גְּדוּלוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם. וַיֵּשׁ שֶׁשְׁקָלְקְלוּ הַרְבֵּה, כְּגוֹן: הַרְשָׁעִים הַגְּדוּלִים מְאֹד הַמְּפַרְסְמִים, שֶׁהִטְעוּ אֶת הָעוֹלָם, וְהִפְּל הִיָּה עַל-יְדֵי חֻכְמָתָם וְשִׁכְלָם. וְעַקֵּר הַיְהִדוּת הוּא רַק לִילֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת בְּלִי שׁוּם חֻכְמוֹת, וּלְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה, שִׁיְהִיָּה שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִבְלִי לְהַשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל כְּבוֹד עַצְמוֹ. רַק אִם יֵשׁ בְּזֶה כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — יַעֲשֶׂה, וְאִם לֹא — לֹא, וְאֲזִי בּוֹדָאֵי לֹא יִכְשַׁל לְעוֹלָם, עַיִן שֵׁם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִכָּל אֵלוֹ הַבְּעָלִי דְמִיּוֹנוֹת הַמְּטַעִים בְּנֵי-אָדָם, וּמוֹלִיכִים אוֹתָם שוֹלֵל, וְלִבְסוּף מְאוּמָה אֵינן בִּינָדָם.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רנד.

מִכְּמָה סְבוֹת חֲשַׁבְנוּ לְמַכּוֹר אֶת בֵּיתֵנוּ וְלַעֲבֹר לְרַמַּת הַגּוֹלָן. הָאִם כְּדָאֵי לַעֲשׂוֹת זֹאת?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת פְּרָמִית: לְכְבוֹד כְּבוֹד הַרַב הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.

אָנוּ מִתְגוֹרְרִים בְּנִתְנִיָּה עִם חֲמֶשֶׁת יְלָדֵינוּ שִׁיְהִיו

בריאים, ושנינו מורים העוסקים בהוראה. בעלי עובד במקום עבודה שאינו גורם לו שלווה ושקט. כבר תקופה ארוכה שהוא עצבני, מתוח ומתסכל, אינו מספק בעבודתו, ומתקשה להמשיך לעסק בה. הוא מעגן לשנות עסוק, אולי להתחיל לעסק במסחר או לפתח חנות קטנה.

לאחרונה התחלנו לדבר על מכירת הבית ועזיבת העיר לשוב קטן יותר ברמת הגולן. אנחנו מתלבטים האם השנוי יועיל לכלם, הילדים יעברו לסביבה חדשה, ויחליפו את בתי הספר שלהם (לפחות הקטנים). המקום עצמו מרחק ומבדד וקרוב לגבול עם סוריה, ואנו נצטרף לחפש מקומות עבודה חדשים, או לבקש העברה ממשרד החינוך למחוז צפון.

האם השנוי מברך? האם הרב ממליץ על רמת הגולן? האם כדאי להתחיל במרץ לקראת מכירת ביתנו כבר עכשו? תודה רבה. אם אפשר, ש'הרב יברך אותנו ואת ילדינו לבריאות, אשר, שמחה והצלחה, תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל ברמית תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להבין, שתכלית האדם בזה העולם, שיקל ממנו את החיים, ולא שיכביד עליו את החיים, ולכן אם בעלך ממרמר וכו' במקום עבודתו, שאינו גורם לו שלווה ושקט וכו', אז למה הוא צריך להשאיר בזה?! עדיף ללכת

לְמָקוֹם אַחֵר, 'מִשְׁנָה מְקוֹם מִשְׁנָה מְזוּל', שְׁיִלְךָ לֹו הַחַיִּים יוֹתֵר
בְּנִקְלָה, לְמָה לָכֶם לִסְבֹּל בְּסִבָּל שְׂאִין לֹו קֵץ?!

וְהִנֵּה אֵי אֶפְשָׁר לְתֵת יַעֲצָה לְאָדָם, שְׁיִלְךָ לְגוֹר בְּאִיזָה
מְקוֹם, כִּי כָל אֶחָד נִמְשָׁךְ לְמָקוֹם אַחֵר, כִּי כֹף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה מו.): 'חֵן מְקוֹם עַל יוֹשְׁבָיו'; וּבִפְרָט לְתֵת יַעֲצָה
לְלַכֵּת לְגוֹר עַל יַד הַגְּבוּל עִם הָרוֹצְחִים וְכוּ', זֶה בְּוַדָּאֵי לֹא
שִׁיךְ וְכוּ', כִּי כָל אֶחָד כָּפִי תִבְעֵרֶת לְכַבּוֹ וְכוּ'.

וְלִכֵּן הָיִיתִי מְנַעֵץ לָכֶם קִדָּם — אַל תִּמְכְּרוּ אֶת הַבַּיִת
בְּשׂוּם פְּנִים וְאֶפֶן, אֲלֹא לְכַדֵּק כַּמָּה מְקוֹמוֹת וְכַמָּה יְשׁוּבִים,
וְלְהַתְרַשֵּׁם מִהַמְקוֹמוֹת שְׂאֵתֶם רוֹצִים לְלַכֵּת לְגוֹר שָׁם, וְעַדִּיף
לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה בְּקִיץ בְּעֵת הַחֹפֶשׁ הַגָּדוֹל, שְׂאֵז עוֹבְרִים לְגוֹר
בְּשִׁכְרוּת חֲדָשִׁים, וְרוֹאִים אִיךָ מִתְאַקְלָמִים שָׁם וְכוּ', כִּי לֹא
כְּדָאֵי לְמַכֵּר בַּיִת, עַד שְׂלֹא בְטוּחִים שְׂזֵה בְּאַמֶּת מַה שְׂאֵתֶם
רוֹצִים.

לַעֲתַ עֵתָה רְאֵי לְחִזּוֹק וּלְעוֹדֵד וּלְשִׁמְחָת אֶת בְּעֵלְךָ, וּלְדַבֵּר
עַל לְבוֹ, כִּי מִסְכֵּן, הוּא עוֹבֵר לְחִצִּים וְהַשְּׁפֹלוֹת גְּדוּלוֹת, וְלִכֵּן
אֲשֶׁרִי הָאִשָּׁה שְׂמַחֲזֵקֶת וּמְעוֹדֶדֶת וּמְשִׁמַּחֶת אֶת בְּעֵלָהּ בְּעֵת
שְׂרַע וְנָמֵר לֹו, וְנוֹתֶנֶת לֹו חֵם וְאַהֲבָה, שְׂבִזְכוּת זֶה הִיא תִקְבָּל
חֲזָרָה כָּפֹל כָּפֹלִים מִמֶּנּוּ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שְׂתִמְצְאוּ אֶת הַדֶּרֶךְ
הַנְּכוֹנָה, וְתִרְוּוּ רַב נַחַת דְּקִדְשָׁה מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצִיכֶם, וְתִגְדְּלוּ
אוֹתֶם בְּקִלוֹת, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשִׁמַּחוֹת.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רנה.

אָמִי נְהַרְגָה בְּפִגּוּעַ לְפָנַי אַרְבַּע שָׁנִים. הָאִם מֵתָר
לִי לְהַגִּיד קִדִּישׁ בְּמִקּוֹם שָׂאִין מִי שְׂיַגִּיד אוֹתוֹ?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֶפְרַיִם: לְכַבּוֹד עֲטָרַת רֵאשִׁנוּ כְּבוֹד קִדְשֵׁנוּ
מוֹהְרָא"שׁ שְׁלִיט"א.
אָמִי, עָלֶיךָ הַשְּׁלוֹם, נְהַרְגָה עַל קִדּוּשׁ ה' בְּפִגּוּעַ לְפָנַי
אַרְבַּע שָׁנִים. מִדֵּי פֶעַם אָנִי נִקְלַע לְמַנְיָנִים שָׂאִין יְתוֹם
שְׂאִימֵר קִדִּישׁ. הָאִם אָנִי רִשְׁאֵי לוֹמֵר קִדִּישׁ יְתוֹם
בְּמִקְוָה כְּזֶה? וּמָה לְגַבֵּי קִדִּישׁ 'עַל יִשְׂרָאֵל' לְאַחַר
לְמוּד תּוֹרָה בְּרַבֵּים?
תּוֹדָה רַבָּה וְכָל טוֹב סְלָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ו' כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֶפְרַיִם, גֵּרוֹ נְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲף שְׂלֵא אוֹמְרִים קִדִּישׁ אֶלָּא בְּשָׁנָה רֵאשׁוֹנָה, וְכֵן בְּיוֹם
הַשָּׁנָה, עִם כָּל זֹאת כְּשֵׁי"שׁ מַנְיָן, וְאִין שְׂמָה חַיִּיב שְׂצָרִיף
לְהַגִּיד קִדִּישׁ יְתוֹם, אֲזִי מִי שָׂאִין לוֹ אָב אוֹ אִם, יְכוֹל לְהַגִּיד
אֶת הַקִּדִּישִׁים, כְּדֵי לְזַכּוֹת אֶת הַרַבֵּים, וְזֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד, כִּי
אִין לְתֵאָר וְאִין לְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַזְּכוֹת שֶׁל אָדָם שֶׁהוּא גוֹרֵם
שְׂיִהוּדִים יַעֲנוּ אָמֵן, וְאָמֵן יְהֵא שְׂמִיָּה רַבָּא.

וּמוֹבָא בַּזְהַר (תְּרוּמָה קכ"ט): תָּא חֲזִי, קִדּוּשְׁתָּא דָּא לָאוּ
אִיהוּ כְּשָׂאֵר קִדּוּשָׁאן דְּאִינוּן מְשַׁלְּשִׁין, אֲבָל קִדּוּשְׁתָּא דָּא אִיהִי

סלקא בכל סטרין, לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא, ותברא מנעולין וגושפנקן דפרזלא וקלפין בישין, לאסתלקא יקרא דקודשא בריה הוא על פלא. ואנן בעינן למימר לה בלישנא דסטרא אחרא, ולא תבא בחילא פקיה 'אמן' יהא שמייה רבא מברך, בגין דיתבר חילא דסטרא אחרא, ויסתלק קודשא בריה הוא ביקריה על פלא, וכד אתבר בקדושתא דא חילא דסטרא אחרא, קודשא בריה הוא אסתלק ביקריה, ואדפר לבנוי, ואדפר לשמייה, ובגין דקודשא בריה הוא אסתלק ביקריה בקדושתא דא, לאו איהי אלא בעשרה. ובלישנא דא על פרחיה דסטרא אחרא אתכפיא ואתתבר חיליה, ואסתלק יקרא דקודשא בריה הוא, ותבר מנעולין וגושפנקן ושלשלאן תקיפין וקלפין בישין, ואדפר קודשא בריה הוא לשמייה ולבנוי, ופאין אינון עמא קדישא דקדשא בריה הוא יהב לן אורייתא קדישא, למזכי בה לעלמא דאתי.

הינו שעל ידי אמירת קדיש, מכניעים את הסטרא אחרא, ושוכרים את כל המנעולים הסגורים, וגורמים נחת רוח גדול למעלה בשמים, ושמו תברך מתעלה בעולם הזה ובעולם הבא, אשרי עם ישראל, עם הקדוש של הקדוש-ברוך-הוא, שנתן לנו את התורה, כדי לזכות אותנו לעולם הבא, ועל ידי אמירת קדיש ממשיכים את הקדשה העליונה פאן למטה, עינן שם. ולכן זה דבר גדול מאד פשאין חיוב בבית-הכנסת לומר קדיש יתום, אזי מי שאין לו אב או אם, שהוא יגיד את הקדיש יתום.

בענין קדיש דרבנן על ישראל שאומרים אחר רבי ישמעאל, או אחר אין פאלקיניו, הקדיש הזה יכול להגיד גם מי שיש לו אב ואם, כי זה שיהי להבעל תפלה, אלא אם יש חיוב, אזי מגיע הקדיש הזה לחיוב, כמו-כן אחר הלמוד

תורה ברבים, זה צריך לומר המגיד שעור שדורש ברבים, ואם הוא לא רוצה מחמת שיש לו אב ואם, אזי תום יכול להגיד את זה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רנו.

עברתי ארבע הפלות בשנים האחרונות. האם לתת לגוף שלי לנוח, או לנסות להכניס שוב להריון?

שאלה:

מיאת שרונה: לכבוד הצדיק מיבנאל. אני בת עשרים ואחת, נשואה ויש לי ילדה בת שלש. אני מנסה כבר שנתים להכניס להריון, אך עברתי ארבע הפלות טבעיות, כי העבר לא מחזיק מעמד. הרופאים טוענים, שיש לי קרישה בדם ומחיצה ברחם, ולכן תמיד העבר נופל לי. אני ובעלי משתדלים לשמור טהרת המשפחה. בשמונת החודשים האחרונים עברתי שתי הפלות, וברצוני לשאל את הצדיק — האם לתת לגוף שלי לנוח או לנסות להכניס שוב להריון?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל שרונה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לרקד מרב שמחה, שהקדוש-ברוך-הוא נתן לך מתנה בת, ומאחר שעברת כמה וכמה הפלות וכו', תשמרי עכשו על עצמך ותחכי וכו', כדי שהגוף ינוח וכו', כי זה מספן הפלה אחר הפלה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתהיה לך רפואה שלמה, ותתחזקי בכחות חדשים.

רק תהיי בשמחה, פי רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כד), שגם חכמי הרופאים אמרו, שכל המחלות והחלאים רעים באים לאדם רק מחמת חסרון השמחה, ולכן צריכים להתאמץ ביתר שאת וביתר עז להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל, ולהפך — העצבות והמרה שחורה זה מביא לאדם את כל המחלות, ולכן תכריחי את עצמך להיות בשמחה, וחכמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני ב'): אין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום שמח למחר; ולכן ראי לחטף שמחה ולהיות תמיד בשמחה, ועל-ידי-זה ימשך עליך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך, והעקר תשמחי עם בעלך, ותשתדלו מאד מאד לחיות ביחד באהבה ובהבנה הדדית, פי אין עוד דבר יותר חשוב בשמים כמו שלום ואהבה בין זוג, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה יז.): איש ואשה זכו — שכינה ביניהן; ואמרו (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה ח'): אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר לאשה בלא איש, ואי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת — שם הברכה מצויה; רק שיהיה ביניהם שלום

ואהבה גדולה מאד, כי שלום, אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש-ברוך-הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום-בית, הינו שמו של הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רנז.

אמרו לי ששמי 'דינה' הוא שם לא טוב, כי זה מלשון דין. האם זה נכון?

שאלה:

מאת דינה: שלום לכבוד הרב מוהרא"ש שליט"א. רציתי לשאל לגבי שמי 'דינה'. אמרו לי שהשם שלי לא טוב, כי הוא מלשון דין, ושכדאי לי להוסיף שם. האם כדאי לי להוסיף שם, או שאין שום בעיה בשם שלי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל דינה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את לא צריכה לשנות את השם, כי הוא שם טוב, יעזר

שׁוֹׁת א' רנח ברסלב קנז

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְלָחָה בַּחַיִּים, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְּנִי — תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

רק תִּשְׁתַּדְּלִי לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְכִף אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, חֵלֶק ב', סִימָן א'): מִי שֶׁהוּא שֹׂמֵחַ תָּמִיד, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְצַלֵּחַ. אִם בְּנֵי-אָדָם הֵיוּ יוֹדְעִים אֵל מֶה שִׂמְחָה מְבִיאָה, הֵיוּ תָּמִיד שֹׂמְחִים וְעֹלְזִים, כִּי כָּל הַצְלָחַת הָאָדָם תְּלוּיָה כְּפִי מַדַּת הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְאֵל תַּחֲשָׁבִי שֶׁלְהִגִּיעַ לְשִׂמְחָה זֶה דְּבַר קָל, כִּי טֹבֵעַ שֶׁל אָדָם שֶׁנִּמְשָׁךְ תָּמִיד אַחֵר הַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוּת, וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְזֶה מְבִיא לְאָדָם אֶת הַהַצְלָחָה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלֵתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְּנִי — תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רנח.

נִכְשַׁלְתִּי כְּבָר בְּכֶמָה טְסָטִים, וְהַדְּבַר גּוֹרֵם לִי
צֵעַר בַּל יִשְׁעַר. אֵיךְ אֶעֱבֹר אֶת הַטְּסָט?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת הַלֵּה: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַרַב.
אֲנִי מִבְּקֶשֶׁת בְּרֻכָּה וְעֵצָה: מֶה עָלִי לַעֲשׂוֹת, כִּדִּי לַעֲבֹר
אֶת הַטְּסָט הַבָּא? הַגְעֵתִי כְּבָר לְקַצָּה גְּבוּל הַיְכָלֶת מִכָּל
הַבְּחִינּוֹת, נִפְשִׁית וְכִסְפִּית, וְהַדְּבַר גּוֹרֵם לִי צֵעַר בַּל

יש'ע. האם יש משהו שעלי לעשות, ובזכותו אצליח
בטסט?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ו' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל הלה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לבנות לעצמך את הבטחון העצמי, כי כשיש
בטחון עצמי, יכולים להצליח בכל התחומים, ובפרט בנהיגה
וכו', אל תפנסי בלחץ וכו', ואל תמשכי את עצמך אל הצער
וכו', כי כל זה מראה על חסרון בטחון עצמי. צריך להגיד
לעצמך: אני פן יכולה, ואני פן אצליח וכו' וכו', וכך באמת
תצליחי.

צריכים רק לדעת, שלנהג רכב זו אחריות מאד גדולה,
כי זה גובל בפקוח נפש ממש, הן של עצמו והן של אחרים,
ולכן צריכים מאד מאד להקפיד לנהג פחק, ולכן טוב מאד
ללמד ולתזרז את כללי החקים ולקימם, וזה בכלל 'ונשמרתם
לנפשותיכם'.

הקדוש-ברוך-הוא יצליח את דרכך, ובכל אשר תפני —
תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רנט.

אֲשֶׁתִּי מְדַבֶּרֶת אֵלַי בְּצוּרָה חֲצוּפָה, וְלֹא חוֹסֶכֶת
בְּצַעֲקוֹת, קָלְלוֹת וְהִשְׁפָּלוֹת

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת אַבְרָהָם: לְכַבֹּד הַצַּדִּיק.
אֲנִי סוֹבֵל הֶרְבֵּה מֵאֲשֶׁתִּי, הִיא מְדַבֶּרֶת אֵלַי בְּצוּרָה
חֲצוּפָה, וְלֹא חוֹסֶכֶת בְּצַעֲקוֹת, קָלְלוֹת וְהִשְׁפָּלוֹת.
כִּשְׁהִיא מִתְעַצְבֶּנֶת זֶה מִמֶּשׁ נוֹרָא וְאִים. מָה עוֹשִׂים?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ו' כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַבְרָהָם, נְרוֹז יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע אָמַר: כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם
בְּדַבּוּרוֹ, הוּא צָרִיף לְסַבֵּל מֵאֲשֶׁתּוֹ; וּמִי יוֹדֵעַ כִּמָּה יָמִים וְשָׁנִים
פְּגַמָּתָ בְּדַבּוּרְךָ בְּלִשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת וְכוּ', וְעַכְשָׁו
מִזְכָּכִים אוֹתְךָ וְכוּ'.

וְלָכֵן עֲצָתִי — שְׁתַּק שְׁתַּק, וְאַל תַּעֲנֶה לְאִשְׁתְּךָ דָּבָר, רַק
רְאֵה לְהַבְלִיג, וְסוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא, שְׁתִּזְכֶּה לְהַפְלִל בְּכַבּוּדוֹ
יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְזֶה הַתַּעֲנוּג הַכִּי גָדוֹל
— כְּשֶׁאָדָם מִתְעַנֵּג בְּזִיו הַשְׁכִּינָה.

תַּעֲשֶׂה לַעֲצֻמְךָ חֲשָׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ מָה? וְאִיךָ? עֲבְרוּ עֲלֶיךָ יָמֵי
חַיֶּיךָ, כִּמָּה יָמִים וְשָׁנִים דִּבַּרְתָּ כָּל מִיַּי דְּבוּרִים אֲסוּרִים וְכוּ',
שְׁהֵא עוֹן חֲמוּר מְאֹד מְאֹד, וְעַכְשָׁו רוֹצִים מִהַשְׁמִים לְזַכֶּךָ אֶת

נשמרתך, ולכן אתה צריך לסבל מאשתך, שהיא מחרפת ומגדפת אותך. העצה לזה — רק לשתק, ולברח אל הקדוש-ברוך-הוא, ולהיות רגיל להתנודות אליו יתברך, כי כל מי שמתודה על עוונותיו, הקדוש-ברוך-הוא מוחל לו.

ולכן אבקשך, אל תקח אל לבך את הדבר הזה כלל, ואף שזה כואב מאד מאד, שתק והכל יתקן.

העקר קבע לעצמך שעורים קבועים בתורה הקדושה, במקרא, במשנה, בגמרא ובמדרשים, וסוף הכבוד לבוא.

אדם צריך לשמח מאד בשעה שבאים עליו יסורים ובזיונות, כי זהו לו לכפרת עוונות ולזכוף הנפש עד מאד, ולכן בשעה שבאים לה בזיונות — שתק, ואל תכנס בשום ופוחים עם אף אחד, ובפרטיות עם אשתך, ודיקא על-ידי-זה יאיר עליך מלך הכבוד בעצמו.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' רס.

קשה לי להתבודד שעה שלמה, וזה גורם לי לעצבות

שאלה:

מאת גדעון: לכבוד הרב אליעזר שלמה שיק. אני לומד בספרים שלכם ומתחזק מאד, ובפרט משו"ת ברסלב, בזכותו אני מסתכל על החיים בצורה אחרת לגמרי. תודה על הכל!
חזרתי בתשובה, ואני נמשך לחסידות ברסלב, אבל

קִשָּׁה לִי לְקַיֵּם אֶת רְצוֹן רַבְּנוּ, וְלִהְתְּבוּדָד שְׁעָה שְׁלֵמָה,
זוּה גוֹרֵם לִי לְעַצְבוֹת. אֲשַׁמַּח שֶׁהָרַב יִדְרִיף אוֹתִי בְּדַרְךְ
הַנְּכוֹנָה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז' כִּסְלוֹ ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל גדעון, נרו ואיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הִרְגַּל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר פָּל
דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמַדְבָּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — זוּ הִצְלַחָה נִצְחִית,
הִצְלַחָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְתֵאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְהֵלֹאִי שְׁתּוּכֵל
'לִגְנֹב' בְּכֹל יוֹם מִדֵּי פַעַם חֲמֵשׁ דְּקוֹת, וְזוּה לֹא כָּל-כֶּף קִשָּׁה,
אֲבָל לְמַעֲלָה בְּשָׁמַיִם חֲמֵשׁ דְּקוֹת זֶה מְזַעְזַע אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת,
כִּי אֲפִלּוּ דְבוּר אֶחָד שְׁמַדְבָּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה דְּבָר גְּדוֹל
מְאֹד, וּמוֹהֲרָנִ"ת ז"ל אָמַר: "גְּרוּיֶסַע פִּינְף מִינוּט" — חֲמֵשׁ
דְּקוֹת זֶה דְּבָר גְּדוֹל מְאֹד, וַיְכוּלִים לַפְעֵל אֲזוּ הִרְבֵּה דְבָרִים,
וּתְאַמֵּן לִי, שְׁעַל-יְדֵי שְׁמַרְגְּלִים אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר חֲמֵשׁ דְּקוֹת
עַם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אַחֲר־כֵּן נִמְשָׁף יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלִכֵּן רַק
תַּתְחִיל לִהְתְּבוּדָד חֲמֵשׁ דְּקוֹת, וְתִרְאֶה אֵיזָה נֵעֵם וְעִרְבוּת זֶה
לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְדַבֵּר זֶה מְטַהֵר אֶת הַמַּחַ וְאֶת הַמַּחֲשָׁבָה,
וְזוֹכִים לְיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, וְאֵין לְתֵאֵר אֶת הָעֵגוֹן הַזֶּה לְדַבֵּר
אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁזוּה הַמַּפְתַּח לְהַכְּנִס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְלִכֵּן תִּהְיֶה חֲזֵק לִהְתְּבוּדָד בְּכֹל יוֹם חֲמֵשׁ דְּקוֹת, וְאַחֲר־
כֵּן אַחֲר כַּמָּה שְׁעוֹת עוֹד פַּעַם חֲמֵשׁ דְּקוֹת, וְלֹאֵט לֹאֵט תִּרְגִּיל
אֶת עֲצָמְךָ לִהְתְּרַגֵּל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ אֶל
רַעְהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו.

אני מאד מבקש אותך, שתמסר את נפשך להיות רק בשמחה, כי עם עצבות לא פועלים שום דבר, רק מסתבכים יותר ויותר, ואף שאני יודע, שמרב צרות ויסורים ומרירות שעובר עליך, קשה לך להיות בשמחה, עם כל זאת אתה מכרח להכריח את עצמך עם כל הפחות רק להיות בשמחה, כי כשאדם שש ושמת, שום קלפה וסטרא אחרא לא יוכל לגשת אליך, כי הטמאה זה רק עצבות, מה שאין פן הקדשה זה רק שמחה, ובזה אדם יכול למדד את עצמו אם הוא בהקדשה וכו', או אם הוא בהטמאה וכו', שישתכל איך הוא מחזק את עצמו בשמחה, כי השמחה מדביקה את האדם אל האין סוף ברוך הוא.

תרגיל את עצמך להיות רגיל לומר הרבה פרקים משניות כסדרן, וזה יזכך את נשמתך בזכוף אחר זכוף. ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מב.): במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה. ומובא (מדרש תלפיות), שאשר בן יעקב יושב על פתחו של גיהנום, ומי שהרבה ללמד משניות, אינו מניחו להכנס שם; ולכן אשרי מי שיגרוס בכל יום כמה וכמה פרקים משניות, שהוא הצלחה נצחית, כי משנ"ה אותיות נשמ"ה, וכן משנ"ה אותיות משנ"ה, שזה משנה את האדם לגמרי, אשרי הבחור שמתמיד בלמוד משניות, ואז אל רב טוב הגנוז יזכה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רסא.

מדוע ענין ההפצה כל-כף חשוב? ואיפה פתוב
בספרי ברסלב שצריכים לעסק בזה?

שאלה:

מאת יהושע: שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א.
שמעתי שאתם מדברים פעמים רבות, שכל חסיד
ברסלב צריך לעסק בהפצה. רציתי להבין: מדוע ענין
ההפצה כל-כף חשוב? ואיפה פתוב בספרי ברסלב,
שצריכים לעסק בהפצה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יהושע, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ו"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד): אי אפשר
לקרב את הגרים עם בעלי התשובה, אלא על-ידי תורה, כמו
שכתוב (משלי ה'): "יפוצו מעינותיך חוצה", שצריך להשקותם
שהם מבחוץ, להודיע להם הדרך ילכו בה, וזהו (ירמיה טו):
"אם תוציא יקר מזולל"; ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא
פח): אלו שמקרבם בני-אדם לעבודת השם יתברך, כי זה
נקרא מוציא יקר מזולל, מזילותא דגלותא וכו', עין שם.

הרי שלך לפניך, שרק כף יכולים לקרב נשמות ישראל-
על-ידי שמפיצים להם תורה, ודיקא אלו שהם בחוץ. וידוע
מה שמוכא (תני-מוהר"ן, סימן תקמג): רבנו ו"ל הזהירנו מאד
לקרב נפשות להשם יתברך, להשתדל לדבר הרבה עם

בְּנֵי־אָדָם, כְּדֵי לְעוֹרְרָם וְלְהַשִּׁיבָם לְקֶרֶב לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וּרְצוֹנוֹ הָיָה אֲפֹלוּ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי הָעוֹלָם שִׁיחוֹת חֲלִין בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם, אוֹלֵי יִצְמַח וַיִּתְגַּלְגַּל מִזֶּה דְבוּרִים שִׁיעוֹרְרוּ אוֹתָם לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֲפֹלוּ אִם לֹא יִפְעַל, כִּי אִם תְּנוּעָה בְּעֶלְמָא, שִׁיכְנֹס בָּהֶם אֵיזָה הִרְהוֹר תְּשׁוּבָה, אוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לְפִי שְׁעָה, גַּם־כֵּן טוֹב מְאֹד, מִכָּל שֶׁכֵּן שִׁיכוֹל לְהִיּוֹת, שְׁבִרְבוֹת הַיָּמִים כְּשִׁידְבֵר עִמָּהֶם וַיַּחְזֹר וַיִּדְבֹר, אוֹלֵי יִזְכֶּה לְעוֹרְרָם בְּאֵמַת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלִקְרָבָם לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר גְּדוֹל מִזֶּה וְכוּ', וְקָרָא אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שְׁלֹא רוֹצִים לְעַסֵּק בְּזֶה 'עֲצִים יְבֹשִׁים', שְׁלֹא מוֹצִיאִים פְּרוֹת וְכוּ', וּבְזֶה אוֹתָם מְאֹד וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וּפְעַם סִפֵּר רַבְּנוּ ז"ל מִשָּׁל — לְמַה צְרִיכִים לְקָרֵב אַנְשִׁים (חֲיִימוֹהַר"ן, סִימָן תמז): פְּעַם אַחַת הָיָה עֲשִׂיר גְּדוֹל, שֶׁהָיוּ לוֹ כַּמָּה אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת וְכוּ' וְכוּ', וַיְהִי הַיּוֹם עֲשֵׂה הָעֲשִׂיר כְּרוּ וְאָמַר: כָּל מִי שֶׁצְּרִיךְ לְלוֹוֹת כֶּסֶף, יָבוֹא אֲצִלוּ וְהוּא יִלְוֶהוּ, מִסְתַּמָּא הָיוּ עַל זֶה קוֹפְצִים רַבִּים, וּבָאוּ אֲצִלוּ הִרְבֵּה אַנְשִׁים, וְלוֹוּ אֲצִלוּ כֶּסֶף, וְהָעֲשִׂיר הַזֶּה הָיָה אֲצִלוּ פְּנִיקָס עַל כָּל הַחוֹבוֹת וְכוּ', מִי שֶׁלָּוָה אֲצִלוּ, וּמִי שֶׁחָיֵב לוֹ וְכוּ', פְּעַם אַחַת לָקַח אֶת הַפְּנִיקָס בְּיָדוֹ, וְהִתְחִיל לְעֵינֵי בּוֹ, וְרָאָה שֶׁהוֹצִיא הִרְבֵּה כֶּסֶף עַל עֶסֶק הַהֲלוֹאוֹת שֶׁהָלוּהוּ לְכָל־כַּף הִרְבֵּה אַנְשִׁים וְכוּ', וְאֵין אִישׁ שָׁם עַל לֵב, שֶׁיָּבוֹא לְהַחְזִיר וּלְפָרֵעַ לוֹ מֵה שֶׁלָּוָה מִמֶּנּוּ. וְחָרָה לוֹ עַל זֶה, וְהִיָּתָה לוֹ עֲגָמַת נֶפֶשׁ וַיִּסּוּרִים גְּדוֹלִים. בְּתוֹךְ הַלוּוִים הָיָה אִישׁ אֶחָד שֶׁלָּוָה גַּם־כֵּן אֲצִל הָעֲשִׂיר, וְאָבַד וְהִפְסִיד אֶת הַכֶּסֶף שֶׁלָּוָה בְּאֵיזָה מִשָּׂא וּמִתָּן וְכוּ', עַד שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ מִמָּה לְפָרֵעַ חוֹבוֹ, וְהָיוּ לוֹ יִסּוּרִים גְּדוֹלִים מִזֶּה, הִינּוּ שֶׁהָאִישׁ הַזֶּה שֶׁאָבַד אֶת הַכֶּסֶף בְּאֵיזָה עֶסֶק שֶׁעֲשָׂה וְלֹא הִצְלִיחַ וְכוּ', הָיוּ לוֹ יִסּוּרִים גְּדוֹלִים מִזֶּה שֶׁאֵין לוֹ לְפָרֵעַ חוֹבוֹ,

והתישב האיש הזה בדעתו, שעל-כל-פנים צריך להתראות פנים עם העשיר, ולספור לו כל לבו, באשר שהוא אנוס בדבר ואבד את הכסף, ואין לו מאיפה לשלם וכו'. ובא אצל העשיר, והתחיל לספור לפניו לבו, באשר שאיך שקבל אצלו כסף בהלוואה, והגיע זמן פרעון, ואין לו ממה לשלם, כי הפסיד את כל הכסף וכו', ואינו יודע כלל לשית עצות בנפשו מה לעשות בזה וכו', ענה העשיר ואמר לו: מה אכפת לי הכסף שאתה חייב לי וכו', כי מה כבר נחשב אצלי סך קטן בזה שאתה חייב לי, כשתחזיר לי את זה, או להפך נגד סך הכולל מההלוואות, אשר עולה לאלפים ולרכבות וכו', על-כן רצוני שתלך אצל כל הלויים שלי, ותתבע אותם, ותזכיר אותם שהם חייבים לי כל-כף הרבה כסף, ולמה לא משלמים לי חזרה מה שלוו אצלי? ואפלו אם לא יפרעו ויחזירו את הכל, רק כל אחד יתן ויחזיר אפלו מעט מחובו וכו', גם-כן יעלה אלפים פעמים כמו הסך כל החוב והלוואה שלך.

הינו כשאדם חוטא וכו', ובא לבכות להקדוש-ברוך-הוא, שהוא מאד מתחרט למה חטא ולמה עשה שטיות בחיים, ורוצה לחזור בתשובה, אבל קשה לו, כי הרע מתגבר עליו וכו', אומר לו הקדוש-ברוך-הוא: לך תגבה את החובות אצל שאר אנשים, הינו תעורר אותם בתשובה שלמה שיחזרו אלי וכו', ואפלו שלא יחזרו בשלמות, רק כל אחד יקים כמה מצוות, זה כבר שוה אצלי פי מליונים ממה שאתה חייב לי וכו', ואם תגבה לי חובות אחרים, אז אמחל גם את החוב שלך, הינו אם תחזיר בגי-אדם בתשובה, אזי אמחל גם את העוונות שלך, רואים מזה את גדל המעלה של מי שהולך להפיץ את אור רבנו ז"ל בעולם, ולקרוב רחוקים.

אשרי מי שזוכה להפיץ בכל יום את ספרי רבנו ז"ל, אשר אין עוד מעלה יותר גדולה מזו בתקון הברית, וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות נאוף, סימן מא): תקון להוצאת זרע לבטלה — שישתדל להחזיר בני-אדם בתשובה; ומי יכול להתפאר שהוא נקי מחטא הזה, כי מוכא בספר "ראשית חכמה" (שער התשובה, פרק ג', סימן י'): ומהדברים שצריך השב לתקן, הוא לתקן אות ברית הפגום בהוצאת זרע לבטלה, שאין אדם בזמננו נצל ממנו בבחורותו, עין שם. ואם זה שכתב את זה לפני ארבע-מאות וארבעים שנה, כי הוא היה תלמיד הרמ"ק ז"ל שהיה בדורו של האריז"ל, וכבר אז כתב "שאין אדם בזמננו נצל ממנו בבחורותו", מה נאמר אנחנו בדור הזה, שהכל פתוח, והכל פרוץ, ובני הנעורים נכשלים בגדול בחטא המגנה והמרור הזה, ורק אלו הספרים, הקונטרסים והחוברות, שהם תמצית דברי רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל מצילים את האדם מאבדון ומהתאבדות, ומחזירים אותו בתשובה, כֹּאֲשֶׁר יַעֲיֶדוּ כָּל הַמְּפִיְצִים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רסב.

אָנוּ גָרִים בְּבֵאֵר שְׁבַע, וְסוֹפְגִים טִילִים שְׁמֹגִיעִים
מַעֲזָה. מַה הָרַב מְמַלֵּץ לַעֲשׂוֹת?

שְׁאֵלָה:

מַאת שְׁלֵמָה: לְכַבּוֹד כְּבוֹד הָרַב שְׁלִיט"א שְׁלוֹם.
אָנוּ מְשַׁפְּחָה עִם אַרְבַּע נַפְשׁוֹת, הַיְלָדִים בְּנֵי שְׁלֹשׁ וְשֵׁשׁ.
אָנוּ מִתְגוֹרְרִים בְּבֵאֵר שְׁבַע, וְכַעַת הָעִיר מְפֹגְזָת
בְּטִילִים שְׁמֹגִיעִים מַעֲזָה. הָאִשָּׁה וְהַיְלָדָה הַקְּטָנָה
מִפְּחָדוֹת מְאֹד.
מַה הָרַב שְׁלִיט"א מְמַלֵּץ לַעֲשׂוֹת? וּמַה הֵכִי טוֹב
וּמוֹעִיל לְקִרְאָה וְלַעֲשׂוֹת בְּזִמְנוֹ הָאֲזַעְקָה? תּוֹדָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז' כִּסְלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל שְׁלֵמָה, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יַעַן שְׁאֲשַׁתְּךָ וְהַיְלָדִים עֲכָשׁוּ רוֹעֲדִים מִפְּחָד וְכוּ', הֵייתִי
מַצִּיעַ לְךָ שְׁתַּעֲבֹר לְשָׁבוּעַ וְכוּ', עַד שְׁיִרְגַע הַמַּצָּב, אִךְ שְׁבִשׁוּם
מְקוֹם אָדָם לֹא בְטוּחַ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת מֵאַחֵר שֶׁהֵם נִכְנָסִים
לְלַחֵץ וּלְפַחַד, כְּדָאִי לְנִסְעַ עֲכָשׁוּ לְצַפּוֹן, כְּדֵי שְׁיִרְגִיעוּ אֶת
עַצְמָם, כִּי אַחֲר־כֵּן יִחְיוּ תְּמִיד בְּפַחַד וּבְלַחֵץ, וְלָמָּה צְרִיכִים
אֶת זֶה?

הָעֵקֶר אֲתָה צְרִיף לְהִיּוֹת עֲכָשׁוּ הַגָּבֵר, לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד
וּלְשַׁמֵּחַ אֶת אֲשַׁתְּךָ וְאֶת יְלָדֶיךָ, וּלְהַרְגִיעַ אוֹתָם, זֹו צְרִיכָה
לְהִיּוֹת עֲבוֹדַת הַבַּעַל — לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד אֶת הָאִשָּׁה וְאֶת

הילדים, והענין הזה גובל בפקיח נפש. ולכן אל תקח את זה בקלות, אלא תדבר על לבם דבורי בטחון וחזיק שלא יפחדו, הכל יעבר, והקדוש-ברוך-הוא ישמר אתכם מכל רע, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רסג.

מובא, שמי שרוצה בנים — יתן צדקה כמספר
 "יתן לי בנים" — מדבר באגורות או בשקלים?

שאלה:

מאת יפה: לרב שליט"א.
 ראיתי באחת התשובות שכתבתם, שמי שרוצה
 ישועה, צריך לתת צדקה כמספר הישועה שהוא
 צריך, למשל: מי שרוצה בנים, יתן לצדקה סכום
 כמספר "יתן לי בנים" וכי, שאלתי היא האם מדבר
 בפרוטות (אגורות) או בשקלים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל יפה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות צדקה, חלק ב', סימן יד): יש
 תפלות שאינן נתקבלות למעלה, אלא עד שנותנים כן וכך

מְעוֹת לְצַדִּיקָה כְּפִי מְסַפֵּר הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה הַשְּׂיִכֶת לְזֶה הַדְּבָר, לְמַשָּׁל כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל אֵלּוֹ הַתְּבוּת "תֵּן לִי בְּנִים", צָרִיף לְתֵן צַדִּיקָה כְּמְסַפֵּר אוֹתִיּוֹת "תֵּן לִי בְּנִים"; זֶה תְּלוּי כְּפִי כַּח הָאָדָם, אִם אֶחָד יְכוּל לְתַת כְּמְסַפֵּר שְׁקָלִים — שְׂיִתֵּן כְּמְסַפֵּר שְׁקָלִים, אִם אֶחָד יְכוּל לְתַת כְּמְסַפֵּר דּוּלָרִים — שְׂיִתֵּן כְּמְסַפֵּר דּוּלָרִים, אִם אֶחָד אֵין לוֹ כְּלוּם, יִתֵּן עַל-כָּל-פְּנִים כְּמְסַפֵּר פְּרוּטוֹת.

הַעֲקָר לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי רַבְּנּוֹ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, כִּי כָּל דְּבוּר שֶׁל רַבְּנּוֹ ז"ל, בְּפִרְט בְּ"סִפְר־הַמִּדּוֹת", זֶה הַלְכָה פְּסוּקָה וְעֵצָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, וְצָרִיכִים לְקַיֵּם אֶת זֶה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְׁכָּלוֹת כָּלֵל.

וּמְמַלְץ מְאֹד לְקַיֵּם אֶת זֶה אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִים, וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת נוֹתְנִים בְּמִקּוּם שַׁבָּת, וְכָל דְּבָר שְׁעוֹשִׂים אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִים, יֵשׁ לְזֶה תִּקְוָה חֲזָק מְאֹד.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָף, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרַבָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רסד.

מה עלי לעשות, כדי לזכות לזרע של קימא?

שאלה:

מאת דוד: שלום לכבוד הרב. רצייתי לקבל עצה כדי לזכות לזרע של קימא לאחר שנתים של נשואין. כמו-כן אם הרב יכול לתת לי עצה להתחזקות בשמירת העינים. תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דוד, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (בבא בתרא י'): מה יעשה אדם, ויהיו לו בנים זכרים? רבי אליעזר אומר: יפזר מעותיו לעניים. רבי יהושע אומר: ישמח אשתו לדבר מצוה.

ולכן תראה לקיים את שתי העצות האלו, מצד אחד — תרבה בצדקה, שתהיה לך קפת צדקה בבית, ולפני כל מצוה או לפני כל תפלה, או לפני שאתה יוצא לדרך, או בעת האכל, תכניס כמה פרוטות לצדקה, שזה מאוד מאוד חשוב למעלה, והעקר שתתדל לשמח את אשתך, שתהיה תמיד רגועה, שמחה ועליזה, ותשמר מאוד מאוד לא לריב עמה, ותפנק אותה, כדי להרחיב את דעתה, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לך על-ידי-זה, שתזכה לזרע של קימא.

חכמינו הקדושים אמרו (סנהדרין מה.): אין יצר הרע שולט

אָלאַ בַּמָּה שְׁעֵינִי רואות; וְאָמַר הַחֵכֶם: "אֵין חוּצֵץ בְּפִנֵּי הַתְּאוּה פֶּעֶצִימַת הָעֵינִים"; וְאָמַר: "אֵין לָךְ אֵיבָר בְּאַבְרֵי הָאָדָם שְׂיִגְרָם לוֹ מִכְשׁוֹל כְּמוֹ הָעֵינִים". וְלִכֵּן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשׁמֹר עַל הָעֵינִים שְׁלוֹ, וְאַנְחֵנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים אֶת הַפְּסוּק (תהלים קמה): "עֵינַי כָּל אֶלְיָה יִשְׁבְּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכֻלָּם בְּעֵתוֹ", פִּשְׁטוֹת יִשְׁבְּרוּ הוּא לְשׁוֹן בְּטַחֲוֹן, אָבֵל יֵשׁ עוֹד פְּרוּשׁ יִשְׁבְּרוּ — הוּא לְשׁוֹן שְׁבִירָה, אִם אָדָם שׁוֹבֵר אֶת תְּאוֹת לְבוֹ לֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל נְשִׁים, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁפִיעַ עָלָיו שְׁפַע בְּפִרְנֶסָה, כִּי אָדָם צְרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְשׁמֹר עַל הָעֵינִים שְׁלוֹ.

וְאָמְרוּ (ירושלמי ברכות, פָּרָק א', הַלְכָה ה'): לְבָא וְעֵינָא תָּרִי סְרִסְרֵי דְחֻטָּאָה, אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵי יְהִיבִית לִי לִיבָא וְעֵינָא, אָנָּא יָדַע דְּאֵת לִי, כִּי צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשׁמֹר עַל הָעֵינִים לֹא לְהִסְתַּפֵּל בְּרֵאוֹת אֲסוּרוֹת, שְׁזָה מְשַׁגֵּעַ אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים כח, לד): "וְהָיִיתָ מְשַׁגֵּעַ מִמְרָאָה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה", כִּי מִי שְׁאַיְנוּ שׁוֹמְרֵי עַל הָעֵינִים שְׁלוֹ, נַעֲשֶׂה מְשַׁגֵּעַ מִמֶּשׁ, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵין, חֶלֶק א', סִימָן לו), שְׂרָב הַמְשַׁגְּעִים מְשַׁתְּגָּעִים רַק מִחֲמַת תְּאוֹת נְאוּף.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּהַיֶּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רסה.

**מדוע המעלה של התבודדות בשעה מאחרת
בלילה גבוהה יותר?**

שאלה:

מאת ירון: שלום וברכה לצדיק מוהרא"ש שליט"א. תודה רבה לצדיק שעושה כל-כף הרבה למען עם ישראל, ושתזכרו בעזרת ה' לבריאות איתנה והצלחה בכל.

הבנתי שההתבודדות בלילה מחצות ואילך היא הממלצת ביותר. מנסיוני, כאשר אני מתבודד בבקר, ואני רואה את כל הטבע מולי, אני מתמלא בתחושת דבקות גדולה יותר להי' ותברך. מדוע התבודדות בשעה מאחרת בלילה היא במעלה גבוהה יותר?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ירון, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב) סוד נורא ונפלא מאד על המשנה (אבות פ"ק ג'): רבי חנינא בן חכינאי אומר: הנעור בלילה, והמהלך בדרך יחידי, והמפנה לבו לבטלה, הרי זה מתחייב בנפשו; שעקר השלמות של התבודדות, הוא בלילה בשעה שכלם ישנים, ואין מי שיפריע לו, והולך בדרך יחידי במקום שאפלו ביום אף אחד אינו הולך שמה, ומפנה את לבו לגמרי מהכלי עולם הזה בעת ההתבודדות, והוא בטל ומבטל אז אליו ותברך, על-ידי-זה

זוכה להפיל במחייב המציאות, שהוא יתברך קדמון לכל הקדמונים וכו' וכו', ואשרי מי שיכול להראות את זה בתמימות ובפשיטות לעבדא ולמעשה.

ומי שלא יכול, כבר כתב רבי חיים ויטאל זי"ע (הקדמת ספרו "שער הקדשה"), שיש חכמים שישבו בביתם דבוקים בו יתברך, בדמיון הולכי מדברות ורקיגי הסלעים וכו', הינו שישבו בביתם אחר חצות, ונדבקו בו יתברך, והתבודדו עמו יתברך, ועל-ידי-זה המשיכו על עצמם רוח אלקי, דבקות באין סוף ברוך הוא, ולפי דברי רבנו ז"ל, אז בעת הלילה אחר חצות שפלים ישנים, אז אף אחד אינו יכול לבטל ולבלבל אותו, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוחבר"ו, חלק א', סימן נד) על הפסוק (תהלים עז): "אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי", הינו בלילה אז עקר הזמן של ההתבודדות, להתבודד בינו לבין קונו, ולפרש שיחתו לפני השם יתברך, לשווח עם לבבו, ולחפש הרוח טובה, דהינו הנקודות טובות שיש בו עדין, לבררם מתוך הרוח רע וכו', עיין שם.

עם כל זאת עליך לדעת, שמי שזוכה למח ברור ומזכך, ומחשבתו תמיד חושבת רק ממנו יתברך, אזי הוא רואה בעיני שכלו איך שפיל הבריאה כלה מלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוף כל עלמין, אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, פי הכל לכל אלקות גמור הוא, ודומם, צומח, חי, מדבר, זה לבוש לגבי אין סוף ברוך הוא, אין טבע, מקרה ומזל כלל, ולכן אדם כזה יכול להתבודד בכל מקום ובכל עת, פי תמיד הקדוש-ברוך-הוא לפני מראה עיניו, ומשיח ומספר את כל אשר עם לבבו עמו יתברך.

וְלִכֵּן לֹא כְּדַאי לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבַר, אֲלֵא כֹּל אֶחָד יִדְבַּר
עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתִּי שֶׁהוּא רוֹצֵה, וְאִיפֹה שֶׁהוּא רוֹצֵה,
שְׁמַלֵּא כֹּל הָאֲרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא יִתְבַּרֵךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כֹּל פֶּה,
אֲשֶׁרִי מִי שְׂאִינוּ מִטְעָה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רסו.

שְׂמַעְתִּי שֵׁישׁ עֲנִין כְּלֻשָׁה לֹא לְשָׂרָק. הָאֵם זָה
נִכּוֹן אוֹ שְׂאִין לָזֶה שׁוֹם מְקוֹר?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת פִּנְחָס: שְׁלוֹם הָרַב!
רְצִיתִי לְדַעַת הָאֵם יֵשׁ עֲנִין כְּלֻשָׁה אוֹ אִסוּר לְשָׂרָק.
אֲנִי יוֹדֵעַ שֵׁישׁ כַּמָּה עֲדוּת, שְׂמַאֲד מְקַפִּידוֹת לֹא לְשָׂרָק,
אֶךְ רְצִיתִי לְשָׂאֵל הָאֵם בְּאֵמֶת יֵשׁ בְּעֵינֶיהָ בְּזָה, אוֹ שְׂזָה
סִתָּם מְנַהֵג לָלֵא שׁוֹם מְקוֹר? וְהָאֵם יֵשׁ הֶבְדֵּל בֵּין
לְשָׂרָק בְּבִית אוֹ מַחוּץ לְבֵית? תוֹדָה!

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזֶרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדְר וַיֵּצֵא, ז' כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל פִּנְחָס, נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלִתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מְקַבֵּל מִצְדִּיקִים, שְׂצָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר לֹא לְשָׂרָק
בְּפִיו וְכו', כִּי זֶה גוֹרֵם לְעוֹרֵר עָלָיו דֵּינִים, וְכֵן לְהִבְיֵא עָלָיו
קְלָפוֹת וּמִשְׁחִיתִים וְכו', וְזֶה מְנַהֵג גּוֹיִים לְשָׂרָק בְּפִיו, וְהוּא

מנהג ישראל ללא שום מקור, רק מנהג מקבל אצל עם ישראל, עם כל זאת צריכים לזכור מה שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות כ): מנהג אבותינו תורה היא; וכן הוא (ביצה ד): מנהג אבותיכם בידכם; ומוכא (ירושלמי פסחים, פרק ד', הלכה א'): מנהג נשים תורה היא; וכן מוכא בפסחים: מנהג שעשו אבותיך אל תשנה אותה; ולכן אצלנו מקפידים על זה מאד מאד.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שנוזקה לקיים את כל מנהגי ישראל, ונהגיה שמורים מדרכי הגוים, ולא ללכת בדרכיהם.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' רסז.

אנו רוצים לעבור למקום שטוב לעבודת ה'
ולחננוף הילדים. האם הרב ממליץ לנו לעבור
ליבנאל?

שאלה:

מיאת גיא: שלום רב לצדיק.
זכינו לשבות בשבת-קדש פרשת לך-לך עם הצדיק,
והתפללנו לרפואתו לאחר בטול הטיש עקב חלשתו.
חזרנו בתשובה לפני שמונה שנים. לפני שלש שנים
ברחמי הרבים של ה' יתברך, התקרבו לרבנו,
והתחיל תהליך התשובה האמתית. אנו גרים במרכז,
ויש לנו נסיונות קשים בפרנסה. האם מהלך זה יכול
לעזר לנו להוריד את ההוצאות, ולהתחזק בעבודת

הי' פֿרָגע אַנחננו עסוקים כֿל היום בַּעבֹדָה, וְהַנֶּפֶשׁ
 עוֹסֶקֶת רק בְּזָה וּמִלְאָה בְּזָה.
 חוץ מְזָה, אַנְי חוֹשֵׁשׁ וְדוֹאָג גַּם עַל חֲנוּךְ הַיְלָדִים,
 וּמִתְבּוֹדֵד לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ, שְׂיֵאִיר לִי אֵיפֹה הֵכִי טוֹב
 לְגַדֵּל אוֹתָם. אַנְי זְקוּק לְעֲזַרַת הַצַּדִּיק, אֵיפֹה כִּדָּאִי לָנוּ
 לְגוֹר? הָאֵם הַצַּדִּיק מִמְּלִיץ לָנוּ לַעֲבֹר לִיבְנָאֵל?
 אַנְי מִמֶּשׁ מִבְּקִשׁ אֶת הַכּוֹנֵת הַצַּדִּיק בְּנוֹשֵׂא זָה. תוֹדָה
 וּרְפוּאָה שְׂלֵמָה.

תשובה:

בְּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רִבִּיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז' כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל גַּיָּא, גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

תְּשׁוּאוֹת חֵן עַל הַתְּפִלוֹת שְׂאֵתָה מִתְּפִלָּל עֲבוּר בְּרִיאוֹתִי.

אַתֶּם צְרִיכִים לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, שְׂזִכִּיתֶם לְחֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה
 שְׂלֵמָה, כִּי אֵין לְמַעְלָה מְזָה, וּמִי שְׂזוֹכָה לְחֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה
 שְׂלֵמָה, רָאוּי לוֹ לְשִׂמְחָה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עַל נַעַם חֶלְקוֹ, כִּי כָּף
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת לד.): בְּמָקוֹם שְׂבַעֲלִי תְּשׁוּבָה
 עוֹמְדִים, שָׁם אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד; וְאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָּא דְּרַב פֶּהֲנָא): גְּדוֹל כְּחֹה שְׂל תְּשׁוּבָה,
 שְׂפִינּוֹן שְׂאָדָם מְהֵרָה בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מִיָּד הִיא עוֹלָה
 לֹא עַד עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא עַד עֶשְׂרִים וְלֹא עַד מָאָה, אֲלֵא עַד
 מִהֲלֶךְ חֲמֵשׁ-מֵאוֹת שָׁנִים, וְלֹא עַד רֶקִיעַ רֵאשׁוֹן וְשָׁנִי, אֲלֵא
 שְׂהִיא עוֹמְדַת לְפָנֵי כְּסֵא הַכְּבוֹד. וְהַסֵּמ"ף-מ"ם מְאֹד מְאֹד
 מִפְּחַד מִבְּן-אָדָם שְׂחוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה, כִּי פִינּוֹן שְׂאָדָם בָּא אֶל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲפֵלוֹ שְׂהוּא עֹשֶׂה עַד עֲכָשׁוֹ מַה שְׂעֲשֶׂה,
 וּמִתְּוֹדָה וּמִתְחַרֵּט עַל כָּל מַה שְׂעֲשֶׂה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּבָר
 מִקַּבְּלוֹ.

וכן אתה צריך לשמח מאד מאד, שזכית להתקרב אל רבנו ז"ל, אשריך ואשרי חלקך, כי כף אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן קעז), שראוי לכם לשמח בהשם יתברך. ואף-על-פי שאין אתם יודעים מגדלת השם יתברך, ראוי לכם לסמוך עלי. כי אני יודע מגדלתו יתברך, והזכיר אז הפסוק (תהלים קלה, ה): "כי אני ידעתי כי גדול הוי"ה וגו', גם ראוי לכם לשמח בי, מה שזכיתם שיהיה לכם רבי פנה.

בענין לעבר לגור ביבנאל וכו', אני בטבעי לא מכתוב לאנשים מה לעשות וכו', ובפרט לבוא לגור באיזה מקום, כל אחד יאחז בדרךכו, ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה מז): 'חן מקום על יושביו'; ואמרו (תענית כא): 'לא מקומו של אדם מכבדו אלא אדם מכבד את מקומו'; ומי שרוצה לבוא לגור ביבנאל, עליו קדם לבוא ולהתרשם מהמקום, ואחר-כך יחליט בעצמו, תהלה לאל, תהלה שלנו היא תהלה פתוחה, והיא שקופה לכל, אנחנו לא מסתירים שום דבר, אדרבה כל מי שרוצה לבוא ולהתרשם מהתהלה, שיבוא — ברוך הבא.

אודות פרנסה וכו', צריכים רק להיות בשמחה, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך, היוצא מפסוק (תהלים קמה): פותח את ידיו, יוצא גם מפסוק (דברים טז, טז): והיית' אף' שמח', ולכן הדבר הראשון אתה צריך להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמך, ואף שאני יודע, שמאד מאד קשה לך, ומרים לך החיים ממנות, עם כל זאת עם עצבות ומרירות ודאגות לא תבוא לשום דבר, אלא תסתפק יותר. ולכן הדבר הראשון רק להיות בשמחה, כי השמחה היא הצלחת האדם. ואמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות הצלחה, חלק ב', סימן א'): מי שהוא שמח תמיד, על-ידי-זה הוא מצליח.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רסח.

מה הפונה במלה 'בחינה' המופיעה רבות בספרי רבנו?

שאלה:

מיאת מעוז: שלום למורנו ורבנו. רציתי לשאל — האם הצדיק יכול לתת לנו הגדרה ולהסביר את הכוונה למלה 'בחינה', שמופיעה פעמים רבות בלקוטי-מוהר"ן? תודה רבה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר וצא, ז' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מעוז, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (חי-מוהר"ן, סימן שג), שהתורה שלי היא כלה בחינות, הינו פשר רבנו ז"ל אומר משהו, יכולים לפרש את זה בכמה וכמה אפנים, וזה הקדמות לכמה וכמה דרושים, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (שבת פח:): תני דבי רבי ישמעאל וכפטיש יפוצץ סלע, מה פטיש זה נחלק לכמה נצוצות, אף

כל דבור ודבור ש'יצא מפי הקדוש-ברוך-הוא נחלק לשבעים לשונות; וזה נקרא 'בחינות', הינו דבור אחד מתפרש להרבה כוונות.

ומי שפקי בדברי רבנו ז"ל, ולומד בעמק את דבריו, יבין את זה הדק היטב היטב הדק.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רסט.

**אמרו לי, שעלי לשנות את שמי, אבל אם
אצטרף להחליף את השם, יהיה לי צער גדול**

שאלה:

מאת נטלי: שלום וברכה לכבוד הרב, אני מתפלת לרפואתך השלמה בזכות רבנו הקדוש! שמי נטלי, ובעזרת השם, בתנכה אהיה בת עשרים וארבע. לאחרונה התחילו לומר לי, שאני צריכה לשנות או להוסיף שם. חברה שלי שאינה יודעת מכל זה חלמה על כבוד הרב, שנגש אלי בחלום ושאל לשמי, אני ענית: נטלי שרה, ואז כבוד הרב אמר לי בהקשר של מציאת הזיווג, שכשאהיה שלמה עם עצמי, זה יבוא... כך היה בחלום. האם עלי לעשות שנוי בעקבות החלום, ולהחליף או להוסיף כשם שני את השם שרה? אני אוהבת את

השם שָׁרָה, אֲבָל הַמַּחֲשֵׁבָה לַמַּחֲקֵי לְגַמְרֵי אֶת הַשֵּׁם
 שְׁאֵתוֹ נוֹלְדֵתִי, מְצַעֲרֵת אוֹתִי מְאֹד. וּכְמוֹכֵן – הָאֵם
 אֲנִי אֲמוּרָה לְהַבִּין מִשְׁהוּ בְּנוֹגַע לְזוּוג שְׁלִי מִמָּה שֶׁהִרְבַּ
 אָמַר לִי בַחֲלוּם שֶׁל חֲבֵרְתִּי?
 תּוֹדָה רַבָּה וּרְפוּאָה שְׁלֵמָה לְרַב!

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיְצַא, ז' כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל נְטִלֵי תַחֲוִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֶת לֹא צְרִיכָה לְשַׁנּוֹת שׁוּם שֵׁם, אֶת צְרִיכָה רַק לְהִיּוֹת
 שְׂמִחָה וְעֲלִיזָה, וְתַמִּיד לְלַכֵּת עִם חַיּוּךְ עַל הַפְּנִים, וְלֹא לְהִיּוֹת
 בְּרַנְיָת, אֲלֹא הַשְׂדוּף הַרְאֵשׁוֹן שְׂמִצִּיעִים לָךְ, תַּקְחִי לְשֵׁם
 שְׂמִים, וּבִלְבָד שְׂיִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ, כִּי סוּף פֶּל סוּף אֶת הַגְּעֵת
 כְּבָר לְגִיל עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע.

אֲנִי רְגִיל לומר לְרוֹקִים וְלְרוֹקוֹת שְׂמַתְחִילִים לְהַתְבַּגֵּר,
 אֶת מָה שְׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְבָמוֹת סג.): נְחוּת דִּרְגָא
 וְנִסִּיב אִיתְתָּא, אֶת צְרִיכָה לְרַדֵּת מְדַרְגָּה, וְאֵז תַּמְצָאִי אֶת הַזּוּוג
 שְׁלֶךְ, כִּי בְּדַרְךְ פֶּלָל בַּחוּרָה הִיא גְּאוּתָנִית וְכוּ', וְלֹא מֵתָאִים
 לָהּ לְקַחַת אֶת זֶה אוֹ אֶת זֶה וְכוּ', אֲנִי חֲכִי חֲכָמָה וְהֲכִי יָפָה
 וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֶה? אוֹ אֲנִי חֲכִי חֲכָמָה וְהֲכִי יָפָה וְהֲכִי מְשַׁכֶּלֶת
 וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֶה? וְהִיא מְסִתּוּבָבֶת וּמְחַפֶּשֶׁת אֶת הַבֶּן-זוּוג
 שְׁלָהּ כְּפִי הַדְּמִיוֹן שְׁנֹכְנֵס בָּהּ, כְּאֵלוֹ מִי יוֹדֵעַ מָה הִיא?! וְהִיא
 רוֹצָה שְׂיָבֵא אֵלֶיהָ זּוּוג מִשְׁהוּ שְׂעֵדִין לֹא נִבְרָא וְכוּ',
 וְעַל-יְדֵי-זֶה מְחַפֶּשֶׁת וְכוּ', וּמְסִתּוּבָבֶת וְיוֹצֵאת לְפָגִישׁוֹת, פֶּן
 וְאוּלַי אֲמַצָּא אֶת בְּחִיר לְבָבִי שְׂיָבֹוא אֵלַי עַל סוּס לְבָן עִם

שו"ת א' ער ברסלב קפא

שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחורה מחכה עד שיולד בן זוג כזה.

ובין כך היא לא קולטת שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם: "הזהר מן הזמן, כי הוא אויב רע מאד", עד שתופסת את עצמה, ורואה שהיא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים, ונותנים לנו עצה (במות סג): נחות דרגא ונסיב איתתא, תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל-כך גדולה וכו', ואז תמצאי בקלות בן-זוג שיתאים לך.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתזכי למצא את בן זוגך בקרוב מאד, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' ער.

עברתי טפולי פוריות ונולדה לי בת. אני רוצה עוד ילדים, האם לעשות שוב טפולים?

שאלה:

מאת אורלי: שלום רב.
יש לי קשי להכנס להריון. עברתי טפולי פוריות לפני כשנתיים, ונולדה לי בתי הבכורה. אני רוצה עוד ילד, ואני אמורה להתחיל טפולים פעם נוספת. הטפולים הללו מאד קשים עבורי, ואני מאד רוצה עוד ילדים.

איך אפֿשר לעזר לי? אַני מתגוררת ברעננה והולכת
למקוה בעיר.
רצייתי לדעת אם אפֿשר לקבל ברכה להצלחת הטפול.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אַל אורלי תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה מאד מאד לרקד מרב שמחה, שזכית
שהקדוש-ברוך-הוא נתן לך מתנה בת, אִשר זו המתנה הכי
יפה שמקבלים מהקדוש-ברוך-הוא, ולכן תשמחי עם המתנה
הזו, ואל תכנסי עכשו בלחץ זו הדחק לעשות עוד טפולי
פוריות וכו', כי למה לך לספן את עצמך?! יעזר הקדוש-
ברוך-הוא, שהפל יהיה טבעי, ואז טוב לך כל הימים.

נא ונא ראי למסר את נפשך על שלום-בית, ותתאזרי
במדת הסבלנות, שאין מדה יותר יפה מזו, ואפלו שזה בא
לך מאד מאד קשה, זכרי מה שאמר התנא הקדוש (אבות פ"ק
ה'): לפום צערא אגרא; ודעי לך, כשאשה עוצרת עצמה לא
לכעס וכו', על-ידי-זה היא מצלת את חיי הנשואין שלה וכו',
כי הפל תלוי כפי מדת הסבלנות, ולא להכנס בכעס וקנאה
וכו' וכו', והיא צריכה לראות, שלא תהיה לה שום תרעמת
על בעלה, כי האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית
ב, כג): "עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה, כי
מאיש לקחה זאת", ולכן אשרי האשה שקנתה לעצמה את
מדת הסבלנות לגבי בעלה וכו', ומוחלת לו על הפל,
ומתחזקים לאהב אחד את השני, שאז השכינה תשרה בתוך
הבית, ועל-ידי-זה יצליחו בחיי נשואיהם.

שׁו"ת   א' רעא   בְּרֶסֶלְב   קפג

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְּלוֹתַי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתַּפְּלֵל בְּעֵדָךְ, שְׂתַּהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה
מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁפִּילִי וְתִצְּלִיחִי.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רעא.

הָאֵם לְקִרְא לְעֲצָמֵי בִּשְׁם הַמָּלֵא שְׁלִי 'אוּרִי
יַעֲקֹב', אוּ רַק בִּשְׁם 'אוּרִי'?

שְׂאֵלָה:

מֵאַתּ אוּרִי: שְׁלוֹם לְכָבוֹד קִדְשֵׁת מוֹהֲרֵא"ש.
יְהִי רְצוֹן שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִתֵּן לָכֶם אַרְיִכוֹת יָמִים,
בְּרִיאוֹת וְשִׂמְחָה.
בְּשִׁנוֹלְדֵתִי, הוּרִי קִרְאוּ לִי אוּרִי יַעֲקֹב, יַעֲקֹב עַל שֵׁם
סַבָּא שְׁלִי, אוּלַם הוּרְדֵתִי אֶת הַשֵּׁם יַעֲקֹב מִשְׁמִי.
שְׂאֵלֵתִי הִיא: הָאֵם אֲנִי צְרִיךְ לְקִרְא לְעֲצָמֵי בִּשְׁמִי
הַמָּלֵא: אוּרִי יַעֲקֹב, אוּ לְהִשְׁאִיר רַק אֶת הַשֵּׁם אוּרִי.
וְכֵן הָאֵם לְכוּן בִּשְׁם יַעֲקֹב עַל שֵׁם סַבָּא שְׁלִי, אוּ עַל
שֵׁם יַעֲקֹב אַבְיָנוּ, וְאֵם בְּכָלֵל.
תּוֹדָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִיעִי לְסִדְר וַיֵּצֵא, ז' כִּסְלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל אוּרִי, גֵּרוּ וְאִיר.

לְנִכוּן קִבְּלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תשואות חזן על הברכות והאחולים, וכל המברך — מתברך מפי אל עליון.

השם של האדם הוא כמו שקוראים אותו בעת הברית, ולא שיך להוריד או להוסיף וכו', בדרך כלל קוראים את האדם רק בשם אחד, ולכן אם קוראים אותו רק אורי, תחזיק בזה, אבל אתה לא יכול לבטל את השם יעקב שנתנו לך וכו', ובכתבה מכרחים לכתב את שני השמות שנתנו לך בעת הברית, וכן בעת קריאת התורה צריכים לקרא אותו עם שני השמות.

יעזר הקדוש ברוך-הוא, שתצליח בחיים, ויאייר לך אורו ותברך בהארה נוראה ונפלאה מאד, רק תהיה תמיד בשמחה, ואל תתן את העצבות והדאגות שישלטו עליך. ואמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות הצלחה, חלק ב', סימן א'): מי שהוא שמח תמיד, על-ידי-זה הוא מצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' ערב.

אני מרגיש שאין לי משיכה לאשתי. האם זוג יכול לחיות בצורה כזו?

שאלה:

מאת משה: לכבוד מוהרא"ש.

אני ואשתי מנסים לעשות שלום-בית, אבל אני מרגיש שאין לי משיכה, ואני לא מרגיש קרבה לאשתי. מה יעזת הרב: האם זוג יכול לחיות בלי

משיכה או אהבה? אני מרגיש שאם לא יהיה שנוי, שוב יהיה מתח, שגיבוי לנתוק ולמריבות, דבר שגורם לנו להפרד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל משה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לעבד הרבה על מדת השמחה, כי אתה איש ממרמר מלא עצבות ודכאון פנימי וכו', ולכן פתאם אתה רואה את כל המומין והחסרונות באשתך וכו', ורק זו הסבה לכל הדמיונות שלך, שאין לך משיכה וקרבה לאשתך וכו', מה קרה פתאום? הרי תחת החפה הייתם הכי מאשרים, והיית שמש כמו מלך, ופתאם נכנס לך דמיון בראש שאין אהבה, ואין משיכה וכו', וממילא מזה יוצאות מחלקת ומריבות, וכן וכוחים וקללות ונבול פה וכו' וכו', אין זה אלא מחמת חסרון השמחה שיש בך.

ולכן אני מאד מבקש אותך, שתמסר את נפשך להיות רק בשמחה, כי עם עצבות לא פועלים שום דבר, רק מסתפקים יותר ויותר, ואף שאני יודע, שמרב צרות ויסורים ומרירות שעובר עליך, קשה לך להיות בשמחה, עם כל זאת אתה מכרח להכריח את עצמך עם כל הכחות רק להיות בשמחה, כי כשאדם שש ושמח, שום קלפה וסטרא אחרא לא יוכלו לגשת אליו, כי הטמאה זה רק עצבות, מה שאין פן הקדשה זה רק שמחה, ובזה אדם יכול למדד את עצמו אם הוא בהקדשה וכו', או אם הוא בהטמאה וכו', שישתפל איך הוא מחזק את עצמו בשמחה, כי השמחה מדביקה את

הָאָדָם אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְאִז תִּרְאֶה אִיזוֹ אִשָּׁה טוֹבָה וְיָפָה יֵשׁ לָךְ, וְתוֹדָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַמַּתָּנָה שְׁנַתֵּן לָךְ.

וְזָכוֹר גַּם זָכַר מָה שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּבֵא מִצִּיּעֵא נט): לְעוֹלָם יֵהָא אָדָם זְהִיר בְּכבוֹד אִשְׁתּוּ, שְׂאִין בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֵלָא בְּשִׁבִיל אִשְׁתּוּ, שְׁנֵאָמַר (בְּרֵאשִׁית יב): "וּלְאֲבָרֵם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָה", וְהֵינּוּ דְאָמַר לְהוּ רְבֵא לְבָנֵי מְחוּזָא, אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכוֹ כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ [תְּכַבְּדוּ וְתִנְקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שְׁתַּתְּעִשְׂרוּ]. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן ט), שֶׁעֶקֶר הַעֲשִׂירוֹת בָּא בְּזָכוֹת הָאִשָּׁה, וְאוּי וְאוּי לְאָדָם שְׁשֵׁם עֵין עַל אִשָּׁה אַחֲרַת וְכוּ', שְׂאִז יִקְרָם אֲצִלוֹ (מִשְׁלֵי כו, כז): "כּוֹרָה שַׁחַת בָּהּ יִפּוֹל, וְגִלְל אָבָן אֶלִיו תָּשׁוּב".

מוֹבָא (סֵפֶר מְנוֹרַת הַמְּאֹר, גר ג', כָּלֵל ו', חֵלֶק ד', פָּרָק א'): אֵם הָאִשָּׁה נוֹהֶגֶת כְּרֵאוּי, מְצוּהָ עַל בַּעֲלָהּ לְכַבְּדָהּ וּלְשַׂמְחָהּ, וְשִׁלָּא יִכְנִיעֶנָּה יוֹתֵר מִדְּאִי, וְזֶהוּ טוֹב לוֹ, גַּם זְהִיר שִׁלָּא יוֹנֵה אוֹתָהּ בְּאוֹנָאוֹת שִׁלָּא כְּדִין אוּ בְּאוֹנָאֵת דְּבָרִים (דְּכָרֵי צַעַר), וִיחָא זְהִיר בְּתַבּוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּדֵי שִׁלָּא יְבוֹאוּ לְמַרְיבָה עַל זֶה, וְאֵם יִתְנַהֵג עִמָּה כְּרֵאוּי, יִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְהַשְׂכִּינָה מְגִן בַּעֲדָם, וְאֵם יֵאָהֲבָנָה כְּגוֹפּוֹ, מְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "וְהָיָה לְבָשָׂר אַחֲדָה", שֶׁהִיא צֹלַע מְצַלְעוֹתָיו, וְדָרְכּוֹ לְחַזֵּר אַחֲרֶיהָ וּלְפַיְסָהּ בְּכָל דְּבַר. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּמַסְכַּת נִדְּהָ (לא:), שֶׁאֵלוֹ תִּלְמִידָיו אֶת רַבֵּי דוֹסְתָאֵי בַר יֵנְאִי, מִפְּנֵי מָה אִישׁ מְחַזֵּר עַל הָאִשָּׁה, וְאִין הָאִשָּׁה מְחַזֵּרַת עַל הָאִישׁ? אָמַר לָהֶם: מְשַׁל לְאָדָם שֶׁאַבְדָהּ לוֹ אֲבָדָהּ, מִי מְחַזֵּר עַל מִי? בַּעַל אֲבָדָהּ (שְׁנֵאָבֵד הַצֹּלַע מִהָאִישׁ) מְחַזֵּר עַל אֲבָדָתוֹ, מִפְּנֵי מָה אִישׁ מְקַבֵּל פִּיּוּס וְאִין אִשָּׁה מְקַבֵּלַת פִּיּוּס? זֶה מְקַוֵּם שְׁנִבְרָא (אֲדָמָה רַכָּה סוֹפְגַת), וְזוֹ מְקַוֵּם שְׁנִבְרָאֵת (עֲצָם קָשָׁה שֶׁל הַצֹּלַע שֶׁאֵינָה סוֹפְגַת).

שו"ת א' רעג ברסלב קפז

הקדוש-ברוך-הוא יעזור לך, שתהיה תמיד בשמחה, ואשתך תמצא חן בעיניך, כי היא המתנה שנתן לך הקדוש-ברוך-הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רעג.

חמותי מסתכלת עלי בעין רעה, ומבקרת אותי, וזה גורם ופוחים ביני לבין בעלי

שאלה:

מאת ליאת: ברכת שלום לצדיק היקר. אני ובעלי התחתנו לפני כמה חודשים, ואני לא יודעת למה חמותי מסתכלת עלי בעין רעה, אני מרגישה שהיא מבקרת אותי על כל דבר, ולא מרצה ממני. כל זה גורם לי ולבעלי הטרי לזכוכים. אולי תוכלו לעזור ולהדריך אותי כיצד לנהוג? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וצא, ז' כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל ליאת תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שכך הוא דרך העולם, שפלה וחמותה אף פעם לא ישתוו וכו', ולכן תראי להשלים עם חמותך וכו', כי לא כדאי להיות צודקת, תהיי חכמה וכו', ועל-ידי-זה יחזר השלום-בית שלך בשלמות וכו', כי את צריכה לדעת,

שפלה וחמותה אף פעם לא תשתוינה, וזה טבע רע שונכנס בדמיון של חמות, כאלו הפלה גנבה את הבן שלה וכו', ואם הפלה פקחית ולא משיבה שום דבר לחמות וכו', על-גדי-זה תמיד ישרה השלום בינה לבין בעלה וכו', כי סוף כל סוף זו האמא שלו, וכואב לו אם את תדברי עליה וכו', ולכן תהיי פקחית, ואל תדברי לפני בעלך נגד האמא שלו וכו', תשחקי את המשחק וכו', וכך הכל יסתדר על הצד הכי טוב, אני מאוד מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שאת מבינה אל מה אני מתפונ וכו' וכו'.

את צריכה לדעת, כשזוג מתחתנים, בהתחלה זה מאד מאד קשה להם, לפעמים האשה עדין חוזרת בכל פעם אל ההורים שלה, והם אצלה יותר מבעלה, וזה כואב מאד מאד לבעל — "מדוע את לא נותנת לי את התשומת-לב?" "מדוע את רצה תמיד יותר אל האמא מאשר אלי?" וכן להפך, לפעמים הבעל חוזר בכל פעם אל ההורים שלו, והם אצלו יותר מאשתו, וזה כואב מאד מאד להאשה — "מדוע אתה לא נותן לי את התשומת-לב?" "מדוע אתה רץ תמיד יותר אל האמא מאשר אלי?" ולכן זוג שרוצים להצליח בנשואיהם, אסור לקנא אחד בהשני — למה עדין רצים יותר אל ההורים וכו', כי כך טבע העולם, שנמשכים למקום שנתנו להם חם ואהבה ביותר וכו'.

ולכן עד שהזוג מפירים את עצמם יותר ויותר, ונכנה ביניהם חם ואהבה והבנה הדדית, זה לוקח זמן, ואסור לקנא זה בזה וכו', ולא לחיות בקטנוניות כאלו הוא אוהב את ההורים שלו יותר ממני וכו', או כאלו היא אוהבת את ההורים שלה יותר ממני וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שיהיה ביניכם שלום-בית ואהבה אמיתית, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (סוטה יז): איש ואשה זכו — שכינה ביניהן; ואמרו (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה ה'): אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, ואי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת — שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי שלום, אמרו חכמינו הקדושים (שבת י') זה שמו של הקדוש-ברוך-הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום-בית, הינו שמו של הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית.

תהי פקחית, ותדעי איך לשחק עם חמותך וכו', העקר שיהיה בינה ובין בעלך אהבה גדולה מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רעד.

אני מאד רוצה להיות צדיק, אבל כל מה שאני מנסה לעשות בעבודת ה' — לא הולך לי

שאלה:

מיאת יוסף: שלום למוהרא"ש שליט"א.
זכיתי ברוך ה' לחזור בתשובה, ואני מאד רוצה להיות צדיק, אבל זה לא הולך לי. כל הדברים שאני מנסה לעשות בעבודת ה', הולכים לי הפוך, ואני נשבר מזה. אני מנסה להתקרב ולהתקדש, אבל לא מצליח. אולי הצדיק יכול לתת לי עצה איך להתחזק?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יוסף, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיות והירידות והנפילות שיש לכל בעל תשובה בהתחלת התשובה, הוא רק מחמת רבוי אור, שרוצה דברים שהם למעלה מכחותיו וכו', ועל-ידי-זה הוא לא עושה אפלו מה שהוא יכול לעשות, וזה חסרון מאד מאד גדול, כי עקר שלמות יהודי כשר, שיתנהג בתמימות ובפשיטות, ולא יצפה לגדולות, רק להיות יהודי פשוט לעשות את רצונו יתברך, ואז אף פעם לא יפל, מאחר שאין לו שום צפיות וכו', הוא רוצה להיות רק יהודי פשוט, ולקיים את דברי התורה הקדושה, ואז הוא שש ושמח תמיד.

וכבר אמר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, תרומות ומעשרות, הלכה ג', אות ב'), אשר באמת על-פירב העקר מה שאין האדם מתקרב להשם יתברך, ואינו חוזר בתשובה להשם יתברך, ואף שהוא חוזר, הוא תמיד שבור וכו', ויש לו מניעות עצומות וכו', אף-על-פי שהמניעה מחמת התגברות תאות הגוף וכו', אבל גם זה הוא מניעה גדולה מלהתקרב להשם יתברך.

הינו בשביל רבוי תבערת הלב להשם יתברך, שבוער חוץ מהמדה, כי בודאי אם נתפס איזה אדם, שהוא בכלל ישראל, שלא נזרקה בו עדין אפיקורסות ומינות וכו', אם נשאל אותו אם הוא חפץ בתשובה, לחזר להשם יתברך, בודאי הפל ישיבו פה אחד, שרוצים מאד מאד לשוב להשם

יתברך, ומתגעגעים לזה מאד מאד ימים ושנים, וגם אם נשאל אותו — אם רוצה לעשות איזה דבר בשביל השם יתברך, כדי לשוב אליו יתברך, כגון: ללמד דף גמרא או לתן פרוטה לצדקה, או לילף לטבל במקנה, וכיוצא בזה מדברים המקדשין את האדם, בודאי ישיב בפה מלא 'הן', כי בודאי אני מרצה לעשות בכפלים, אפלו כפל כפלים מכל זה, ובלבד שיועיל לי, כי אני יודע, שכל זה אינו מועיל לי, לפי עצם רבוי הפגמים והחטאים שפגמתי נגדו יתברך, ומחמת זה שנדמה לו, שכל זה לא יועיל לו, על-כן אינו עושה כלל וכו', עין שם באריכות איך שמסביר, שאדם לא מאמין שעם פרוטה לצדקה, מדביק נשמתו באין סוף ברוך הוא, ועל-ידי טבילת מקנה הוא מטהר את נשמתו, ועל-ידי דף גמרא הוא ממשיך על עצמו כל החסדים שבעולם, כי מרב חלישות הדעת וקטנות המחין, נדמה לאדם שפכר לא יועיל לו כל אלו הדברים, כי הוא נפל כל-כף בנקבא דתהומא רבא, עד שאבד מנוס ותקנה ממנו וכו' וכו'.

ולכן אינו עושה כלום וכו' וכו', ועל-כן אל תהיה בטלן, תתחיל לחפש את הנקודות טובות שיש בך, תהיה שש ושמח עם זה, כי תהלה לאל, יש לכל בר ישראל המון מצוות, כמאמרם ז"ל (ברכות נו.) על הפסוק (שיר השירים ד'): "כפלח הרמון רקתך" — מאי רקתך? אפלו ריקנין שבה מלאים מצוות כרמון; צריכים רק לשמח עם זה.

וכן אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה ה'): תני בשם רבי מאיר, אין לך אחד מישראל שאינו עושה מאה מצוות בכל יום: קורא את שמע, ומברך לפנייה ולאחרייה, ואוכל את פתו, ומברך לפנייה ולאחרייה, ומתפלל שלש פעמים של שמונה-עשרה, וחוזר ועושה שאר מצוות ומברך

עליהן. וכן היה רבי מאיר אומר: אין לך אדם בישראל, שאין המצוות מקיפות אותו. תפלין בראשו ותפלין בזרועו, ומזוזה בפתחו, מילה בבשרו, ארבע ציציות בטליתו מקיפין אותו. הוא שדוד אמר (תהלים קיט): "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך". וכן הוא אומר (תהלים לד): "חונה מלאך הוי"ה סביב ליראיו ויחלצם".

ולכן תרגיל את עצמך רק לשמח עם הנקודות טובות שיש בך, ולא תרצה שום שֶׁכֶר על שום דבר, ואז תהיה הכי מאשר בחיך. ואמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות שמחה, סימן א'): כשאדם עושה מצוה בשמחה, בידוע שלבו שלם עם אלקיו, כי שמחת המצוה מראה את טהר הלב של האדם, שכוננתו לעשות רצונו ותברך באמת בלי שום חשבונות פרטיים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' ערה.

למרות שאינני בררנית, הזווג שלי מתעכב,
וקשה לי להמתין לישועה

שאלה:

מאת רבקה: לכבוד הרב שלום.

אני בחורה חרדית בת עשרים ושתים בוגרת מאד, וברוך ה' מקרבת לרבנו הקדוש. אני מאד רוצה להקים בית ומשפחה, וכבר ארבע שנים אני יוצאת לשדוכים, ואני מרגישה שעניפתי נפשית. אני בחורה מאד רגישה. קראתי שֶׁהֶרֶב פותב, שצריך לרדת דרגה, ולא לחפש אחר דרישות מגזמות שנובעות

מבִּרְרֵנוּת וְגֵאוּהוּ, וְרֵאוּי לְצִיָּן שְׂאִינְנִי בְּחִירָה בְּרִנְיָת, וְכָל מִבְּקָשִׁי רַק יִרְאֵת שְׁמַיִם וְאַהֲבַת הַתּוֹרָה שְׂזָה הַעֲקָר בְּשִׁבְלִי.

אֲנִי מְאֹד מִתְחַזְּקֵת לְאַרְךָ כָּל הַתְּקוּפָה שֶׁל הַשְּׂדוּכִים גַּם מִבְּחִינָה רִוּחַנִית, הַתְּחַזְּקוֹת בְּאַמוּנָה, תְּפִלוֹת וְהַתְּבוּדוֹת, שְׂאֵלֹוּלִי הַעֲכוּב לֹא הֵייתִי מְגִיעָה לְדַרְגָּה הַרִוּחַנִית שֶׁבָּהּ אֲנִי הַיּוֹם, וְעַל כֵּן מוֹדָה לְה'. וּבְכָל זֹאת עַל אִף רַבּוּי הַתְּפִלוֹת, נִרְאָה כְּאִלוּ אֵין שׁוּם דְּבָר בְּאַפְקֵי, וְגַם כְּאִשֶּׁר יֵשׁ הַצָּעָה, אֲנִי מְגִיעָה עִם פְּחוֹת אֲנֶרְגִּיּוֹת וְעִם חֲשֵׁשׁ, שְׂאֵוֹלִי אֶתְאַכְזֵב שׁוּב.

אֲנִי מְאֹד מִבְּקָשֵׁת מִכְּבוֹד הַרַב, שְׂתִיתִן לִי יַעֲזֶה אִידֵּךְ אוֹכֵל לְהַחֲזִיק אֵיתָנָה לְאַרְךָ הַהִמְתָּנָה (הַמְתַּנְּנִי"ה) מִבְּלִי לְהַשְׁבֵּר, וְכִיצַד אוֹכֵל לְהַסְתַּפֵּל בְּעוֹד הַבְּטִיִּם שֶׁל אֲמוּנָה עַל הַעֲכוּב.

בְּבִרְכַּת "וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ", יְהִי רְצוֹן שְׂתִבְרַכּוּ מִפִּי עֲלִיוֹן, רַב בְּרִיאוֹת וְנַחֲת.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר וַיֵּצֵא, ח' כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל רַבְּקָה תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבֶךָ.

דְּעִי לָךְ, מַה שְׂתִּפְלוֹת פּוֹעֲלוֹת, שׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם אֵינּוּ פּוֹעֵל, וְלִכֵּן תִּמְשִׁיכִי לְהַתְּפַלֵּל אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִרְאִי נִסִּים נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. יֵשׁ קוּוֹנְטֵרַס "מְצִיאַת הַזּוּוּג", תֵּאמְרִי אֶת הַתְּפִלוֹת הַמוֹבָאוֹת שֶׁם, וְתִרְאִי נִסִּים נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ, כֵּן תִּקְיָמִי כָּל מַה שְׂנֵאָמַר שֶׁם, כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אָמְרוּ אֶת הַתְּפִלוֹת הַמוֹבָאוֹת שֶׁם אֲרַבְּעִים יוֹם, וּכְשֶׁגָּמְרוּ — מְצָאוּ אֶת זּוּוּגָם, אֲזִי אֲנִי מְקַנְהָה שְׁגָם אֶצְלָךְ יִהְיֶה כִּכָּה, רַק אֶל תִּכְנָסִי בְּלַחֲץ, מֵאַחַר שְׂאֵת אוֹמְרַת, שְׂאֵת לֹא

בְּרִנָּת, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּצְלִיחֵי בְּחַיֵּיךְ. הָעֶקֶר לֹא לְהִיּוֹת שְׂבוּרָה, כִּי אִם אֶת מְקַרְבַּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, אֶת צְרִיכָה לְדַעַת מַה שָּׁאָמַר (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פט), שֶׁהַצְּדִיק הוּא הַשְּׂדִכָּן, וְכֵן מוֹבָא (תַּיִי-מוֹתֵר"ן, סִימָן פד), שְׂרַבְּנוּ ז"ל שָׁאֵל — מַה תְּהִיָּה פְּרִנְסְתִּי? וְעֵנָה, שָׁאָמְרוּ לִי, שָׁאֵהִיָּה שְׂדִכָּן. וְלִכְּנַ בּוֹדָאֵי מֵאַחַר שֶׁאֶת מְקַרְבַּת אֵלָיו, הוּא יִדְאָג לָךְ לְשִׂדּוּף, רַק תְּהִי שְׂמִחָה וְעֲלִיזָה, וְלֹא לְהַשְׁכֵּר מְשׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם, כִּי יֵשׁ נְשֻׁמוֹת שֶׁעַד שְׂמִזּוּגִים אוֹתָם יַחַד לוֹקַח הַרְּבָה זְמַן וְכוּ', יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂמִסְפִּיק חֲכִית, וְעַכְשָׁו תִּמְצְאֵי אֶת בֶּן זוּגָף בְּסִימָן טוֹב וּבְמִזָּל טוֹב.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שָׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁפִּילִי וְתַצְלִיחֵי.

הַמֵּאֲחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רעו.

אֲנִי עוֹמֵד לְהִתְחַתֵּן. הָאֵם יֵשׁ עֲנִין לְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה בְּטַבְעַת מְכֻסָּף? וְהָאֵם הָרַב מְמַלִּיץ עַל תְּאָרִיךְ מְסִים לְחִתְנָה?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת אִיתָן: שְׁלוֹם לְכָבוֹד הָרַב. אֲנִי מִתְכַּוֵּן לְהִתְחַתֵּן בְּעוֹד כְּמָה חֲדָשִׁים עִם מִישֵׁהִי. בְּרִצּוֹנִי לְשָׂאֵל כְּמָה שְׁאֵלוֹת: הָאֵם יֵשׁ עֲנִין לְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה בְּטַבְעַת נְשׂוּאִין מְכֻסָּף? הָאֵם יֵשׁ תְּאָרִיךְ מְסִים שֶׁהָרַב מְמַלִּיץ לְהִתְחַתֵּן? יֵשׁ לְצַו עֲדִין לֹא סְגַרְתִּי עִם

שו"ת א' רעו ברסלב קצה

הוריקה את העגנון, ואני מבקש את ברכתך להצלחתנו.
תודה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויצא, ח' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל איתן, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתתחתן בסימן טוב ובמזל טוב, ותשתדלו שיהיה ביניכם תמיד שלום ואהבה והבנה הדדית, והשכינה תשרה אצלכם.

הטבעת של הקדושין מכרחה להיות של כסף דיקא, ויש בזה סוד נפלא.

כל יום מסגל לעשות בו חתנה, ואף שיש מנהגים בזה וכו', זה בכה וזה בכה וכו', אבל חכמינו הקדושים אמרו (פסחים קי): כללא דמילתא כל דקפיד קפדי בהדיה ודלא קפיד לא קפדי בהדיה, ומיהו למיחש מיבועי; ואף ששם מדבר מזוגות וכו', עם כל זאת מובא בספרים, שזה תלוי באדם, איך שהוא מקפיד בדבר וכו', והיות שהדור היום כל-כף פרוץ, לא צריכים לחכות או לברר איזה יום וכו', אלא כדאי להתחתן מה שיותר מהר, כי כן אמרו חכמינו הקדושים (יומא עב): על פסוק (תהלים יט): "יראת הוי"ה טהורה עומדת לעד", אמר רבי חנינא, זה הלומד תורה בטהרה, מאי היא? נושא אשה ואחר-כך לומד תורה.

ולכן כל יום הוא יום סגלה להתחתן בו, העקר להיות אדם שלם מה שיותר מהר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רעז.

**האם הסגלה לתת צדקה כמנן הישועה
שצריכים, מועילה לכל דבר?**

שאלה:

מאת דוד: שלום וברכה לכבוד קדשת האדמו"ר מוהרא"ש שליט"א.
ראיתי בתשובה שפרסמה באתר ברסלב סיטי, שרבנו אמר, שמי שצריך בנים, יתן לצדקה כמנן "יתן לי בנים". האם אפשר לעשות את הסגלה הזו לכל הדברים שצריכים, למשל כמנן "יתן לי זוג" או כמנן "יתן לי פרנסה"? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויצא, ח' כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דוד, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את הסגלה הזו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות צדקה, חלק ב', סימן יד): יש תפלות שאינם נתקבלים למעלה, אלא עד שנותנים כל כף מעות לצדקה כפי מספר האותיות של

התפלה השייך לזה הדבר, למשל כשמתפלל אלו התבות: "תן לי בנים", צריך לתן צדקה כמספר אותיות "תן לי בנים"; זה שייך על כל דבר, כגון: "תן לי פרנסה", "תן לי בריאות", "תן לי זיווג", שיתן צדקה כמספר זה.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שגנזכה לקיים את דברי רבנו ז"ל בתמימות ובכפשיטות, בלי שום חכמות פלל, אשר רק זה נקרא ההתקרבות אליו, כמו שאמר (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קכג): העקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי פרשת שופטים): 'אפלו אומר לך על ימין שמאל ועל שמאל ימין תציית אותו, ולהשליך מאתו פל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שגשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק; כי העקר לבטל את שכלו המדמה והבדוי לגמרי, ולציית את הצדיק על כל אשר אומר, ורק זו נקראת התקרבות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רעח.

האם יש לרב פרטים לגבי ספרי ר' אברהם בר'
נחמן שאבדו ולא נדפסו?

שאלה:

מאת מלאכי: לכבוד מוהרא"ש שליט"א.
שלום רב ותודה רבה על ספריו והשו"ת הנפלא
המחזקים אותנו מאד מאד. ה' גאריף ימיו על
ממלכתו מתוך בריאות איתנה, ויזכה להוציא כל
רצונותיו אל הפעל.

ראיתי בספר "שערי צדיק" — מכתבי ר' גדליה
קעניג, זכר צדיק לברכה, שמזכר שם ספר מר'
אברהם בר' נחמן בשם "אמונה בידיעה רוחנית", וכן
שמעתי פעם שהיה לר' אברהם בר' נחמן ספרים
רבים, שחלקם נעלמו בעיר העתיקה כשנכבשה על-
ידי הערבים, וחלקם לא רצה להדפיס.
רצייתי לדעת, האם יש לכבוד הרב פרטים בזה, ואם
מצוי ספר זה הנזכר לעיל? תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת קדש לסדר ויצא, ט' כסלו
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מלאכי, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ז', וסימן סח), שעקר
השלמות של הצדיק שיהיה למעלה ולמטה, הינו מצד אחד

שהוא יהיה דבוק בו יתברך, ולא יסיח דעתו ממנו יתברך כרגע, ומצד שני צריך לרדת להכי ירוד ופחות, ולהבין גם אותו, ויוכל לשחק אתו, עד שיוציא אותו משאול תחתית ומתחתיו, וזה היה רק רבנו ז"ל יכול, כי מרב עמקו וגבהו וגדלו בהשגתו יתברך, שעלה מעלה מעלה במקום שעדין אף אחד לא עלה וכו' וכו', ולכן יכול לרדת לעמקי עמקים בשאול תחתית ומתחתיו וכו' וכו', איפה שהכי גרועים מנחים וכו' וכו', וזו מציאות, ורואים בחוש, שאין צדיק בעולם, שיכול לרדת אל הכי ירודים ופחותים, שמנחים במקומות המגנים והמלכלכים והמזהמים וכו', ותהיה לו שפה אתם, ויוכל להגביה אותם, ולהחזיר אותם עד רום גבהי מרומים וכו', וכמו שאמר רבנו ז"ל בפרוש (סי' מוה"ר), סימן ש'): פמה צלם אלקים היו מנחים ברפש, שאני הוצאתים מהרפש והטיט שהיו שם, ועל ידי נתקרו אליו יתברך בהתקרבות פזו, שאין להם להתביש מצדיקים גדולים וכו', כי נראה בחוש, שהמתקרבים אלי נשתנה פניהם, ובא עליהם פנים של יהודי, בחינת צלם אלקים. הלא יש אצלי אנשים שאיני יודע אם השאול תחתיות היה די להם, כי גם השאול תחתיות היה קטן לפניהם, שאם היה אפשר להם לחתור תחת שאול תחתית, היו חותרים, ועל ידי נתקרו וכו'.

ואת הכח הזה מסר רבנו ז"ל לתלמידו מוהר"ת ז"ל, שהוא יכול לרדת אל עמק בור ודוה, לחזק וילעודד וילשמח את כלל נשמות ישראל, כי רק הוא הבין את רבנו ז"ל, שכל ענינו הוא רק התחזקות, לחזק את כל השבורי לב, הנדכאים שבורים ורצוצים מרב עוונותיהם וכו', ועל קטב זה נבנו כל ספרי ה"לקוטי-הלכות", שהוא ירד אל סוף דעתו של רבנו ז"ל, שהעקר לרדת אל הפחותים והירודים והנפולים

והמשלכים בעוונות חמורים וכו', להוציאם משמה, ולהגביה אותם ולהחזירם אל אמתת מציאותו יתברך.

הקדמתי לך את ההקדמה הזו, כדי שתבין היטב יסוד גדול בתסידות ברסלב. היו בין אנשי שלומנו המון תלמידים בעלי מדרגה נשגבה מאד, ואחד מהם ר' אברהם בר' נחמן מטולטשין ז"ל, שחבר כמה ספרים עמקים, כגון: ספר "באור הלכותים" — פרוש עמק על ה"לקוטי-מוהר"ן, וכן פרוש על ה"ספורי-מעשיות", ועוד נשארו ממנו המון כתבי יד שנאבדו בעיר העתיקה, בעת הגולה שהגלו הירדנים, ימח שם, את תושבי עיר העתיקה, עם כל זאת מה שיש לנו ממנו, הם ספרים עמקים מאד, כגון: "באור הלכותים", שהוא מבאר מגיה וביה וכו', את דברי רבנו ז"ל בעמקות גדולה.

אבל זה לא אומר שזה סוף פסוק וכו', כי דבר רבנו ז"ל הוא לרדת אל הכי ירודים ונפולים, ולהגביהם מהשאול תחתית ומתחתיו, כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד): אי אפשר לקרב את הגרים עם בעלי תשובה, אלא על-ידי תורה, כמו שכתוב (משלי ח') "יפוצו מעינותיך חוצה", שצריך להשקות אותם שהם מבחוץ, להודיע להם הדרך ילכו בה. וזהו (ירמיהו טו): "אם תוציא יקר מזולל", ודרשו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פח.): אלו שמקורבים בגי-אדם לעבודת השם יתברך, וזהו נקרא 'מוציא יקר מזולל', הינו מזילותא דגלותא, כי יש אנשים שנפלו כל-כף וכו', שאי אפשר לקרבם אלא על-ידי תורה, וזה נעשה על-ידי מוהר"ן ז"ל, שרמז עליו (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'), שהמגני ארץ יכולים לעצר מתבערת תאות נאוף, כי יש להם דבורים פשרים להחיות ולהשיב את הנשמות הנפולות, כי יש נשמות שנפלו,

שְׁצָרִיכִים לְהַחֲיוֹת וּלְהַשִּׁיב אוֹתָם בְּכֹל מִינֵי מְטַעְמִים
הַמְּשִׁיבִים אֶת הַנֶּפֶשׁ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְזֶה נֶעֱשֶׂה רַק עַל-יְדֵי
דְרָכּוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, לֹא-כֵן אֱלוֹ שְׁלוֹמֵדִים בְּעֶמְקַת הַפֶּשֶׁט
וְכוּ', הֵם לֹא יְכוּלִים לְרַדֵּת לְהִמּוֹן עִם וְכוּ'.

וְהִנֵּה ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל חִבֵּר אֶת פְּרוּשׁוֹ עַל
הַ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", בְּסִפְרוֹ "בְּאוֹר הַלְקוּטִים", וְחִלַּק אֶחָד
מִפְּרוּשׁוֹ בַתּוֹרָה "וַיְהִי־נָא פִי שְׁנַיִם בְּרוּחֶךָ" (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן, חֵלֶק
א', סִימָן סו), נִקְרָא בְּשֵׁם: "אַמוּנָה וַיְדִיעָה רוּחַנִית", וְכוּתֵב שָׁם
בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: וְלָרֵב עֵמֶק וְדַקוּת וְהַפְּלֵאת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר כְּתַבְתִּי
בְּחֶדֶר הַזֶּה, יֵרֵאתִי וְנִפְחַדְתִּי פֶּן יִהְרְסוּ הַקּוֹרְאִים וְהַמְעֵינִים בּוֹ
לְדַרְשׁ וְלַחְקֹר עַל-יְדֵי-זֶה גַם בְּמַפְלָא וּמְכַסֶּה לְכֹל אָדָם יוֹתֵר
מִגְּבוּל דַּעְתּוֹ, אֲצַלְתִּי וַיַּחֲדַתִּי אוֹתוֹ לְהִיּוֹת לְחִבּוּר וְסִפָּר בְּפָנַי
עֲצָמוֹ, וְלִמְשַׁמְרַת מְדוּר לְדוּר, לְבַל יִתְגַּלֶּה וַיִּנְתֵּן לְדַפּוּס, עַד
כִּי יָבֹוא שִׁילָה, עֵינֵי שָׁם; וְזֶה נִמְצָא בְּכַתֵּב יָד, וְגַם לִי יֵשׁ
הַעֲתָק מִזֶּה. אֲבָל הַהֶכְרַח לֹאמַר אֶת הָאֱמֶת, כְּפִי שְׁאֲנִי מִפִּיר
אֶת הַדּוּר הַזֶּה, וּמָה שְּׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְכוּ', וְאֶפְלוּ עַל
שְׁאָר אַבְרָכִים וְכוּ', לֹא הִיָּה צְרִיךְ ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל
כָּל-כֶּף לִירֵא וְלַפְחֹד פֶּן יִהְרְסוּ הַקּוֹרְאִים וְהַמְעֵינִים בּוֹ וְכוּ',
רַבִּם כְּכֹלֵם לֹא מְבִינִים מִמִּילָא מַה שְּׁכַתוּב שָׁם, וְזֶה אֲצַלֵּם
כְּסִפְרֵי הַחֲתוּם, וַיֵּשׁ מִסְפִּיק סְפָרִים מִסְפָּרֵי קִבְלָה, שְׁנֹדַפְסוּ
בְּעֶמְקַת וּבְעֶמְקוֹת עֲצוּמָה, כְּגוֹן: "מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת" "בְּרִית כְּהֵנֵת
עוֹלָם" וְכוּ' וְכוּ', שְׁהֵם סְפָרִים מְאֹד מְאֹד נַחוּצִים, אֲבָל מִי
שֶׁלֹּא אוֹחֵז בְּזֶה, לֹא מוֹצֵא אֶת יָדוֹ וְרִגְלוֹ בָּהֶם.

הַכֹּלֵל, שְׁעַקֵּר הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנּוֹ ז"ל הוּא הֵן לְדַרְי מַעְלָה,
לְהַרְאוֹת לָהֶם שְׁעֵדִין לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם בִּיְדִיעַת הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ
שְׁמוֹ, וּכְכֹל שֶׁזָּכוּ לְהַשִּׁיג כְּבָר בְּעֶמְקַת חֻכְמַת הַקִּבְלָה וְכוּ', עֵדִין
אֵינָם מִתְחִילִים לְדַעַת כְּלוּם, כִּי לְגִדְלָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין חֶקֶר,

וככל שאדם יחשב שפכר הגיע לאיזו השגה, מראה לו רבנו ז"ל, שעדין לא התחיל כלל וכו' וכו', ולהפך — אלו שנפלו וינדרו לעמקי עמקים בהשאול תחתית ומתחתיו, שעשו את הכי גרוע, רחמנא לישזבן, עדין יכולים לחזור ולשוב אליו יתברך. וזו גדלתו של רבנו ז"ל, שאין בשום ספר בעולם גלויים כאלו — איך שני הפכים בנושא אחד, מצד אחד הוא עולה אל הבעלי מקבלים שעוסקים בעמק קבלה, ועדין מראה לדעת שהם חיים בדמיון אחד גדול, ועדין לא משיגים שום השגה וכו', ודיקא שם הם יכולים לבוא לטעיות גדולות וכו', כי שם יכולים לטעות בדמיונות גדולים וכו', ויחשב שהוא כבר הגיע לאיזו השגה וכו', ועדין עומד בחוץ לגמרי וכו', ולהפך אלו הירודים והנפולים, שאפלו השאול תחתית ומתחתיו לא מספיק להם, כי אפלו שם הם מחפשים עוד יותר בירידה אחר ירידה ובנפילה אחר נפילה, עם כל זאת בגדל כח הקדושה והטהרה של רבנו ז"ל, והשגתו הנוצאה והנפלאה מאד, שעדין לא הגיע לזה שום צדיק בעולם, הוא יכול להגביה את כלם וכו'.

ולכן העקר לעסק הרבה בספרי רבנו ז"ל ובספרי מוהרנ"ת ז"ל, ושם תמצא מרגוע לנפשך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרובה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רעט.

אָנִי רוֹצֶה לָבוֹא לְלַמַּד בִּיבְנָאָל, אַךְ אָבִי מְצִיעַ לִי
לַעֲבֹד אַצְלוֹ. מֶה הָרַב מְצִיעַ לַעֲשׂוֹת?

שאלה:

מאת רז: שלום רב למוהר"א"ש, אני מאחל לך, שתאריך ימיה ושנותיה בנעימים, ותמשיך להשקות אותנו ממימי הנחל הזובע.

אני חיל שעומד לסיים את הצבא, ורוצה לבוא לבינאָל, כדי ללמוד תורה, אך אבא שלי רוצה להכניס אותי לעבודה אצלו. העבודה שהוא מציע לי תאפשר לי ללמוד ברב היום, ולקבל משכורת גבוהה ויתנאים טובים, אך מצד שני אני רוצה להיות בבינאָל. מה אתה ממליץ לי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"ב כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל רז, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תודה רבה מאד על האחוליים והברכות, וכל המברך — מתברך מפי אל עליון.

אתה צריך לדעת, שפך אמרו חכמינו הקדושים (אבות, פרק ב'): יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון. ולכן אם יש לך עכשוו הזדמנות פז, שהאבא יכניס אותך לעבודה אצלו, ואתה בעצמך כותב, שהעבודה שהוא מציע לך תאפשר לך ללמוד תורה רב היום, ויתקבל

משפּרת טובה ותנאים טובים, תפס את זה, ותודה להקדוש-ברוך-הוא על החסד חנם שעשה אתך, הן הודמנות פז פזו, והן שיש לך אבא נפלא כזה שדואג לך.

והקדוש-ברוך-הוא יעזר, אם תתמיד בשיחה בינך לבין קונך, שזה תפלה והתבודדות שלמד אותנו רבנו ז"ל, וכן תקבע לעצמך שעורים כסדרן ללמד בכל יום בסדר נכון — מקרא: חמש ורש"י ותרגום מפרשת השבוע. משנה: שתתחיל לגרס פּרקים משניות מהתחלת ברכות, עד שתזכה לסיים ששה סדרי משנה, ותתחיל עוד פעם ועוד פעם וכו' וכו' כל ימי חייך, כי למוד משנה מטהר את הנשמה מכל מיני חלדה. גמרא: תלמד בכל יום דף גמרא, אם אפשר בסדרת הדף היומי — מה טוב ומה נעים, ואם אי אפשר, אזי תתחיל ללמד ממסכת ברכות דף אחר דף, מסכת אחר מסכת, עד שתזכה לסיים את הש"ס, כמובן תעשה בד' חלקי שלחן ערוך, ללמד כסדרן מהתחלת ארח חיים, וכשתסיים תתחיל ללמד יורה דעה, וכשתסיים תתחיל ללמד אבן העזר, וכשתסיים תתחיל ללמד חשן משפט. בפעם הראשונה והשנייה והשלישית תלמד רק מחבר ורמ"א, כדי שתדע כל סימן בשלחן ערוך על מה זה מדבר. מלבד זאת כדי שתהיה בקי בהלכה, תלמד בקצור שלחן ערוך "ילקוט יוסף", כדי שתדע איך יהודי צריך להתנהג, ואם תתנהג ככה, אזי תהיה לך הצלחה גדולה מאד, כי בקלות תוכל ללמד תורה, כי אם לומדים בסדר מסדר, אז נכנס חשק חדש ללמד בכל יום בהתמדה גדולה. ואם תתנהג כך, לא יקח הרבה זמן, שתזכה למצא את בת זוגך, ותתחתן לשם שמים, ותבנה בית גאמן בישראל.

חוק וְאִמָּץ מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתִכְרִיחַ אֶת עֲצָמָךְ רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה זֶה רְפוּאָה בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וּכְשֶׁאָדָם שָׂמַח, מִתְרַחֶכֶת דַּעְתּוֹ, וְיִכּוֹל לְהַחֲדִיר בְּעֲצָמוֹ אֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וּבְרַגַע שְׂחִזְק בְּאֱמוּנָה, שְׂאִין בְּלַעֲדָיו יִתְבַרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח פִּיו לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רַעְהוֹ, אֲשֶׁר זֶה הַתַּעֲנוּג הֵכִי גְדוֹל, וְטוֹעַם טַעַם עוֹלָם הֵבֵא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּכְמוֹ שֶׁפְּתוּב (וַיִּקְרָא כו, יב): "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים, וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעַם", וּפֶרֶשׁ רַש"י: "אֲטִיל עִמְכֶם בְּגֹן-עֵדֶן כְּאֶחָד מִכֶּם, וְלֹא תִהְיוּ מִזְדַּעְזָעִים מִמֶּנִּי" וכו', אִיזָה תַעֲנוּג שְׂאָדָם מְרַגֵּשׁ שְׂמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא נִמְצָא וְאִין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וְהוּא יִכּוֹל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַרֵךְ פְּנִים אֶל פְּנִים. וְאֶל מְדַרְגָּה זוֹ רַבְּנוּ ז"ל רוֹצֵה לְהֵבִיא אוֹתָנוּ, וְזֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי תַקְוָה הַשִּׂמְחָה, וְלִכֵּן תִּמְסַר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאִנִּי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ, שְׂתִהְיֶה לָּךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָּךְ בְּרַבָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רפ.

כיצד זוכים להרגיש תמיד שפלות וצמאון לה'
יתברך?

שאלה:

מאת דוד: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
תמיד אחרי שאני נכשל בחטא המגנה של הוצאת זרע
לבטלה, רחמנא לצלן, אני מרגיש שפלות וצמאון לה'
יתברך, אבל אחר-כך פשעובר קצת זמן, מפסיקים
השפלות והצמאון הנזכר למעלה. מדוע זה ככה?
האם יש עצה שתמיד ארגיש שפלות וצמאון לה'
יתברך? מאד ישמח וירפא את נפשי האמללה, אם
כבוד קדשת מוהרא"ש גאות לענות לי.
המתפלל בתמידיות לרפואתכם השלמה והמהירה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"ב בסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דוד, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע, שהחטא המגנה הזה של הוצאת זרע
לבטלה, מטמטם את המוח ומעקם את הלב, ומכניס באדם
קשיות וספקות עליו יתברך וכו' וכו', כי כל המחשבות של
כפירות ואפיקורסות שגכנסות באדם, זה רק על-ידי
שנכשלים בחטא המגנה הזה, מלבד זאת מה שאמרו חכמינו
הקדושים (נדה יג.): אמר רבי יוחנן, כל המוציא שכבת זרע
לבטלה חייב מיתה; ואמרו (שם): רבי יצחק ורבי אמי אמרי
כאלו שופך דמים, שנאמר (ישעיה נז, ה): "הנחמים באלים תחת

כל עץ רענן, שוחטי הילדים בנחלים תחת סעיפי הסלעים", אל תקרי שוחטי אלא סוחטי; כי מפל טפה וטפה יכול להולד ולד, וכשפוחט את זרעו לבטלה, הוא שוחט את ילדיו, והעוץ הזה מטמטם את המוח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת ובאיאוש גדול, כאלו הקדוש-ברוך-הוא שונא אותו, ולא צריך אותו וכו'.

ובאמת למה כל-כף חמור החטא הזה? כי מפל טפת זרע יכול להולד ולד, כשאדם מוציא את זרעו לבטלה, על-ידי-זה הוא הורג את הולד וכו', ואם אחד הורג בן אדם, הרי הוא רוצח, ואם הורג שני בני אדם, הוא רוצח שברוצחים וכו', וכן ככל שאדם הורג יותר אנשים, הוא ארכי רוצח, ומפל שפן כשאדם הורג את בנו או את בתו, זה רוצח משגע וכו', והנה מובא בספרים שאם יסתכלו בטפת זרע, יראו שמתנועע ולד שלם, ראש, גופה, ידים ורגלים וכו', ולכן כשאדם מוציא זרע לבטלה, הרי הוא הורג ולד, ומפל שפן כשמוציא זרעו לבטלה כמה וכמה פעמים, הרי הוא רוצח וכו'.

ולכן החמירו על זה חכמינו הקדושים יותר מהכל, מלבד שהחטא הזה מכניס באדם, שיהיה תמיד ממרמר ומדכא. ולכן שלח לנו הקדוש-ברוך-הוא את רבנו ז"ל לדור הזה, כדי להציל את כל אלו הנשמות הנפולות והפגומות, ולהוציא אותם מהשאול תחתית ומתחתיו. ולכן עצתך — להתקרב אל רבנו ז"ל על-ידי למוד ספריו הקדושים, שאין למעלה מזה, כי רבנו ז"ל מכניס באדם תקנה לחיות וכו', ונותן עצות איך לצאת מזה.

היה טוב מאד, שתעשה לעצמך שעור בספר הנפלא

"קדשת ישראל", המדבר מהחטא הזה, ועצות איך לצאת מזה, וכן ספר "אוצר הקדשה", שגם-כן מלא עצות איך לצאת מהחטא המגנה הזה, כי מי שנפל בחטא הזה, קשה לו מאד מאד לצאת ממנו, כי זה מטמטם לו את כל השכל והדעת, עד שנעשה אמלל לגמרי.

ולכן תעשה כל מה שביכולתך לקבל על עצמך קבלה חזקה שזהו זה, אתה לא חוטא יותר בחטא המגנה הזה, שאתה הורס את הבריאות שלך וכו' וכו', כי מובא (שליחן צדיק, אבן העזר, סימן כג): אסור להוציא שכבת זרע לבטלה, ועון זה חמור מכל עברות שבתורה וכו', אלו שמנאפים ביד ומוציאים שכבת זרע, לא די להם שאסור גדול הוא, אלא שהעושה זה בנדוי הוא יושב, ועליהם גאמר (ישעיה א, טו): "ידיכם דמים מלאו", וכאלו הרג הנפש; ולכן אתה צריך לקחת את עצמך בידך, ולהפסיק עם הזבל והזהמא הזו, שהורסת את החיים שלך.

תרגיל את עצמך לומר בכל יום את ה'תקון הפלילי, עם התפלה שאחריה, שתקן מוהרנ"ת ז"ל, ותתודה בכל יום אליו יתברך, ואז ושב ורפא לך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רפא.

האם זה נכון, שאשה עקרה שתלמד בספר
'ספורי מעשיות' תזכה להריון?

שאלה:

מאת בת אל: אני מאחלת למוהרא"ש רפואה שלמה
במהרה.

רציתי לשאל: האם זה נכון שאומרים בשם רבנו,
שכל עקרה שתלמד "ספורי מעשיות" תזכה להריון?

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"ב כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל בת אל תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן, סימן כה): אשה עקרה שתקרא
בספורי מעשיות, תפקד לטובה, ותזכה לבנים; כי הספורי-
מעשיות של רבנו ז"ל, הם באים מעולם מאד מאד גבוה,
המסגל לעורר את האדם מהשנה ולחזור בתשובה שלמה,
ולהפך את הטבע לגמרי. ולכן תעשי לעצמך קביעות לקרא
ביחד עם בעלך בכל יום את ה"ספורי מעשיות" מההתחלה,
ותזכי לסים ביחד עם בעלך את כל ספר "ספורי מעשיות",
ותראו נפלאות, והיום יש כבר פרוש נפלא "נהרי אפרסמון"
על כל ה"ספורי מעשיות", ולכן מה טוב ומה נעים ללמד עם
הפרוש הזה, והקדוש-ברוך הוא יעזר לכם, שתפקדו בזרע של
קימא.

העקר הוא תפלה ובקשה, להרגיל את עצמך לבקש

ממנו יתברך כל מה שצריכים, ובפרט על ילדים, כי אין עצת אחרת רק תפלה, וזה השער והפתח להפנס אל הקדוש-ברוך-הוא, כמאמרם ז"ל (ויקרא רבה, פרשה ל', סימן ג'): בדורות הללו שאין להם לא מלך ולא נביא, לא כהן ולא אורים ותומים, ואין להם אלא תפלה זו בלבד, אמר דוד לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבונו של עולם, אל תבזה את תפלתם (תהלים קב): "תכתב זאת לדור אחרון", מפאן שהקדוש-ברוך-הוא מקבל השכים, "ועם נברא יהלל ייה", שהקדוש-ברוך-הוא בורא אותן בריה חדשה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רפב.

יש בכתתי ילדה מזנחת מאד, ואין שתוף פעלה מצד ההורים. מה עושים במצב כזה?

שאלה:

מאת סיגל: שלום רב לכבוד קדושת מוהרא"ש.
ראשית ברצוני להודות לכם על היחס והמענה, שכל-כך עוזר לנו לחיי היומיום. זכה דורנו שיש באפשרותנו להיות בקשר עם גדול הדור, ולהתניע אתו לפרטי פרטים!
שאלתי היא בענין חנוף: אני מחנכת כיתה, יש לי תלמידה שהוריה גרושים, מצבם הכלכלי מאד קשה,

ובקשׁי הם מתקיימים, והילדה מגיעה רב הפעמים הפעמים ללא אכל. אין שתוף פעלה מצד האם, והיא עצמה זקוקה לסייע גדול. היא אף מודה בכך שאין בה כח לטפל בילדיה.

הייתי בבקור בית אצל המשפחה, וממש עצרתי את עצמי מלבכות. הן מצרת האם, שצריכה לתפקד לבד, והן מצד הילדים שנמצאים ללא השגחה. אני משתדלת לתת תשומת-לב מרבית לבת הזו, אף העצבות כל-כך בולטת בעינייה, והיא משתפת אותי ומספרת לי את העובר עליה. אני לא מפסיקה לחשב עליה, ואיך לעזר לה? אפלו חשבתי לאמץ אותה, מרב חשקי לעזר לה. למחנכים ולעוסקים בנפשות, יש אחריות כל-כך גדולה, ואני פוחדת שתצא תקלה תחת ידי, חס וחלילה.

השאלה שלי: מה עושים במצב כזה? לפנות לגורמים שאמורים לטפל בבעיות כאלו, ולערב את הרשיות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"ב בסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל סיגל תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! אלו התוצאות של כל הורים שמתגרשים, שהילדים הם הקרבנות וכו', ולכן קדם אני מדבר לכל ההורים שרוצים להתגרש מאיזו סבה — שרק לא יתגרשו וכו', שיקחו בחשבון שהורגים את ילדיהם במו ידיהם, פשוטו כמשמעו, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (גיטין ז:): כל המגרש אשתו ראשונה, אפלו מזבח מוריד עליו דמעות, נשאלת השאלה — למה דוקא מזבח מוריד דמעות, למה לא שאר כלי המקדש, כגון: הכיור, השלחן, המנורה, הארון

וכו'? אלא המזבח מוריד דמעות — מספיק קרבנות הביאו עלי, ולכן אני לא צריך יותר קרבנות, כי בגרושין מי הקרבנות? הילדים. ולכן המזבח ייקא מוריד דמעות, כי יש עלי מספיק קרבנות, אני לא צריך שיביאו עלי עוד קרבנות, ולכן לפני שהולכים להתגרש, שיקחו בחשבון שהולכים להרג את הילדים שלהם במו ידיהם.

עכשו בפעיה שלך וכו', לצערנו הרב, הפעיה הזו קימת יום בכול בתי החנוף, שמי שהוא מחנך טוב או מחנכת טובה, יפיר תכף-ומיד בעינים אילו ילדים באים ממשפחות הרוסות, כי הצער נפר מהעינים שלהם, ורחמנות מאד מאד גדולה עליהם, ולכן אשרי המחנך או המחנכת שיודעים איך לחנך את הילדים האמללים האלה, לחזקם לעודדם ולשמחם ולדבר על לבם וכו', ומכל שכן שלא לצעק עליהם וכו', ולהענישם וכו', אלא להשתתף בצערם, שזו המצוה הכי גדולה שרק יכולה להיות, כי הם מסכנים, יתומים חיים וכו'.

אשריך ואשרי חלקך, שיש לך רצון כל-כף חזק לעזור לתלמידי וכו', אבל דעי לך, זה לא כל-כף פשוט לאמן אותה וכו', כי זה כרוף עם הרבה בעיות וכו', שיכולות לצאת מזה, ולכן לדעתי, כן להודיע ולערב את הרשיות וכו', כי אי אפשר להפקיר ילדים, מפני שההורים הם מפקרים וכו', ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שנשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רפג.

**האם הצדיק מקפיד על מנהגי הרבי ממונקאטש
והרבי מקאמארנא?**

שאלה:

מאת ישׂראל: תודה על השו"ת הנפלא, כי מאז שהשו"ת הזו נמצא, החיים שלי אישית נתהפכו לגמרי, כי יש לי מקום ללמוד משאלות של אחרים ולהתחזק דרכם בבעיות שלי.

רציתי לשאל על מה שהקפיד הרב הקדוש ממונקאטש, שקשפושטים את הגרבים, לא להניח אותם בתוך הנעלים, וכו' לגבי הגארטל, שלא יהיה מנח בתוך התיק של הטלית ותפלין, מה הענין להקפיד בדברים אלו?

וכן רציתי לדעת, האם כבוד הצדיק הולך בדרך הרב הקדוש מקאמארנא זי"ע והרב הקדוש ממונקאטש? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם ותפלה, יום שני לסדר וישלח, י"ב כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ישראל, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל צדיק היתה לו את ההנהגה שלו וכו', מהטעמים הכמוסים עמו וכו', וזה לא אומר שצריכים לחקות אותו, כי לחקות אדם זה כמו קוף שמחקה את האדם, לנו יש שלחן ערוך, שיהודי נקרא מי שמקים את השלחן ערוך, ואנשי שלומנו רגילים לומר לאלו ששואלים אותם שייסבירו —

איך התנהג רבנו ז"ל? תפתח את השלחן ערוף, ושם תראה איך רבנו ז"ל התנהג, כי רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על למוד שלחן ערוף, ואמר (שיחות-הר"ן, סימן כט): למוד הפוסקים צריכים ללמד יותר מכל הלמודים. וראוי ללמד כל הארבעה "שלחן ערוף" כלם מראשם עד סופם כסדר, אם יכול ללמד כל הארבעה שלחן ערוף עם כל הפרושים הגדולים — מה טוב, ואם לאו על-כל-פנים ילמד כל הארבעה "שלחן ערוף" הקטנים [הינו מחבר רמ"א], והוא תקון גדול מאד מאד. כי על-ידי חטאים נתערב טוב ורע, ועל-ידי למוד פוסק, שמבחר הכשר והפסול, המתור והאסור, הטהור והטמא, על-ידי-זה נתברר ונפרש הטוב מן הרע.

וכמוכא (לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן ח'): מעלת למוד הפוסקים, ואמר רבנו ז"ל, שכל איש ישראל מחייב ללמד בכל יום יום פוסקים חק ולא יעבר. ואף אם הוא אנוס ואין לו פנאי, ילמד על-כל-פנים איזה סעיף "שלחן ערוף" באיזה מקום שהוא, אפלו שלא במקומו שהוא עומד עתה בשלחן ערוף. כי צריך ללמד איזה דין ב"שלחן ערוף" בכל יום יום כל ימי חייו. וכשאינו אנוס ילמד כסדר כל הארבעה "שלחן ערוף" מדי יום ביומו, וכשיגמר ויסים הארבעה "שלחן ערוף" יחזור ויתחיל ללמדם כסדר. וכן ינהג כל ימי חייו.

ולכן זה יסוד גדול בחסידות ברסלב לא לבלבל את עצמו מכל מיני הנהגות שונות שהתנהגו צדיקים וכו', כי אין לדבר סוף וכו', והוא יתבלבל לגמרי, ולכן אין לנו אלא מה שכתוב בשלחן ערוף ובנושאי כליו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע

שו"ת א' רפד ברסלב רטו

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רפד.

אני מתבודדת רק חצי שעה בכל יום. האם גם לי יש חלק בקרוב הגאולה?

שאלה:

מאת נטלי: אני יודעת שמי שיש לו שעה התבודדות מקרב את הגאולה. עד לפני החתונה הייתי מתבודדת בכל יום שעה, ומאז שהתחתנתי אני מתבודדת רק חצי שעה.

האם גם לי יש חלק בקרוב הגאולה? והאם אפשר לפעל עבור בעלי ועבור הרוחניות שלי, גם אם אני מתבודדת רק חצי שעה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"ב כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל נטלי תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שעקר הגאולה היא, שאדם יחדיר בעצמו, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה

מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, עד כדי כך, שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה; שאדם אינו מקבל מכה קטנה באצבע קטנה, אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, ואמרו (יומא לח.): בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה, אפלו כמלא נימא, זאת אומרת אף אחד אינו יכול לנגע במה ששיף להשני, אם לא שהכריזו קדם בשמים. וכן אמרו (ברכות נח.): אפלו ריש גרזיתא מן שמיא מנו לי; זאת אומרת שאפלו עבודה בזויה ופשוטה כמו לנקות בייוב וכו' וכו', אדם לא יקבל משרה כזו, עד שמכריזין קדם בשמים וכו'.

רואים מכל זה את גדל השגחתו הפרטי פרטית על כל בן אדם, וכשאדם מחדיר בעצמו את הידיעות האלו, עד שהוא מרגיש שאין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, אז הוא זוכה לגאולה פרטית, כמו שכתוב (תהלים סט, יט): "קרבך אל נפשי גאולה", ופרש הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, שכל אדם יכול לגאל את נפשו כבר עכשו, וזו הגאולה הפרטית שלו, ולמד אותנו רבנו ז"ל איך זוכים לזה? על-ידי שאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ומסיח ומספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, בלשון שרגיל בה, שזו נקראת התבודדות, ואדם צריך להיות כל-כך רגיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, שמהרגע שרק פותח את העינים מהשנה וכו', עד שסוגר את העינים בשנה וכו', ידבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ולכן אפלו כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך, זו כבר הצלחה

נצחית ומקרבת את הגאולה. ולכן העקר להיות קבוע בזה, ואז טוב לו כל הימים.

ולכן אל תבלבלי את עצמך משום דבר, אלא תהיי חזקה לדבר בכל פעם אליו יתברך, ולבקש על עצמך ועל בעלך, והעקר שיהיה לכם שלום ואהבה והבנה הדדית, ותאהבו אחד את השני, ותשמחו ביחד, ותתענגו מזיו השכינה, שאין לך גאולה יותר גדולה מזו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רפה.

שמעתי דברים טובים על הקהלה ביבנאל, ואני חושבת לעבור לשם. האם הרב יכול לעזור לי להחליט?

שאלה:

מאת תוה: שלום כבוד הרב היקר. שמי תוה, ואני בת עשרים ותשע, אם לששה בנים. שמעתי המון ספורים מאד מחזקים על העיר המיוחדת שלכם, ומאד התרגשתי, למרות שמעולם לא בקרתי שם.

אני המון זמן מחפשת מקום מגורים, שבו אוכל להיות חיים שמחים יותר עם בעלי וילדי, מקום של

שְׁמַחָה וְחֶסֶד, מְקוֹם שֶׁגַם אֲנַחְנוּ נוֹכַל לְתַרַם לְקַהֲלָה, אֶדְ לְצַעֲרֵי, יֵשׁ לִי הַמּוֹן חֲשָׁשׁוֹת: אֵין לִי מִשְׁפָּחָה גְדוֹלָה, וְאֲנִי טְפוֹס חֲבָרוֹתַי אֶדְ בִּישׁוֹן. אֲנִי רוֹצֵה לְהַכִּיר אֶת הַקְּהֵלָה וְאֶת יִבְנָאֵל מְקָרוֹב, וְלִדְעַת הָאֵם הַמְּקוֹם יִתְאִים לָנוּ.

בְּעֲלֵי שׁוֹחֵט בְּבֵית שְׁאֵן, וְאֲנִי כָּרְגַע עֶקְרַת בֵּית, וּבְמִקְצוֹעֵי מִדְרֵיכַת הַתְּעַמְלוֹת אִירוֹבִית לְנָשִׁים, וּמִשְׁמִיעָה רַק שִׁירִים כְּשָׂרִים.

אוֹדָה לָךְ מְאֹד אִם תּוֹכַל לְעֶזֶר לִי לְהַחֲלִיט, כִּי מְאֹד קָשָׁה לִי כָּאֵן בְּתַנְאֵי הַמַּגּוּרִים הַנוֹכְחִים. תּוֹדָה מְרֹאשׁ.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיִּשְׁלַח, י"ב כֶּסֶל ו' ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֵל תְּחִינָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

קִדְם אֶת צְרִיכָה לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֶזֶר לָךְ, שֶׁהַקְּמַת בֵּית נִפְלָא עִם בְּעַל נִפְלָא וְעִם שִׁשָּׁה יְלָדִים חֲמוּדִים, בְּזֶה רְאוּי לָךְ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, וְאֵין עוֹד מִתְנַוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלוֹת כְּמוֹ זֶה. וְהַעֲקֵר שְׂתַתְּחִזֵּק אֲצִלְכֶם הַשְּׂמַחָה בְּתוֹךְ הַבֵּית וְאֶהְבֶּה וְהַבְּנָה הַדְּדִית, שְׁנֵה יְסוֹד מוֹסֵד בְּבֵית יְהוּדִי. כִּי (סוֹטָה ז.) : אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׂכִינָה בִּינֵיהֶן; וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרִכּוֹת, פָּרָק ט', הַלְכָה ח') : אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׂנִינָה בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבְמִקְוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָאת — שֶׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה. רַק שִׁיְהִיָּה בִּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאֶהְבֶּה גְדוֹלָה מְאֹד. כִּי שְׁלוֹם, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁבְת' י.) : זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; וְלִכֵּן אִם מְכַנְּסִים

את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית — זה נקרא שלום-בית, הינו שמו של הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית.

בענין לבוא לגור ביבנאל וכו', תהלה לאל, יש לנו קהלה נפלאה מאד, אבל את צריכה לבוא עם בעלך ועם הילדים, ולהתרשם וכו', לא שיף לשכנע את מישהו לבוא לגור ביבנאל, פי כף אמרו חכמינו הקדושים (סוטה מו): חן מקום על יושביו; כל אחד אוהב לגור איפה שמושף אותו, הקהלה שלנו היא מיוחדת במינה בכל הבחינות, פי היא חממה של אמונה, מקור של חסד, ממש לתפארת ביבנאל, שעד עכשו היה שם מדבר שמים מהיהדות, ומאז שיסדו את יבנאל בשנת תרס"א, עד שבאנו לשם בשנת תשמ"ח, לא היה זכר של יהדות כלל וכו', ואדרבה, פה היה המקום שהעבירו על הדת את עדת התוניסאים ואת עדת התימנים וכו' וכו', וממש היה המקום פה שמים לגמרי, בלי שום זכר של יהדות, ותהלה לאל, היום המקום פורח ברוחניות, מי שרק נכנס שמה, אינו יכול להאמין מה שרואה לפני מראה עיניו, חושב שהוא נמצא בירושלים, או בכני ברק, או בברוקלין, בלי שום הגזמא, קדם כל — יש מגינים מותיקין עד חצות לילה: שחרית, מנחה, ערבית, מגין אחר מגין, שדבר פנה אין רק בעירות הגדולות, אבל לא באיזו מושבה נדחת, שלא ידעו אי פעם איפה היא על המפה וכו'.

אחר-כך יש לנו מקוה מפאר ענקי לגברים עם שלשה בורות לטבילה, וכן יש לנו מקוה טהרה מפארת לנשים (אגב שמסגלת מאד לפקידת עקרות, פי נבנתה במסירות נפש הכי גדולה במחתרת כמו ברוסיה לפני שבעים שנה, פי זה שצריך להיות ממנה על הדת, הוא אשר עכב את בניית המקוה בכל מיני מסירות, אשר לא יאמן פי יספר וכו'). וכן יש לנו

מַעֲרַכַת חנוּף שְׁלֵמָה, הֵינּוּ שְׂיֵשׁ לָנוּ פְּעוּטוֹנוּיִם, גְּנוּיִם לְבָנִים וּלְבָנוֹת, בֵּית-סֵפֶר לְבָנוֹת, וְסִמְיָנָר לְבָנוֹת, תִּלְמוּד-תּוֹרָה לְבָנִים, וְיִשִּׁיבָה קְטָנָה וְיִשִּׁיבָה גְדוּלָה לְבַחֲוִירִים מְצַיְנִים, וְכֵן יֵשׁ לָנוּ יִשִּׁיבָה שֶׁל בְּעָלֵי תְּשׁוּבָה, וּמְדַרְשֵׁיהָ לְבַעֲלוֹת תְּשׁוּבָה, אֲשֶׁרֵי עֵינַי רָאִתָּה זֹאת בְּמוֹ עֵינֶיהָ.

מְלַבֵּד זֹאת יֵשׁ לָנוּ כּוֹלֵל לְבַעֲלֵי בָתִּים "אוֹר הַמְּאִיר", שְׁלוּמְדִים שְׂמָה קְרוֹב לְמֵאָה אַבְרָכִים, וְכֵן כּוֹלֵל לְהוֹרָאָה "תְּפָאֶרֶת בְּנֵימִין", שְׁלוּמְדִים שְׂמָה חֲמִשִּׁים אַבְרָכִים אֶת הַהוֹרָאָה, וְתַהֲלָה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ "בֵּית הוֹרָאָה" עִם גְּאֹב"ד וְעַם שְׁלֹשָׁה דִּינָיִם, שֶׁהֵם פּוֹסְקֵי הַלְכוֹת הַמְצוּיּוֹת וְכוּ', וְשׂוֹאֲלִים אוֹתָם אֶת פֶּל הַשְּׂאֵלוֹת שְׂיֵשׁ לְכָל אֶחָד, וְהַמְקוֹם שׂוֹקֵק בִּיְהוּדוּת, וְעַל כָּלֵם — יֵשׁ לָנוּ בֵּית הַתְּבַשִּׁיל 'אַהֵל אַבְרָהָם', שְׂמַחֲלֵק אֶכֶל בַּחֲנָם לְכָל מִי שֶׁרָק רָעַב, וּבְכָל יוֹם מִתְּפַלֵּת וְתִיקֵין עַד עֶשֶׂר בְּעָרֵב זֶה פְּתוּיחַ לְכָלֵם: גְּבָרִים וְנָשִׁים וְיַלְדִים, וּבְכָל יוֹם מִחֲלָקִים קְרוֹב לְאֵלֶּף מְנוֹת אֶכֶל טְרֵי וְטַעִים. יֵשׁ לָנוּ בְּמִשְׁךְ הַיּוֹם שְׂשָׂה שְׁעוּרִים נִפְרָדִים בְּדֶף הַיּוֹמִי, וְפֶה מְדַבְּרִים מְאִיזוּ מוֹשְׁבָה נְדַחַת שְׂאֵף אֶחָד לֹא יִדַע אֵי פַעַם אֵיפֶה הִיא נִמְצָאת וְכוּ', וְעַכְשָׁו, תַּהֲלָה לְאֵל, יֵשׁ כְּבָר לְמַעֲלָה מְאַרְבַּע-מֵאוֹת מְשַׁפְּחוֹת חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, כֵּן יִרְבוּ, וְעַכְשָׁו בּוֹנִים אֶלֶף דִּירוֹת חֲדָשׁוֹת בְּשִׁבִיל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו.

וְזֶה כְּשֵׁנָה שֶׁפְּתַחְנוּ פֶה חֲנוּת יוֹדְאִיקָה "בְּרֶסֶלֶב סְנָטָר" — כָּל מֵה שְׂיִהוּדֵי צְרִיף בְּנִקְדָּה אַחַת, וְתַהֲלָה לְאֵל, יֵשׁ מִהֶפְכָּה בִּיבְנָאֵל בִּיְהוּדוּת, זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה שְׂמוֹנְעִים מִתּוֹשְׁבֵי הַמְקוֹם — לְהַכְעִים וּבְרִשְׁעוֹת — אֶת כָּל הַקְּשׁוֹר לַיְהוּדוּת וְכוּ', וְתַהֲלָה לְאֵל, מִהֶרְגַע שֶׁנִּפְתַּחַה הַחֲנוּת, הַתְּחִילוּ תּוֹשְׁבֵי הַמְקוֹם לְהַפְגֵס, וְכָל אֶחָד קוֹנֶה — זֶה מְזוּזָה, זֶה צִיצִית, זֶה תְּפִלִּין, זֶה טְלִית, זֶה כַּפּוֹת וְכוּ' וְכוּ', מִי כְּעַמְךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי

אָחַד בְּאַרְץ, לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסְפֹּר קִדְשֵׁי כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר־
עֵינֵי רְאֵתָהּ זֹאת, וְכֵן רוֹאִים אִיךָ שֵׁישׁ דֵּו קִיּוּם בֵּין תּוֹשְׁבֵי
הַמְּקוֹם, חֲסִידֵי בְּרִסְלָב לֹא מִפְּרִיעִים לְאַף אָחַד וְכוּ', הֵם
קָהְלָה פְּתוּחָה וְכוּ', בְּבַחֲיַנֵּת חֲיָה וְתַן לְחַיּוֹת וְכוּ', לֹא
מִתְעַרְבִים בְּחַיֵּי אֶף אָחַד וְכוּ'.

יִבְנֹאֵל תְּהִיָּה דְגִמָּא וּמוֹדֵל מַה קָמֵץ קָטָן שֶׁל יְהוּדִים עִם
מְסִירוֹת נַפְשׁ יְכוּלִים לְהַפְּךָ מְדַבֵּר שָׁמַם מִיְהִדוּת וְכוּ', לְמִקְוִם
פּוֹרֵחַ, וְעוֹד רְבוֹת יִסְפְּרוּ עַל זֶה, אַחַר חֲצֵי יוֹבֵל שָׁנִים שֶׁל
רְדִיפוֹת וּמְסִירוֹת וְכוּ' וְכוּ', שְׂרוּדָךְ וּמוֹסֵר אוֹתָנוּ מִי שְׂרוּדָךְ
וּמוֹסֵר וְכוּ' וְכוּ', וְשֵׁם מְקוֹלוֹת בְּגִלְגָּלִים וְכוּ', וּמוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב
כָּל דְּבַר הַשִּׁיף לְקִדְשָׁהּ, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן בְּכַח הַרְצוֹן הַחֲזָק
שֶׁהַכְּנִיס בְּנוֹ רַבְּנוּ ז"ל, הִצְלַחְנוּ לְהַקִּים אִימְפֵּרְיָה כְּזוֹ, וְלֹא
בְּחִנָּם שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סִימָן הַרְ"ן, סִימָן רִיח'): "בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם אִיךָ
הָאֵב אוֹיִם גִּיפִירֵט אֵין וְעַל אוֹיִם פִּירָן", "נִצַּחְתִּי וְאַנְצַח",
וּתְהַלֵּה לְאֵל, אוֹר הַקִּדְשָׁה רַק עוֹלָה, וְחֲשֵׁף הַטְּמָאָה רַק גַּעְלָם,
עַד שִׁיתְּבַטֵּל לְגִמְרֵי, וְיִקְיָם (זְכָרְיָה יג. ב): "וְאֵת רִיחַ הַטְּמָאָה
אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ".

בְּעֵינֵי שְׂאֵת בִּישְׁנֵי וְכוּ', אֲנִי מְכַרְח לְהַגִּיד לָךְ, שֶׁתְּהַלֵּה
לְאֵל, אֲצַלְנוּ יֵשׁ הַרְבֵּה פְּעִילוֹת בְּשִׁבִיל הַנָּשִׁים, פְּעָמִים בְּשָׁבוּעַ
יֵשׁ לִילֵי שְׂמֻחָה, שֶׁכָּל הַנָּשִׁים מִתְקַבְּצוֹת יַחַד, וְרוֹקְדוֹת
וּשְׂמֻחוֹת, וְיֵשׁ שְׁעוּרִים לְנָשִׁים, וְאַשָּׁה עוֹזֵרֶת לְזוּלָתָהּ.

וּבְעֵינֵי בְּעַלְךָ, הָרִי הוּא שׁוֹחֵט בְּבֵית שְׂאָן, וְזֶה לֹא כָּל-כָּף
רְחוֹק מִיְבִנְאֵל, וְלָכֵן לְדַעְתִּי, אֵת יְכוּלָה לְתַרֵּם הַרְבֵּה לְנָשִׁים
דִּרְךְ הַמְּקַצוֹעַ שְׁלָךְ — הַתְּעַמְלוֹת וְכוּ', וְלִשִׁיר שִׁירִים וְכוּ'.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתבואו קדם ותתְרַשְׁמו, ואחר-
כך תחֲלִיטו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רפו.

**הציעו לי להשתדף עם מישהי שהתגרשה
פעמים. האם שדוף כזה יכול להצליח?**

שאלה:

מיאת אלירן: לכבוד מוהרא"ש צדיק הדור.
האם הצדיק ממליץ לגבי השדוף הבא: הבחור הנק
בן שלשים ושמונה והבחורה בת ארבעים גרושה
פעמים — עם שלשה ילדים, שהגדול הוא בן עשרים
ושלש נשוי עם ילד. האם שדוף זה יכול להצליח, או
שלא כדאי להתחיל בשדוף כזה?

תשובה:

בעזרת השם ותפלה, יום שני לסדר וישלח, י"ב כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אלירן, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בחור נוק לא יצליח לקחת גרושה פעמים, ובפרט
כשיש לה כבר בן נשוי ועוד ילדים בבית, זה לא יצליח, יש
מספיק בנות ונקות שגם-כן באותו גיל, ולכן מה אתה צריך
להכנס במטה חולה?! רק חזק ואמץ לא להיות בררן,

וְלִקְחַת בַּחֲוֵרָה רְנָקָה, שֶׁהִיא בְּאוֹתוֹ מֵצֵב שְׁלֶף, וּבִיחַד תִּבְנוּ
בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלְתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה
מְרֵבָה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רפז.

**בְּרִצּוֹנִי לְאַרְגֹּן עֲצָרַת תְּשׁוּבָה הַמּוֹנִית וְלִזְעַק עַל
הַמֵּצֵב הַרוֹחֵנִי. הַאִם זֶה פְּדִאי?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת חֲנָה: לְכַבּוֹד קְדוּשַׁת מוֹהֲרַ"שׁ שְׁלִיט"א.
אֲנִי מִבְּקֵשֶׁת לְהַתְיַעֵץ עִמָּךְ בְּעֵנְנֵי הַמֵּצֵב הַנּוֹרְאִי,
שֶׁמִּתְרַחֵשׁ לְנֶגֶד עֵינֵינוּ.

הַשֵּׁם הַאִיר בְּלִבִּי, שֶׁעַלִי לְאַרְגֹּן עֲצָרַת תְּשׁוּבָה הַמּוֹנִית,
כִּי זְכוּתִי חֲלָקִים רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל, עַל מְנַת לִזְעַק
אֶת זְעַקְתֵנוּ עַל כֶּף שְׂרָבִים מִבְּנֵי עַמְנוּ רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם
?תִּבְרָךְ, מִתּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְלִזְעַק עַל כֶּף שֶׁמִּנְתַּקִּים
בְּזָדוֹן מֵהִלְדִּים וּמִשְׁאָר הַצְּבוּר אֶת הַאֲמוּנָה בְּקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא.

אֲנִי צְדִיק, אֲנִי מִבְּקֵשֶׁת בְּזֵאת, שֶׁתֹּאמַר לִי אִם זֹאת
הַדְּרֹךְ הַנּוֹכּוֹנָה, כִּי צַד עָלַי לִפְעַל, וְאִיךָ לְהַתְחִיל וּלְקַבֵּל
אֶת בְּרַכַּת הַדְּרֹךְ מִמֶּךָ.

מִחֲפָז לְתִשׁוּבָתְךָ, וּמוֹדָה לְךָ עַל זְמַנְךָ הַיָּקָר. שְׁבוּעַ
טוֹב!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"ב כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל חנה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הרב הקדוש מצאנז זי"ע, בעל שו"ת "דברי חיים" אמר:
 כשהייתי צעיר רציתי להחזיר את כל העולם פלו בתשובה.
 התבגרתי יותר, אמרתי שזה בלתי אפשרי, אולי אחזיר את
 מדינתי בתשובה. וכשהתבגרתי יותר, אמרתי שזה בלתי
 אפשרי, אולי אחזיר את בני עירי בתשובה. וכשהתבגרתי
 יותר, אמרתי זה בלתי אפשרי, אולי אחזיר את משפחתי
 בתשובה. וכשראיתי שגם את זה אני לא מצליח, אזי אני
 אומר: הלוואי שאזכה בעצמי לחזר בתשובה.

זה מה שיש לי להגיד לך. קדם כל — צריכים להחזיר
 אמונה בתוך הבית שלך, ולהשתדל מאד, שיהיה לך שלום-
 בית, ושהכל יסתדר בתוך הבית שלך, כי זה בא קדם הכל
 וכו', ואחר-כך אם יכולים לדבר עם השכנים דבורי אמונה
 והשגחה פרטית — מה טוב ומה נעים וכו', אבל לא לצפות
 לגדולות, שהולכים עכשו להפך את כל העולם וכו', הלוואי
 שנוזקה את עצמנו להחזיר בתשובה שלמה, ולהחזיר בנו
 אמונה פשוטה בו יתברך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע
 בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
 מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רפח.

אָנִי סוֹבֵל מִמִּתְחִים חֲזָקִים, וּבִגְלַל זֶה אָנִי צָרִיךְ
לִישֹׁן עַד הַצְהָרִים

שְׁאַלְהָ:

מֵאֵת אֶהְרֵן: שְׁלוֹם לְמוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
אָנִי סוֹבֵל מִמִּתְחִים כְּבֵר הַרְבֵּה שָׁנִים. לְאַחֲרוֹנָה
הַמִּתְחִים הִתְגַּבְּרוּ יוֹתֵר מִהֶרְגִיל, וְלָכֵן אָנִי צָרִיךְ לִישֹׁן
עַד הַצְהָרִים, כִּי אִם לֹא, אָנִי מְרָגִישׁ לֹא טוֹב. יֵשׁ לִי
צַעַר גָּדוֹל מְאֹד בְּגַלְל שְׁאַנִּי צָרִיךְ לִישֹׁן הַרְבֵּה, וְעַל כֵּל
הַבְּטוֹל תּוֹרָה שָׁיֵשׁ לִי בְּגַלְל הַיְסוּרִים.
מָה אָנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת, וְאֵיךְ אָנִי יָכוֹל לְהִתְחַזֵּק?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיִּשְׁלַח, י"ב כִּסְלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֶהְרֵן, גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כֹּל הַבְּעִיּוֹת שְׁלָךְ הֵן רַק בְּעֵינָה אַחַת — שְׁאִין לָךְ שְׂמִיחַת
הַחַיִּים, וְאַתָּה שְׂרוּי תְּמִיד בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְירוֹת וּבְדַפְאוֹן, וְלָכֵן
רְאֵה לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ עַל מַדַּת הַשְׂמִיחָה, כִּי אִין דְּבָר יוֹתֵר
חָשׁוּב כְּמוֹ שְׂמִיחָה, וְכֹל-כֵּן קָשָׁה לְאָדָם לְהַגִּיעַ לְמַדַּת
הַשְׂמִיחָה יוֹתֵר מִכֹּל הַעֲבוּדוֹת הַכִּי קָשׁוֹת, קֵל יוֹתֵר לְצוּם וְכוּ',
וּלְסַגֵּף אֶת עֲצָמוֹ עִם סְגוּפִים קָשִׁים וּמְרִים וְכוּ', הָעֶקֶר לֹא
לְהִיּוֹת בְּשְׂמִיחָה.

וְלָכֵן עַל שְׂמִיחָה צָרִיכִים מְסִירוֹת נַפֶּשׁ גְּדוֹלָה, וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּנַחמוּא שְׁמִינִי ב'): לְפִי שְׁאִין הַשְׂמִיחָה מִמִּתְנַת

לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמַח הַיּוֹם — שָׂמַח לְמַחֵר, וְלֹא כָּל מִי שֶׁמָּצַר הַיּוֹם מָצַר לְמַחֵר, לְפִי שְׂאִין הַשְּׂמֵחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם; וְאִם תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּךְ יִלְכוּ כָּבֵד בְּצוּרָה אַחֲרֵת לְגַמְרִי, כִּי תִזְכֶּה לְיָשׁוּב הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י'): מִה שֶׁבִּגְנִי-אָדָם רְחוּקִים מִהֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה מַחֲמַת חֶסְרוֹן יָשׁוּב הַדַּעַת, וְלָמָּה אֵין יָשׁוּב הַדַּעַת? כִּי חֶסֶר מִהַשְּׂמֵחָה. וְלָכֵן תִּמְסַר אֶת נַפְשְׁךָ לַהֲיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאִז תִּזְכֶּה לְגַדְלוֹת הַמַּחִין, וְאִז כָּבֵד לֹא יִפְלוּ עֲלֶיךָ שָׁנָה וּמִתְחִים, כִּי מִי שֶׁתְּמִיד שֵׁשׁ וְשִׂמַח, אִזִּי הוּא עֲרֻנִי. וְלָכֵן תַּעֲבֹד הַרְבֵּה עַל נִקְדַּת הַשְּׂמֵחָה.

בְּעֲנִין הַשָּׁנָה, רַבֵּנוּ ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר עַל זְמַנֵּי הַשָּׁנָה, וְלֹא לְסַגֵּף אֶת עֲצָמוֹ עִם הַשָּׁנָה כָּלֵל, אֲדַרְבֵּה, אָדָם צָרִיף לִישָׁן כְּפִי צָרְפוֹ, כִּי אַחֲר־כֵּף מְסֻתָּבֵב כְּמוֹ סוּס, שְׁגָם-כֵּן לֹא צָרִיף לִישׁוֹן הַרְבֵּה. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קי'): יֵשׁ כְּמָה בְּלְבוּלִים הַמִּתְדַבְּקִים בְּהַמַּח, וּבְכַרְט בְּלְבוּלֵי אֲמוּנָה, וְעַל-יְדֵי הַשָּׁנָה נִפְרָדִים מִהַמַּח, וְלָכֵן תִּישָׁן כְּכֹל צָרְכְּךָ, אֲבָל הַעֲצָה הַיְעוּצָה, שֶׁתִּלָּךְ לִישָׁן מְקַדָּם, כְּכֹה תִקּוּם מְקַדָּם, כִּי הַשָּׁנָה מְאֹד מְכַרְחַת לְמַח הָאָדָם, אֲבָל מְצַד שְׁנֵי גַם רְבוּי הַשָּׁנָה הוֹרֵס אֶת הַמַּח לְגַמְרִי.

וְלָכֵן תִּשְׁמַר עַל זְמַנֵּי הַשָּׁנָה, וְהֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יְכַנִּיס בְּךָ חֶשֶׁק לַהֲיוֹת אִישׁ שְׂמַח, וְאִז לֹא יִחְסַר לָךְ שׁוּם דְּבָר.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רפ"ט.

בְּעָלֵי יוֹרֵד עָלַי וּמִשְׁפִּיל אוֹתִי, וְזֶה מְצַעַר אוֹתִי
מְאֹד

שְׁאַלְהָ:

מֵאֵת רַחֲלָה: לְכַבּוֹד הַרְבֵּי שְׁלוֹם וְשְׁבוּעַ טוֹב.
לִפְנֵי כְּחֻדָּשִׁים כְּתַבְתִּי מִכְּתָב לְצַדִּיק, סִפְרָתִי שֶׁנִּקְלַעְנוּ
לְחֻבוֹת כְּבָדִים, וּבְעָלֵי עוֹבֵד בְּשָׁנֵי מְקוֹמוֹת עֲבוּדָה,
שֶׁהִמְצַב בֵּינֵינוּ קֶשֶׁה וְכוּ'. בְּרִצּוֹנִי לְהוֹדוֹת עַל הַחֲזוּק
שֶׁקִּבַּלְתִּי וְעַל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁרְאִינוּ אָנִי וּבְעָלֵי.
בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ שֶׁהַצַּדִּיק אָמַר, מְצַאֲתִי עֲבוּדָה
שְׁמוֹתַיִמָּה לִי, וְאָנִי מְאֻשְׁרֵת בָּהּ. אֲנַחְנוּ עֲדִין
מִתְאוֹשְׁשִׁים, אֲבָל בְּרוּךְ הוּא הַמְצַב הַשְּׁתַפָּר.
בַּזְּיוּגִיּוֹת עֲדִין קֶשֶׁה לִי מְאֹד, אָנִי לֹא יְכוּלָה שְׁיִוָּרְדִים
עָלַי, אָנִי אֲשֶׁה שֶׁרְכָשָׁה הַשְּׁפָלָה, וְלָכֵן הַדְּבָר מִפְּרִיעַ לִי
מְאֹד, וְאָנִי זְקוּקָה לְהַמּוֹן כַּח.
תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֻדְרֵי וַיִּשְׁלַח, י"ב כִּסְלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל רַחֲלָה תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְּתָבְךָ.

אָנִי מְאֹד מְאֹד שֶׁמַּח לְשִׁמְעַ, שֶׁבְּפִרְנֶסָה כָּבֵד מִתְרַחֵב
לָכֶם, וְלֹאט לֹאט אַתֶּם מִתְאוֹשְׁשִׁים מִהַחֻבוֹת וְכוּ', וְלָכֵן בָּאתִי
לִזְמַר לָכֶם, שֶׁעֲדִין אַתֶּם צְרִיכִים לְשִׁמּוֹר מְאֹד מְאֹד מִחֻבוֹת,
כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סִימָן קכב), שֶׁאִם לֹא הָיָה
מִמֵּתִין בְּבִטְחוֹן לִישׁוּעַת הַשֵּׁם, כָּבֵד הָיָה אִישׁ נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל

כמו כל הנוסעים ומטלטלים עצמם בשביל הפרנסה כנהוג
עכשו.

והכונה, כי אמר זאת לענין הנהגת הבית בפרנסה
ומלבושים ושאר צרכי הבית, שעל-פירב חסר לאדם הרבה.
כגון: לזה חסר מלבוש פשוט, ויש שחסר להם מלבושים
חשובים או דירה וכו'. שצריכין להמתין לישועת השם,
ולבלי לדחק את השעה (ערויב יג.), למלא החסרון תכף-ומיד.
רק צריכין להמתין עד ירחם השם, ואמר רבנו ז"ל על עצמו,
שאם לא היה ממתין, כגון: כשהיה חסר לו איזה דבר, אם
היה דוחק את השעה שיהיה דוקא תכף, היה צריך ללוות
לעצמו ולהיות בעל חוב, עד שהיה מכרח להיות נוסע
ומטלטל וכו'. כי לכל אדם חסר הרבה, אפלו בעלי בתים
ועשירים גדולים, מפל שפן מקבלים אפלו החשובים
והגדולים. וצריך לזה להסתפק במעוט, ולהנהיג ביתו כפי
השעה והזמן. ואם נדמה לו שצריך מלבוש לאשתו ובניו,
אף-על-פי שמכרח לו — אל ידחק השעה ללוות ולהקריף
ולהיות בעל חוב, אף ימתין עד שיבוא עתו.

וטוב לסבל דחק אפלו במזונות, וכל שפן במלבושים
ודירות וכו', ולא להיות בעל חוב. ומוטב שיהיה בעל חוב
לעצמו או לבני ביתו במלבושים, מלהיות בעל חוב להחננו
או לאחרים. כי בכל עניני פרנסה צריכין להמתין עד שיבוא
עתו, כמו שכתוב (תהלים קמה, טו): "עיני כל אליך ישברו, ואתה
נותן להם את אכלם בעתו".

ואם אדם מרגיל את הבית שלו בצורה כזו, אזי אף פעם
לא יבוא לחובות, שזו קללה גדולה מאד להיות בעל חוב.
ויש בני-אדם שלא אכפת להם, והם לווים על זמין ועל

שְׁמאל, וְלֹא שְׁמִים לֵב, שְׁלִבְסוֹף הֵם צְרִיכִים לְשֵׁלֵם אֶת זֶה, וְהֵם נִרְדְּפִים מֵעֲצָמָם וְכו'.

בְּעֵנִין זוּגִיּוֹת שְׁאֲתָם עֲדִין לֹא מִסְתַּדְרִים וְכו', מָה אָמַר לָךְ! אֶת צְרִיכָה לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, שְׁאִין מִדָּה יוֹתֵר יָפָה מִזּוּ, וְאֶפְלוּ שְׁנֵה בָּא לָךְ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, זְכָרִי מֶה שְׁאָמַר הַתָּנָא הַקְּדוֹשׁ (אָבוֹת פָּרָק ה'): 'לְפֹם צְעָרָא אֲגָרָא'; וְיָדְעִי לָךְ, כְּשֶׁאֲשָׁה עוֹצֵרֶת עֲצָמָה לֹא לְכַעַס וְכו', בְּזֵה אֶפְלוּ שְׁהִיא נִמְצָאֵת בְּמִדּוֹר הַקְּלָפוֹת וְכו', הִיא עוֹלָה עַד עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שְׁהִיא בְּטִלָּה לְגַמְרֵי אֶל הָאִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְלֹא לְהַפְּנִס בְּכַעַס, שְׁבְדָרְךָ כָּלֵל בָּא מִגְּאוֹת וַיִּשׁוֹת. אֲשָׁה צְרִיכָה לְבַטֵּל אֶת עֲצָמָה וְכֹל כְּלָה אֱלִיו יִתְבָּרֵךְ, וְשֵׁלֵא תִהְיֶה לָּהּ שׁוֹם תְּרַעֲמַת עַל בְּעִלָּה, כִּי הָאֲשָׁה הִיא חֶלֶק מִבְּעִלָּה, כְּמוֹ שְׁכֶתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, כג): "עֲצָם מֵעֲצָמֵי וּבִשָּׁר מִבִּשְׂרֵי, לְזֹאת יִקְרָא אֲשָׁה, כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת", וְלִכֵּן אֲשָׂרִי הָאֲשָׁה שְׁקִנְתָּה לְעֲצָמָה אֶת מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת לְגַבִּי בְּעִלָּה וְכו', וּמִוַּחֲלַת לוֹ עַל הַכֹּל, וּמִתְחַזְּקִים לְאַהֲב אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, שְׁאֵזוּ הַשְּׂכִינָה תִשְׁרָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

אִם אֶת מְרִגִּישָׁה שְׁבַעֲלָךְ יוֹרֵד עֲלֶיךָ וְכו', וּמִשְׁפִּיל אוֹתָךְ וְכו', אֶת צְרִיכָה לְהִיּוֹת פְּתוּחָה אִתּוֹ, וְלוֹמַר לוֹ פְּתוּחַ: בְּעִלִּי הִיָּקַר! אֲנִי אוֹהֶבֶת אוֹתָךְ מְאֹד מְאֹד, אֲבָל אֲנִי לֹא יְכוּלָה לְקַבֵּל הַשְּׁפָלוֹת וְכו', אִתָּהּ יוֹדֵעַ שְׁלֵא לְקַחֲתָ אֲשָׁה מִהֶרְחֹב, כִּי יֵשׁ לִי הַשְּׁפָלָה וְכו', אֵל תַּעֲשֶׂה עָלַי בְּקוֹרוֹת, אֲנִי לֹא אוֹהֶבֶת אֶת זֶה וְכו' וְכו'. אֶת צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְאֹד מְאֹד פְּתוּחָה לְבַעֲלָךְ. וְרַב הַנָּשִׁים שְׁסוֹבְלוֹת מִהַשְּׁפָלָה שְׁהַבְּעַל מִשְׁפִּיל אוֹתָן וְכו', כִּי הֵן לֹא פּוֹתַחוֹת אֶת הַפֶּה לְהַגִּיד לְבַעֲלֵיהֶן, שְׁנֵה כּוֹאֵב לְהֵן, וְלִהְפֹךְ הַבְּעַל חוֹשֵׁב שְׁהוּא לֹא עָשָׂה שׁוֹם דְּבָר, הוּא שְׁה תָּמִים וְכו', וְחוֹשֵׁב שְׁכֵן צְרִיךְ בַּעַל לְהִתְנַהֵג, לְהַשְׁפִּיל אֶת

אשתו וכו', ולרדת עליה, ולעשות בקרת על כל מעשיה וכו' וכו', אבל האשה צריכה לפתח את הפה, ולהסביר לו, שזה לא הולך ככה וכו'.

אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא, אם תתנהגי כך — לפתח את הפה ולהסביר לו, אז הוא יפתח את העינים וכו', כי הוא חושב שהוא צודק, וזו הדרך של בעל להשפיל ולרדת ולעשות בקרת על האשה וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שיהיה לך הרבה נחת מהילדים, שיהיו ילדים מצלחים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רצ.

**האם הצדיק ממליץ לקבל זריקת אפידורל
במהלך הלדה, כדי להקל על הכאבים?**

שאלה:

מאת לאה: לכבוד קדשת הצדיק שלום וברכה.
בחסדי ה' יתברך אני בחי'ש התשיעי להריוני, ורצייתי לדעת האם הצדיק ממליץ לקחת זריקת אפידורל במהלך הלדה, כדי להקל על הכאבים, או שעדיף להמנע מכך?

אשמח מאד, שהצדיק יענה לי על שאלתי, ויברכני שאזכה ללדה קלה ולבריאות איתנה לי ולילד, בעזרת ה'.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"ב כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל לאה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתעברי את ההריון בקלות מאוד, ותולידי בקלות מאוד מאוד, שלא תצטרכי שום פעלות, כגון: אפידורל וכו', רק הכל ילך בזריזות גדולה מאוד מאוד, את לא צריכה לשמע מה שנשים אחרות מפחידות אותך, שזה פאבים עזים וכו', הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שהכל יעבר בקלות מאוד, ואין לך מה לפחד וכו'.

עם כל זאת פשהרופא ממליץ לעשות זרוז, צריכים לצית אותו.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שאת לא תצטרכי שום פעלות גשמיות, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רצא.

**בבית שלנו אין אהבה ואין תקשרת. האם פדאי
שאעבר עם הילדים ליבנאל עד שבעלי ישתנה?**

שאלה:

מיאת שילת: שלום לרב.

בבית שלנו אין אהבה ואין תקשרת. הבעל סגור כמו אגוז, ואינו רוצה לנסע לרבנו רופא הנפשות. הוא

רוצה למשל ולכפות את דעתו עלינו, והורס את השבתות עם הילדים. אולי הפתרון הוא לעבר עם הילדים ליבנאל, עד שהוא יתאפס בעצמו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"ב בסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל שילת תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שבכל בעיה בשלום-בית, שניהם חייבים — הן הבעל והן האשה, כי סוף כל סוף הם באים משני עולמות אחרים וכו', משתי עדות אחרות וכו', משתי משפחות אחרות וכו', ויש להם טבעים אחרים וכו'. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן פ'), שעקר השלום — כששני הפכים מתאחדים באחדות אחת.

ולכן כל זוג צריכים לזכור היטב היטב אם הם רוצים לבנות בית נאמן בישראל, עליהם לכתחילה להיות ותרגים, ולותר אחד להשני, ואז אף פעם לא יצטרכו ללכת אל שום בן-אדם העוסק בשלום-בית וכו', כדי שהשלום ישרה בתוך ביתם, צריכים רק שכל ודעת איך להתנהג הבעל והאשה, והיות שעדין אין בית-חרשת שמיצר שכל ודעת וכו', וכן אין חנות או קניון וכו', שמוכרים שמה שכל ודעת וכו', ועל-כן צריכים לכוון בכל יום שלש פעמים ביום בעת שמתפללים את הברכה: "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה" וכו', לבקש אז על דעת ושכל, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (גדרים מא.): דעת קניית — מה חסרת, דעת חסרת — מה קניית; אם יש לאדם דעת — יש לו הכל, ואם אין לו דעת — אין לו כלום. ולכן כל זוג צריכים לבקש

הרבה מִמֶּנּוּ יתְּבַרֵךְ על דעת וְשָׁכַל, אֲשֶׁר הַשָּׁכַל הֵיבֵשׁ אוֹמֵר, שְׁצָרִיכִים לְהִיּוֹת וּתְרַנִּים, וְאִזּוּ הַשְּׁלוֹם שׁוֹרָה בְּבֵית.

זוֹ לֹא יַעֲזֹב לְעֹזֵב אֶת הַבֵּית, וְלִבְרַח עִם הַיְלָדִים וְכוּ', מִי אוֹמֵר שְׁבַעֲלָךְ הוּא הַבְּעִיָּה, אוֹלֵי אֶת הַבְּעִיָּה? וְלִכֵּן עָקַר הַעֲצָה זֶה רַק לְהִיּוֹת פְּתוּחִים אֶחָד לְהַשְׁנִי, אִם לִבְעַל כּוֹאֵב מִשְׁהוּ מֵאֲשֵׁתוֹ, שְׂיִדְבֹר אֶתְּהָ פְתוּחַ מֵה כּוֹאֵב לוֹ וְכוּ', וּמֵה הִיא מְכַאֵיבָה לוֹ וְכוּ', וְכֵן לְהַפְּךְ אִם לְאִשָּׁה כּוֹאֵב מִשְׁהוּ מִבְּעִלָּהּ, שְׂתִדְבֹר אֶתּוֹ פְּתוּחַ מֵה כּוֹאֵב לָהּ וְכוּ', וּמֵה הוּא מְכַאֵיב לָהּ וְכוּ', אִין זֹו עֲצָה לְבְרַח, אֲדַרְבֵּה הַבְּרִיחָה זֶה מְבִיא לְתַסְפּוּל יוֹתֵר, וּמְסַבֵּף יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

וְלִכֵּן עֲצָתִי לְהִיּוֹת פְּתוּחָה עִם בְּעִלָּךְ, וְאֶת תְּנֻסֵי לְפִצַּח אֶת הָאֵגוּז הַקָּשָׁה וְכוּ', כִּי לְהֵאֲשֶׁה יֵשׁ כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּלִתִּי מְגַבְלִים, וְהִיא לֹא יוֹדַעַת אֶת הַכַּחוֹת שְׂיֵשׁ לָהּ, וְלִכֵּן תַּעֲשִׂי כָּל מֵה שְׂבִיכְלִתָּךְ בְּשָׂבִיל הַיְלָדִים לְהַשְׁלִים עִם בְּעִלָּךְ וְכוּ', וְאֵל תְּגִידִי שְׁזֵה בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי וְכוּ', הַכֹּל אֶפְשָׁר, צְרִיכִים רַק אֶת הַרְצוֹן וְכוּ', וְאִם יֵשׁ לָךְ טְעָנוֹת עַל בְּעִלָּךְ, דְּעִי לָךְ, שְׂיִכּוּלִים לְפִתַּח אֶת הַרְצוֹן, וְלְהַפְּךְ אוֹתוֹ לְטוֹבָה.

אֲשָׁרִי מִי שְׂיֵשׁ לוֹ אֶת הַשָּׁכַל הַזֶּה לְדַעַת אֵיךְ לְהַסְתַּדֵּר בְּבֵית, הַבְּעַל עִם הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה עִם בְּעִלָּהּ, וְלְהִיּוֹת וּתְרַנִּים אֶחָד לְהַשְׁנִי, הַחַיִּים לֹא הוֹלְכִים קַל לְאֶפֶךְ אֶחָד בְּזֵה הָעוֹלָם, וְלִכֵּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַמְצָב רוּחַ שְׁלוֹ וְכוּ', וְצְרִיכִים הַרְבֵּה לְעַבֵּד עַל עֲצָמוֹ שְׂיִהְיֶה לוֹ תְּמִיד מְצָב רוּחַ טוֹב וְכוּ'.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בְּתוֹךְ הַבֵּית, וּתְבִינִי אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְתֵאָהָבוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְתֵהִיוּ

רלד שו"ת א' רצב ברסלב

פתוחים אחד עם השני, וזכרי מאד, שיש לך כחות הנפש בלתי מגבלים, תנצלי את זה לטובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רצב.

מאד קשה לי להתנתק מהטלויזיה והמחשב
ואני נופל ונכשל

שאלה:

מאת יוסי: שלום לכבוד הרב.
מאד קשה לי להתנתק מהמחשב ואני נופל ונכשל.
פיצד זוכים להתרחק מפל המכשירים הטמאים כגון
המחשב והטלויזיה?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר וישלח, י"ב כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יוסי, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! היום יש קלפה עצומה שפוכשת את כל חלקה טובה, ומקנרת את האמונה ואת היראת שמים מבר ישראל, ומכניסה בו כפירות ואפיקורסות, והוא הפלי משחית הנקרא אינטרנט, אייפון, בלקברי וכו', שפזה יכולים לראות כל מיני שקוץ, תעוב, ערם וזהו, ומאמללים את עצמם וכו' ואת הילדים וכו'.

ולכן העקר ראה לזרק מהבית את המחשב, אינטרנט,

אייפוד ובלקברי, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה.):
 אין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות; ואמר החכם:
 "אין חוצץ בפני התאונה פעצימת העינים"; ואמר: "אין לה
 איבר באברי האדם, שיגרום לו מכשול כמו העינים". ואני
 מכרח להגיד לה, שהרבה בתים נהרסו לגמרי, רק מפני שהיה
 להם מחשב אינטרנט בבית, ואף שזה נדמה פהגזמה וכו',
 אבל רבים נפלו בפח בשביל הפלי הארוור הזה וכו', ונשבר
 ביתם, ולבסוף התגרשו, רחמנא לישזבן.

ולכן אסור בהחלט שיהיה בבית מחשב אינטרנט, כי זה
 הורס את כל חלקה טובה של היהדות, ומוריד את היראת
 שמים עד השאול, רחמנא לישזבן, ומה גם שמאבדים את
 הילדים, כי ילד שלוקח פלי משחית כזה בתוך ידו וכו', הוא
 כבר נופל בשאול תחתית ומתחתיו, ולכן אשרי מי שמבצר
 את החמץ הזה מביתו, ואז השכינה תשמר עליו.

אל תאמר שקשה לה וכו', כי הבחירה בידך, כי כף אמר
 רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קי) לאחד ששאל אותו: כיצד
 היא הבחירה? השיב לו בפשיטות: שהבחירה היא ביד
 האדם בפשיטות, אם רוצה — עושה, ואם אינו רוצה —
 אינו עושה וכו'. [וכתב מוהרנ"ת ז"ל, ודבר זה הוא נצרך
 מאד לדעת, כי כמה בני-אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם
 מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על-פן נדמה
 להם שאין להם בחירה, חס ושלום, ואינם יכולים לשנות
 מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה
 תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה].

אתה לא מתאר לעצמך איזה גזק אתה גורם לעצמך,
 על-ידי הכלי משחית האלו וכו', שבשרך מתחמם, ואתה בא

לידי העוון החמור של הוצאת זרע לבטלה, שזה עוון חמור מאד מאד. ואמרו חכמינו הקדושים (נדה יג.): אמר רבי יוחנן, כל המוציא שכבת זרע לבטלה — חיב מיתה; ואמרו (שם): רבי יצחק ורבי אמי אמרי כאלו שופך דמים, שנאמר (ישעיה נ, ה): "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים, תחת סעפי הסלעים", אל תקרי שוחטי אלא שוחטי; כי מכל טפה וטפה יכול להולד ולד, וכשסוחט את זרעו לבטלה, הוא שוחט את ילדיו, והעוון הזה מטמטם את המח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת ויאוש גדול, כאלו הקדוש-ברוך-הוא שונא אותו, ולא צריך אותו וכו' וכו'. ולכן תהיה חכם ופקח, ותנתק את עצמך מהזבל הזה פעם ולתמיד, ותהיה הכי מאשר בחייה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רצג.

יש לי נסיונות קשים בקדשת הברית, אך אינני מצליח להתחתן. אנה עזר לי!

שאלה:

מאת אושרי: כבוד הרב, אני בחור יתום, אבי רצח את אמי, ואני גר עם אחי הגדול. אני מאד רוצה להקים בית נאמן בישראל, אך דוחים אותי בגלל הקסוף. אני לא רוצה לפל בפגם הברית, אך יש לי

נסיונות קשים עם זה. אָנָּא עֲזֹר לִי, כְּבוֹד הַרֵב, וּתְשַׁדֵּךְ לִי מִיִּשְׁהֵי בְעֵלְת מְדוֹת טוֹבוֹת. אֲנִי בְצַעַר מְזָה, וְאֶעֱשֶׂה הַכֹּל בְּשִׁבִיל לְזָכוֹת לְהַתְחַנֵּן, תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּעֲזַרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח, י"ב כֶּסֶלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אוֹשְׁרֵי, גֵּרוֹ וְיָאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

בְּוִדְאֵי עֲבֵרַת טְרָאוּמָה כְּזוֹ, שְׂמָאֵד מְאֹד קָשָׁה לְעַכָּל וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אַתָּה צָרִיךְ לְהַתְחַזֵּק בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֲזָ, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשׁוֹם דְּבָר, וְאִף שְׁזָה קָל לְהִגִּיד וְקָשָׁה לְקַיֵּם, עִם כָּל זֹאת תַּעֲשֶׂה כָּל מָה שְׁבִיכְלִתָּךְ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מְזָה. וּמִוִּהְרַנְּתָּ וְ"ל הַבְּטִיחַ לְאַחַד מִתְּלַמִּידָיו: אִם תִּהְיֶה תְּמִיד שְׂמַח, לֹא תִרְאֶה פְּנֵי גִיּוֹנוֹם. וְיִכּוֹלִים לְהִבִּין אֶת זֶה בְּפִשְׁטוּת, כִּי רַבְּנֵנוּ וְ"ל אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קִיט): אֵין עוֹלָם הַזֶּה, יֵשׁ אוֹ גִיּוֹנוֹם אוֹ גֵּן-עֵדֶן; וְלִכֵּן פְּשָׁאֲדָם מְסֻתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם מְמַרְמֵר וּמְדַכָּא וְכוּ', אֲזִי הוּא טוֹעֵם אֶת טַעַם גִּיּוֹנוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, כִּי אֵין עוֹד קָלְלָה יוֹתֵר מִזֶּה, שְׂאֲדָם מְסֻתּוֹבֵב מְמַרְמֵר וּמְדַכָּא וְעֻצּוֹב וּמִיֵּאֲשׁ וְכוּ' וְכוּ', וְזֶה בְּעֻצּוֹ מִגִּיּוֹנוֹם שְׂאֲדָם מְסֻתּוֹבֵב בְּעֻצּוֹת וּבְדַכְּאוֹן, וְאֵינוֹ מוֹצֵא אֶת מְקוֹמוֹ וְכוּ'.

וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מָה שְׁבִיכְלִתָּךְ רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאֵל תִּדְחָה אֶת הַשְּׂמִיחָה לְיוֹם מְחֻרָת, כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינֵי ב'): לְפִי שְׂאֵין הַשְּׂמִיחָה מִמְּתַנַּת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שְׂשִׂמַח הַיּוֹם — שְׂמַח לְמַחֵר, וְלֹא כָּל מִי שְׂמַצַּר הַיּוֹם מַצַּר לְמַחֵר, לְפִי שְׂאֵין הַשְּׂמִיחָה מִמְּתַנַּת לְאָדָם.

וְלִכֵּן תִּהְיֶה הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה, וְתִגָּאֵל אֶת עֲצֻמְךָ מִהֲגִיחוֹנוֹם
שְׂאֵתָה נִמְצָא בּוֹ וְכוּ', וְאִם תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, וְתִמְיֵד יִהְיֶה חֵיוֹף
עַל הַפָּנִים שְׁלֶךְ, תִּמְצָא חֵן בְּעֵינַי כָּל רוֹאֶיךָ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא יִזְמִין לְךָ בַּת זִוּג. רַק תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר אֶל
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִבְקֹשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מֵה שְׂאֵתָה צְרִיךְ,
כִּי אֵין דְּבַר בְּעוֹלָם, שְׁלֵא מְקַבְּלִים עַל-יְדֵי תִּפְלָה.

וְלִכֵּן תִּהְיֶה מְאֹד מְאֹד חֲזָק בְּזֶה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
יִמְתִּיק מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים, וְתִשְׁמִיעַ לִי בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת תִּמְיֵד.

הַמֵּאֲחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' רצד.

**אֲשֶׁתִּי בְּרָחָה לִי, וְהַשְּׂאִיכָה אוֹתִי עִם הַיְלָדִים
לְבַד. מֵה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כִּי־י שְׂתַחַזֵּר?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אַבְרָהָם: לְכַבּוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרַא"ש שְׁלִיט"א,
שְׁלוֹם רַב!

כְּפִי שְׂמוֹהֲרַא"ש כְּבָר יוֹדַע יֵשׁ לִי בְּעֵהָ רְצִינִית, אֲשֶׁתִּי
בְּרָחָה לִי, וְהַשְּׂאִיכָה אוֹתִי עִם חֲמִשָּׁה יְלָדִים לְבַד, כָּל
הַמְשֻׁפָּחָה שְׁלָה נְגִדִי, וְהַמְצַב מִמֶּשׁ קִטְסִטְרוֹפָה. אֲנִי
לֹא יוֹדַע מֵה לַעֲשׂוֹת, וְאֵיךְ לְהַחְזִיר אוֹתָהּ אֵלַי. אוֹדָה
לְצַדִּיק אִם יִתֵּן לִי עֲצָה מֵה לַעֲשׂוֹת. תּוֹדָה מְרַאשׁ.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל האברך אברהם, גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי, אתה טועה לגמרי וכו', ולכן עובר עליך פל-פך הרבה צרות ויסורים ומרירות בביתך וכו'.

אתה צריך לדעת, אשה צריכה יחס, שבעלה יתיחס אליה, ויתן לה אהבה, וידאג לה וכו' וכו', נותנים לאדם מתנה מן השמים אשה, והוא צריך להחזיק את המתנה יקר מאד, ולתת תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא, שנתן לך מתנה אשה. ואמרו חכמינו הקדושים (יומא עב:): לומד תורה בטוהרה, נושא אשה, ואחר-כך לומד תורה; כי בזה שאדם נשוי, ויש לו את אשתו, הרי יש לו פת בסלו, ולא צריך ללכת בזבלים וכו', ולהסתכל בכל מיני לכוף של נאוף המטמטם את המוח והדעת וכו', ועוקר אותו ממנו יתברך. וזכר מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוה"ר, חלק א', סימן יא): גאות ונאוף תלויים זה בזה, פשאחד מתגאה על אשתו, ומנסה להשפיל אותה, סימן שהוא נואף עם מוח קטן, כי בעל גאונה אין לו דעת ושכל כלל, ואזי הוא חושב שאשתו היא שפחתו וכו', ומנסה להשפילה בכל מיני דרכים, הן אלימות מלולית, והן אלימות פיזית וכו', כי מי שהוא בעל גאונה — חושב: 'אני ואפסי עוד, ומה שאני אומר כן צריך להיות, וזה קדוש' וכו', ואינו מתחשב עם הזולת כלל, ובפרט בעל עם האשה, בשעה שהוא אינו מתחשב במתנה שנתן לו הקדוש-ברוך-הוא — אשה כדי להצילו מעברות וחטאים וכו', על-ידי-זה הוא מתחיל לזלזל באשתו וכו', ומנסה להשפילה בכל מיני

אֲפָנִים וְכוּ', הוּא רַק רוּצָה לְהַשְׁתַּלֵּט עָלֶיהָ וְכוּ', וּלְהִרְאוֹת שָׂרָק הוּא בְּעַל-הַבַּיִת וְכוּ', וְרַק הִיא צְרִיכָה לְשַׁמֵּשׂ אוֹתוֹ וּלְהִיּוֹת עֶבֶד גִּרְצָע שָׁלוֹ וְכוּ', וְכָל זֶה נוֹבֵעַ מִגֵּאוֹת סְרוּחָה שָׁבוּ, וְזֶה סִימָן שֶׁלְבוּ נוֹטָה לְנָשִׁים אַחֲרוֹת וְכוּ'.

וְכֵן הוּא מְסַתְּפֵל בְּכָלִי הַטָּמֵא מְחֻשָּׁב (מְכַשֵּׁף) הַמְּחַבֵּר אֶל אֵינְטֵרְנֵט וְכוּ', שֶׁשָּׁם יְכוּלִים לְהַסְתַּכֵּל עַל כָּל מִינֵי זָבָל וּלְכַלּוֹף עֵרֶם, תַּעוּב, זְהוּם וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָסֶת בּוֹ תְּבַעֲרַת הַמְּדוּרָה שֶׁל נְאוּף, וְנִשְׁתַּבֵּשׂ דַּעְתּוֹ וְשִׁכְלוֹ, וְהוּא מוֹצִיא אֶת הַעֲצָבִים שָׁלוֹ עַל אִשְׁתּוֹ, צוֹעֵק וְצוֹרֵחַ עָלֶיהָ, חוֹשֵׁב שֶׁהִיא שִׁפְחָתוֹ, וּמְנַסֶּה לְדַכָּא אוֹתָהּ כַּמָּה שָׂרָק אֶפְשָׁר וְכוּ', עַד שֶׁמוֹצִיא אוֹתָהּ מִשׁוּרֵי הַמִּשְׁקָל וְכוּ', וּכְבָר אֵינָה מְסַגֶּלֶת לַחֲשֵׁב לְבַד, וּבִפְרָטִיּוֹת שֶׁהִיא צְרִיכָה לְעַבֵּר הַתְּעַלְלוֹת כְּזוֹ מִבְּעָלָהּ, מִצַּד אֶחָד עוֹשֶׂה עִמָּה מַה שֶׁהוּא רוּצָה וְכוּ', וּמִצַּד שֵׁנִי יֵשׁ לָהּ חֲמָשָׁה יְלָדִים קְטָנִים, שֶׁהִיא צְרִיכָה לְטַפֵּל בָּהֶם וְכוּ', וְהוּא אֵינוֹ מְסַגֵּל אֶפְלוֹ לְהַכְנִיס אֶצְבַּע בְּמִים קָרִים וְכוּ', לְעֹזֵר לָהּ, אֲלֵא הוּא נוֹתֵן פְּקוּדוֹת כָּל הַיּוֹם, צוֹרֵחַ עָלֶיהָ כְּאִלוֹ הִיא שִׁפְחָה וְכוּ', וְלִכֵּן מַה אַתָּה רוּצָה — שֶׁהִיא תַּחֲזִיק מִמֶּךָ?! שֶׁהִיא תִּסְכָּם אֶתְךָ בְּכָל מַה שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה! !

אַתָּה לֹא שָׁם לֵב, שֶׁזֶה יָמִים וְשָׁנִים אַתָּה מְדַכָּא אוֹתָהּ לְגַמְרִי, וּמִתְעַלֵּל בָּהּ מִמַּשׁ כְּמוֹ רוּצָח, לָהּ אֵין שׁוּם מְלָה בְּבֵית וְכוּ', אַתָּה הַנוֹתֵן פְּקוּדוֹת, וְאוֹי וְאַבּוֹי אִם הִיא לֹא תִשְׁמַע לָךְ וְכוּ', מַה אַתָּה חוֹשֵׁב, שֶׁאַשְׁתָּךְ חֲתִיכַת סְמִרְטוּט?! שֶׁאַתָּה יְכוּל לְדַכָּא אוֹתָהּ כָּל-כָּף, עַד כְּדֵי לְהַשְׁפִּיל אוֹתָהּ לְגַמְרִי, עַד שֶׁאֵין לָהּ כֶּבֶד שׁוּם דַּעַה כָּלָל בְּבֵית?! אַתָּה לֹא קוֹלֵט מַה עֲשִׂיתָ עִם אִשְׁתְּךָ כָּל הַשָּׁנִים?! לֹא נִתְּתָ לָהּ אֶפְלוֹ הַזְדַּמְנוֹת לְדַבֵּר, וּמִכָּל שֶׁפֶן לְהַבִּיעַ דַּעַה בְּבֵית וְכוּ', רַק אַתָּה אֲדוֹן, אַתָּה הַמְּלֹךְ, וְהִיא צְרִיכָה לְהִיּוֹת שִׁפְחָתְךָ וְכוּ', וְעַכְשָׁו אַתָּה מִתְחִיל

לראות מה קורה כאן, היא קבלה שכל, והיא מתנגדת לך וכו', בנדאי היא צודקת, האם עשית פעם חשבון הנפש איך השפלת אותה יום יום, שבוע שבוע וכו' וכו', עד שהוצאת אותה מדעתה לגמרי וכו', כל היום רק פקדויות, כל היום אתה צודק והיא כלום וכו', ההורים שלה הם כלום, כל המשפחה הם רשעים וכו', ואת זה היא צריכה לשמע יום יום, שעה שעה וכו', ולבסוף אתה רוצה שהיא תשמע אליך, ותעשה רצונך וכו'?! מה אתה חושב, שזה הולך פכה?! מי שמתאכזר כל-כף על אשתו יום יום, ומדכא אותה, עד שאין לה שום מלה בבית, אין לה שום דעה וכו', הוריה הכי גרועים וכו', כל משפחתה הכי רשעים וכו', את זה היא צריכה לשמע כל יום ויום ממך, אתה לא נותן לה שום הזדמנות להביע את דעתה וכו', ולבסוף אתה רוצה שלום-בית, ועוד שתתרוצה אליך וכו'!

שנים על גבי שנים היא טובה לך בחדר שנה וכו', ומה נתת לה תמורת זה? רק בזיונות, חרופין וגדופין, השפלות וקללות וכו', ואתה מדכא אותה בקביעות וכו', אזי מה אתה רוצה עכשו?! הרסת לה את כל החיים, אין לה כבר שום טפת דעת עצמה, הילדים למדו ממך איך להשפילה ואיך להתחצף אליה, גם בעיניהם האמא כבר לא שוה שום דבר וכו', פי כף תמיד שומעים מהאבא, עכשו אשאל אותך — אזי מה אתה רוצה? איך אתה רוצה שאני אביא אותה חזרה אליך?! פלא על גבי פלא, לכלם יש לך מלה טובה, רק לא לאשתך, לכלם יש לך שבחים ומחמאות וכו', אבל רק לא לאשתך וכו', בשעה שכלם יתנו לך בעיטה בסוף, ורק מי נשאר עמך? הלא רק אשתך, שהיא המתנה הכי יקרה שנתן לך הקדוש-ברוך-הוא. הבעיה שלך, שאתה לא מעריך מה

שָׁנַתְנָן לָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אִם אַתָּה יְכוּל לְקַרְא אוֹתָהּ
 בְּשִׁמוֹת גְּנָאֵי וְכוּ', וְאַתָּה מְנַבֵּל אֶת הַפֶּה שְׁלֹךְ עָלֶיהָ בְּצוּרָה
 הַכִּי מְכַעֲרֵת וְקוֹרָא אוֹתָהּ וְכוּ' (שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַעֲלוֹת עַל הַכְּתָב
 מַלִּים גְּסוֹת וְשִׁמוֹת מְתַעֲבִים כְּאֵלוֹ וְכוּ'), מָה אַתָּה רוֹצֵה
 שֶׁהִיא תִּחְזֹר אֵלֶיךָ? ! מָה אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁהִיא לֹא בֶן-אָדָם?!
 אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְבַּיֵּשׁ עַל הַנְּהַגְתְּךָ שֶׁהִתְנַהַגְתָּ כִּף עִמָּה עַד עַכְשָׁו
 וְכוּ', עַל הַהִשְׁפָּלָה שֶׁהִשְׁפַּלְתָּ אוֹתָהּ כִּף עַד עַכְשָׁו וְכוּ', עַל
 הַבְּטוּיִים שֶׁהִתְבַּטַּאת עָלֶיהָ כִּף עַד עַכְשָׁו וְכוּ'.

תִּאֲמִין לִי, אִם תִּחְזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתִתְחַרֵּט עַל מָה
 שֶׁעָשִׂיתָ עִם אִשְׁתְּךָ, וְאֵת הַנְּהַגָּה שֶׁהִתְנַהַגְתָּ עִמָּה עַד עַכְשָׁו
 בְּצוּרָה מְחַפְּרָה בְּיֹתֵר וְכוּ' וְכוּ', וְאִז עַל-יְדֵי יֵשׁוּב הַדַּעַת
 אֲמַתִּי וְחִזְרָה בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְחִרְטָה אֲמַתִּית, וְתִבְקֶשׁ קָדָם
 סְלִיחָה מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזַלְזַלְתָּ בַּמַּתָּנָה שָׁנַתְנָן לָךְ —
 אִשָּׁה כְּזוֹ, אִשֶּׁת חֵיל, שֶׁהִבִּיאָה לָךְ חֲמֻשָּׁה יְלָדִים חֲמוּדִים
 וְעוֹזְרֵת לָךְ וְכוּ', וְאַחֲר־כֵּן תִּבְקֶשׁ מִמֶּנָּה סְלִיחָה, וְתִשְׁנֶה אֶת
 כָּל הַנְּהַגוֹתֶיךָ עִם אִשְׁתְּךָ בְּכֻלְלִיּוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת, אִזִּי שִׁיךְ שֶׁהִיא
 תִּחְזֹר אֵלֶיךָ.

דָּרָךְ הַתּוֹרָה הִיא לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת הָאִשָּׁה, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל
 (בְּבֹא מִצֵּא נֹט): אוֹקִירוּ לְנִשְׁיָכּוֹ כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתּוּ [תְּכַבְּדוּ
 וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שֶׁתַּתְּעִשְׂרוּ]. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סט), שְׁכָל הַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל הָאָדָם בָּאָה
 רַק עַל-יְדֵי אִשְׁתּוֹ, וְאִם אָדָם מְשַׁפִּיל תְּמִיד אֶת אִשְׁתּוֹ, וְדוֹקֵר
 אוֹתָהּ מְלוּלִית וְכוּ', הוֹרֵס לָהּ אֶת הַחַיִּים וְכוּ', בְּנֹדָאֵי יְהִיָּה
 כָּל יָמָיו עָנִי וְאֲבִיּוֹן וּמְלֵא חוֹבוֹת. וְלִכֵּן לֹא בְּחֻנָּם הַזֵּהִירָנוּ
 רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן רסד) לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ; וְאָמַר:
 הֲלֹא כְּמָה סָבֵל הִיא סוֹבְלָת, צַעַר עֲבוּר, צַעַר לְדָה, צַעַר גְּדוּל
 וְכוּ' וְכוּ', וּמָה עוֹשֶׂה הַבַּעַל? רַק כָּל הַיּוֹם מְשַׁפִּיל אוֹתָהּ,

מדכא אותה, מקלל ומבזה את כל משפחתה יום יום, שעה שעה וכו', ואחר-כך הוא צריך אותה וכו', ואזי אומר לה: בואי וכו', ותכף-ומיד אחר-כך עוד פעם חוזר חלילה להשפלות והבזיונות וכו', אם היית באמת שומר תורה ומצוות, ובאמת ירא אלקים, לא היית בא למה שבאת וכו'.

אתה מזלזל בהקדוש-ברוך-הוא, אין לך אמונה בו יתברך, לא נותן לו תודה על מה שעשה עמך, על מה שרחם עליך, ועזר לך, והביא לך אשה וכו', שכחת כבר פמה בכיות בכית בלילות, שאתה צריך אשה וכו', והיית אומר: אם רק הייתה לי אשה, הייתי הכי מאשר בחיי וכו', וכשהקדוש-ברוך-הוא נתן לך כבר אשה, אתה כל-כך מזלזל בה ומתעלל בה כל היום, ולרבות הלילות עם קללות והשפלות, מדכא אותה וכו', אין לה שום דעה בבית כלל וכו', כאלו אתה הכי חכם, בשעה שבלי אשתך הסתובבת כמו מחסר בית, ופוגם בברית בהוצאת זרע לבטלה וכו', ואיך לא תפקח את עיניך מה עשית לאשתך כל השנים! רק השפלות, רק קללות, רק לדכא אותה, רק לקלל את ההורים שלה, את כל המשפחה שלה, ולבסוף אתה עוד צודק, ויש לך טענות עליה שהיא אינה רוצה אותך וכו', ואינה רוצה לדבר עמך וכו'.

תאמין לי, שאני יכול עוד לכתב ולכתב וכו' וכו', אבל מה יצא מזה? אם אתה לא תשתנה מהקצה אל הקצה, אם לא תתחיל לכבד אותה ואת כל משפחתה, אזי אין מה לעשות כלל.

אקנה שתכניס את הדבורים האלו בתוך לבך ודעתך, ותחזר בתשובה שלמה, ואז ושבו ורפא לך, והכל יחזר על מקומו בשלום, וזכור תזכר מה שאמרו חכמינו הקדושים

(צקצין פרק ג'): לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כט): "הוי"ה עז לעמו יתן, הוי"ה יברך את עמו בשלום".

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' רצה.

מדוע פאָשר חסידים כותבים לרבי מכתב או קויטל, הם חותמים בשמם ושם אמם?

שאַלָּה:

מאת מיכאל: לכבוד מורנו ורבינו שליטי"א. הי' נתן לכם בריאות איתנה, אריכות ימים ונחת דקדושה. אני מאד מאד מתחזק בזכות שו"ת ברסלב, ואני מרגיש שקבלתי המון תשובות לשאלות שהיו לי, וגם זכיתי לחזק גדול מאד בעבודת הי'. ראיתי בכמה ספרים, שמנהג החסידים הוא, שכשהם כותבים מכתב או קויטל לרבי, הם חותמים את המכתב עם שמם המלא ושם אמם. מה הענין בזה? האם זה כדי שהצדיק יתפלל עליהם, או אולי זה כדי שהצדיק יוכל לראות את שרש נשמתם ואת כל מה שעובר עליהם? תודה רבה.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג בסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מיכאל, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קעג): על-ידי הכתב יכול הצדיק האמת להכיר הנפש ופנימיות הנפש של הכותב, והאמונה ושרש האמונה שלו וכו', ע"ן שם; בשביל זה פשטאים אל צדיק לבקש ממנו ולעורר רחמים עליו, ההכרח לכתב את שמו ואת שם אמו, כדי שהוא יקשר את הנשמה לשרשה.

ובפרט פשמוזפירים חולה, מרחמים לכתב את שם האמא, כמובא בדברי מוה"ר ז"ל (לקוטי הלכות, ברכות השחר, הלכה ג', אות יח), וזה מה שמוזכרין שם האם דיקא פשמתפלל על החולה, כי כל החולאת של האדם נמשכת מסוד החלופה שנתחלף ה"בן-מלך עם בן-השפחה וכו', שמתגבר, חס ושלו, בן-העבד על בן-המלך, כי כל החולאת היא בחינת מיתה, שהוא הסתלקות הפחות והחיות, ועקר המיתה נמשכת מסוד זהמת הנפש, שהוא זהמת העבד, שמתגבר על ה"בן-מלך, על-ידי חטא אדם הראשון, כי זהמת הנפש וזהמת העבד הם בחינה אחת, סוד ארור הנאמר בנחש, שהוא "ארור כנען עבד עבדים" וכו'. ובשביל זה פשמתפללין על החולה, מוזכרין שם אמו דיקא, כי עקר החיות של האדם ושל כל הנבראים והנוצרים והנעשים הוא על-ידי השם, סוד "נפש חיה הוא שמו", כי על-ידי השם של כל דבר, נמשכת החיות לתוכו מחי החיים. וגם מחי החיים אי אפשר להמשיך החיות, כי אם על-ידי שמו יתברך כפיכחול וכו'.

והנה שם האב הוא משם חכמה, ששם הוא למעלה מהשכל למעלה מהדעת וכו', ולשם אי אפשר להגיע, מה שאין בן שם האם הוא משם הבינה, ששמה בן יכולים להגיע, ובפרט הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, כשרואה על הכתב את השם ושם האמא, הוא יכול לדעת

את כל מה שקורה עם הנשמה הזאת, ולכן כשבאים אל צדיק, צריכים לכתב פתקא עם שמו ושם אמו, וכך הצדיק יכול להמשיך עליו רפואה וישועה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רצו.

**כבר חדש בעלי לא בבית, פי הוא מתנהג
באלימות. האם להתגרש ממנו?**

שאלה:

מיאת גלית: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש. ראשית אני רוצה להודות לצדיק, שברוך השם בזכותו התחנתתי, וזכיתי לשני ילדים. לצערי, כרגע בעלי מחוץ לבית כבר חדש עקב אלימות פיזית, ולא ברור אם הוא רוצה להשתפר. גם אני נמצאת מחוץ לבית עקב פריצה. הייתי רוצה שהצדיק יגיד לי האם להתגרש, והאם לשכר בית אחר. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל גלית תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לרקד מרב שמחה, שבחורה שובכה פמוף זכית להתחתן, והקדוש-ברוך-הוא נתן לכם מתנה שני ילדים, בזה ראוי לך לשמח מאד מאד, ולתת תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא על גדל החסדים והרחמים גמורים שעשה עמך.

אבל אני מכרח להגיד לך, שבכל ריב יש שני צדדי המטבע, גם את לא טלית שפלה תכלת וכו' וכו', בעלך מחוץ לבית כבר חדש עקב אלימות פיזית וכו', וגם את נמצאת מחוץ לבית עקב פריצה וכו', אזי אני רואה שהקדוש-ברוך-הוא ידע איך לזוג את שניכם, כי אתם מתאימים מאד מאד אחד להשני וכו' וכו'.

את כותבת שלא ברור לך אם בעלך רוצה להשתפר וכו', אני לא יודע אם את מוכנה להשתפר וכו', ולכן עצתי אמונה, שתפסיקו לריב ביניכם, ותעשו כל מה שבידכם להשלים ביניכם וכו', כי זוג שרבים ביניהם, גורמים פרווד בכל העולמות, ולכן תעשו כל מה שביכולתכם תכף-ומיד להתפייס אחד עם השני, כי לא יאבה הקדוש-ברוך-הוא סלח לכם אם תתגרושו, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת קטז): לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה: שמי שנכתב בקדשה ימחה על המים; ואם הקדוש-ברוך-הוא כבר מסכים שימחק, כביכול, שמו שמחזיק את כל העולם, העקר שיהיה שלום בין איש לאשתו וכו', בודאי אתם צריכים להשלים ביניכם.

תזכרו היטב, אשר כל זוג אם הם רוצים לבנות בית נאמן בישראל, עליהם לכתחלה להיות ותרנים, ולותר אחד להשני, ואז אף פעם לא יצטרכו ללכת אל שום בן אדם שעוסק בשלום-בית וכו', כדי שהשלום ישרה בתוך ביתם,

צריכים רק שכל ודעת איף להתנהג הבעל והאשה, והיות שעדין אין בית-חרשת שמיצר שכל ודעת וכו', וכן אין חנות או קניון וכו', שמוכרים שמה שכל ודעת וכו', ועל-פן צריכים לכוון בכל יום שלש פעמים ביום בעת שמתפללים את הברכה: "אתה חונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה" וכו', לבקש אז על דעת ושכל, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (נדרים מא.): דעת קנית מה חסרת, דעת חסרת מה קנית; אם יש לאדם דעת — יש לו הכל, ואם אין לו דעת — אין לו כלום, ולכן כל זוג צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך על דעת ושכל, אשר השכל היבש אומר, שצריכים להיות ותננים, ואז השלום שורה בבית.

ולכן תעשו כל מה שביכולתכם לחזור אחד להשני, ולמחל אחד להשני, ולהחליט: גמרנו, מפסיקים לריב! ומה שאני רוצה, ששניכם תתחילו לעבד על נקדת השמחה, שאת ובעלך תמיד תהיו בשמחה, ואני מכרח להגיד לכם, שזה הדבר הכי קשה, כי טבע של אדם, שגמשה תמיד אחר העצלות והמרירות והדפאון וכו', ובפרט שעד עכשו לא היה שלום-בית וכו', זה מה שמונע את השמחה מהבעל והאשה. ולכן אשרי הזוג שמישבים את דעתם, כי חבל על המריבות, ימינו כצל עובר, הנה אנחנו כאן והנה אנחנו יוצאים מכאן. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא), ששהשבעים שנה פורחים כמו רבע שעה. וכן אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קח): אדם בשביל תענוג קטן של רבע שעה, הוא יכול לאבד את כל העולם הזה והעולם הבא, וזה שיף יותר במריבות בבית, ולכן אשרי הזוג שמשלימים ביניהם, ומסתכלים על התכלית הנצחית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע

רמט ברסלב א' רצז שו"ת

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רצז.

**האם אפשר להבין ממעשה 'הזבוב והעכביש',
שרבנו ז"ל הוא גלגול נשמת אלכסנדר מוקדון?**

שאלה:

מיאת רחבעם חנינא: שלום וברכה לכבוד קדשת
הצדיק מיבנאל שליט"א.

בספורי מעשיות מעשה ז' מהזבוב והעכביש, רבנו ז"ל
מספר "על הנסיעה שלו", איך שנשמתו השתלשלה
מגלגולים קודמים, ולאחר מכן החליטה נשמתו,
שהאמת נמצאת רק ביהדות, כמוכא בספור עצמו,
שהדף שהגן על הזבוב מהעכביש היה מהנמוסים של
ישראל, והחליטה נשמתו להיות יהודי. שם בספור
רבנו ז"ל מספר, שהוא היה מלך גדול שכבש הרבה
מדינות בהצלחה גדולה.

ברצוני לדעת, האם רבנו ז"ל הוא גלגול נשמת
אלכסנדר מוקדון, שמו הסתם גם כן היה חכם גדול,
מאחר שכבש את כל העולם, ומעט דמעט זכו לזה,
ואם לא, לאיזה מלך התכוון רבנו ז"ל, כשספר את
הספור האים והנורא הזה? מצפה לגאולה האחרונה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל רחבעם חנינא, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח לתקן את טעותך וכו', רבנו ז"ל הוא נשמה חדשה, שעוד לא היתה בעולם כלל, ופעם ספר לנו בענין אדם הראשון, שבו כלולים כל הנשמות עד סוף כל הדורות, כמובא בכתבי האריז"ל, כשהלך לאכל מעץ הדעת טוב ורע, נשמתו של רבנו ז"ל ברחה משם וכו', זאת אומרת שרבנו ז"ל היה מאלו הנשמות שלא טעמו את עץ הדעת טוב ורע וכו'.

ולכן זו טעות לכתב שהוא היה גלגול וכו', ומכל שפן את השטיות והדמיונות מדתות אחרות וכו', כי ידוע שהכל הבל והבלים ודמיון אחד גדול, זה נולד ברפת וכו', ועשו ממנו אליל וכו', וזה היה לו חלי נופל וכו', ועשו ממנו נביא וכו', אשר שתי הדתות האלו על דמיון אחד נבנו וכו' וכו', ומכל שפן שאר הדתות של המזרח הרחוק וכו', שאלו העובדי אלילים לעץ ואבן, לשמש וללבנה וכו' וכו', הכל הבל ורעות רוח, פי יש בורא כל עלמין שברא את כל הבריאה כלה, ומחיה וממהה ומקים את הכל, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, וחכמינו הקדושים אמרו (עבודה זרה נד:): שאלו פלוסופין את הזקנים ברומי, אם אלהיכם אין רצונו בעבודת כוכבים, מפני מה אינו מבטלה? אמרו להם, אלו לדבר שאין העולם צריך לו היו עובדין, הרי הוא מבטלה, הרי הן עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות, יאבד עולם מפני השוטים, אלא

עולם כמנהגו נוהג, ושׁוטים שקלקלו, צתידין לתן את הדין, עיין שם.

ידוע, שסוד המעשיות של רבנו ז"ל רק משיח צדקנו יאמר על זה פרוש, ולכן עלינו רק להוציא את המוסר השכל שיש בכל ספור וספור, שבנוי כפי השתלשלות כל העולמות, מרום גבהי מרומים עד סוף כל הדורות וכו' וכו', והכל מרמז שם, ובמעשה זה מהזבוב והעפוש, שמה רבנו ז"ל מגלה מה שהיה עם נשמתו קדם שירדה לזה העולם, שהסמ"ך מ"ם עשה רעש בכל העולמות, שאם הנשמה הזו תרד, אין לי כבר מה לעשות בזה העולם, כי הוא יחזיר את כלם בתשובה, אמרו לו: הנשמה הזו מכרחה לרדת, ואתה תצא ותמצא לעצמך עצה וכו', ויצא וחזר עם איזה זקן, שצחק ואמר, שיש לי כבר עצה נגדו וכו'. ואמרו אנשי שלומנו, שזו היתה עצת הסמ"ך מ"ם, שכל דבר רבנו ז"ל יהיה לצחוק וללעג אצל כלם וכו', וכל טפש ושוטה וכו', יעשה צחוק מענין רבנו ז"ל וכו', ואפלו אלו שנקראים בעלי מקבלים, בעלי דמיונות וכו' וכו', גם כן יעשו צחוק ולעג מרבנו ז"ל ומענין הראש השנה שלו וכו' וכו', וכך הסמ"ך מ"ם ימנע מלתת להתגלות של רבנו ז"ל להיות מפרסם בעולם, עם כל זאת הוא לוקח שבויים וכו' וכו', שמוציא נשמות קדושות משני הסמ"ך מ"ם.

ויש אחד בכל דור בין השבויים יפת תאר, שיש לה כל מיני חן שבעולם וכו', שזה סובב על אחד שמוסר את נפשו לגלות ולפרסם את האור הגנוז הזה של רבנו ז"ל, שזה האור הגנוז שהאיר לאדם הראשון קדם החטא, שזה גלוי אלקות בלי שום לבושים, כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי מוה"ר ז, חלק א, סימן לג), שזה אוריתא ועתיקא סתימאה, שאינה מלבשת בשום

לבוש, אלא מדברת מגלוי אלקות בתכלית מדרגה עליונה בלי שום לבושים כלל.

אקנה שתתחיל להתמיד יותר ויותר בספר הקדוש והנורא "ספורי-מעשיות" עם הפרוש "נהרי אפרסמון", ותזכה להחיות את עצמך בהם, ולהוציא רמזים בשבילך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רחצ.

**אני משדכת זמן רב, אך חוששת להתקדם
לחתנה, מפיון שהבחור מדבר בשפה זולה**

שאלה:

מיאת ליאורה: אני נמצאת בשדוך כבר זמן רב מדי, בלי יכולת להכריע, והיו לנו כמה הפסקות בקשר. יש בינינו מציאת חן ויעדים משתפים, והכל מתקדם על-פי ההלכה. הבטיחה שגלי אתו היא, שהדבור שלו לא נקי, הבלגתי כמה פעמים, אבל זה יוצר בי תרעמת. הוא גדל היכן שגדל, ואנחנו שונים מאד במנטליות. אני כבר בת שלשים ושש ולחוצה להנשא כבר. מה הרב מנעץ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל ליאורה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את הגעת פבר לגיל שלושים ושש, מה את מחכה?! סוף סוף הקדוש-ברוך-הוא הזמין לך שדוף טוב, שיש ביניכם מציאת חן, ויעדים משתפים וכו', יש רק בעיה אחת, שאת רוצה שהדבור שלו יהיה נקי וכו', זה יכולים לתקן, בשביל זה לא צריכים לעכב את השדוף אפילו ליום אחד.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתציתי אותי, ותגמרו את זה בכי טוב, ותתחתנו לשם שמים, ותשרה ביניכם אהבה גדולה מאד מאד.

כל זוג שהם מוצאים חן אחד בעיני השני, ויש ביניהם משיכה גדולה, צריכים להיות מאד מאד שמחים ועליזים, פי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן רסה), שקדם שהנשמות יורדות כאן לזה העולם, למעלה הן נשמה אחת, וכשיורדים לזה העולם מתפצלים, הנזכר יורד דרך זוג הורים אחד, והנקבה יורדת דרך זוג הורים אחרים, ועד שמוצאים אחד את השני לוקח זמן, כי יש המון עכובים, כמאמרם ז"ל (סנהדרין כב): קשה וווגו של אדם בקריעת ים סוף, וכרגע שמוצאים אחד את השני, הם מתאחדים יחד, וזו השמחה הכי גדולה.

ולכן אם יש ביניכם מציאת חן, ואתם הולכים באותו קו וכו', דעו לכם, שאתם שדוף מהשמים, ותגמרו את זה בכי

טוב בסימן טוב ובמזל טוב, ואת החסרונות תמיד יכולים לתקן.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' רצט.

אשתי וילדי נמצאים בארצות-הברית, אף לי לא מאשרים להפנס לשם, ואני מתגעגע אליהם מאד

שאלה:

מאת יצחק: שלום למוהרא"ש שליט"א
אני גר בצפון, לא רחוק מעיר התורה והחסד ובנאל.
אני נמצא בבעייה רצינית, כי אשתי והילדים שלי
נמצאים בארצות-הברית, ואני נתקעתי בארץ ישראל
כי לא מאשרים לי להפנס לשם. אני מאד מתגעגע
אליהם, ורוצה להתאחד אתם, אבל לא יכול.
מה אני יכול לעשות, כדי לזכות לישועה? אודה לכם
מאד אם תענו לי.

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יצחק, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם אתה גר בסביבות טבריה וכו', דע לך, ששם הוא הציון של רבי מאיר בעל הנס, אשר ידוע, שהתנא הקדוש הזה עשה נסים ונפלאות, ועד היום מי שרגיל לבוא אל הציון הקדוש שלו, וישפך שיח ותפלה, ויתעקש שם, יראה נסים נגלים עין בעין, כי הוא בעצמו היה עצם בעל הנס, וכמאמרם ו"ל (במות קא.): אמר רבי עקיבא, פעם אחת הייתי מהלך בספינה, וראיתי ספינה אחת שמטרפת ביים, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו רבי מאיר, פשעלתי למדינת קפוטקיא, בא וישב ודן לפני בהלכה, אמרתי לו: בני, מי העלה? אמר לי גל טרדני לחברו וחברו לחברו, עד שהקיאני ליבשה וכו', עין שם.

ומובא בירושלמי (פלאים פרק טו, הלכה ג'): רבי מאיר הזה אידמך ליה באסיא, אמר אימורין לבני ארעא דישראל הא משיחון דידכון, אפלו פן אמר לון יהבי ערסי על גיף ימא פתיב (תהלים כד, ב): "פי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה", [רבי מאיר קדם היה באסיא, וקדם שנפטר אמר לתושבי המקום, שאני הולך להסתלק, ותגידו לבני ארץ ישראל, שהמשיח שלכם הינו רבכם מת בחוץ לארץ וכו', וצוה להם לאנשי אסיא, שיינחו את ארונו בתוך הים, והים הרי מחבר לארץ ישראל, הארון ישוט ויגיע לבסוף לארץ ישראל, וכן קרה שהארון שט עד טבריה, והגיע לשפת הים ושם קברוהו]. הרי שלף לפניך, שכל ביאתו לארץ ישראל היתה בדרך גס נפלא.

ולכן המקום שלו הוא מקום של נסים, וכל מי שצריך שיקרה לו נס, עליו לנסע אצל ציון רבי מאיר בעל הנס, ולהרבות שם בתפלה ובקשה, ובנדאי ישמעו את תפלתו, והוא בעל המאמר (ירושלמי ברכות, פרק ד', הלכה א'): רבי חיא בשם

רבי יוחנן ורבי שמעון בן חלפתא בשם רבי מאיר, והיה כי הרבטה להתפלל אל הו"ה, מפאן, שכל המרבה בתפלה — נענה.

ולכן יען שאתה נמצא בעת צרה, תברח לך מדי פעם אל ציון רבי מאיר בעל הנס, ושם תתעקש בתפלה, ותשפך דמעות פמים, ותראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, ואני מכרח להגיד לך, שאני בעצמי ראיתי שמה נסים ונפלאות שעשה עמי הקדוש-ברוך-הוא, ובכמה דברים נושעתי שמה בדרך של שדוד הטבע.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' ש.

בעלי משפיל אותי ומכנה אותי בשמות גנאי ליד הילדים. איך מתמודדים עם זה?

שאלה:

מאת מרגלית: לכבוד הרב הצדיק שלום. ברצוני להתנעץ עם הרב בנושא שלום-בית, כי המצב נהיה בלתי נסבל, וכמו שאומרים הגיעו מים עד נפש. כל הזמן בעלי משפיל אותי, מכנה אותי בשמות גנאי, ואינו מפסיק לעשות עלי בקרת גם בנוכחות הילדים. יש לנו חמשה ילדים, ברוך ה', והם רואים ושומעים

הכל, וזה משפיע עליהם לרעה. איך אני יכולה לגרום
לו להפסיק להתנהג בצורה כזו?

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל מרגלית תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש לך בעיה רצינית, שמרב השפלות וכו' שהשפיל
אותך בעלך וכו', נשברת לגמרי, עד שאין את יודעת את
הכחות שיש לך, את צריכה להיות חזקה, ולבנות חזרה את
הבטחון עצמי שלך, ותגידי לבעלך חד משמעית בקול תקיף
בזו הלשון: "בעלי היקר, אני אוהבת אותך מאד, הבאנו לזה
העולם חמשה ילדים בריאים ושלמים. עד עכשו התעללת בי
מלולית, ותמיד אתה משפיל אותי ועושה עלי בקרת, אני
מכרחה להגיד לך שעד כאן, אני לא מוכנה יותר לסבל, אם
אתה לא משתנה וכו', כל הנהגת הבית הולכת להשתנות
לגמרי וכו'. אני מרגישה שאני מאד מסורה בשבילך, ועושה
את הכל למענך, לא מגיע לי מה שאתה עושה לי, ובפרט
לפני הילדים, ולכן אני מבקשת אותך יפה — אם אתה
תשתנה, מה טוב ומה נעים, ואם לא, מתחיל להיות פה סדר
חדש בבית", וכו' וכו', בודאי שלא תעוררי מחלקת אתו,
אלא להיות תקיפה, והעקר חזקה בדעתך. הגיע הזמן שתבני
את הבטחון העצמי שלך, שנאבד ממך כל השנים, עד
שבעלך עשה אותך סמרטוט וכו' וכו'.

ולכן את צריכה לקחת את עצמך בידיך, ולהגיד
לעצמך: עד כאן, אני לא סובלת יותר וכו' וכו', ואת המסר
הזה הוא צריך להבין, ואם תהיי תקיפה, לא, חס ושלום,

לריב עמו, אלא תקיפה בדעתך, תראי איך שלא יקח הרבה זמן, והוא כבר ישתנה מהקצה אל הקצה, כי הבעיה היא של הנשים, שהן לא יודעות איך להתמודד עם בעל אלים, אלים פיזית, אלים מלולית, שזה אפלו יותר גרוע מאלימות פיזית וכו', כי הדבורים שהם לא על המקום וכו', הם יותר חדים מחרב, כמו שכתוב (תהלים נו, ה): "נפשי בתוך לבאם אשכבה להטים בני-אדם שניהם חנית וחצים, ולשונם חרב חדה", שדוד המלך מתלונן שהוא נמצא בין שונאים וכו', אשר מדברים עליו כל דבר אסור, ומשפילים אותו עם חרב לשונם וכו' וכו', וכתוב (משלי יב, יח): "יש בוטה כמדקרות חרב".

ולכן את צריכה להיות מאד מאד חזקה, ולא לתת יותר שבועך ידרך עליך, וישפיל אותך, וזו הבעיה של אשה, שהיא נשברת יותר מדי מהר, ולא יודעת איך להתמודד עם בעיה וכו', ולכן את צריכה לקנות לעצמך בטחון עצמי, ולהיות אשה חזקה עד מאד. אני לא אסית אותך שתצאי נגד בעלך, אבל יש לך גם כן זכיות לחיות, ולא באת לזה העולם לסבל, ואת המסר הזה את צריכה להסביר לבעלך חד משמעית, ואם תעשי את זה, את אשה חזקה, ותראי איך שלא יקח הרבה זמן, שהכל יתהפך לטובה, ותתחילו דף חדש בחיים, ותאהבו אחד את השני, ותותרו אחד להשני, כי זה חלק ויסוד גדול בחיי נשואין, להיות ותרגנים לותר אחד להשני, ולא להשפיל אחד את השני, ולא לנסות להשתלט אחד על השני, זוג מצלח זה כשהם שתפים בכל דבר.

אם כל זוג היו לוקחים את ההקדמה הזו שלמד אותנו רבנו ז"ל, היו מצליחים מאד בנשואין, עוד לא היה צדיק שדבר כל-כך משלום-בית ואהבה והבנה הדדית כמו רבנו

ז"ל, ובפרוש גלה לנו (שיחות הר"ן, סימן רסג) מענין בני הנעורים, ששכיח מאד שנעשה קלקול ביניהם ובין נשותיהם, ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים נעשה מזה פרוד לגמרי, חס ושלום. ואמר, שזה מעשה בעל-דבר שמניח את עצמו על זה מאד לקלקל השלום של בני הנעורים, כדי שיתפסו במצורתו, חס ושלום, על-ידי-זה, כי הוא אורב על זה מאד לתפסם בנעוריהם, על-ידי קלקול השלום-בית, חס ושלום, שגורם בערממיותו לקלקל השלום שביניהם, והאריך בשיחה זאת, כי זה מאד מאד נחוץ לאברכים לדעת איך להתנהג עם האשה, כי לצערנו הרב, היום יש כל מיני אנשים פגומים וכו', שהם אומרים שמתמחים בעניני שלום-בית וכו', ולוקחים הרבה כסף וכו', ונקראים מפרסמים לעניני שלום-בית וכו', ובאמת נתקיים אצלם מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), שיש מפרסמים ומנהיגים, שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ואיך ינהיגו את אחרים?! ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו וכו'. וככלל זה יהיה בידיך, אם אחד רוצה כסף בעבור לעשות שלום-בית, הוא כבר שקרן גדול מאד, והוא לא מענין שיהיה אצלך שלום-בית, כי הוא ימשך את זה לכל הפחות לחצי שנה או לשנה, כי הרי זו הפרנסה שלו, וככה אם הוא יגמר עם זה אחת שנים וכו', אז לא יחזרו אליו.

ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו, ואשרי הזוג שלוקחים את עצמם בידיהם, ומשלימים אחד עם השני, ומתחילים דף חדש, ומשנים את הגישה אחד להשני, ומתחזקים באהבה גדולה בדיוק כמו שעמדו תחת החפה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שא.

אשתי מתלוננת כל הזמן שמשעמם לה, ואין לה חברות. איך אני יכול לעזור לה?

שאלה:

מאת ישעיה דוד: לכבוד הצדיק. אשתי כל הזמן בוכה לי שמשעמם לה, ואני רב היום עסוק. מה שאני יכול לעזור לה, אני עושה בחפץ לב, אבל זה לא מספיק לה, וממש אפשר להשתגע, כי כל הזמן היא רק מתלוננת שאין לה חברות, ואין לה קבר כח. איך אני משנה את המצב? והאם זה ענין מאלקים על מעשי? תודה רבה מקרב לבי.

תשובה:

בצורת השם ותפריך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ישעיה דוד, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה טוב ומה נעים, אם תמצא איזו עבודה אפלו עבודה קלה לאשתך, כדי שלא ישעמם לה, כי חכמינו הקדושים אמרו (כתבות ט): הבטלה מביאה לידי שעמום (שגעון) וכו' וכו', ואם אין לה השיג עבודה, שתלמד לארג, שזה מאד מאד

יתן לה ספוק, זו חכמה ואינה מלאכה, אבל כשלומדדים איך לארג, אזי מקבלים ספוק מאד גדול, ויש המון נשים שעוסקות בזה, העקר לשמר לא להיות בשעמום וכו'.

אתה צריך להסביר לאשתך, שאתה עושה כל מיני מאמצים להביא פרנסה בבית, ואתה לא יכול להשאיר אתה כל היום, ואתה עוזר לה בכל מה שאתה רק יכול, ותבטיח לה את אהבתך אליה, ותשתדל להתקשר אליה לכל הפחות פעמים ביום, ולדרש בשלומה.

בקהלה הקדושה שלנו ביבנאל תקנתי פעמים בשבוע, שמכרח להיות לי שמתח רק לנשים, כדי שיצאו להתאורר כמה שעות לרקד ולשמח ולפטרטט וכו', וכו', העקר שלא תהיינה משעממות, וצריכים להבין את הנשים, שהן כל היום עם הילדים לבד, והבעל עסוק בפרנסה וכו', אבל צריכים להתחשב גם בהן.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שהיא תקח את עצמה בנדיה, ותחשב על ענין אריגה, שזה מאד מאד קל לאשה ללמד, וזה יענין אותה מאד מאד, וכך היא תהיה עסוקה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שב.

מדוע יש אנשים שזוכים לילדים צדיקים, ויש אנשים שרק סובלים מהילדים שלהם?

שאלה:

מאת דוד ליב: שלום לכבוד מוה"רא"ש שליט"א. רואים בהרבה ספורי צדיקים, שהיו אנשים שזכו לקבל ברכות מהצדיקים, שבניהם יהיו צדיקים גדולים וכמוכן שהברכות התקיימו. מדוע אותם אנשים זכו לברכה כזו מצדיקים, ויש אנשים שרק סובלים, ולא זוכים לברכה ולהבטחה כזו, שהבנים שלהם יהיו צדיקים? תודה על שאתם מתנחסים אלי, מצפה לתשובה מכבוד הצדיק.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דוד ליב, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

פעם באה אשה אל ה'חפץ-חיים', זכותו תגן עלינו, ובקשה ברכה, שהבן שלה יהיה תלמיד חכם גדול מאד, אזי חיף ואמר לה: "עם ברכה את רוצה שהבן שלך יהיה תלמיד חכם? להיות תלמיד חכם צריכים להשקיע הרבה, להתמיד בתורה, ולחזור פעמים אין מספר את התורה, כך נעשים תלמיד חכם"; הרי שלך לפניך, שאין דבר כזה לברך שהילדים יהיו צדיקים, זה תלוי רק כפי הבחירה של הילדים, ועל אחת כמה וכמה זה תלוי כפי החנוך שהילדים מקבלים

מההורים, אין דבר כזה לברך שהילדים יהיו צדיקים, וההורים לא יכניסו אפלו אצבע קטנה במים בעבור חנוף ילדיהם, דבר כזה אין, ולכן שאף אחד לא יגיד לכם שיש דבר כזה וכו' וכו'.

כדי לזכות לילדים צדיקים, צריכים ההורים הרבה להתפלל להקדוש-ברוך-הוא, ובפרט שיהיו שמונים מעברות חמורות, וכמו שספרו לנו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק יח, סימן ג): מעשה בכהן אחד, שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח ומתחנן ומבקש רחמים, ומלחף בלשונו עפר, כדי שלא יצא אחד מהן לידי עברה ולידי דבר מלער. מה היה עושה? בכל יום ויום היה מכניסן לבית פנימי, וישב ומשמרן בבית החיצון, ומתפלל ומשתטח ומבקש רחמים, ומלחף בלשונו עפר, כדי שלא יהא אחד מהן בא לידי עברה ולידי דבר מלער. אמרו, לא יצאת אותה שנה, ולא שנתה ולא שלשה, עד שבא עזרא והעלה את ישראל מבבל, והעלה אתו כהן עמהם, לא נכנס אותו כהן לבית עולמו, עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהנה מבניו ומבני בניו עד חמשים שנה, ואחר-כך נכנס אותו כהן לבית עולמו, ועליו הפתוב אומר (תהלים לו): "בטח בהוי"ה ועשה טוב" וגו'.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתתחילו לקיים את זה, לבקש הרבה רחמים וסיעתא דשמיא על ילדים צדיקים, וכן להשקיע בהם המון בחנוף שלהם, וכך יגדלו צדיקים.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' שג.

האם גם אנשים שמקורבים לרבנו ז"ל יכולים
להגיע ל'רבוי אור'?

שאלה:

מאת יוסף: שלום וברכה לכבוד הצדיק.
בסייעתא דשמיא אנו חבורה שלומדת ביחד בכל
יום שלש שעות "לקוטי-הלכות". רצינו לברר סגיגה
שדברנו עליה: האם אצל אנשים שקשורים לרבנו
הקדוש, כלומר אנשים שטסים לאומן ומתבודדים
וכו', יכול להיות מצב של 'רבוי אור', וצריכים להזהר
מזה? או שבגלל שרבנו הקדוש עוסק בתקוננו, אז
נדאי שהכל בהדרגה ובמדה, ואין מה לחשוש, שהאדם
נמצא ב'רבוי אור'?
תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יוסף, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין אתה יכול לתאר ולשער את גדל השמחה שיש לי,
שתהלה לאל התחברתם חבורה שלמה ולומדים בכל יום
שלש שעות "לקוטי-הלכות", וידוע מה שאמר מוהרנ"ת
ז"ל: העולם אומרים, שספר השל"ה הוא האוצר של
הגן-עדן, ואני אומר, שספרי "לקוטי-הלכות" שלי, הם
הגן-עדן של השם יתברך בעצמו, ובעת ששלח את אחד
מתלמידיו להדפיס בפעם הראשונה את הספר הקדוש הזה,

אמר בזו הלשון: "מזה שאינו חושב על תכליתו האחרון, מה יהיה בסופו פשיהיה שוכב על הארץ, ורגליו אל הדלת וכו', מזה איני מדבר כלל, כי זה הוא דומה לבהמה ממש, רק מי שחושב היטב מה יהיה בסופו ולבו חושק מאד לעבודת השם, ובודאי נעשה עמו מה שנעשה, כי ההתגברות גדול מאד פידוע, בשביל זה האיש חברתי את ספרי, כי אותו יחזקו דברי, ואותו יאמצו", כמובן כל זה למי שמעין בספרים הקדושים האלו.

והקפיד מאד על כמה בני-אדם, שהתפלאו מאד על נפלאות החדושים הכתובים בספריו הקדושים, ואמר להם: "זה הוא החסרון שלכם, שאתם סוברים שפונתי על החדוש והדרוש, הגם כי באמת הם נפלאים וטובים מאד, אך כבר אמרו חכמינו הקדושים (אבות פ"ק א'): לא המדרש הוא העקר אלא המעשה, וכונתי כפשוטו, כשאתם מתעטפים בציצית, תדעו ותזכרו ותשימו על לבכם היטב כל מה שנתבאר בדברינו בסוד ענין ציצית, על-פי ההקדמות הנוראות שקבלנו מרבנו ז"ל, עד שתזכו על-ידי-זה להתחזק תמיד בעבודתו יתברך, ולכן אתה לא יכול לתאר ולשער את גדל השמחה שיש לי, שאתם שוקדים בכל יום בספרי "לקוטי-הלכות", כי אין התחזקות כמו שיש בספרים האלו.

אנשים מתפלאים איך התחזקתי בכל השנים הקשות שעברו עלי, זה למעלה מחמשים שנים, שיש לי עסק עם רבים וכו' וכו', וקמו עלי מי שקמו וכו' וכו', אבל ההכרח לומר לכם, כי בימי נעורי ממש הייתי בגיל שמונה-עשרה ותשע-עשרה, אז הייתה תקופה שזכיתי לסיים כל חדש את כל ה"לקוטי-הלכות", וככה סימתי שלשים חדשים בלי הפסק כלל, בעקשנות גדולה למדתי רב היום רק ב"לקוטי-

הלכות", מלבד שלמדתי פעם אחת את כל ה"לקוטי-הלכות" כפי סדר התורות, וכן כל כרך חזרתי כמה וכמה פעמים, וזה נכנס בתוך הדם שלי, וזה החיות שלי עד היום הזה, וכל זה אני כותב לכם, כדי לחזק ולעודד אתכם, שתמשיכו ללמד "לקוטי-הלכות", שרק מוהרנ"ת ז"ל הבין בשלמות את דעת רבנו ז"ל, וככל שתממדים בספרי "לקוטי-הלכות", יותר מבינים את דעת רבנו ז"ל.

בענין השאלה של רבוי אור וכו', בודאי גם בהתקרבות אל רבנו ז"ל יש רבוי אור, וכבר אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עב): גם בענין ההתקרבות להשם יתברך יש יצר הרע גדול, שלפעמים רבוי ההתלהבות חוץ להמדה הוא מהיצר הרע, כי זה בא מפן יהרסו וכו', כי יש יצר הרע גדול כשמתחיל להתקרב להשם יתברך, ועל-כן בשעת מתן תורה הזהיר השם יתברך למשה (שמות יט): "רד העד בעם פן יהרסו אל הני"ה לראות", כי ישראל היו אז במעלה גדולה, והצרכו להזהירם מהיצר הרע שיש בהתקרבות להשם יתברך, עין שם.

ולכן צריכים מאוד מאוד לשמר מפן יהרסו, וגם בענין הנסיעות בכל פעם אל ציון רבנו ז"ל, יש בזה בחינה של פן יהרסו, צריכים לצמצם את עצמו וכו', לשבת במקום אחד וללמד תורה בהתמדה ובתשוקה עצומה, ולהשתדל מאוד מאוד ללמד על-פי סדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל המובא (שיחות-הר"ן, סימן עו), ולסיים את כל התורה כלה: תורה, נביאים וכתובים, בבלי, ירושלמי, תוספתא, רמב"ם, טור ושלחן ערוך, וכל המדרשים כלם, וספרי הזהר והתקונים וכו' וכו', ואל זה אי אפשר להגיע, אלא כשיושב במקום אחד בקביעות עצומה, ומתמיד בלמוד, וכן להרבות בתפלה

ובקשה אליו יתברך, שזה יכולים לקיים בכל מקום, כי מלא כל הארץ כבודו, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה, אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה; ולכן בכל מקום יכולים לדבר עמו יתברך, אשר כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו, אשר אין לתאר ואין לשער כלל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' דש.

כבר הרבה שנים אנו גרים בדירה קטנה, שגורמת לנו צער גדול, ולא מצליחים לקנות בית מתאים

שאלה:

מאת מרדכי: לכבוד קדשת האדמו"ר שליט"א, שלום וברכה.

"ברוך ה' אשר לא הסיר חסדו מאתנו", הנני חוזר בתשובה מזה כשמונה שנים, וזכיתי לחסדים גדולים

מאד מאתו יתברך, ואשר חלקם פרטתי לכבודו
במכתב הקודם ששלחתי.

ברצוני לקבל עצה לגבי כמה נושאים חשובים
שפרשתי לפניו יתברך בהתבודדות:

א. מזה שנים רבות מאד, שאני ואשתי שתחיה, חיים
בשכירות בדירת שלשה חדרים, וברוך ה', אנו מונים
חמש נפשות, והבית צר מלהכיל, עד כדי כך שלצערי
בשנים האחרונות שתי בנותי ישנות עם אשתי בחדר
השנה, בעוד אני ישן בסלון. עלינו לפנות את הדירה
בעוד שלשה חדשים לכל המאחר, ומחירי השכירות
בהוד השרון מרקיעי שחקים.

אני מרגיש תקוע לחלוטין בכל הקשור לקניית בית,
ומרגיש כאלו הדרך לקניית בית חסומה בפני, וכאלו
אני בגלות בכל הקשור לבית של קבע עבור משפחתי.
מה כבוד הרב מציע לעשות בענין?

ב. יש ברשותי סכום כסף של מאה וחמשים אלף
שקלים, ואין לי משג במה להשקיעו, על מנת שייניב
תשואה כלשהי, שאולי תסייע לנו בהוצאות השוטפות,
אשמח מאד לעצת כבוד הרב מה לעשות בכסף?
ברכות וחולו על ראשו, המצפה לישועת ה'.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מרדכי, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! אין עוד דבר יותר חשוב כמו תפלה
והתבודדות, אשר רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוה"ר, חלק ב', סימן כה):
ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל, דהינו לקבוע
לו על-כל-פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או
בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות

בְּדַבְרֵי חַן וְרֻצוּי וּפְיוּס, לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן מִלְפָּנָיו יִתְבַּרְךָ, שְׂיִקְרְבוּ אֵלָיו לְעַבֹּדְתוֹ בְּאַמֶּת. וּתְפִלָּה וְשִׁיחָה זוֹ תִהְיֶה בְּלִשׁוֹן שְׂמֵדִבְרִים בּוֹ וְכוּ', וְהִנְהִיגָה זוֹ הִיא גְדוּלָּה בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, וְהוּא דֶרֶךְ וְעֶצֶה טוֹבָה מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כִּי זֹאת הִיא עֶצֶה כְּלָלִית, שְׁפוּלָל הַפֶּל. כִּי עַל כָּל מָה שְׂיִחְסֹר לוֹ בְּעַבֹּדַת הַשֵּׁם, אוֹ אִם הוּא רְחוּק לְגַמְרֵי מִפֶּל וְכֹל מְעַבֹּדְתוֹ יִתְבַּרְךָ, עַל הַפֶּל יִפְרֹשׁ שִׁיחָתוֹ, וּיִבְקֹשׁ מֵאִתּוֹ יִתְבַּרְךָ.

וְכֵן לְמַד אוֹתָנוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל, שְׁעַל כָּל דְּבַר קָטָן מַה שְּׂאֲדָם צְרִיף, עֲלֵיו לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי תְפִלָּה פּוֹעֵלַת תְּמִיד, וְלִכֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּיָאוֹשׁ וּבִקְטָנוֹת הַמַּחִין, רַק תִּרְגִּילוּ אֹתָהּ וְאֶשְׁתַּף לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם, שְׂיִהְיֶה לָכֶם בֵּית מְשֻׁלָּכֶם, וְלֹא תִצְטָרְכוּ לְגוֹר בְּשִׂכִירוֹת, וְתִרְאֶה אֵילֹו נְסִים יַעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבִלְבָד שְׁלֹא לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה, כִּי כָף אָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצ"ו): אֲסוּר לְאָדָם לְעַמֵּד עֲצֻמוֹ עַל שׁוֹם דְּבַר, הֵינּוּ שְׂאֲסוּר לְהִתְעַקֵּשׁ בְּתִפְלָתוֹ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲשֶׂה לוֹ דְּוָקָא אֶת בְּקֻשְׁתּוֹ, כִּי זֶה הוּא כְּמוֹ לוֹקֵחַ דְּבַר בְּחֻזָּקָה, בְּגִזְלָה.

רַק צְרִיף לְהִתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַנֵּן לְפָנָי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, אִם יִתֵּן הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ — יִתֵּן, וְאִם לֹא — לֹא, וְזֶה (אֲבוֹת פָּרָק ב'): 'אֵל תַּעֲשֶׂה תְּפִלָּתְךָ קִבְעָה', מִלִּשׁוֹן גְּזֻלָּה, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (מְשָׁלִי כב'): "וְקִבְעָה אֶת קוֹבְעֵיהֶם נִפְשָׁה", הֵינּוּ שְׁכָל מַה שְּׂהוּא מְבַקֵּשׁ, הֵן פְּרִינְסָה אוֹ בָּנִים אוֹ שְׂאָר צְרָכִים, אֲסוּר לְהִתְעַקֵּשׁ וְלְעַמֵּד עֲצֻמוֹ בְּתִפְלָתוֹ, שְׂדוּקָא יַעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת תְּפִלָּתוֹ, כִּי זֶה הוּא תְּפִלַּת קִבְעָה, שְׂלוֹקֵחַ הַדְּבַר בְּחֻזָּקָה, בְּגִזְלָה, רַק יִתְפַּלֵּל רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכוֹת לב'): כָּל הַמְּאָרִיף בְּתִפְלָתוֹ וּמַעֲיִן בָּהּ, סוּף בָּא לִידֵי כְּאֵב לֵב, שְׂנֹאֲמַר (מְשָׁלִי יג, יב): "תּוֹחֵלֶת מִמְּשַׁכָּה מִחֻלָּה

לב", ופרש רש"י: מצפה שתעשה בקשתו על-ידי הארכתו, סוף שאינה נעשית, ונמצאת תוחלת ממשכת חנם, והיא כאב לב כשאדם מצפה ואין תאותו באה, עין שם.

וצריך שתזכר, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם אינו פועל. ולכן אל תתיאשו, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לכם בזכות התפלה, שתתפלו אליו יום יום על דירה, שתהיה לכם דירה משלכם.

בשום פנים ואפן לא להשקיע את הכסף בשום מקום, כי היום אסור להאמין לאף אחד, ומי שמשקיע את זה באיזה מקום וכו' וכו', זה כמו שמניח המעות על קרן הצבי וכו', הצבי בורח עם הכסף ביחד, ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא להשקיע בשום דבר, כי לא חסר שקננים, רמאים, צבועים וכו', אם אתם יכולים להחזיק את זה בבנק — מה טוב ומה נעים, עד עת בוא דברו, שתוכלו לתת מקדמה על דירה גדולה משלכם.

רק חזקו ואמצו מאד להיות בשמחה שניכם ביחד, ותכריחו את עצמכם רק להיות בשמחה, כי השמחה זה רפואה — בין בגשמי ובין ברוחני, וכשאדם שמח, מתרחבת דעתו, ויכול להחזיר בעצמו אמונה פשוטה בו יתברך, וברגע שחזק באמונה, שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, על-ידי-זה נפתח פיו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, פאשר ידבר איש אל רעהו, אשר זה התענוג הכי גדול, וטועם טעם עולם הבא בעולם הזה, וכמו שכתוב (ויקרא כו, יב): "והתהלכתי בתוכם, והייתי לכם לאלקים, ואתם תהיו לי לעם", ופרש רש"י: "אט"ל עמכם בגן-עדן כאחד מכם, ולא תהיו מזדעזעים ממני" וכו', איזה תענוג, שאדם

מרגיש שְמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלִעְדֵּיו נִמְצָא, וְהוּא יָכוֹל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ פָּנִים אֶל פָּנִים, וְאֵל מִדְּרָגָה זוֹ רַבְּנוּ ז"ל רוֹצֵה לְהַבִּיא אוֹתָנוּ, וְזֶה זֹכִים עַל-יְדֵי תַקְוָה הַשְּׂמֵחָה. וְלִכֵּן תִּמְסְרוּ אֶת נַפְשְׁכֶם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלְתֵי שְׂאֵנֵי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ, שְׂתַהֲיֶה לָּךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחֵל לָּךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' שה.

לְמֵרוֹת כָּל הַהִשְׁתַּדְּלוֹת שְׁלִי, אֵינְנִי מוֹצֵא אֶת
זוּגִי. מְדוּעַ?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יְהוֹנָתָן: שְׁלוֹם רַב לְמוֹהֲרָא"ש, וּבְרִיאוֹת אֵיתָנָה
תְּמִיד.

שׁוּם דְּבַר אֵינּוּ הוֹלֵךְ לִי. כְּבָר שְׂמוֹנֶה שָׁנִים אָנִי שׁוֹמֵר
תּוֹרָה וּמִצְוֹת, עוֹשֶׂה חֻסֵּד עִם אַנְשִׁים, מְשַׂמַּח אַנְשִׁים,
עוֹזֵר לְהוֹרֵי הַיְקָרִים בְּעַל הַבַּיִת. תְּרַמְתִּי מְטוֹר לְבַנְיַת
בֵּית-הַכְּנֶסֶת בִּיבְנָאֵל, עֲזַרְתִּי לְהַפִּיץ חֵמֶשׁ קְפוֹת צְדָקָה
שֶׁל הַמוֹסְדוֹת שְׁלִכְם בְּאֶזְרוֹ מְגוּרֵי, וְאֵנִי שֹׁתֵף פְּעִיל
בְּבֵית הַתְּבָשִׁיל.

אָנִי לֹא שׁוֹאֵל שְׂאֵלוֹת, וּמִשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת תְּמִים עִם ה'.
הֵרַב כְּתַב לִי, שְׂאֵסוּר לִי לְהִיּוֹת בְּרָרוֹ, אָבֵל לֹא כָּל
בְּחוּרָה שְׂאֵנִי נִפְגַּשׁ אֶתָּה מִתְּאִימָה לִי, וְלֹא כָּל בְּחוּרָה
רוֹצֵה שְׂנִמְשִׁיד בְּפִגְיֹשׁוֹת, וְזֶה לֹא תְלוּי רַק בִּי, כִּי זֶה
צְרִיךְ לְהִגִּיעַ מֵאֲהַבָּה וּמִשִּׂיכָה כְּלִשְׁהֵי לְצַד הַשָּׁנִי.

בְּכֹל פֶּעַם אֲנִי מַגִּיעַ לְמִצְבֵּב, שָׂאִין לִי כָּבֶד כַּחַ לְהַתְחִיל
קֶשֶׁר חֲדָשׁ, וְלִהְיֶיךָ עוֹד מִישׁוּהִי, וְנִכְנָס בִּי יֵאוֹשׁ.
הַצְדִּיק הַבְּטִיחַ לִי שֶׁהִישׁוּעָה קְרוּבָה, מִה עָלֵי לַעֲשׂוֹת
מִלְבָּד לְהַתְפַּלֵּל לְהִי?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"ד כֶּסֶלּו ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְהוֹנָתָן, נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סוֹטָה ב.): אֲרַבְעִים יוֹם קָדָם
יִצִּירַת הַגּוֹלֶד בַּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמֶרֶת בַּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי; בְּיָדָאִי
גַם לֶךְ הַכְרִיזוּ אֶת הַזְּוִיג שְׁלֶךְ, וּבְיָדָאִי גַם לֶךְ יֵשׁ זְוִיג, אֲלֵא
אֲתָה דְּוָחָה אֶת זֶה בְּשִׁפְתֵי יָדֶיךָ עִם תְּרוּץ — "זֶה צְרִיךְ לְהַגִּיעַ
מֵאֲהָבָה וּמִשִּׂיכָה פְּלִשְׁהִי מֵהַצִּד הַשְּׂנִי", אֲבָל אֲתָה שׁוֹכַח,
שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּבֶד זְמַן לֶךְ אֶת בַּת זְוִיגָה, וְאֲתָה דְּוָחָה
אֶת זֶה בְּשִׁפְתֵי יָדֶיךָ.

וְלִכֵּן אֶחָזֵר לְכַתֵּב לֶךְ מֵה שָׂאֲנִי פּוֹתֵב לְכָל רִוָק אוֹ רִוָקָה
אוֹתוֹ דְּבַר, מֵה שָׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סג.): נְחוֹת
דְּרָגָא וְנִסְיָב אֵיתְתָא, צְרִיכִים לְרַדְתָּ מְדֻרְגָה, וְאִזּוּ מוֹצְאִים אֶת
הַזְּוִיג; כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלָל בְּחֹזֵר אוֹ בְּחֹרָה הֵם גְּאוּתָנִים וְכוּ', וְלֹא
מֵתָאִים לָהֶם לְקַחַת אֶת זֹאת אוֹ אֶת זֶה וְכוּ', אֲנִי הִכִּי חֲכָם
וְהִכִּי יָפֵה וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֹו? ! אוֹ אֲנִי הִכִּי חֲכָמָה וְהִכִּי יָפֵה
וְהִכִּי מִשְׁפָּלָת וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֶה? ! וְהֵם מְסֻתּוֹבְבִים וּמְחַפְּשִׁים
אֶת הַזְּוִיג שְׁלָהֶם כְּפִי הַדְּמִיוֹן שְׁנִכְנַס בְּכָל אֶחָד וְאֶחַת כְּאֵלוֹ מִי
יֹדֵעַ מֵה הוּא, וְהֵם מְחִיבִים שְׂיָבֹא לָהֶם בֶּן זְוִיג מִשְׁהוּ שְׁעַדִּין
לֹא נִבְרָא וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה מְחַפְּשִׁים וְכוּ', וּמְסֻתּוֹבְבִים
וְיוֹצְאִים לְפָגִישׁוֹת פֶּן וְאוּלֵי אֲמַצָּא אֶת בְּחִיר לְבָבִי, שְׂיָבֹא

אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחור או הבחורה מחכים עד שיולד זוג כזה, ובין כך הם לא קולטים, שהזמן אינו מחכה, כמאמר החכם: "הזהר מן הזמן, כי הוא אויב רע מאד", עד שתופסים את עצמם, רואים שאנחנו כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? ! על זה באים חכמינו הקדושים, ונותנים לנו עצה (יבמות סג.): נחות דרגא ונסיב איתתא, תרדו מדרגה, ואל תחזיקו מעצמכם כל-כך בגדול וכו', ואז תמצאו בקלות זוג שיתאים לכם.

בודאי אם הבטחתי לך שישועתך קרובה, זה ככה, אבל מה לעשות שאתה דוחה את זה בשתי ידיים, ואתה לא יכול להחליט וכו', אתה לא יכול להשלים עם מה שנגזר עליך בשמים, אזי מי חייב לך? ! צריכים להתחתן לשם שמים, ולבנות בית נאמן בישראל, ואז תהיה הכי מאשר בחיים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שו.

אני בודד מאד, ואינני מצליח להתחתן, ועולות
בדעתי מחשבות להזיק לעצמי

שאלה:

מאת גולן: למוהרא"ש שלום.

קשה לי נורא בזמן האחרון, ואני לבד בבית רק עם
הורי. אחותי עזבה בזמן האחרון לאוניברסיטה, ואני
נמצא ללא חברה כמעט חוץ מחבר אחד. עזבתי את
חברי לאחר שחזרתי בתשובה, ואני רוצה להתחתן,
אבל לא מצליח למצא את זוגי, למרות שהייתי
בעשרות קבצי צדיקים. קשה לי עם המצב הזה, וכך
הזמן רצות לי מחשבות להזיק לעצמי. אני לומד
ספרות סת"ם, וחשבתני לעבר לשיבה.
מה הצדיק ממליץ לי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וישלח, י"ד כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל גולן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה כותב שחזרת בתשובה ונשארת לבד וכו', אתה
צריך לדעת, שאין דבר כזה, שיהודי נשאר לבד, כמאמרם
י"ל (דברים רבה, פרשה ב', סימן טז): אמר רבי תנחומא, מעשה
בספינה אחת שהיתה פלה של עובדי פוכבים, והיה בתוכה
יהודי אחד. הגיעו לגס אחד, אמרו לאותו יהודי פלוני: טול
מעות, ועלה לגס הזה, וקח לנו משם מאומה. אמר להם: לא
אכסנאי אני, מכיר אני להיכן אלך?! אמרו: ויש אכסנאי

יהודי? בכל מקום שאתה הולך — אלהיך עמך, הרי (דברים ד, ט): "אשר לו אלהים קרבים אליו".

תרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ואז אף פעם לא תהיה לבד. למה תדבר שטיות, שכל הזמן נכנסות לך מחשבות להזיק לעצמך וכו', לדעת, אתה צריך פדורי הרגעה, זה לא צחוק, אסור לחשב מחשבות כאלו, מה אתה חושב, בקבר יותר טוב? ! רבנו ז"ל אמר (שיחות-הר"ן, סימן פד) על מאמרם ז"ל (אבות פ"ק ד): "ואל תאמר שהשואל והקבר בית מנוס לך", כי בעולם הזה שיש לאדם טרדות ועל הפרנסה, יכול להיות שיעקץ וינשף אותו פרעוש, והוא לא ירגיש, מחמת שמחשבתו טרודה באיזו מחשבה של פרנסה וכיוצא. אבל שם בקבר, שאז אין לאדם שום טרדה ושום מחשבה אחרת, אז הוא שומע אפלו הרחישה וההלוח של התולעים, אף הם רוחשים ובאים אליו, ומרגיש הצער של כל נשיכה ונשיכה. ואין שום דבר שיטרידהו וימנעהו מגדל צערו הקשה, רחמנא לעלם; אזי מה אתה כל-כף רוצה ללכת שמה? עדיף שתחיה ותהיה שש ושמת, ותזכה להפיר את הבורא ותברך שמו, ותהיה רגיל לדבר עמו ותברך, אשר כל דבור ודבור שמדברים אליו ותברך — זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו, אשר אין לתאר ואין לשער כלל.

תאמין לי, שלא חסר בנות להתחתן, אלא אסור לך להיות ברך, רב הבחורים הם ברגנים, ולכן את השדוף הראשון שייציעו לך, תקח לשם שמים, ותזכה להתחתן ולבנות בית נאמן בישראל, ותהיה הכי מאשר בחייד.

רק תהיה בשמחה, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מורה"ן, חלק ב', סימן כד), שגם חכמי הרופאים אמרו, שכל המחלות והחלאים

רעים באים לאדם רק מחמת חסרון השמחה, ולכן צריכים להתאמץ ביותר שאת וביתר עז להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל, ולהפך העצבות והמרה שחורה, זה מביא לאדם את כל המחלות, ולכן תכריח את עצמך להיות בשמחה, ונחמנינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני ב): אין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום שמח למחר; ולכן ראה לחטף שמחה, ולהיות תמיד בשמחה, ועל-ידי-זה תמשך עליך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שז.

אני יודע, שהרב הוא הצדיק שבדור. האם יש בעיה בזה שאני הולך לשעורים של רב אחר, ומתחזק ממנו?

שאלה:

מאת שילה: שלום רב לכבוד מוהרא"ש שליט"א. אני קבלתי בדעתי, שאתם הצדיק שבדור ולצינת אתכם, ובכל דבר לפנות אליכם, אך עם זאת יש אהוד מרבני ברסלב המפרסמים, שמחזק אותי באמונה, ואני הולך לשעורים שלו בכל שבוע. מה דעתו של הרב, האם יש בעיה בעיה? כציתי לברך את הרב, שבעזרת השם, יהיה חזק

וּבְרִיאָה לַעֲבוּדְתוֹ יִתְבַּרַךְ, וְיִהְיֶה בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְיִמְשִׁיךְ
לְחֹזֶק וּלְקֶרֶב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל עַד בִּיאַת מְשִׁיחַ, אָמֵן כּו'
יְהִי רָצוֹן.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וּיְשֻׁלָּה, י"ד כִּסְלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שׂוּלְיָהּ, נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מִכְרַח לְהַגִּיד לָךְ, שְׁבֻזָּה הָעוֹלָם קָשָׁה מְאֹד מְאֹד
לוֹמֵר מִי שֶׁהוּא הַצְּדִיק שְׁבִדּוֹר וְכוּ', וּמוֹהַרֲנ"ת ז"ל תָּמִיד הָיָה
חוֹזֵר עַל הַפְּסוּק (איוב ג, ט): "קִטְוֹן וְגָדוֹל שֵׁם הוּא", מִי שֶׁהוּא
קִטְוֹן אוֹ גָּדוֹל, אֶת זֶה יוֹדְעִים רַק לְמַעַלָּה בְּשָׂמִים. וְלִכְּנֹן
לְדַעֲתִי, תַּעֲזֹב אוֹתִי, אֲצַלִּי הַצְּדִיק שְׁבִדּוֹר הוּא רַבְּנוּ ז"ל
בְּעֶצְמוֹ, וְצָרִיכִים לָקִים מֶה שֶׁהוּא אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַרֲנ"ן, חֵלֶק א', סִימָן
קכג): הָעֶקֶר וְהַיֶּסֶד שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ — לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְהַצְּדִיק
שְׁבִדּוֹר, וְלִקְבֹּל דְּבָרָיו עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּי הוּא זֶה, דְּבַר קִטְוֹן
וְדְבַר גָּדוֹל. וְלִבְלִי לְנִטּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמָאל,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרֵי פָרָשַׁת שׁוֹפְרִים): 'אֶפְלוּ אוֹמֵר
לָךְ עַל יָמִין שְׂמָאל וְעַל שְׂמָאל יָמִין תִּצְיַת אוֹתוֹ, וְלִהְשָׁלִיף
מֵאֲתוֹ כָּל הַחֲכָמוֹת, וְלִסְלַק דַּעֲתוֹ כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ שׁוֹם שְׂכָל,
בְּלַעֲדֵי אֲשֶׁר יִקְבֹּל מֵהַצְּדִיק וְהָרַב שְׁבִדּוֹר. וְכָל זְמַן שֶׁנִּשְׁאַר
אֲצִלוֹ שׁוֹם שְׂכָל עֲצָמוֹ, אֵינּוּ בְּשִׁלְמוֹת, וְאֵינּוּ מְקַשֵּׁר לְהַצְּדִיק;
כִּי הָעֶקֶר לְבִטּוֹל אֶת שְׂכָלוֹ הַמְּזַדְּמָה וְהַבְּדוּי לְגַמְרִי, וְלִצִּיַּת אֶת
הַצְּדִיק עַל כָּל אֲשֶׁר אוֹמֵר, וְרַק זֶה נִקְרָאת הַתְּקַרְבוּת.

בְּזֶה שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ אֶל אַחַד שְׂמַחֲזֵק אוֹתָךְ בְּאַמוּנָה, וְאַתָּה
שׁוֹמֵעַ אֶת הַשְּׁעוּרִים שְׁלוֹ — מֶה טוֹב וּמֶה נְעִים, אֲבָל הָעֶקֶר

תזכר שהכל זה לעבדה ולמעשה, כי חכמינו הקדושים אמרו (אבות, פרק א'): עשה לך רב, וצריכים לשמור מאד מאד מי הוא הרב, כי כף אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן ו'): היצר הרע דומה כמו מי שהולך ורץ בין בני אדם, וידו סגורה, ואין אדם יודע מה בתוכה. והוא מרמה בני אדם, ושואל לכל אחד: מה אני אוחז? ולכל אחד נדמה כאלו הוא אוחז מה שהוא מתאוה. ועל כן הכל רצים אחריו כי כל אחד סובר שיש בידו מה שהוא חפץ וכו'. ואחר כך הוא פותח את ידו, ואין בה כלום וכו', כמו כן ממש היצר הרע, שהוא מרמה כל העולם כלו, והכל רצים אחריו, ומרמה לכל אחד ואחד, עד שנדמה לכל אחד ואחד כאלו יש בידו מה שהוא חפץ, כל אחד כפי שטותו ותאוותו, ואחר כך בסוף הוא פותח את ידו, ואין בה כלום, כי אין מי שימלא תאוותו אצלו.

וכן הוא אצל רבנים וכו', אדם רץ אחר מישהו ימים ושנים וכו', והוא מכור אליו לגמרי וכו', ונדמה לו שישועתו תלויה ברב זה וכו', והוא עובד עליו, ומוריק לו את הכיסים וכו', או מהפנט אותו לגמרי, ומוציא לו את השכל מהדעת וכו', ולבסוף הוא פותח את היד, ורואה שהכל כלום וכו', וסתם בליתי את הימים והשבועות והחדשים והשנים הכי טובות שלי בימי חיי, ומאומה אין בידי וכו' וכו', אבל זה כבר מאחר וכו'. ולכן כשאדם מתקרב אל איזה רב, יהיה מי שיהיה, צריך תמיד לזכר מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן נא): את זה תקבלו ממני, שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד מאד, אם לא מקבלים מהרב תכף ומיד מה שהוא צריך וכו', צריכים לדעת, שהוא חי בדמיון ובטעות גדולה וכו', ומה צריך אדם? שכל ודעת. ועקר הדעת והשכל הוא (דברים ד'): "אתה הראת לדעת, כי

הַנִּי"ה הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מְלַבְדוֹ, שְׂיַחְדִּיר בּוֹ אַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְיִלְמַד אוֹתוֹ אִיךָ מְדַבְּרִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֵה יֵשׁ לוֹ תַכְּף-וּמְיָד בְּיָד, "וּמָה שְׂבִיד בְּטוּחַ", כִּי לְמַדְתִּי אֶצֶל הַצַּדִּיק הַנֵּה אִיךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלַדַּעַת שְׁאֲנִי עֲצָמָאִי, וְאֵין לִי אֵף אֶחָד בְּזֵה הָעוֹלָם רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְרַק הוּא יִתְבַּרְךָ יְכוּל לַעֲזוֹר לִי. וְכֵן הָרַב צָרִיךְ לְהַכְנִיס בּוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְלַמַּד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

לְכֵן צָרִיךְ לְזַכֵּר "מָה שְׂבִיד בְּטוּחַ", אִם אֲנִי הִתְחַלַּתִּי לְלַמַּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא וְכוּ' — בְּזִכּוֹת הָרַב הַנֵּה, וְלֹא הַחֲסֵרְתִי יוֹם אֶחָד מִבְּלִי לַמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', אֲזִי עָלִי לַדַּעַת "מָה שְׂבִיד בְּטוּחַ", וְכֵן אִם הָרַב מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ, שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם-בֵּית בֵּינוּ לְבֵין אֲשֶׁתּוֹ, צָרִיכִים לְזַכֵּר — "מָה שְׂבִיד בְּטוּחַ", וְאִם, חַס וְשְׁלוֹם, לֹא מְקַבְּלִים אֶת זֶה מִהָרַב, צָרִיכִים לַדַּעַת, שֶׁהַכֵּל דְּמִיּוֹן גְּדוֹל מְאֹד, וְיִלְבְּסוּךָ יִפְתַּח אֶת הַיָּד, וְיִרְאוּ שְׁאֵין בְּיָד שׁוֹם דָּבָר, וּסְתָם רַצְתִּי אַחֲרָיו יָמִים וְשָׁנִים, וְאַבְדַּתִּי אֶת שְׁנוֹתֵי הַיְקָרוֹת.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתַהַיֶּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' שח.

אָנִי רוֹצֵה שְׁנַעֲבֹר לְגוֹר לֵיַד הַהוֹרִים שְׁלִי, כְּדֵי
לְקַבֵּל עֲזָרָה, אֲדָּ בַעֲלֵי אֵינוֹ מִבֵּין אֶת זֶה וּמִתְנַגֵּד

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת כְּנֶרֶת: שְׁלוֹם כְּבוֹד הָרַב.
קִדְּם כָּל — אָנִי רוֹצֵה לְהַגִּיד בְּאֵמֶת תּוֹדָה עַל כָּל
הַעֲזָרָה שְׁלָדָּ וְעַל הַתְּשׁוּבוֹת שְׁלָדָּ, וְעַל הַמְּכַתְּבִים
הַיּוֹמִיִּים שְׁלָדָּ שְׁמַחֲזָקִים אוֹתִי!
אָנִי רוֹצֵה לְפָנוֹת אֱלֹהֵי בְּעֵנֶן בֵּיתִי. אָנִי נְשׂוּאָה עִם
זְלָדָּה וּבְהֶרְיוֹן נוֹסֶף בְּרוּךְ ה' . כְּרָגַע אָנִי גְרָה רְחוּק
מִהַהוֹרִים שְׁלִי, וְאָנִי מְאֹד רוֹצֵה לְעֵבֵר לְגוֹר לְיָדָּם,
בְּגִלְל הַעֲזָרָה הַרְבֵּה שְׁלָהֶם, אֲבָל בַּעֲלֵי אֵינוֹ רוֹצֵה, כִּי
הוּא מִפְּחַד שְׂאֵהֲיָה אֲצֵלָּם כָּל הַזְּמַן.
בַּעֲלֵי עוֹבֵד בְּמִשְׁמְרוֹת, וְלָכֵן אֵין בְּאֶפְשָׁרוֹתוֹ לְעֹזֵר לִי.
אָנִי עוֹבְדָת בְּמִשְׁרָה מְלֵאָה, וְכָל הַנְּטִל שֶׁל הַבַּיִת וְגַדְוִיל
הַיְלָדִים עַל כְּתֵפַי. אָנִי מְנַסָּה כָּל הַזְּמַן לְשַׁכְנַע אוֹתוֹ
לְעֵבֵר לְגוֹר בְּסִמִּיכוֹת לַהוֹרִים שְׁלִי, אֲבָל הוּא אֵינוֹ
מוֹכֵן. הוֹרְיוֹ גַּם לֹא תוֹמְכִים בְּזָה שְׁנִגּוֹר בְּאוֹתָהּ עִיר
שְׁבָה גְרִים הוֹרִי, וּבַעֲלֵי תְּמִיד מְקַשִּׁיב לָהֶם בְּהַכֵּל. הוּא
אֵינוֹ מִבֵּין אֶת הַקֹּשִׁי שְׁלִי, וְאָנִי מִמָּשׁ לֹא יוֹדַעַת מֵה
לְעֹשׂוֹת. תַּעֲזֹר לִי בְּבִקְשָׁה.
תּוֹדָה רַבָּה לָדָּ, וְאָנִי מְאַחֲלָת לָדָּ הַרְבֵּה בְּרִיאוֹת
וְאַרְיכוֹת יָמִים, וּמִבְּקִשְׁתְּ שֶׁתִּמְשִׂיָד לְעֹזֵר לְכָלֵנוּ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזָרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדְר וַיִּשְׁלַח, י"ד כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל כְּנֶרֶת תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מְכַתְּבָדָּ.

אני מכרח להגיד לך, שאני מבין את בעלך, כי סוף כל סוף הוא התחתן אתך ולא עם ההורים שלך, ובעל אוהב שאשתו אתו עמו ואצלו.

ולכן את צריכה להבטיח לבעלך, כשהוא יהיה בבית, אז גם את תהיי בבית, אבל כשהוא לא בבית, מה כל-כך נורא שתהיי אצל ההורים שלך, שהם עוזרים לך כל-כך הרבה וכו' וכו', וסוף כל סוף אשה מגיע לה שתלך לבקר את ההורים שלך, ואת זה צריכים להסביר לבעלך, ומה שההורים שלו ממלאים לו את הראש, שלא ילך לגור על יד ההורים שלך וכו', צריכים להסביר לו, אשר פלה וחמותה אף פעם לא ישתוו, וזה טבע רע שנכנס בדמיון של חמות, כאלו הפלה 'גנבה' את הבן שלך וכו'.

ולכן בעל שמתחתן, הוא צריך להיות עצמאי, ולא להיות כל-כך פרוץ אל האמא שלו וכו', הן אמת זה הולך גם הפוך, שבעל אינו מענין שאשתו תשב תמיד אצל האמא שלה, כי הרי הוא התחתן רק איתה, ולא עם האמא.

ולכן את צריכה להסביר את זה לבעלך בצורה יפה מאוד, יען שהוא עובד במשמרות, ולא נמצא הרבה בבית, אזי קשה לך מאוד, ואת צריכה את העזרה של ההורים, ולכן עצתי, שתסבירי לו כשהוא יהיה בבית — את תהיי רק אתו, וכך צריך להיות, הבעל והאשה צריכים לאהב אחד את השני, ולעזור אחד להשני, ולהבין אחד את השני, ולדאג אחד להשני, והעקר לדעת, אשר אין עוד דבר טוב ובריא לזוג כשמתחתנים, כמו לא לערב את ההורים בחיי הנשואין שלהם, כמו שכתוב (בראשית ב, כד): "על פן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד".

ולכן את צריכה להסביר היטב היטב לבעלך, והפל
יסתדר על הצד הכי טוב.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע
בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שט.

עברתי ילדות קשה, שהותירה בי צלקות
עמקות, ועד עכשו אינני מצליח להשתחרר
מהכאב

שאלה:

מאת שמואל: שלום רב לכבוד הרב.
עברתי ימי ילדות מאד מאד קשים, וספגתי התעללות
מלווית, שלדעתי זה יותר גרוע מהתעללות פיזית,
וימאז שאני מכיר את עצמי רק השפילו אותי. עכשו
הגעתי כבר לגיל עשרים ושתים, ונשארו בי צלקות
עמקות, וכל החיים שלי לא שוים כלום.
אני מסתכל אחרוני, ואני מתחיל לראות איך
בבבזתי כל-כך הרבה מימי נעורי, ואני לא יכול
להשתחרר מהכאב הזה. מה עושים?

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"ד כִּסְלוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל שְׁמוּאֵל, נִרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל לְמַד אוֹתָנוּ, שְׁמִדַּת הַשְּׂכָחָה הִיא דְּוָקָא מְאֹד מוֹעִילָה לְחַיֵּי הָאָדָם, וְאָמַר (שיחות-ה"ר, סימן כו): אֶצֶל הָעוֹלָם הַשְּׂכָחָה הִיא חֶסְרוֹן גְּדוֹל בְּעֵינֵיהֶם, אֲבָל בְּעֵינַי יֵשׁ בְּהַשְּׂכָחָה מַעֲלָה גְּדוֹלָה. כִּי אִם לֹא הִיְתָה שְׂכָחָה, לֹא הִיָּה אִפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבַר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִם הִיָּה זוֹכֵר כָּל מָה שְׁעָבַר, לֹא הִיָּה אִפְשָׁר לוֹ לְהַרִים אֶת עֲצָמוֹ לַעֲבֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם אִפֶּן, גַּם הָיוּ מְבַלְבְּלִים אֶת הָאָדָם מְאֹד כָּל הַדְּבָרִים שְׁעוֹבְרִים עָלָיו. אֲבָל עֲכָשׁוּ עַל-יְדֵי הַשְּׂכָחָה נִשְׁכַּח מָה שְׁעָבַר. וְאֶצֶּל, אָמַר רַבְּנוּ ז"ל, הוּא הַדְּרָךְ, שְׁכָל מָה שְׁעָבַר וְהֵלֶךְ — נִפְסָק וְהוֹלֵךְ לַחֲלוּטִין, וְאִינוֹ חוֹזֵר בְּדַעְתּוֹ עוֹד כָּלָל. וְאִינוֹ מְבַלְבֵּל כָּלָל עֲצָמוֹ עוֹד בְּמָה שְׁכָבַר עָבַר וְהֵלֶךְ וְכוּ'.

וְעֵנִין זֶה הוּא דְרָךְ עֲצָה טוֹבָה גְּדוֹלָה מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל-פִּי-רַב יֵשׁ לְהָאָדָם בַּלְבוּלִים רַבִּים וְעַרְבוּב הַדַּעַת מְאֹד מִמָּה שְׁחִלְף וְעָבַר. בְּפִרְט בַּשַּׁעַת הַתְּפִלָּה, שָׂאז בָּאִים עָלָיו כָּל הַבְּלָבוּלִים, וּמְעַרְבָבִים וּמְעַקְמִים אֶת דַּעְתּוֹ מִמָּה שְׁכָבַר עָבַר. לְפַעְמִים יֵשׁ לוֹ בַּלְבוּלִים מְעַנֵּן הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן שָׁלוֹ וְעַסְקֵי בֵיתוֹ וְכִיּוֹצֵא, בְּאֶשֶׁר כִּי לֹא טוֹב עָשָׂה בְּעֵינֵין זֶה וְכִיּוֹצֵא, וְכֵן הִיָּה צְרִיף לַעֲשׂוֹת וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה הַדְּבַר. וַיֵּשׁ שְׁמַבְלְבְּלִים אוֹתוֹ בְּעַת עִבּוּדָתוֹ בַּתּוֹרָה אוֹ בַּתְּפִלָּה וְכִיּוֹצֵא, בְּהַפְגָּמִים שְׁפָגַם מִקֵּדָם, בְּאֶשֶׁר שְׁבַעֲנֵין זֶה לֹא עָשָׂה כַּהֲגֵן נִגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה הַרְבֵּה מְאֹד. כְּאֶשֶׁר יְדוּעַ לְכָל אָדָם בְּעֲצָמוֹ. עַל-כֵּן הַשְּׂכָחָה הִיא עֲצָה טוֹבָה גְּדוֹלָה מְאֹד לְזֶה,

שתכף-ומיד שחולף ועובר הדבר, יעביר ויסלק אותו מדעתו לגמרי, ויסיח דעתו מזה לגמרי. ולא יתחיל לחשב עוד במחשבתו בענין זה כלל.

והנה את הפללים האלו רבנו ז"ל נתן לעניני רוחניות, אבל ידוע, שכל דבור ודבור שיצא מפי רבנו ז"ל, זה גם טוב, ועצות נפלאות גם בגשמיות לחיות עמהם, כי אי אפשר לעבר את החיים אם זוכרים את העבר. את הפלל הזה צריכים להחזיר בעצמו היטב היטב — אם רק רוצים לחיות חיים טובים בזה העולם.

אמת, מהעבר יכולים ללמד הרבה על העתיד וכו', מהשגיאות והטעויות יכולים ללמד הרבה על להבא וכו', מהכשלונות שבחיינו יכולים ללמד הרבה איך להצליח, אבל רק אם מחזירים בעצמם את העצה של רבנו ז"ל — לשכח לגמרי את העבר, ולעשות התחלה חדשה, וזה הדבר הכי קשה לאדם שעבר ימי נעורים קשים והתעלליות קשות, עם כל זאת אי אפשר להתקיים בזה העולם, אלא שמחזירים בעצמם ענין השכחה, לשכח בכל יום ובכל שעה ובכל רגע את העבר, ולעשות כל רגע התחלה חדשה.

אני יודע, שזה דבר קשה מאוד מאוד, כי סוף כל סוף כשאדם עבר התעללות והשפלות שנים על גבי שנים, קשה מאוד לשכח את זה, אבל אם אדם רוצה לחיות חיים טובים, חיים מאשרים, ההכרח ללכת עם העצה הזו, שרבנו ז"ל נתן לנו — להיות רגיל בשכחה, לשכח את העבר לגמרי, ולעשות התחלה חדשה, בכל יום, בכל שעה ובכל רגע. וכמו שאמר רבנו ז"ל על עצמו: "לא רק כל מחשבה, דבור ומעשה אצלי חדש, אלא אפלו כל נשימה שאני נושם זה

חדש", וזה מראה, שאדם נכלל באין סוף ברוך הוא, כי ככל שאדם מחדיר בעצמו, שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל אלקות גמור, והוא מרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בשפת האדם שלו, כך הוא נדבק בו יתברך, וזה נעשה על ידי כל בר ישראל, כי כל יהודי נקרא בן להקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (דברים יד, א): "בנים אתם להויה אלקיכם".

תאמין לי, שאני מבין מאד מאד את הפאב שלך, אבל לא יכולים לחיות ככה, עליך לעשות התחלה חדשה, ולחזור על דבר זה פעמים אין מספר, איך שרבנו ז"ל למד אותנו, שברוחניות צריכים תמיד לשכח את העבר, ולעשות בכל פעם התחלה חדשה, וכמו-כן בגשמיות צריכים לעשות התחלה חדשה בכל פעם, ולשכח את העבר, וכך יכולים לשקם את עצמו וכו' וכו', ולא רק לשקם את עצמו, אלא שיהיו לו כחות הנפש בלתי רגילים, לעזר גם-כן לאחרים שעברו את אותה טראומה שהוא עבר וכו'.

פעם בא אל רבנו ז"ל אדם, שעבר בחייו המון נסיונות קשים ומרים מאד וכו', ועבר הרבה עברות חמורות בחייו וכו', והתלונן שפכר הנה אצל המון צדיקים, וכלם נתנו לו תקונים, אחד יותר קשה וכבד מהשני וכו' וכו', והוא לא יכול לעמד בזה, מה עליו לעשות? ובכה מאד, כי הוא מרגיש המון רגשות אשמה בחייו וכו'. ענה ואמר לו רבנו ז"ל: מה אתה צריך את כל זה? תחזור על הפסוק (תהלים ב, ז): "הויה אמר אלי בני אתה, אני היום ילדתיך", ורבנו ז"ל אמר את זה בעמקות ובתמימות כל-כך עמקה, עד שהאדם הרגיש, שעכשו נולד מחדש, וזה הכניס בו מרץ להתחיל את חייו מחדש. וחזר בתשובה, ונעשה עובד השם גדול מאד.

רואים מכל זה, כשאדם קונה לעצמו את המדה היקרה הזו — לשכח בכל פעם את העבר שלו, ולעשות בכל פעם התחלה חדשה, הוא משתנה ונעשה אדם אחר לגמרי.

אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, אלא מציית את רבנו ז"ל, ואז טוב בעולם הזה ובעולם הבא גם יחד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרובה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שי.

האם עדיף לפתח חנות בעלות סבירה שיש ברשותי, או עסק גדול שיצריך אותי להלוואות גדולות?

שאלה:

מאת איתי: שלום לכבוד הרב. אנו דואגים לשלום הרב ומתפללים מאוד לרפואתו. אני בעל תשובה כעשר שנים, נשוי עם שלשה ילדים. במקצועי אני מטפל בתחום השקום והאורטופדיה בבני ברק לקהל החרדי, אני מפרסם בתחום, ועובד אצל הרב פירר.

רציתי לדעת — האם כדאי לי לפתח חנות משלי למכירת מוצרי אורטופדיה בבני ברק, שתכלל בנית מדרסים וטפולי שקום ותנועה בעלות בספית סבירה,

או ללכת לכוון של תחום הכשר הגופני והבריאות, ולהקים חדר כשר מיחד לקהל החרדי, מה שלא קיים כרגע בבני ברק בכלל בעלות כספית גבוהה מאד, שאותה אשיג דרך הלוואה או דרך מציאת משקיע שישקיע כסף בעסק. אני בפרשת דרכים, ונושא זה מטריד אותי מאד.

מה יכול הרב ליגוע לי בנושא? אני מאחל לרב הרבה שנים של בריאות, ותודה על עזרתכם.

תשובה:

בעזרת השם ותפלה, יום רביעי לסדר וישלח, י"ד כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל איתי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשובות חן על התפלות והאחולים לרפואתי, וכך המברך — מתברך מפי אל עליון.

לדעתי, אם אתה מפרסם בתחום השקום והאורטופדיה וכו', ויש לך בטחון עצמי וכו', עדיף שתפתח חנות כזו למכירת מוצרי אורטופדיה וכו', כי בזה אתה חזק ובקיי וכו', מה שאין כן לפתח דבר שאין עוד בבני ברק, וספק גדול מאד אם זה יקבל בקהל החרדי וכו', ועוד זאת שאתה צריך להשקיע המון כסף שאין לך וכו', ואתה צריך ללוות וכו', לא כדאי לך.

בדרך כלל כשאדם למד מקצוע שנים, ועבד אצל הזולת וכו', אם יש לו בטחון עצמי, עדיף להיות עצמאי.

רק אל תבלבל את עצמך כרגע, כי לחיות עם בלבולים וספקות וכו' זה לא כדאי, אדם צריך תמיד להיות בגדלות המחין, ולא להתבלבל משום דבר, וזה יסוד גדול בחיים,

וזה שייך הן בגשמיות והן ברוחניות. ואתה צריך לזכר מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן י'): מה שבני-אדם רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא, זה מחמת חסרון ישוב הדעת, ולמה אין ישוב הדעת? כי חסר מהשמחה. ולכן תמסר את נפשך להיות בשמחה, ואז תזכה לגדלות המזין, וכבר לא יחסר לך שום דבר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שיא.

קשה לי מאוד לשמור על שש שעות הפרדה בין
בשר לחלב

שאלה:

מאת יעל: למוה"רא"ש הקדוש.
אני אשה חרדית, וקשה לי מאוד לשמור על שש שעות
הפרדה בין בשר לחלב. מה אפשר לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישלח, ט"ו פסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל יעל תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אנחנו יהודים וצריכים למסר את נפשנו בשביל היהדות,

שו"ת   א' שיא   ברסלב   רפט

וְאִי שְׂדֵה בָּא מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, עִם כָּל זֹאת רְאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח
מְאֹד מְאֹד עַל נֵעַם חֲלֻקְנוּ, שְׁנִבְרָאנוּ מְזֵרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשִׂנוּ
גּוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְזוֹ שְׂמֻחַתְנוּ, שְׂאָנוּ מְקִימִים אֶת הַהֲלָכוֹת
שֶׁבַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּבְחֶשֶׁק נִפְלָא.

צְרִיכִים לְשַׁמֵּר עַל שֵׁשׁ שְׁעוֹת בֵּין בְּשֵׁר לְחֶלֶב וְכוּ', וְאִם
קָשָׁה לָךְ, אֲזַ אֵל תֹּאכְלֵי בְּשֵׁר וְכוּ', לֹא יְכוּלִים לְזוּז מִהֲלֶכֶה
כִּהוּא זֶה, אֲדַרְבֵּה רְאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח, שְׂיֵשׁ לָנוּ גְבוּלוֹת מֵהַ כֵּן
וּמֵהַ לֹא.

רק חזקי ואמצי מאוד להיות בשמחה, ותכריחי את עצמך
רק להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה בין בגשמי ובין
ברוחני, וכשאשה שמחה ועליזה, מתרחבת דעתה, ויכולה
להחזיר בעצמה אמונה פשוטה בו יתברך, וברגע שחזקה
באמונה, שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור
הוא, על-ידי-זה נפתח פיה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא,
כאשר ידבר איש אל רעהו, אשר זה התענוג הכי גדול,
וטועמת טעם עולם הבא בעולם הזה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שיב.

בחדש האחרון אני נמצא בדפאון עמק, לא מתחשק לי לעשות כלום, ואני לא מתפקד

שאלה:

מאת יאיר: הרב הצדיק.
אני לא יודע מה עובר עלי בחדש האחרון, אני מרגיש דפאון עמק, לא בא לי לעשות כלום, גם לא תפלה ותורה, אני בקושי מתפקד בעבודה ובבית, העל מנח על אשתי הצדיקה שעומדת לקרס, ואני חייב שועה דחופ! לא מצליח לשמח, לא להתבודד. הצילוני!!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישלח, ט"ו כסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יאיר, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, ידידי היקר! אין אדם בזה העולם, שלא יעבר עליו בכל יום ויום משבר בחייו הפרטיים, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עז), שכל אחד מישראל, אפלו צדיק גדול, צריך שיהיה לו איזה צער בכל יום, וגם מי שדעתו יותר גדולה, צערו גדול ביותר, כמו שכתוב (קהלת א'): "יוסיף דעת — יוסיף מכאוב", אין אדם שלא יעבר עליו צער בכל יום ויום. ועקר גדלת בר ישראל, שיכול להפך את כל הצער לשמחה עצומה.

ואל תחשב, שלהגיע לשמחה זה דבר קל וכו', זה בא לאדם יותר קשה מכל דבר שבעולם, ולכן מכרחים להכריח

את עצמו רק להיות בשמחה, ותרגיל את עצמך לשמע קלטת של שמחה, שזה ירחיב את דעתך, וכשאתה תהיה בשמחה, גם אשתך תהיה בשמחה, וכל הבית יהיה בשמחה.

ולכן ראה למסור את נפשך על מדת השמחה, כי אין דבר יותר חשוב כמו שמחה, וכל-כף קשה לאדם להגיע למדת השמחה יותר מכל העבודות הכי קשות, קל יותר לצום וכו', ולסגף את עצמו עם סגופים קשים ומרים וכו', העקר לא להיות בשמחה, ולכן על שמחה צריכים מסירות נפש גדולה. ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני ב'): לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום שמח למחר, ולא כל מי שמצר היום מצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם; ואם תהיה בשמחה, כל החיים שלך ילכו כבר בצורה אחרת לגמרי, כי תזכה לישוב הדעת, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן י'): מה שבני-אדם רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא, זה מחמת חסרון ישוב הדעת, ולמה אין ישוב הדעת? כי חסר מהשמחה, ולכן תמסר את נפשך להיות בשמחה, ואז תזכה לגדלות המחין, וכבר לא יחסר לך שום דבר.

ואל תחשב שלהגיע לשמחה זה קל, צריכים הרבה להתפלל רק על שמחה, ואז נכון לבו יהיה בטוח שיגיע לשמחה, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם אינו פועל. ולכן תגיד את התפלה הזו בכל יום כמה וכמה פעמים, וזה יכניס בך שמחה אמיתית, שמחה נצחית:

רבוננו של עולם, זבני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש את השמחה ברמ"ח איברי ושס"ה גידי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקוד בכל יום מרב שמחה

על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכול לקיים את מצוותיך, אנא רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועלידי-זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להכלל בך לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאותו ותברך, איך שאתה מחיה ומיהוה ומקים את כל הבריאה כלה, וזכני לאמונה ברורה ומזככת, שאזכה לדעת בידיעה ברורה, שאתה נמצא ואין בלעדך נמצא, ועלידי-זה תמחל לי על כל עוונותי, ואזכה להכלל בך מעתה ועד עולם אמן סלה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שיג.

כבר כמה פעמים סגרתני על חתנה, אך בסוף התחרטתי, וגרמתי לכלם מפח נפש. מה הבועה שלי?

שאלה:

מאת יתיר: שלום לרב היקר שליט"א. אני רווקה בת שלשים ושבע, ואני מאד מתסכלת, כי אני מנסה להתחתן ולא מצליחה. אני ממש מכריחה את עצמי לעשות הכנות לחתנה, ולהסכים לשדוך שמציעים לי, ממש בכח, אפילו אם השדוך לא ממש

מוצא חן בעיני, ולבסוף נשפּרת ובורחת, כי עד כּמה אפּשר להכריח את הלב?!
אני מלאשׂת מעצמי ומרגישה בשלון. אני עושה מעצמי בדיחה, מודיעה לכלם שאני מתחננת, ואז בורחת, ואין מי שיבין אותי... כּואב לי הלב מרבּ מפח נפשׂ שאני גורמת לעצמי ולאחרים. מה הבעיה שלי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישלח, ט"ו פסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל יתיר תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! הבעיה שלך שאת לא שמחה ועליזה, ואין לך בטחון עצמי לגמרי, וזה מה שהורס לך את כל העתיד שלך, ולכן הבחירה בידך, לשנות את עצמך לגמרי מן הקצה אל הקצה, ואל תאמרי שאת לא יכולה, כי הבחירה בידך. וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קי) לאיש אחד ששאל אותו: כיצד הוא הבחירה? השיב לו בפשיטות: שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה — עושה, ואם אינו רוצה — אינו עושה. וכתב מוהרנ"ת ז"ל: רשמתי זאת, כי הוא נצרך מאד, כי כּמה בני-אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על-כן נדמה להם שאין להם בחירה, חס ושלום, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה.

ואם בכל זאת את נכנסת בתוך עצמך, ויש לך פחד גדול מאד וכו' וכו', אזי את צריכה לקחת תרופה להשקיט את העצבים וכו', וזה בכלל לא בוששה וכו', יותר בוששה לשגוע

בְּנֵי אָדָם — הִנֵּה אֲנִי מִתְחַתֶּנֶת וְכוּ', וְהַפֵּל מוֹכֵן וְכוּ',
וְאַחֲר־כֵּן מִבְּטָלִים אֶת הַכֹּל וְכוּ', וְזֶה בָּא מִפֶּחַד וְדַכְאוֹן פְּנִימִי
וְכוּ', וְהַיּוֹם יְכוּלִים לְרַפְאוֹת אֶת זֶה, עַל־יְדֵי תְרוּפוֹת מִיְחָדוֹת.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּהַיֶּה לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן
הַשָּׁמַיִם, רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף גַּם יַחַד.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' שיד.

**בְּנֵי בֶן הָאֲרָבַע לֹא מִפְּסִיק לְקַלֵּל כַּאֲשֶׁר הוּא
מִתְעַצֵּב, מָה אֲפָשָׁר לַעֲשׂוֹת?**

שאלה:

מאת לימור: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק שְׁלוֹם וּבְרָכָה.
יֵשׁ לִי בְעֵינָה בְּחִנוּף הַיְלָדִים: יֵשׁ לִי בֶן בְּגִיל אֲרָבַע,
וְכִשְׁהוּא עֲצָבִי וְכוּעֵס, הוּא מְנַבֵּל אֶת פִּיו בְּקִלְלוֹת
קִשּׁוֹת. הִלְכֵתִי לִיעוּץ, אִךְ זֶה לֹא עֲזַר, מָה עָלִי לַעֲשׂוֹת
כְּדֵי שְׁיִפְסִיק לְקַלֵּל?
אוּדָה לְתַשׁוּבַת הַצַּדִּיק, וְתוּדָה רַבָּה עַל כָּל הַעֲזָרָה.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח, ט"ו כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל לִימור תַּחֲנוּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

תֵּאֱמִינִי לִי, שְׂאִיֵן לָךְ בְּעֵינָה בְּחִנוּף הַיְלָדִים וְכוּ', יֵשׁ לָךְ
בְּעֵינָה בְּחִנוּף עֲצָמָךְ וְכוּ', אִם אֶת מִתְפַּעֲלַת מִיְלֵד בְּגִיל אֲרָבַע

וכו', ואת נשברת בזה שהוא פועס, ומנבל את הפה שלו בקללות וכו', אזי יש לך בעיה בחנוף עצמו.

חנוף זה למוד עמק עמק מי מציאנו, צריכים המון סבלנות לילדים, ובפרט לקטנים בגיל זה, ולא להראות להם חלשה שאף מגביהה ידים, ואת מתאששת וכו' וכו', את צריכה להיות חזקה ולא לענות תמיד, ומפל שכן לא להגיב בשעה שהוא מתפרע וכו', בשעה שונכנס בעצבים וכו', בקר רוח את צריכה לקחת אותו או לסגר אותו בחדר, או להוציא אותו מהבית וכו', והוא יבכה, ואז ילמד להשתנות וכו', אבל אסור להכות ילדים, כי זה רק מעצבן אותם יותר וכו'.

אבא או אמא צריכים להיות מאד מאד חזקים עם הילדים, ושלא יתנו שהילדים יקפצו להם על הראש, ובפרט בגיל צעיר כזה, בגיל ארבע וכו', צריכים לחנוף את עצמו עם המון סבלנות, שזה בא עם שמחה, אם אחד שש ושמת, אזי נתרחבת לו דעתו, ואז אין לו שום בעיה מלהיות סבלן עם הילדים, לא צריכים להשבר מפל בכי וכו', או כל קללה וכו', מה שהילדים פולטים מהפה או בוכים וכו', ההורים צריכים להיות חזקים מאד מאד, וצריכים לדעת שמלה זה מלה, אם אבא אמר משהו — כף צריך להיות, ואמא אסור לה להתנגד, ואם אמא אמרה משהו — כף צריך להיות, ואבא אסור לו להתנגד, ואם ההורים יספיקו ביניהם על דבר אחד, הם צריכים להיות חזקים בזה, וזה מעקר החנוף — לחנוף קדם את עצמו, ואז כשהילדים רואים שההורים חזקים, ולא יכולים למשך אותם באף, אזי ישתנו לטובה.

ולכן את הבעיה, שאף נשברת יותר מדי מהר, תתחזקי ותנסי להיות חזקה, ואל תשימי לב כשהוא מתפרע וכו', לא

להגיב לו וכו', ולא להטיף לו מוסר וכו', אזי הוא בעצמו יפסיק, כי אם הוא רואה שזה מעצבן אותך, הוא לא יפסיק, ולכן תראי לו קר רוח, שזה לא אכפת לך וכו', הרי הוא רוצה רק לעצבן אותך וכו', אם תהיי חזקה לא להשבר מהקללות והבכי שלו, אזי הוא ישתנה.

יעזר הקדוש ברוך הוא, שתהיה לךם נחת דקדשה מכל יוצאי חלציקם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שטו.

אני מורה בבית ספר דתי, וכעת רוצים שאלמד בכתה מערבת. כיצד עלי לנהג?

שאלה:

מאת עמית: לכבוד קדשת פאר הדור והדרו, אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א, ה' ישמרהו ויחיהו.

אני מורה בבית-ספר ממלכתי דתי, בו לומדים יחד בכתה בנים ובנות. אני מחנכת של פתות נמוכות מטעמי הלכה וצניעות.

בימים האחרונים קבלתי פניה ממנהל בית-הספר ללמד פארבע שעות בשבוע מספר מצמצם של תלמידים, חמשה בנים ושש בנות, בני שתים-עשרה מכתה וי בשל קשאים למודיים שיש להם, וגש בכחי לעזר להם. האם אוכל ללמד בנים בגיל זה, משום שמדבר בחמשה בנים בלבד? יש לצנו שהם לומדים יחד עם הבנות.

מצד אחד ישנו הקשי בצניעות וכו', ומצד שני ישנה

האפשרות לעזור להם למודיית, ואולי אף לקדש שם שמים ולחזקם ביהדות. כיצד עלי לנהג?
המאחלת לכם, בריאות איתנה, וארך ימים ושנים בטוב ובנעימים. בצפיה לתשובתכם.

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום חמישי לסדר וישלח, ט"ו כסלו ה'תשע"ג.

שלום רב אל עמית תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את יכולה ללמד אתם, ולהחזיר בהם אמונה וקיום מצוות מעשיות, והעקר בעקיפין וכו', שלא יתעוררו כאלו את רוצה להכניס בהם מי יודע מה וכו', וזו מצנה מאד מאד גדולה להציל את הנער בעתים הקלו.

הקדוש-ברוך-הוא ישמר אותך מכל רע, ותזכי להחזיר בהילדים דרך ארץ וקיום מצוות מעשיות, והיה זה שכרך, ובפרט כשתוכלי גם למנע אותם מלעבר, חס ושלום, עברות וכו' וכו', שזה דבר גדול מאד מאד.

כמוכן, שטוב מאד לדבר מקדשת שבת וכו', ומאכילת רק מאכלים כשרים וכו', והתלמידים והתלמידות כשמתלמדים אותם בניחותא ובסבלנות, הם יקבלו את זה מאד יפה, והיה זה שכרך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שטז.

היכן המקום הנכון בתפלה להחליף בין תפלין של רש"י לתפלין של רבנו תם?

שאלה:

מאת אפרים: שלום וברכה.
היכן המקום הנכון בתפלה להחליף בין תפלין של רש"י לתפלין של רבנו תם? והאם ראוי שבבית-כנסת שכל הצבור מניחים תפלין דרבנו תם, גם החזן יעשה הפסקה, וכלם יחליפו ביחד, או שהחזן צריך להמשיך פרגיל, וכל אחד יחליף לעצמו? תודה רבה וכל טוב סלה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישלח, ט"ו פסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אפרים, נרו נאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אצלנו המנהג להוריד את התפלין של רש"י תכף-ומיד אחר אמירת 'ובא לציון', כל המתפללים יחד, וכמובן שהחזן מחכה עד שכלם ילבישו תפלין דרבנו תם, ואז ממשיכים את גמר התפלה, ובראש חדש החזן מחכה לפני חזרת הש"ץ, ואז מורידים את תפלין דרש"י, ומלבישים תפלין דרבנו תם, ואז מתחיל החזן לומר את שמונה עשרה בקול, וכך צריכים לומר הלל עם התפלין דרבנו תם.

ידוע, שאצל רבנו ז"ל היה קפדה מאוד גדולה, שתכף-

ומיד שהבחור נעשה בר-מצוה, שיקנו לו גם תפלין דרבנו תם.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שנזכה לקיים מצות תפלין בשלמות, פי כף אמרו חכמינו הקדושים (מנחות מד.): כל המניח תפלין מאריך ימים; ואמרו (שחר טוב תהלים א'): אמר רבי אלעזר, אמרו ישראל לפני המקום, אנו רוצים ליגע בתורה יומם ולילה, אבל אין לנו פנאי. אמר להם הקדוש-ברוך-הוא: קימו מצות תפלין, ומעלה אני עליכם כאלו אתם יגיעים יומם ולילה; מפל זה רואים מעלת האדם שמניח תפלין כל יום ויום.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שיז.

האם עדיף לקנות רכב חדש, ולקחת הלואה לשם כך או לקנות רכב ישן בכסף מזמן שנמצא ברשותי?

שאלה:

מיאת אפרים: שלום וברכה.

רציתי לשאל ולהתייעץ עם הצדיק: האם עדיף לקנות רכב חדש, ולקחת הלואה לשם כך, או לקנות רכב ישן בכסף מזמן שנמצא ברשותי?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יתְבַרֵךְ, יוֹם תְּמִישֵׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ו פְּסָלו ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֶפְרַיִם, נֵרוּ נְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

יֵשׁ דְּרֵךְ אֲרָפָה וְקִצְרָה, וַיֵּשׁ דְּרֵךְ קִצְרָה וְאֲרָפָה, הִינּוּ אִם
אָדָם קוֹנֶה רֶכֶב יֵשֶׁן בְּכֶסֶף מְזַמֵּן שְׁנֹמְצָא בְּרִשּׁוֹתוֹ, זֶה דְּרֵךְ
קִצְרָה, אֲבָל אַחֲר־כֵּן אֲרָפָה, כִּי כָּל שְׁנֵי וַחֲמִישֵׁי יִצְטָרֵךְ
לְהַכְנִיֵס אֶת הַרֶכֶב לְמוֹסָף, מֵה שְׁאִין בֶּן כְּשִׁקוּנָה רֶכֶב חֲדָשׁ,
זֶה דְּרֵךְ אֲרָפָה, כִּי אִין לוֹ אֶת הַפֶּסֶף, אֲבָל אַחֲר־כֵּן זֶה דְּרֵךְ
קִצְרָה, וְלֹא יִהְיוּ לוֹ בְּעִוֹת עִם זֶה.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לקוטי מוה"ר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כ"ד), שְׁצָרִיךְ
לְהִתְגַּבֵּר מְאֹד בְּכָל הַפְּחוֹת, לְהִיּוֹת אַף שְׂמִיחַ תָּמִיד. כִּי טָבַע
הָאָדָם לְמִשְׁךְ עֲצָמוֹ לְמַרְה שְׁחוּרָה וְעֲצָבוּת, מִחֲמַת פְּגָעֵי
וּמִקְרֵי הַזְּמַן, וְכָל אָדָם מְלֹא יִסּוּרִים, עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַכְרִיחַ אֶת
עֲצָמוֹ בְּכַח גְּדוֹל לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וּלְשִׂמְחַת אֶת עֲצָמוֹ
בְּכָל אֲשֶׁר יוּכַל, וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי תַרְגִּילִים הָעֶקֶר לְהִיּוֹת
בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשְּׂמִיחָה זֶה גְּאֻלַּת הָאָדָם לְגַאֲלַת אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל
פְּגָעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' שיח.

מה זה "גן עדן העליון", ומה זה "גן עדן
התחתון"? ומה ההבדל ביניהם?

שאלה:

מיאת שלמה: לכבוד הצדיק, אני מאד נהנה
מהשאלות ותשובות שלכם.
ברצוני לדעת מה זה "גן עדן התחתון", ומה זה "גן
עדן העליון"? ומה ההבדל ביניהם?

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישלח, ט"ו פסלו ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שלמה, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע, שעקר התכלית בזה העולם היא להפיר את
הקדוש-ברוך-הוא, ואף שמסתובב בזה העולם הגשמי
והחמרי, עם כל זאת לא יסיח את דעתו ממנו יתברך, ויקשר
את העולם הבא לעולם הזה, והעולם הזה לעולם הבא, אתה
קדם שבראת העולם, ואתה משבראת העולם, וזו התכלית
— להחדיר בעצמו תמיד רק אמתת מציאותו יתברך, ולא
ירצה רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, שאין לה נעם וזיו
וחיות יותר מזה.

גן-עדן התחתון זה שאדם אינו מענין בעולם הזה כלל,
הוא רוצה רק את הקדוש-ברוך-הוא, מקים את המצוות בלי
שום קווי שבר, רק עושה את זה למענו יתברך. גן-עדן
העליון, זה שאדם לא מענין גם בעולם הבא, הוא רוצה רק

את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, לעשות לו יתברך לְבַד נחת רוח.

הרב הקדוש רבי שניאור זלמן זי"ע, 'בעל התניא' והשלחן ערוך, שר פעם את הפסוק (תהלים עג, כה): "מי לי בְּשָׁמַיִם וְעַמָּךְ לֹא חִפְצָתִי בְּאַרְצִי", בדבקות נפלאה מאד כְּדַרְכּוֹ, וּפָרַשׁ אֶת הַפְּסוּק בְּצוּרָה כֹּזוֹ: "מי לי בְּשָׁמַיִם" — אֵין לִי אִף אֶחָד בְּשָׁמַיִם רַק אוֹתָךְ יִתְבָּרֵךְ שְׁמֶךָ, "וְעַמָּךְ" — וְאִם יֵשׁ לִי רַק אוֹתָךְ, "לֹא חִפְצָתִי בְּאַרְצִי" — אֲנִי כָּבֵד לֹא רוּצָה אֶפְלוּ אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת. וְנִכְנַס בְּדַבְּקוֹת גְּדוּלָּה, וְשָׁר: אִיךָ דַּאֲרַף גִּישָׁט דֵּיִין עוֹלָם הִזָּה, נֶאֱהָר דִּיר אֱלִיִּין [אֲנִי לֹא צָרִיךְ אֶת הָעוֹלָם הַבָּא שְׁלָךְ, אֲנִי לֹא צָרִיךְ אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה שְׁלָךְ, רַק אוֹתָךְ לְבַד], אֲשָׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהַגִּיעַ לְבִטּוּל כְּזֶה, וְהוּא דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂאֵז הוּא הָכִי מְאֹשֵׁר בְּחַיּוֹ.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' שיט.

**רבנו פותב שײש "קנאת המלאכים". כיצד זה
יתכן, הרי למלאכים אין יצר הרע?**

שאלה:

מיאת יהודה: שלום לכבוד הצדיק מיבנאל שליט"א,
שה' יתברך יתן לך בריאות איתנה.
רציתי לשאל את כבוד הרב שאלה שמציקה לי הרבה
זמן: ידוע מה שרבי נחמן כתב בלקוטי-מוהר"ן,
שמלאכים מתקנאים בבני אדם שיש להם ממשלה
עליהם, ורוצים להפיל אותם, אבל מצד שני ידוע,
שמלאכים לא חוטאים, ואין יצר הרע שולט עליהם,
איך זה מסתדר ביחד?
וכן ידוע, שאברהם אבינו, עליו השלום, ועוד כמה
נביאים, כבדו מאד את המלאכים ממש בכבוד
מלכים, אז מצד אחד צריך להזהר, אבל מצד שני
צריך לכבד אותם מאד.
כמוכן שקטנתי מלהגיע לממשלה על המלאכים וכו',
אני רק שואל על היחס הראוי למלאכים.
אשמח לשמע תרוץ לקשיה הזאת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יהודה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תודה רבה על האחולים ועל התפלות, וכל המברך — מתברך מפי אל עליון.

רבנו ז"ל אָמר (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן א'), שְׁבַר יִשְׂרָאֵל נִבְרָא שְׁיֵהִיָּה לוֹ מְמִשְׁלָה עַל הַמְּלָאכִים, וְזֶה הַתְּכֵלִית וְהַסּוֹף שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמֵאמָרָם ז"ל (ירושלמי שבת, פָּרָק ב', הִלְכָה ט'): עֲתִידִין צְדִיקִים שְׁיֵהִיָּה מְחַצְתָּם לַפְּנִים מִמְּלֹאכֵי הַשָּׁרָת, שְׁנֹאֲמַר (במדבר כג, כג): "כָּעֵת יֹאמֵר לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל", שֶׁהַמְּלָאכִים יִצְטָרְכוּ לְשֹׂאֵל מִיִּשְׂרָאֵל, כְּשִׁירְצוֹ לְדַעַת מַה פָּעַל אֵל.

הַהִפְרָשׁ בֵּין מְלֹאךְ לְבֵין בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא, כִּי מְלֹאךְ הוּא נִשְׁמָה בְּלֵי גוֹף, חֲתִיכַת אֵשׁ, מַה שְּׂאִין כֵּן בַּר יִשְׂרָאֵל זֶה נִשְׁמָה עִם גוֹף, תְּבַעֲרַת אֵשׁ הַמְּלַבֶּשֶׁת בְּגוֹף, מְלֹאךְ אֵין לוֹ שׁוּם בְּחִירָה, מַה שְּׂאִין כֵּן בַּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ בְּחִירָה, מִצַּד אֶחָד אִם הוּא זוֹכֶה לְזַכֵּךְ אֶת הַגּוֹף שְׁלוֹ, אֲזִי הַנִּשְׁמָה מוֹאֲרַת בְּתַבְעֲרַת אֵשׁ דִּקְדָּשָׁה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנִּתְגַּלָּה אֵלָיו עֲצָם עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתָו יִתְבָּרַךְ, וּמִצַּד שְׁנֵי אִם אֵינוֹ זוֹכֶה לְזַכֵּךְ אֶת הַגּוֹף שְׁלוֹ, אֲדַרְבָּה הַגּוֹף שְׁלוֹ מְכֶסֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶת נִשְׁמָתוֹ, עַל־יְדִי־זֶה בּוֹעֶרֶת בּוֹ תְּבַעֲרַת הַיִּצָּר הָרַע בְּכֹל מִינֵי תַאֲוֹת מַגְנוֹת וּמִשְׁחַתוֹת.

וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי צָרִיף לְרֵאוֹת שְׁיֵהִיָּה לוֹ מְמִשְׁלָה עַל הַמְּלָאכִים, הֵינּוּ שְׁיִזְדַּכְּךָ כָּל־כָּף, שְׁיֵהִיָּה לְמַעְלָה מִמְּלֹאךְ, כִּי אֶפְלוֹ שֶׁהַגּוֹף מְכֶסֶה אֶת נִשְׁמָתוֹ, מְזַכֵּךְ כָּל־כָּף אֶת הַגּוֹף, עַד שְׁגַם הַגּוֹף יִגְלֶה אֱלֻקוֹת, כְּמוֹ שְׂאֵמַר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן כב), שְׁצָרִיף כָּל אֶחָד לְרַחֵם עַל בִּשְׂרׁ גּוֹפוֹ, לְהֵרֵאוֹת לוֹ מִכָּל הָאֲרָה וּמִכָּל הַשְּׂגָה שֶׁהַנִּשְׁמָה מִשְׁגָּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נח): "וּמִבְשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם", לֹא לְהַעֲלִים עֵינֶיךָ מִלְרַחֵם

על בשר גופך, עד שיקים אצלו (איוב יט): "מבשרי אחזה אלוה", אבל צריכים מאד מאד לשמר, שהמלאכים לא יתקנאו בו.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן עב), שהיצר הרע של בר ישראל זה מלאך הקדוש, הינו שמכניס בו פעם ועצבנות, שמאבד את ישוב הדעת שלו, ועל-ידי-זה הוא נופל נפילה אחר נפילה וכו' וכו', ודבר זה שיף לכל בר ישראל, יהיה מי שיהיה ויהיה מה שיהיה, כל יהודי הוא חלק אלוק ממעל, הוא צריך רק לשמר, שהמלאכים לא יתקנאו בו, הינו שלא נפילו אותו לידי פעם ורציחה, שמשם נובע עצבות ומרירות ודפאון וכו' וכו', ויתחיל לבער תמיד בתבערת אש דקדושה רק אליו יתברך, שלא יראה במראה עיניו רק אמתת מציאותו יתברך, ויהבל את כל הבלי עולם הזה, ואז לא יכולים לעשות לו שום דבר. ואל זה כל בר ישראל יכול לזכות אם הוא רק ירצה, אבל כמובן צריכים לעבד על עצמו הרבה מאד, שיזכה לאמונה ברוחה ומזככת כזו, לדעת שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ז'): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה, אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, ואז פשתי עם תחושה זו, אזי יש לו ממשלה על המלאכים.

אברהם אבינו לא ידע, שאלו מלאכים לפי דברי חכמינו הקדושים, אלא חשב שהנה שלשה אנשים נצבים עליו, ושמש אותם בהכנסת אורחים, וזה לא קשור אל כל זה.

על-כל-פנים איך שהוא, ראה לחזק את עצמך ביתר
שאת וביתר עז לזכך את עצמך, ותהיה תמיד שש ושמח עם
כל נקדה ונקדה טובה שיש בך, ותצליח דרבה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע
בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם!

הספר הקדוש הזה
נדפס לזכות

אסף בן כרמלה הי"ו
שרה שרית בת תמרה הי"ו

הקדוש ברוך הוא ישלח להם
זרע בר קיימא במהרה,
ויזכו לברכה והצלחה
בכל מעשה ידיהם

הספר הקדוש הזה הודפס לזכותם של:
כבוד קדושת מוהרא"ש שליט"א
לישועה ולרפואה שלימה

***

משפחת ארויה

עדי בת ציפורה - ליוזוג הגון במהרה
ציפורה בת אסתר - לבריאות
יהודה בן חנה - לרפואה במאור עיניו
דור בן סימה - ליוזוג הגון במהרה
נועם בן יעל - להצלחה בכל מעשה ידיו

***

משפחת אמנוב

סבטלנה בת תמר - לבריאות איתנה
ריבי בן צביה - לפרנסה טובה
מלכה בת סבטלנה - לבריאות איתנה
אליק בן סבטלנה - לחזרה בתשובה ויוזוג
הגון משורש נשמתו

לע"נ אלברט ישראל בן סבטלנה

***

מש' עזר

מנשה בן סוזנה - לבריאות איתנה ופרנסה טובה
כרמלה בת רחל - לבריאות איתנה ופרנסה טובה
סיון בת כרמלה - לבריאות, חיים טובים ופרנסה טובה
רויטל בת כרמלה, ענבל בת כרמלה - לבריאות,

פרנסה טובה, זרע בר קיימא

דנה בת כרמלה - ליוזוג הגון במהרה

***

מש' סיבוני

יהודה בן ציפורה, סיון בת חנה,
אליעזר שלמה בן סיון, אלימלך בן סיון
שיזכו לברכה בגשמיות וברוחניות, לשלום בית אמיתי ונצח,
ולבנות ביתם ללא מניעות ולגור מתוך שמחה ואהבה
יגון חיים בן סיון - לרפואה שלמה ובריאות איתנה

***

מש' גולן

זהבה בת רחל, מרים בת שרה
סרה בת מרים, אגם בת מרים
הראל בן מרים

שיזכו לכל טוב בגשמיות וברוחניות
מתוך בריאות, אושר ועושר והצלחה

והרב שלום בן ימנה
לישועה, לרפואה ולהצלחה

***

משפחת לונסי

יעל בת עופרה - להצלחה
קארין בת לאה - להצלחה
חן בת זהבית - ליוזוג הגון במהרה
עופרה בת זרי - לבריאות

ויקטוריה בת אולגה - לחתונה במהרה
מור בן עופרה - לזרע בר קיימא ופרנסה טובה
אידיית בת בתיה - לזרע בר קיימא
מסעוד שמעון בן חסיבה - לבריאות ופרנסה טובה
חן בת בתיה וצבי בן מלכה - להצלחה

***

משפחת שלמה

עדנה בת מודלן - לבריאות פרנסה ושמחה
משה בן גורג'יה - לבריאות ואריכות ימים
תהילה בתאל בת עדנה - לבריאות, פרנסה טובה
ונחת מהילדים
טל בן עדנה - לבריאות, זרע בר קיימא
לע"נ מודלן בת נעומה

*

צבי בן עדנה - שירווח נחת מהילדים, ויזכה לבית ביבנאל
בתאל בת אדלה - לרפואה שלמה ולידה קלה
נחמן בן בתאל - לרפואה שלמה, שנגדל בדרך התורה
שילת בת בתאל - לבריאות, ותסב נחת להוריה
אדלה בת סימונה שימונה - לבריאות ותוכה
לגור ביבנאל

*

גיאת אברהם בן עדנה
נטלי בת עופרה
אמונה בת נטלי

שיזכו לבריאות, הצלחה ברוחניות וגשמיות
ודביקות בעדיקי אמת ובהשם יתברך
אליעזר שלמה בן נטלי - לרפואה שלמה
מרדכי אבינועם בן בתיה - לחזרה
בתשובה ופרנסה טובה

הספר הקדוש הזה נדפס
להצלחתו ולרפואתו השלמה של
כ"ק אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א
ולזכות רבקה בת חזנה סולימאן הי"ו
שתזכה לרפואה שלמה מהמחלה הידועה ל"ע
ולזכות שלום בן יעל נ"י
שיזכה למצוא את זיווגו בקרוב, יקים בית
נאמן בישראל, יצליח בגשמיות וברוחניות
וימצא חן בעיני כל

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת
כ"ק אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א
והרבנית שפרה בת סאס"א תליט"א
ולהצלחת משפחת חזקיה
רועי בן דליה, סיון בת בריז"ט
וילדיהם
הודיה בת סיון, מאיה בת סיון, בר יוחאי בן
סיון, יוסף חיים בן סיון
שיזכו לרפואה שלמה והרבה שמחה בע"ה

הספר הקדוש הזה הודפס
 לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
 שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

גרשון מנשרוב וב"ב
 ארז בן סימונה
 שרית בת מזל
 טלי בת ורדה
 איילה בת עדנה
 מרים בת שירה יהודית
 תהילה בת שירה יהודית
 ניב בן לאה
 רן בן לאה
 יוסף הכהן בן עיישה
 מאיר בן זינה
 אלינור בת שמחה
 גליה בת קולט
 דוד רועי בן שרה אורית וב"ב
 יוסף חי בן אורלית
 בת אל שמחה בת אסנת
 דוד בן מרים
 אריאל בן מרים
 נתנאל בן מרים
 רוז בן יעל
 להצלחת משפחת אריאל
 משה בן ברוריה
 מיכל רונית בת שרה
 רמי חיים בן תקוה
 יעקב בן אסתר
 יונה בן שולמית
 ספיר הודיה בת גלית
 דן בן אסתר
 יעל טובה בת עירית
 שגב בן רחל
 תהילה בת רחל לזרע בר קיימא
 ישראל בן פרידא פיגא
 שרה בת שרה
 שחר הדסה בת חוה
 צוף ישעי בן תמר

רפאל נועם מאיר בן חנה
 גילה בת יעל
 ג'קי יצחק בן מרים
 מורן בריג'ט
 משה יהושע בן אסתר
 מרים בת שרה וב"ב
 מעוז בן רחל
 טל בת עדנה
 יצחק ורות זרחיה וב"ב
 משפחת תפוחי
 דורית בת שושנה
 עומר רחמים בן סלימה
 אליעזר שלמה שמעון בן מרים
 מאיר אליהו בן דליה
 צבי בן חנה טובה
 רבקה בת חנה טובה
 בנימין בן אהרון
 הדסה בת תמר {נאנאג"אן}
 נחמן ישראל בן אורלית
 סימא בת ברכה
 נתן בן רחל
 מלכה בת אסתר
 יאיר והודיה ימין וב"ב
 רונן בן מזל
 אליעזר שלמה בן רות אביגיל
 אריה בן רות
 רונית שפרה בת מינה
 יעקב בן שרה קלוטילד
 יפה בת חנה
 אורן ורבקה תשובה וב"ב
 אמנון ורוחמה בסל
 משה וגילה בשארי
 יצחק בן ליאורה
 מיכל בת שושנה

הספר הקדוש הזה הודפס

לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

אליהו בן מרים
אסתר מלכה בת אורה
לודמילה בת סופיה
דוד בן לודמילה
ודים בן גינדה
אנדרי בן בלה
שלום בן יעל
יעל בת ציביה
משפחת שלמה
יסכה בת אביגיל
עוז אפרים בן בלומה
רבקה בת לאה
מרדכי אליהו בן גילה
אסתר בת יפה
אליעזר שלמה בן אסתר
כהן אהרון וב"ב
בר נתן אשר וב"ב
חיים בן לאה
שושנה בת מרים
לרפואת ליאת שרה בת צילה
נריה ורננה בני ג'נט לרפוא"ש

לעילוי נשמת

אורלי בת עליזה
יורי בן סופיה
סופיה בת יודקה
מרים טבנסקי בת יודקה
איליה בן גינדה
פריץ בן יחזקאל
הלן בת דוד ואסתר
דנה בת אסתר ומאיר
אברהם בן משה
שלמה הכהן בן עיישה
רחל בת אליה

בת שבע בת רוחמה
אסתר בת רוחמה
ניר בן רחל ויצחק
אפרת בת לאה וישראל
אופיר בן אילנה
אבישג בת דינה שמחה
אייל בן אסתר
גואל בן כורדה
גולן בן אסתר
כרמית בת מרים
מרים בת שרה
מיכאל דוד בן חנה
יואב בן שושנה
שמעון בן תרצה
יניב בן תקוה
אליעזר שלמה בן יניב
מלכה בת יניב
יעקב בן רחל
שלומית בת אורה
שפיקה בת מרים
תקוה בת שפיקה
רינה בת זיזל
חובב בן רינה
יהודה בן דינה
שרה בת מרגלית
רבקה בת לאה
יוסף בן סומבול
יצחק בן לאה
אסתר בת דונה דבורה
שפרה בת זיזל
יעקב בן נזימה תקוה
מנחם בן נחמיה
אברהם בן מזל
אסתר בת רינה
יעקב בן לאה
מעייזן אדל בת גילה

הספר הבא יכול להיות לזכותך...

באפשרותך להקדיש ספר:

לעילוי נשמת, לרפואה שלמה,
לזרע בר קיימא, לשלום בית,
לזיווג הגון, להצלחה...

התקשרו עכשיו:
04-665-6666

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקּוּן הַכֹּלֵל

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכֻלְלִיּוֹת
הַחֻטָּאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנֶסָה וּלְהַצְלָחָה
בְּכֹל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכֹל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְיָה לְפִרְסְמוֹ לְכֹל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצְּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש, צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה, בזמרות נריע לו: כי אל גדול יי, ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד, שמרני אל פי חסיתי בך: ב אמרת ליי אדני אתה, טובתי בל עליך: ג לקדושים אשר בארץ המה, ואדירי כל חפצי-בם: ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיך נספיהם מדם, ובל אשא את שמותם על שפתי: ה יי מנת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי בנעמים, אף נחלת שפרה עלי: ז אברך את יי אשר יעצני, אף לילות יסרוני כליותי: ח שויתי יי לנגדי תמיד, פי מימיני בל אמוט: ט לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף בשרי ישכן לבטח: י כי לא תעזב נפשי לשאול, לא תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך, נעמות בימינך נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשַׁב יִי לֹו עוֹן, וְאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדְךָ נְהַפֵּךְ לִשְׂדֵי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹיֶךָ לְעַת מִצּוּא רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים, אֱלִיוֹ לֹא יִגְיֵעוּ : ז אַתָּה סִתַּר לִי* מִצַּר תִּצְרַנִּי רְנִי פִּלְט תִּסּוּבְּנֵי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךָ בְּדֶרֶךְ זֹו תִלְךָ, אֵיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִין הָבִין בְּמִתַּג וְרִסֵּן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֱלֹיֶךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֲסֵד יִסּוּבְּנֵנוּ : יא שְׂמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֵל דֵּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאָרֶץ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכְּבוֹ הִפְכָתָ בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרֹאוֹת שְׁוֹא יִדְבֵר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֶוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי : ט דְּבַר בְּלִיעַל יִצּוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוֹם : י גַּם אִישׁ שְׁלוּמֵי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חִפְצָתָ בִּי, כִּי לֹא יִרְיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִמְכַּתָּ בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

מב * למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אלהיך: ה
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלה בלחץ אויב: יא ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אלהיך:
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

נט * למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד
 פי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ
 בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלְה בַּחֲמָה כִּלְה וַאֲיִנְמוֹ
 וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשָּׁל בִּיעֶקֶב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ
 לְעֶרֶב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיֵעוֹן לְאַכְל, אִם
 לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי
 הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלִיָּה אֲזַמְרָה, כִּי
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז א לְמִנְצַח עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי **אֵל אֱלֹהִים
 וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי
 דְרָשְׁתִּי יָדֵי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאַנְהָ הִנְחָם נִפְשִׁי: ד
 אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה
 אֲחֻזַּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינְתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי
 אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף
 לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאָפֶס לְנֻצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י
 הַשְּׁכַח חֲנוּת אֵל אִם קָפֵץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי
 הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל
 עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גִּאֲלַת בְּזִרוּעַ עַמְךָ בְּנֵי
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,
 אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תִּבְל, וְ
 רְגִזָּה וְתַרְעֵשׂ הָאָרֶץ: כ בֵּינָם דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים
 וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עַמְךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

** באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אלי"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

צ * תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קה * הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטיו: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניהם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענן למסך, ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושבועם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵי אִם לֹא
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחָתִי : ז זְכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוּד בָּה : ח בַּת
 בְּכַל הַשְׂדוּדָה אֲשָׁרֵי שִׁישָׁלַם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלַת לָנוּ : ט
 אֲשָׁרֵי שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסֶּלַע :

קב * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב
 הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתִיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בַּתְּקַע
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַּנִּבֵּל וּכְנֹר : ד הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמְחוּל,
 הַלְלוּהוּ בַּמְנִים וְעַגְב : ה הַלְלוּהוּ בַּצִּלְצָלִי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ
 בַּצִּלְצָלִי תְרוּעָה : ו כֹּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יָהּ הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יי שבות עמו יגל יעקב ישמח
 ישראל : ותשועת צדיקים מיי מעוזם בעת צרה : ויעזרם יי ויפלטם
 יפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו :